GLOBUS

249

EDITURA UNIVERS

ALEXANDR GRIN

COLONIA LANFYÈRE

NUVELE

Nici un scriitor rus nu a fost mai în contratimp cu epoca sa literară ca Alexandr Grin (1880—1932), contemporan cu noi prin ideile sale, romantic şi fantast prin temperamentul său şi maniera de a scrie. Un destin dramatic, viaţă de pribegie şi un lanţ nesfîrşit de peripeţii. Începe să publice din 1906. Moştenirea sa literară nu se rezumă numai la romane Pînze purpurii, Lanţul de aur, Fugara pe ape, Bulevardul lunii (Drumul spre nicăieri) **ş.a., nuvele şi povestiri** (Colonia Lanfyère, Corăbiile au venit la Lys, Viaţa lui Chnorr **etc., însumînd 5 volume) — opera sa capitală dealtfel; poet şi foiletonist de talent, Grin este şi autor al unui** Jurnal autobiografic **— pagini de memorialistică de mare valoare.**

Vol. I—II
Lei 15,50

19

ALEXANDR GRIN Colonia Lanfyère

1974

ALEXANDR GRIN

Colonia Lanfyère

NUVELE
volumul I

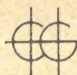
Colecţia GLOBUS / Editura Univers

Coperta colecției de *ION STATE*
Ilustrația de *DAN ERCEANU*

După ediția

А. С. ГРИН
СОБРАНИЕ СОЧИНЕНИЙ
Библиотека „Огонек“
Издательство „Правда”
Москва, 1955

GLOBUS

ALEXANDR GRIN

Colonia Lanfyère

NUVELE

I

Traducere de
Natalia Radovici

EDITURA UNIVERS
București
1974

TIMONIERUL DE PE „CELE PATRU VÎNTURI“

NU ERA SUFLET DE OM PE ACOLO,
PRIN PREAJMĂ, CARE SĂ-L POATĂ AUZI.
CERVANTES

MĂ agăţasem de faldurile pelerinei lui şi mergeam clătinîndu-mă ca o ambarcaţiune remorcată împotriva vîntului. Păşea neabătut înainte şi, precum îi stă bine unui lup-de-mare, scruta cu grijă întunericul de nepătruns. Zburînd cu viteză turbată, vîntul ne şuiera în urechi, asemenea unei cete de băieţandri nebunatici. Rachiul băut ne încălzea cu chiu, cu vai pe dinăuntru, iar pe dinafară eram ţepeni de frig şi dîrdîiam mărunt sub stropii de ploaie reci ca gheaţa. Îmi treceau prin faţa ochilor imagini din trecut : vedeam guri de femei rîzînd în hohote... Chiar dacă aveam pe-atunci măcar o dată pe zi prilej să ne veselim — tot era ceva !

Nu ştiam încotro ne îndreptam, dar nici unul dintre noi nu se îndoia o clipă că trebuie să mergem anume în direcţia aceea. În ce scop ? Întrebaţi-l pe timonier. Înainta cu paşi atît de repezi, încît nici eu n-am apucat să-i pun această întrebare ; unde mai pui că pe moment nici nu mi-a trecut prin cap să

întreb. Îmi tîram picioarele, ca un cățel care nu a făcut încă ochi, beat, vesel nevoie mare, ud leoarcă și guraliv. Vorbeam grozav de mult. Într-un timp foarte scurt, din clipa cînd am întors spatele cîrciumii „*Rendez-vous*-ul marinarilor“, mi-am deschis sufletul, mi l-am întors pe dos ca pe o față de pernă : i-am povestit toate secretele mele, mi-am dat în vileag, ușuratic, toate tainele, mi-am arătat toate îndoielile și mi-am mărturisit atîtea convingeri, cîte le-ar fi ajuns unora pentru o viață întreagă. Toate acestea le însoțeam cu jurăminte dintre cele mai cumplite și, îndată ce timonierul mîrîia aprobator, cădeam într-o stare de frenezie și extaz nebun.

Mergînd astfel, ne pomenirăm la doi pași de apă. Trăgînd pe nări izul sărat, timonierul mă ținu să nu cad de pe chei, ceea ce eram gata s-o fac, luînd golul din fața mea drept continuarea trotuarului.

— Îți mulțumesc, i-am zis, n-ar fi făcut-o oricine. Ia să fi fost aici, în locul tău, unchiu-meu : mi-ar fi zîmbit duios de pe țărm, fără să-i pese măcar dacă sînt sau nu în stare să-i descifrez prin bezna asta zîmbetul diabolic.

— Mi-e sete ! hîrîi timonierul, zgîlțîindu-mă. Vreau să beau ! De nu, o iau în derivă, și să mă înghită rechinii dacă mai fac un pas ! Ajunge ! N-oi fi burete grecesc, dar nici de piatră nu sînt. Nu mai pot ! Mor de sete !!

— Nu ai de ce să mori, i-am replicat. Apă de mare dreasă cu coji de portocală, după asta tînjești, nerușinatule ? Sau poate ți se pare puțin un butoiaș cu bere de ghimbir, trei sticle de whisky și o jumătate oca rachie de piersică ? Dacă-i puțin, zi „da“, iar dacă ți-ajunge, spune „nu“.

— Da ! strigă el cu înflăcărare de profet. Da ! Şi să mergem, Bill, cît mai repede ! Nu se poate să se fi culcat toţi cîrciumarii. Cîrma la tribord, beţivanule, picioarele tale nu fac doi bani, aşa că, ţin-te de mine, că de nu, jur pe copitele satanei, te răstoarnă vîntul, ca pe un ţînc.

Aici sînt nevoit să fac o mică digresiune, ca să-l prezint pe timonier acelora dintre cititorii mei, care nu l-au întîlnit la „*Rendez-vous*-ul marinarilor", nici la „Cerbul Negru", şi nici la „Pepiniera chefliilor". Era bărbat, în toată puterea cuvîntului. Coama de păr roşcat deasă ca secara în pîrg, iar obrazul lătăreţ, roşu, tăbăcit de vînturi semăna cu scîndura pe care bucătarul toacă zilnic carne. Cică şi trupul îi era numai cicatrici ; s-ar fi pricopsit cu ele pe uscat, în încăierări stîrnite de vreun compliment deplasat la adresa unei frumoase monopolizate de un altul, ori de încăpăţînarea de a nu lăsa pe nimeni să-i treacă înainte, oricine ar fi fost — deşi n-aş putea să bag mîna în foc pentru cele ce v-am spus, întrucît timonierul nu şi-a scos niciodată cămaşa de faţă cu mine. O scotea, dealtfel, de trei ori pe an, la zile mari. Avea vreo doi metri înălţime, ochii negri ca două măsline mari şi frumoase, iar pumnii, de i-ar fi puşi pe cîntar, atîrnau pe puţin vreo două chile fiecare. Dacă vă place descrierea, apoi ăsta-i portretul timonierului meu din anii aceia. Trebuie să mai adaug că în urechea dreaptă purta un cercel, scos cu mîna lui din urechea nevestei-si, cînd pe răposata au pus-o în sicriu. Cu care ocazie, după cum relatează persoane aflate atunci de faţă, timonierul a rostit următoarele cuvinte memorabile : „Să nu-ţi închipui, Betsy, draga mea, că vreau să te jefuiesc sau că m-am făcut lacom, ca un cerşetor într-o casă

pustie ; ar fi de ajuns să te scoli din coşciug, şi ţi-aş cumpăra nişte cercei care să atîrne un chil, mai groşi decît toţi nasturii mei". După care, plîngînd în hohote, a scos un cercel din urechea răposatei — chipurile drept amintire.

Mă agăţam aşadar de pelerina acestui personaj, şi amîndoi, în goană după iluzii deşarte, rătăceam pe străzile cufundate în somn. Nu ştiu, dacă a mai fost vreodată o noapte mai întunecoasă. Vîntul turba de furie, ca o duzină de dulăi scăpaţi din lanţ. Se năpustea, zgîlţîindu-ne, sfîşiindu-ne hainele, tăindu-ne răsuflarea — din dreapta, din stînga, din spate şi din faţă. Ploaia ne uda mai cu zel ca un grădinar, deşi nu eram trandafiri ; picioarele mele, încălţate cu cizme, clefăiau prin noroi, îngheţate şi, în cele din urmă, se făcură lemn, încetasem să le mai simt. Străbăturăm o stradă, două ; o cotirăm, ne rătăcirăm prin nişte fundături ; nicăieri nu se zărea nici o lumină, în afară de sclipirile propriilor noştri ochi. Zăvoarele ruginite ale obloanelor închise de nădejde scîrţîiau, apa ţîşnea din burlane, iar întunericul, mai negru decît gîndurile unui condamnat la moarte, se furişa în inimile noastre, însetate după veselie.

În cele din urmă, timonierul îşi ieşi din fire. Încleştîndu-şi dinţii atît de tare, încît se auzi un scrîşnet strident, ca de giruetă mîncată de rugină, bătu din picior şi încremeni locului, mai neclintit ca un butoi fixat cu parîme. Încercările mele de a-l urni fură zadarnice, stîrnind o explozie de blesteme împotriva cerului, iadului, cîrciumarilor, a persoanei mele, cît şi împotriva goeletei „Cele patru vînturi", ce nu avea nici o vină, şi care moţăia lîngă dig, între două cutere vecine.

— Nici un pas înainte ! răcni cu glas tunător prietenul meu, trăgînd adînc aer în piept, ceea ce era un semn că se pregăteşte să ţină un discurs, ca totdeauna în asemenea cazuri sau în alte cazuri la fel de critice. Nici un pas, am zis. O să trezim tot oraşul din somn sau o să ne culcăm noi înşine aici, pe loc. Să tragem la aghioase, ca bucătăresele sau ca nişte băcani, care s-au îndopat pînă i-a răzbit somnul. Cum ?!... Doi gentlemeni vor să bea un pahar şi nu se poate pentru că în oraşul ăsta prăpădit locuiesc numai cîrtiţe ?! Hei, voi, ăştia, care staţi aici (rostind aceste cuvinte, timonierul se opri la poarta cea mai apropiată şi izbi cu pumnul în ea atît de tare, încît întunericul nopţii tresări), hei, vă zic eu, deşteptarea ! Vrem să facem cunoştinţă cu voi ! Şi dacă nu mă auziţi, am să fiu nevoit să bat darabana aici, ca maimuţa la iarmaroc, pînă cad în noroi ! Treziţi-vă, şobolani de uscat, coceni de varză ce sînteţi, legături de praz verde ! O sticlă numai şi sunăm retragerea ! Plata pe loc, în bani gheaţă !

Turbat de furie, îşi însoţea fiecare cuvînt cu lovituri năprasnice în poartă. Inima mi se oprise în loc. Dintr-o clipă în alta mă aşteptam să ne pomenim încercuiţi de mulţimea locatarilor sculaţi din somn, şi atunci vai şi amar de noi. Dar spre marea mea mirare, stăruia o tăcere adîncă, tulburată doar de strigătele neînfricatului timonier şi de vuietul vîntului.

— Nu-i bun de gură doar ăla care, în loc de creier, are tărîţe în cap, urmă omul meu, după un scurt răgaz, pentru că răguşise de-a binelea. Sau credeţi, poate, că nu am ce să discut cu dumneavoastră ? Pe dracu ! Am să zbier pînă-n zori, căci

nu e port pe lume unde să nu fi schimbat eu aur pe monede de aramă, sau argintul pe mărunţiş! Mai sînt şi alţi neghiobi de-alde voi — galbeni, negri, cafenii, ba şi din ăia de lucesc mai abitir decît ibricele voastre de aramă! La Havana peştele se prinde cu furca, iar în Sudan cu cîrligul. Dar cea mai gustoasă pîine unde-i, o ştiţi voi, caracatiţelor? Vă spun eu — la Lisabona; e albă, caldă şi moale ca o fată la optsprezece ani! Tot de la mine să ştiţi că în India sînt elefanţi şi palate, tigri şi scoici cu mărgăritare. În ocean, unde-i casa mea, unde locuiesc eu, aşa cum voi locuiţi sub acoperişul ăsta de tablă, apa îşi arată licărul pînă la trei metri adîncime, iar peştii zboară prin văzduh precum coţofenele! V-o spun eu, timonierul goeletei „Cele patru vînturi", chiar dacă a fost reparată anul trecut! Ia încercaţi să faceţi o plimbare undeva prin Valparaiso, fără un revolver ca lumea în buzunar. Vă despoaie, vă lasă goi-puşcă! Pe mare, s-o ştiţi de la mine, se întîmplă şi minuni din astea, cînd îţi vezi corabia venind drept spre tine, ca şi cînd te-ai afla în faţa unei oglinzi! Iar acolo unde dănţuiesc gheişele vă sfătuiesc nici să nu vă duceţi, pentru că o să vă lase gura apă. Porcovanilor! Să ştiţi de la mine, sînt locuri, unde ananaşii se cumpără cu coşul, şi-s mai ieftini decît napii. Văzut-aţi vreodată un cer sub care să ai poftă să rîzi în hohote din zori şi pînă-n zori, ca şi cum îngerii te-ar gîdila în nas cu vîrful aripilor? Dar pădurile? Pe lîngă ele, straturile voastre cu flori sînt acum ca răzorul dintr-o grădină de zarzavat pe lîngă un şir de nori în amurg. La Şanhai patru sute de grame de ceai costă şase *penny* şi, notaţi, vă rog, din prima recoltă. Jur pe mătuşa diavolului, dacă o avea diavolul mătuşă,

c-am văzut cu ochii mei scoici cît o tîrnă, şi cu nişte ape... curcubeu din cer, nu alta. Să nu fi fost beat, v-aş fi cărat pe toţi la mine pe punte şi v-aş fi dat pentru început cîte douăzeci de şilingi pe lună de cap. V-aţi speriat ? De ce ? Puteţi lua cu voi toate crătiţile şi paturile voastre, glastrele cu măzăriche şi cîte două gîşte pe deasupra, dacă le aveţi. Pe dracu ! S-o credeţi voi că o să vă las să-mi spurcaţi goeleta cu calabalîcul vostru prizărit ! Nu plîngeţi, măi ! Nişte prăpădiţi de ciorapcii, berari, băcani, pungaşi ! Asta sînteţi ! O să rămîneţi aici, cu trecutul vostru, să-l rumegaţi liniştit, ca oile, pînă n-oţi mai putea ! Hei, vă spun, săriţi jos, săriţi odată, fiecare pe fereastra lui ! Vă arăt o brigantină nouă din cel mai uscat stejar de pe pămînt.

Şi cum nici la această invitaţie nimeni nu s-a îndurat să-şi părăsească culcuşul cald ca să-l înjure cum se cuvine pe timonier, prietenul meu începu să zgîlţîie poarta cu o furie turbată, ca şi setea ce-l chinuia. Ulicioarele învecinate se cutremurau şi zăngăneau ascuţit. L-am tras de mînecă pe scandalagiu, fără să iau în seamă înjurăturile pe care mi-era dat să le aud, şi i-am zis :

— Măi, gîtlej din fier de Buckingham, vrei poate să ne pomenim cotonogiţi, aşa, de florile mărului ?

Dar îndîrjirea lui nu mai avea margini. Umbla cu ochii după un pietroi, cînd, deodată, un personaj necunoscut, ivit de după colţ, a împiedicat explicaţia dintre noi doi. Era un paznic de noapte.

— Unde daţi buzna, haimanalelor ? zbieră el, venind mai aproape şi îndreptînd spre capetele noastre lumina roşie a felinarului. E goală casa ; de la Crăciunul trecut nu i-a călcat pragul picior de

om ! N-am ce zice, frumoasă ocupaţie, să-ţi zdreleşti pumnii bătînd într-o poartă !

Atunci am auzit din gura timonierului un nou discurs, de data aceasta nepublicabil ; îl încheie cu următoarele cuvinte :

— Praful să se aleagă de acela, care, părăsind această şandrama, nu a bătut la uşa ei un felinar şi înştiinţarea că : „Aici locuiesc şoareci !“

Pornirăm mai departe. Timonierul mergea grăbit spre port, iar eu abia reuşeam să ţin pasul cu el, agăţîndu-mă de faldurile pelerinei sale.

COLONIA LANFYÈRE

„AIDOMA CORĂBIERULUI
CARE TRECE PRIN STRIMTOAREA TSUGARU,
UNDE VOI AJUNGE OARE
TRECÎND PRIN HĂURILE DRAGOSTEI...

YOSITADA, JAPONEZUL.

I

TREI degete arătătoare se întinseră spre radă. Barcul olandez sosise seara. Noaptea îl învăluise ; luminile multicolore ale catargelor şi discurile mici fosforescente ale hublourilor se răsfrîngeau în oglinda neagră a mării ; întunericul dens, nemişcat mirosea a smoală, a plante subacvatice şi a sare.

— Şase mii de tone, zise Dreabb, lăsîndu-şi în jos arătătorul. Lemn de abanos şi de palmier. Hoopy, spune-mi, te rog, îţi trebuie lemn de abanos ?

— Nu, se grăbi să-i răspundă fermierul, derutat de tonul grav al lui Dreabb. Nu mă interesează cîtuşi de puţin.

— Ei, dar o joardă mlădie de palmier din care ai putea meşteri o nuia pentru viitorul tău moşte-

nitor, numai dacă spatele lui se va dovedi potrivit acestui țel ?

— Slăbește-mă, ripostă Hoopy. Nu mă interesează lemnul. De nici un fel. Poate să fie tărcat sau cu picățele, mi-e absolut egal.

— Dreabb, interveni al treilea colonist, ai vrut, am impresia, să spui ceva ?

— Eu ? Nimic deosebit. Pur și simplu mi s-a părut ciudat că barcul cu încărcătura lui — care nu-l interesează cîtuși de puțin pe preastimabilul nostru Hoopy — și-a aruncat ancora aici. Dumneata, Astis, ce părere ai ?

Astis, îngîndurat, trase aer pe nas, ca și cînd în izul mării ar fi stat ascuns răspunsul pe care-l așteptau.

— Nu cine știe ce, dar un ocol tot a făcut pînă aici. Olandezul ăsta avea drum mai la sud. De altfel, treaba lui. Posibil să fi suferit vreo avarie. Admit și altceva : căpitanul s-ar putea să aibă motive speciale să procedeze în chip ciudat.

— Pariez, zise Dreabb, că l-a cam scuturat în Arhipelag. Dacă nu despre asta e vorba, atunci înseamnă că aici se deschide o fabrică de mobilă. Asta-i părerea mea.

— Pierzi pariul, replică Astis. E o lună încheiată de cînd n-a mai fost nici o furtună.

— Vezi, dumneata, eu nu pariez pe fleacuri, zise Dreabb, după o tăcere, și n-am să mă murdăresc cu o sumă sub zece lire sterline.

— De acord.

— Și ce susții dumneata, în fond ?

— Nimic. Spun atît, greșești în afirmațiile dumitale.

— Niciodată, Astis.

— De data asta, Dreabb, de data asta.
— Uite, mîna mea.
— Poftim pe a mea.
— Hoopy, zise Dreabb, ai să fii martor. Dar e ceva care ne cam încurcă : cum să ne încredințăm că am dreptate ?
— Ce încrezut ! dădu glas Astis, ironic. Spune, mai bine, cum să dovedim că nu ai dreptate ?
Se lăsă o scurtă tăcere, apoi, Dreabb veni cu ideea :
— La urma urmei, e cît se poate de simplu. Ne ducem noi pe barc.
— Acum ?
— Da.
— Stați ! exclamă Hoopy. Dacă nu mă înșel, aud plescăit de vîsle. Ia tăceți o clipă.
În liniștea adîncă, încordată se auzeau plescăituri prelungi, sunetul lor se amplifica, depărtîndu-se apoi ritmic, zburînd în hăul catifelat al nopții.
Dreabb tresări. Curiozitatea îi era puternic stîrnită. Se foia pe loc, la un pas de coborîșul abrupt, scrutînd în zadar întunericul.
Astis nu se mai putu abține și strigă :
— Hei, barca, hei !
— Ești insuportabil, se supără Hoopy. Ți-a intrat în cap, cine știe de ce, că ești cel mai deștept dintre toți. Numai Dumnezeu știe, care dintre noi e mai deștept.
— Sînt aproape, zise Dreabb.
Într-adevăr, barca venise atît de aproape de mal, încît puteai desluși plescăitul stropilor de apă ce cădeau de pe vîsle. Se auzi apoi pietrișul foșnind, zgomot de pași domoli, murmur de glasuri. Cineva

suia cărarea, ce ducea de la bancul de nisip la poalele povîrnişului abrupt.

— Hei, barca ! strigă Dreabb.

— Aici ! răspunse de jos un glas cu pronunţat accent străin. Spuneţi, ce doriţi ?

— Barca-i de pe olandez ?

Colonistul n-apucă să audă răspunsul din barcă ; chiar lîngă el răsună un glas necunoscut, care, la rîndul său, îl întrebă :

— Dumneata urli în halul ăsta, amice ? Am să-ţi satisfac curiozitatea, întru totul legitimă, dealtfel : da, barca-i de pe olandez.

Dreabb se întoarse, uşor buimac, holbînd ochii la silueta neagră a omului, care răsărise ca din pămînt. Cu tot întunericul nopţii, nu-i scăpă faptul că necunoscutul era lat în umeri, nu prea înalt şi că purta barbă.

— Cine eşti dumneata ? Tot de acolo vii ? se interesă Dreabb.

— Tot de acolo, încuviinţă noul personaj, lăsînd jos o boccea respectabilă. Patru mateloţi şi cu mine.

Felul de a vorbi al necunoscutului — pronunţa fiecare cuvînt cu glas răspicat, tăios — făcu impresie. Cei trei colonişti stăteau în aşteptare, examinîndu-i tăcuţi silueta neagră, nemişcată. În cele din urmă, Dreabb, îngrijorat de rezultatul pariului, puse capăt tăcerii :

— Am o întrebare, domnule. Barcul a suferit vreo avarie ?

— Da de unde, zise necunoscutul, este proaspăt şi solid ca şi noi doi, nădăjduiesc. Cu primul vînt prielnic, ridică ancora şi-şi urmează drumul.

— Îmi pare bine, declară Astis, încîntat. Dreabb, plăteşte pariul.

— Nu înţeleg nimic ! exclamă Dreabb. Bucuria lui Astis îi dăduse senzaţia unui cuţit înfipt în inimă. Drăcia dracului ! Barcul nu e un iaht destinat călătoriilor de plăcere, ca să se bage în toate găurile de şarpe... Ce caută aici, te întreb ?...

— Dacă sînteţi curios, poftim. Eu l-am convins pe căpitan să mă debarce aici.

Astis dădu din umeri, neîncrezător.

— Poveşti ! aruncă el, mai mult întrebător, apropiindu-se de celălalt. Nu-i atît de simplu, cum o crezi dumneata. Drumul spre Europa e mai la sud cu vreo sută de mile de aici.

— Ştiu, replică noul venit, cam pierzîndu-şi răbdarea. Doar nu am de ce să vă mint...

— Poate că eşti rudă cu căpitanul ? veni Hoopy cu presupunerea.

— Căpitanul este olandez ; chiar şi numai din cauza asta este greu să fie rudă cu mine.

— Cum te cheamă ?

— Horn.

— De necrezut ! exclamă Dreabb. Şi s-a învoit, va să zică, să-ţi facă pe plac ?

— După cum vedeţi.

Tonul trăda mai curînd oboseală decît aplomb. Dreabb avea pe limbă sute de întrebări, dar se stăpînea, simţind, instinctiv mai mult, că satisfacerea curiozităţii lui avea o limită, care fusese atinsă.

Atunci vorbi Astis :

— Nu avem hotel pe aici, dar puteţi rămîne peste noapte la Szabo, şi tot acolo puteţi mînca la un preţ foarte rezonabil. Dacă vreţi, vă conduc ?

— N-ar fi rău...

— Dreabb... începu Astis...

— Ştiu ce vrei să spui, i-o tăie acesta, iritat, ai să-ţi primeşti cele zece lire sterline mîine, la opt dimineaţa. La revedere, domnule Horn. Îţi urez să te instalezi cît mai bine posibil. Să mergem, Hoopy.

Zicînd acestea, îi întoarse spatele lui Astis şi plecă, însoţit de crescătorul de porci.

— Acum pariez că voi reuşi să storc banii de la Dreabb numai şi numai revărsîndu-mi asupra lui tot bagajul meu de înjurături. Domnule Horn, sînt la dispoziţia dumneavoastră.

Astis întinse mîna, se întoarse şi... plescăi din limbă, uimit ! Nu era nimeni.

— Horn ! strigă el.

Dar nu primi nici un răspuns. Rămase singur.

II

Lăstărişurile pitice în floare, care năpădeau colinele dinspre miazăzi fumegau uşor în vălul lor de abur subţire. Discul de foc al soarelui se înălţa deasupra pădurii. Cerul părea interiorul azuriu, de necuprins al unui glob, în care cineva turnase un lichid cristalin. Verdele întunecat al frunzişului şi al ierburilor scînteia de rouă, şi parcă de undeva de sub pămînt răsunau glasuri ciudate de păsări abia trezite din somn, cu trilurile lor leneşe, lascive.

Horn se îndrepta spre apus, străduindu-se să ocolească lanţul de rîpe ce se întindea între colonie şi marginea de nord a pădurii. Pe spatele lui se legăna uşor o carabină veche, sistem Colt. Hainele îi erau boţite — după noaptea petrecută în pădure.

înainta cu paşi mari, egali, privind cu grijă în jur, cercetînd drumul şi solul cu aerul stăpînului revenit la el acasă, după o absenţă îndelungată.

Zorii unei dimineţi tropicale îl întîmpinau cu răsuflarea densă a frunzişului plin de sevă. Aproape vesel, îşi spunea că viaţa pe aici trebuie să aibă un farmec cu totul deosebit al locului sălbatic şi izolat, aducător de odihnă omului mereu sîcîit şi hărţuit, de neconceput acolo, unde fiecare petic de pămînt este pipăit de mii, de sute de mii de ochi.

Depăşi rîpele, stîncile de bazalt, ce semănau cu nişte mormane gigantice de cărbune de pămînt, apoi un crîng întortocheat, care încingea ca un brîu colinele, şi ieşi pe malul unui lac. Locurile pe care le văzuse cu cîteva clipe în urmă nu avură darul să-l satisfacă. Lipsea concentrarea peisajului, îmbinarea necesară şi armonioasă a spaţiului deschis cu pădurea, cu relieful ridicat şi cu apa. Îl atrăgea natura primitoare, atmosfera ei caldă, plenitudinea, ungherele umbroase, fanteziste. Din clipa în care viitorul nu mai exista pentru el, devenise sever cu prezentul.

Arşiţa creştea. Tăcerea pustietăţii asculta paşii omului ; sub farmecul liniştit al zilei care se trezise, în mintea lui Horn gîndurile se succedau alene şi, ca şi cum ar fi citit o carte, filă cu filă, le urmărea, plin de o adîncă tristeţe, neclintit în hotărîrea sa de a trăi de aci încolo sub semnul tăcerii, închis în sine. Ca niciodată, simţea cît de detaşat este de toate cîte îi era dat să vadă ; uneori, dus pe gînduri şi apoi trezit brusc la realitate de strigătul unei maimuţe sau foşnetul stîrnit de o pasăre-liră, care trecuse iute pe lîngă el, ridica ochii cu un fel de curiozitate mohorîtă, de parcă ar fi nimerit pe o

altă planetă, ca să examineze cele mai obişnuite lucruri : o piatră, o bucată de lemn, o groapă plină-ochi cu apă. Nu băga de seamă cît este de obosit, picioarele călcau mecanic, tot mai ţepene, cu fiecare pas, ori de cîte ori talpa atingea solul aspru. Iar atunci cînd soarele, atingînd punctul cel mai înalt, a ars toate umbrele şi a potopit pămîntul cu focul nemilos, de nesuportat al zenitului, Horn ajunse în preajma lacului.

Trunchiurile miţoase, umflate din cauza umidităţii, încununate cu gigantice smocuri penate, se împleteau între ele închipuind arcade străvezii, ce lăsau să atîrne pînă la rădăcinile noduroase, chircite într-un spasm subteran, cu degetele unor gnomi, ghirlande de plante căţărătoare şi de ferigi cu horbota gingaşă, graţioasă a frunzelor lor crestate. În jurul trunchiurilor de arbori, ţîşneau ca nişte snopi de rachete verzi, aplecîndu-se la pămînt evantaie, umbreluţe, ace ascuţite, sau ovale prelungi. Mai departe, chiar lîngă lac, tulpinile noduroase de bambus se împleteau între ele, aidoma firelor de pai, mărite de lentila unui ochean. În luminişuri, unde se înstăpînise o umbră deasă de un verde întunecat, străpunsă de pete de soare aurii, scînteiau frînturi minuscule din albastrul lacului.

Dînd în lături trestiişul, Horn ajunse pînă la limba de nisip. Drept în faţa lui se întindea fîşia îngustă, învăluită în ceaţă, a celuilalt mal. Deasupra lacului, albastru-oţeliu, un abur uşor aşternea peste unde un văl vaporos. În dreapta şi în stînga malul urca în cline de deal ; locul, unde se afla Horn era o vale în miniatură, împădurită.

Cufundat în reflecţii şi comparaţii, Horn îşi aruncă pe nisip raniţa de piele şi se aşeză pe ea, lăsîndu-se o clipă în voia liniştii odihnitoare. Locul i se părea potrivit, şi-apoi, era nerăbdător să înceapă lucrul, ceea ce hotărî sorţii în favoarea malului. Vedea cu ochii minţii un teren pătrat defrişat, iar la mijloc înălţîndu-se o clădire uşoară, ascunsă dinspre lac de un zid de bambus. Neavînd alt ajutor decît toporul, printr-o încordare maximă a voinţei, spera să creeze un colţişor, departe de vecinătatea insuportabilă a oamenilor şi de privirile lor, lipicioase parcă, după care simţi nevoia să faci o baie ca să te cureţi.

Fără veste, vechea durere, ce se potolise pentru o vreme, izbucni din nou în sufletul lui, curmîndu-i reflecţiile ; spulberînd imaginile abia înjghebate ale trudei ce-l aştepta, îi purtă închipuirea spre titanicele oraşe ale nordului. Depărtările de mii de mile se micşorau, ca un cauciuc plesnit ; Horn îşi prinse genunchii cu mîinile, roşii de atîta soare şi, cu o limpezime enervantă, revedea scenele şi întîmplările, în centrul cărora se aflase sufletul lui mult prea chinuit şi pustiit. Privirii lui, deodată nemişcate şi sumbre, i se înfăţişară chipuri, cu expresiile lor de neuitat, luciul mat al parchetului, perdeaua de la fereastră, umflate de vînt, şi mii de obiecte neînsufleţite, care-i aduceau aminte de suferinţa îndurată, mai chinuitoare decît însăşi cauza ei. Vedea candelabrul de bronz cu lumînări aprinse, ce-şi picurau ceara, la lumina cărora se dezvăluia din întuneric o mînă mică strînsă la încheietură într-o manşetă de dantelă, întinsă spre flacără şi, din nou, ca atunci, cu cîţiva ani în urmă, auzi ciocăni-

turi în uşă — ca o revendicare sonoră şi mută în acelaşi timp...

Scutură din cap. Pentru o clipă simţi repulsie pentru sine însuşi, ca om căruia i s-a amputat o mînă sau un picior şi care îşi smulge pansamentul, ca să vadă ţesuturile necrozate... Liniştea apăsătoare a malului semăna cu tăcerea ce stăruie în saloanele unui spital, şi care trezeşte în oamenii nervoşi nevoia de a ţipa şi de a se agita. Ca să se distragă un pic, Horn se apucă de lucru. Simţea o adevărată „chemare musculară", dorinţa de a se obosi, de a ridica greutăţi — de a tăia pari şi a-i bate în pămînt.

Prima lovitură a lamei de oţel englezesc în trunchiul rezistent de bambus aprinse în Horn un paroxism de energie, o încordare înverşunată, sete de a supune materia unui şuvoi de efort neîntrerupt, generator de o tot mai sporită voluptate a istovirii. Dobora, trunchi după trunchi, copac după copac, tăia crengi, rupea, frîngea, măsura, săpa gropi, bătea pari în pămînt ; cu ochii plini de verdele pădurii, cu sufletul învăluit parcă în sunetele propriei mişcări, se cufunda în haosul senzaţiilor fizice. Gîfîia, îl durea pieptul, o sudoare iute, înţepătoare îi ustura pielea, palmele numai băşici îi ardeau ; picioarele şi le simţea grele din cauza sîngelui venos care circula anevoie. O durere ascuţită în spate nu-l lăsa să se îndrepte, trupul îi tremura, împins mereu de setea febrilă de a omorî cugetul. Era ca o beţie, ca o orgie a vlăguirii, extaz al grabei, desfătare prin violenţă. Foamea, înfrîntă de oboseală, acţiona ca un narcotic. Din cînd în cînd, chinuit de sete, Horn arunca toporul ca să bea din apa rece, puţin sălcie a lacului.

Cînd se aşternură umbrele înserării şi foiala zgomotoasă a maimuţelor vesti apropierea nopţii, o micuţă căprioară sălbatică, venită să se adape, se zbătu în păpuriş, răpusă de un glonte tras de Horn.

Un foc aprins din vreascuri ţinu loc de bucătar. Bucăţile de carne fumegînde, pe alocuri arse, miroseau a iarbă şi a sînge. Horn mîncă mult, folosind briceagul cu aceeaşi îndemînare cu care cîndva folosise lingura de desert.

Sătul, înconjurat de întunericul tot mai dens, străpuns de reflexele roşietice ale cărbunilor albăstrii din focul gata să se stingă, Horn îşi aminti de barcul cu care venise. Privită de pe bord, existenţa sa de acum încolo îi apărea ca o succesiune enigmatică de zile pline de monotonie şi de necunoscut, o aşteptare vegetativă a morţii, alternînd uneori cu crize de adîncă nostalgie. Se vedea parcă pe el însuşi — un mic punct uman, cu un uriaş univers lăuntric — un punct, care reflectă prin trăirile sale tot ce cuprinde conştiinţa.

Văzduhul era din ce în ce mai umed, mai reavăn, melodia îngînată de foşnetele pădurii ţesea horbota subţire a liniştii încordate, izul dulceag pregătit ca de seră întreţinea starea de excitare. Gîndurile hoinăreau în jurul construcţiei începute, întorcîndu-se ba spre ocean, ba spre vedeniile fragmentate din trecutul ce-şi pierduse acuitatea în senzaţia unei vlăguiri totale. Se apropia somnul, greu, adînc, adia atingîndu-i genele, învălmăşind gîndurile, înmuindu-i picioarele şi braţele, dînd trupului o senzaţie de greutate imensă nevăzută.

Trosnind încetişor ultimul cărbune se înroşi pentru o clipă, ca o bucată de fier încins, luminînd ierburile apropiate, chircite de văpaie, apoi se stinse.

Odată cu el îşi luă zborul în negura catifelată şi duhul Focului, veselul şi săltăreţul duh al flăcărilor.

Sus, pe creştetul unei coline răsună plin de nelinişte strigătul unui rîs, se stinse apoi şi se auzi iarăşi, mai tare, ca o ameninţare prelungă, tînguitoare. Horn nu-l mai auzi, cufundat în somn, un somn adînc ca moartea — adevărata fericire a pămîntului, această împărăţie a torturii.

Peste cinci zile, pe un petic dreptunghiular de pămînt, bine bătătorit şi împrejmuit cu un gard, se înălţa o căsuţă cu acoperiş, cu o singură apă, din trestie, şi o fereastră fără geamuri, spre lac. Mobilierul, trainic, lucrat cu mijloace rudimentare se rezuma la un pat, o masă şi cîteva bănci. Într-un colţ se înălţa o vatră masivă din lut.

După ce-şi încheie lucrul, Horn, încovoiat şi slăbit, clătinîndu-se de sleit ce era, se strecură de-a lungul fîşiei înguste a limbii de nisip spre poalele colinei, urcă pînă-n creştet şi privi împrejurimile.

La miazănoapte, aidoma unei turme nemişcate de un verde-întunecat, încremenise pădurea, ocolind pînă la linia orizontului un lanţ de stînci calcaroase, împestriţate de crăpături şi de petele unor tufe pipernicite. La răsărit, dincolo de lac, şerpuia firul alb al drumului, ce ducea spre oraş ; de o parte şi de alta, ici-colo se înălţau copaci, care, de departe, păreau minusculi, cît nişte salate. La apus, mărginind cîmpia răscolită de coline şi rîpe se întindea albastrul sclipitor al oceanului depărtat, cu albe scînteieri.

Iar spre miazăzi, din centrul unei pîlnii uşor înclinate, unde se înălţau pestriţe casele şi fermele,

înconjurate la întîmplare de vegetație, se întindeau dreptunghiurile piezișe ale plantațiilor și arăturilor coloniei Lanfyère.

III

O șaretă indigenă cu două roți trecu drumul chiar pe sub nasul lui Hoopy. Depășind norul de praf înțepător, Hoopy zări, venind spre el, un bărbat necunoscut, și, fără să vrea, se opri locului. Nu-l cunoștea, totuși parcă îl mai întîlnise pe undeva. Amintirea vagă a barcului olandez ațîță curiozitatea nativă a lui Hoopy. Își scoase pălăria și salută.

— He ! zise el îngustîndu-și ochii. Te întorci din oraș ?

— Nu, replică Horn, încetinindu-și pasul. N-am fost încă la oraș și nici nu cred să mă duc pe acolo.

— Sigur că da, sigur că da ! se hlizi Hoopy. Eram convins. Te-am recunoscut după glas. Ai debarcat acum o săptămînă în golful cel mic, nu-i așa ?

— Așa este, am debarcat în micul golf, încuviință Horn, dumirindu-se, dar nu cred să te fi văzut.

Hoopy izbucni în hohote de rîs și-i făcu cu ochiul.

— Astis și cu Dreabb au făcut un pariu, zise el, după ce se potoli. Eu am plecat cu Dreabb, iar după aceea, Astis ne încredința, pe toți, că te-a înghițit pămîntul. I-ai făcut atunci o figură grozavă, fir-ar să fie, nimic de zis !

— Acuma cred că-mi amintesc, zise Horn. Da, nu mai am nici o îndoială, v-am simţit prezenţa în întuneric.

— Exact, exact ! tot dădea din cap Hoopy, asudînd de plăcere : avea şi el ocazia să mai trăncănească ! Şi de ce nu v-aţi dus atunci cu Astis ? se grăbi el să se intereseze.

— Să vă spun adevărul, zise Horn cu zîmbetul pe buze. Sincer, m-am jenat să deranjez nişte persoane atît de respectabile. Altul, în locul meu, v-ar fi minţit cu siguranţă, spunîndu-vă că i-aţi părut cu toţii proşti, limbuţi şi curioşi din cale-afară, eu însă nu-s aşa... Îmi sînteţi simpatic şi nu vreau să vă mint.

Rosti toate acestea cu o expresie calmă, imperturbabilă, şi Hoopy, luînd de bună această jignire mascată, înflori într-un zîmbet plin de sine.

— Lasă, lasă, replică el îngăduitor, nu-i mare lucru ! Pe cuvîntul meu de cinste, sînteţi băiat bun, îmi placeţi ! La o juma' de milă de-aici se află ferma mea ; ce-aţi zice de o bucată de friptură de porc şi un pahar de bere ? Ai ? Ce ziceţi ?

— Să mergem, se învoi Horn, după o clipă de tăcere. Îngîmfarea colonistului îl amuza. Cîţi locuitori aveţi în colonie ? îl întrebă el.

— Mulţi, pufăi Hoopy, fluturîndu-şi mîna. De cînd serviciul de navigaţie ne-a apropiat de continent, mereu debarcă aici tot soiul de aventurieri, dau din coate, iau terenuri în exploatare, iar peste un an o întind la oraş, unde sînt femei şi tot la ce este greu să renunţi.

Un labirint de garduri vii verzi, colbuite şerpuia pe un teren uşor ridicat. Picioarele lui Horn

se înfundau în nisipul roşietic, pînă la gleznă ; praful îi gîdila nările. Hoopy îi povestea întruna :

— Aici femeile sînt mai rare decît şerpii. Anul trecut, pentru o spălătoreasă care a făcut o sută de mile ca să vină încoace, s-a organizat o adevărată licitaţie. Să fi văzut dumneata, ce aere îşi dădea, stînd, cu mîinile în şolduri, pe tejgheaua „Scoicii verzi" ! Trei bărbaţi au ademenit-o, pe întrecute ; pînă la urmă au încercat să se înţeleagă : unul din ei a fost găsit într-o fîntînă... iar ceilalţi doi trăiesc şi astăzi cu ea.

Hoopy îşi trase răsuflarea şi-i dădu înainte. După spusele lui, cel mult jumătate din locuitori aveau familie şi trăiau cu femei albe, ceilalţi se mulţumeau cu indigenele, ispitite de perspectiva trîndăviei şi a unor cîrpe colorate, în timp ce taţii lor zăceau, cu sticlele lîngă ei, lăsate ca într-o doară de agerii „miri".

Populaţia venită de prin alte meleaguri este compusă aproape exclusiv din foşti deportaţi şi copiii acestora, dezertori din coloniile mai îndepărtate, oameni care şi-au făcut numele de ocară, funcţionari care au delapidat — iată ce s-a strîns, însumînd o sută de coşuri de fum, în jurul micuţei aşezări iniţiale fondată de doi foşti ocnaşi. Unul din ei a şi murit, celălalt îşi mai poartă din casă în casă trupul senil vlăguit de vicii. Ici — ia cina, colo — prînzul, şi pretutindeni scînceşte după averea pierdută la joc într-o singură noapte şi încăputâ pe mîinile unui alt ticălos căruia i-a surîs mai mult norocul.

— Iată casa, zise Hoopy, întinzîndu-şi palma ţeapănă de fermier spre construcţia înaltă amintind un turn. Casa mea, adaugă el, şi toată figura

lui căpătă o expresie de aroganţă tîmpă. Bună casă, trainică. Ar merge şi pentru un guvernator.

O îngrăditură înaltă se întindea dinspre cele două colţuri ale clădirii, prinzînd ca într-un cerc spaţiul inaccesibil ochiului din afară. Cu mîinile în buzunare, cu bărbia avîntată în sus, Hoopy deschise poarta şi pătrunse în domeniile sale.

Horn privi în jur, uimit de măreţia inedită a troacei pentru porci, care se înălţa, monumentală, în acel colţ pe pămînt. În curtea încinsă plutea o duhoare de nesuportat, puzderie de muşte mari, lucioase se roteau în văzduh ; o mustăreaţă verzuie ţi se lipea de tălpi ; guiţat strident, grohăituri dese, miros stifos de porc, toate duhneau a freamăt de carne vie murdară, îngrămădită pe o suprafaţă de un acru.

Trupuri grase, gălbui se mişcau în toate direcţiile, clătinîndu-se şi cutremurîndu-se, de grele ce erau. Mişunau prin curte : vieri, uriaşi cu părul negru, porci slăbănogi sub un an, care mergeau clătinat, purcei trandafirii — murdari, scroafe borţoase, umflate, împovărate de prea mult lapte, strîns în mameloanele lungi, hidoase ; mii de cozi urîte, ca de şobolan, rîturi cu colţii scînteind, guiţat strident, pe toate tonurile, supărător pentru urechi, fojgăit de trupuri ce se frecau unele de altele — toate acestea îţi trezeau dor de săpun şi apă rece.

— Uite-i şi pe purceii mei ! zise Hoopy. Ce zici ?

— Nu e rău, îl încurajă Horn.

— În fiecare lună vînd cam la vreo două duzini, se însufleţi Hoopy, umflîndu-şi, încîntat, nările. Sînt cele mai liniştite dintre dobitoace. Şi unde mai pui că n-ai bătaie de cap cu ele — mai deloc. Deşi, ce-i drept, uneori îşi halesc puii — şi atunci

trebuie să fii cu ochii în patru. Eu îmi iubesc ocupaţia. Te uiţi, şi-ţi spui : uite-l cum umblă singur aurul — galben, gras : este de ajuns să-l cureţi niţel, şi buzunarul ţi-e greu de gologani. Gîndul ăsta îmi place grozav.

— Da, sînt frumoşi porcii, zise Horn.

Hoopy îşi frecă fruntea cu mîna şi se strîmbă. Horn ăsta îl enerva : făcea o mutră de parcă ar fi văzut de cine ştie cîte ori şi porcii, şi pe Hoopy în persoană.

— Mă pregăteam să mă retrag, dar, mi-am adus aminte că mi-e sete. Dacă aveţi vin — bine, dacă nu — n-are nimic.

— Am bere indigenă, „sahha". Hoopy se smuci înspre casă. Se face din sago. N-aţi băut niciodată ? Gustaţi. Te ameţeşte, ca Esther.

Atmosfera neprimitoare a odăii, aproape goală, în care intră Horn, era atenuată de albastrul sclipitor al cerului care năvălea pe fereastră ; în dreptunghiul acela albastru se îngrămădeau frunzele ascuţite şi vîrfurile penate ale unui crîng. Hoopy apucă un băţ şi-l pocni zdravăn de masă.

O făptură aproape goală, cu o pieptănătură ce amintea tiarele papale, intră pe o uşă laterală. O femeie. Pe umeri purta o basma de bumbac. Chipul îi era cafeniu, avea buzele proeminente, umflate parcă ; cu o privire nemişcată, îi examina pe cei doi bărbaţi.

— Adu bere, aruncă scurt Hoopy, instalîndu-se la masă.

Horn se aşeză lîngă el. Femeia cu trupul tuciuriu aduse un ulcior, două căni, şi rămase în odaie. Ochii ei migdalaţi lunecau repede de pe mîinile pe hainele şi pe chipul lui Horn. Femeia să tot fi

avut optsprezece ani ; drăgălăşenia cam grosolană a chipului ei turtit îşi pierdea orice urmă de farmec din cauza unui inel lucios din tablă ce-i atîrna la o ureche.

— Ce stai popîndău aici ? Du-te !

Buza de sus a tinerei se ridică uşor, lăsînd să-i sclipească un şirag de dinţi albi. Ieşi, fără să scoată o vorbă, abia mişcîndu-şi, somnoroasă picioarele.

— Ştii, mă culc cu ea, spuse Hoopy sorbind des din pahar. E o idioată. Toţi ăştia sînt idioţi. Mai ceva decît negrii.

— Credeam că n-aveţi... femeie, zise Horn.

— Dar, n-am femeie, încuviinţă Hoopy. Nu sînt căsătorit şi nu-mi iau ibovnice.

— Dar adineaori a fost o femeie aici, în odaie, replică Horn, fixîndu-l insistent cu privirea. Sau, poate, m-am înşelat...

Hoopy rîse în hohote.

— Eu numesc „femeie" pe cele albe, replică el ţanţoş, după ce se mai potoli luîndu-şi un ton cam dispreţuitor. Iar asta-i... aşa... Sînt încă destul de tînăr... mă înţelegeţi ?

— Da, încuviinţă Horn.

Şedea absent, fără gînduri ; tot ce-l înconjura i se părea stifos şi acru, ca şi gustul berii „sahha". Hoopy se lupta eroic cu rîgîiala, umflîndu-şi caraghios obrajii şi holbîndu-şi ochii.

Berea îl ameţea pe Horn, i se prelingea în stomac, grea, rece. Din dreptunghiul albastru al cerului adia o tristeţe adîncă. Îi spuse gazdei :

— Te ameţeşte ca Esther... Cred că aşa v-aţi exprimat ?

— Exact, dădu din cap Hoopy. Numai că pe Esther n-o poţi bea, cum bei cana asta cu bere.

E fata lui Astis. O calamitate pentru flăcăii de aici. Cînd tînărul Dreabb se va însura, va avea mai mulţi duşmani decît dumneavoastră şi cu mine laolaltă. Astăzi este vineri, trebuie să vină pe aici. Dacă apare, să nu vă uitaţi ca prostul la ea, toţi fac la fel, cînd o văd, e obişnuită cu de-alde astea.

— S-o văd şi eu, oamenii mă mai interesează încă.

— Să ştiţi, zise Hoopy, privindu-l pieziş pe Horn, să ştiţi că-mi place de dumneavoastră. Un singur lucru, prea nu spuneţi nimic, fir-ar să fie ! Cum aveţi de gînd să trăiţi aici ?

Horn sorbi încet berea, pînă la fund.

— În păduri găseşti hrană berechet, răspunse el cu un zîmbet, examinînd atent rădăcina nasului lui Hoopy. De trăit oi trăi eu.

— Totuşi, nu se lăsă interlocutorul său, să vă bateţi capul cu puşca, să luptaţi cu frigurile de aici... Jur pe vierii mei, într-o lună o să slăbiţi al dracului.

Horn ridică sîcîit din umeri.

— Nu importă, şi apoi, trebuie s-o iau din loc. Cafeaua şi praful de puşcă mă aşteaptă, şi am cam zăbovit la dumneavoastră.

— Nu vă grăbiţi ! strigă Hoopy, şi se înroşi, descumpănit, la gîndul că n-a reuşit pînă la urmă să afle nimic de la musafirul său. Sau vă amuză mai mult să fiţi singur ?

Horn nu apucă să-i răspundă ; uşa se deschise, Hoopy arboră o mutră dintre cele mai amabile cu putinţă şi întoarse capul, debordînd de nerăbdare :

— Priviţi încoace, Horn, îl invită el, în timp ce ochii mici îi sticleau. A venit persoana care-i ameţeşte pe toţi. Haide odată. of, că greu te mai mişti !

Zîmbetul ironic pieri de pe buzele lui Horn ; cu o expresie gravă, se uita la tînăra fată, simţind cum tot sîngele i se scurge alene spre inimă. Nici nu se gîndi cît este de frumoasă. Îl cuprinsese o tulburare grea, chinuitoare, ca altădată, cînd muzica îi dăruia generos melodii neaşteptate şi cînd, după ce le asculta, nu voia altceva decît să stea mut o zi întreagă sau să se îmbete criţă.

— Hoopy, va trebui să mai aştepţi, zise Esther, aruncîndu-şi ochii înspre Horn... Prezenţa străinului o stînjenea, silind-o, fără ca să-şi dea seama, să vorbească cu o nuanţă de înfumurare în glas. Tatăl meu nu are bani.

Hoopy se făcu verde.

— Glumeşti, frumoasa mea ! şuieră el ca un şarpe, zîmbind forţat. Ia, scoate ce-ai ascuns tu acolo... haide !

— Nu am timp de glume, zise Esther şi apropiindu-se de masă, se opri, proptindu-şi palmele de marginea tăbliei. Dacă nu-i — nu-i ! Va trebui să mai aştepţi o lună.

Şi în acea fracţiune de-o clipă, în care Hoopy îşi lua aer în piept, ca să înjure ori să ţipe, fata surîse. A fost ca o ultimă picătură !

— Bucură-te ! urlă Hoopy, sărind de pe scaun şi alergînd prin odaie. Rîzi ! Dar mă întreb dacă tatăl tău o să-mi dea mie măcar un ban, atunci cînd eu voi crăpa de foame ? Am dat mii în dreapta şi în stînga, — iar acum, tot eu, trebuie să aştept ! Jur pe capul bunicii mele, m-am săturat ! Vă dau în judecată, mă auzi, fluşturatico ?!

— Nu vreau să vă stingheresc, zise Horn, ridicîndu-se.

— Esther, sări din nou Hoopy, îl vezi pe omul ăsta — e dintr-o ţară de oameni cinstiţi. Întreabă-l dacă este cu putinţă să nu te ţii de cuvînt ?

Fata îl privi atent, drept în faţă, pe Horn. Stingherit, el întoarse capul : avea impresia că ochii aceia de un negru-mat veneau parcă spre el. Hoopy îşi zburlea părul de furie.

— Rămîneţi cu bine, zise Horn şi-i întinse mîna.

— Mai veniţi pe la mine, bombăni Hoopy, dar să ştiţi că mă cam îngrijoraţi. Of, banii, banii. Din nou făcu un efort să se liniştească şi urmă : Sper să deveniţi mai vorbăreţ. Dacă aţi lua un teren !..

Horn ieşi în curte şi, zăbovind o clipă, ascultă. De sus răsunau glasurile enervate. Porni mai departe, călcînd în băltoacele şi lăcăraia frămîntată de o multitudine de picioare.

Auzi apoi o respiraţie gîfîită şi se opri. Îl ajunse din urmă Esther şi păşi alături, ţinîndu-şi uşor cu o mînă fusta scurtă în dungi şi mişcîndu-şi energic cealaltă mînă. Horn tăcea, gîndind la ce-ar putea să-i spună, dar fata i-o luă înainte :

— Dumneata eşti cel care a debarcat aici, cu o săptămînă în urmă ?

Avea un glas limpede, tărăgănat, şi îţi făcea impresie că sunetele lui străpung întregul ei trup, chipul şi privirea exprimînd exact cele ce rosteau buzele.

— În persoană, confirmă Horn. Iar dumneata eşti fiica lui Astis ?

— Da, zise Esther, îndreptîndu-şi cozile, încurcate pe sub pălăria ei ţuguiată de indigenă. Dar să ştii că n-ai să poţi trăi aici.

Horn îi zîmbi, aşa cum zîmbesc oamenii mari, ascultînd vorbele unor copii precoci.

— De ce, mă rog ?

— Aici se munceşte. Sprîncenele frumos arcuite ale fetei se încruntară a îngîndurare. Mîinile dumitale sînt ca şi ale mele.

Îşi întinse spre el mîinile mici negricioase, împodobite cu inele, apoi le lăsă să cadă în jos. Îl compara în gînd pe bărbatul acesta cu vlăjganii spătoşi de pe la fermele coloniei.

— N-ai ce face aici, zise ea pe un ton hotărît. Eşti de la oraş şi pari un domn. Nu este nimic bun la noi.

— Ba este, o contrazise grav Horn. Lacul. Şi casa mea este acolo.

Esther se opri de uimire.

— Casa ? Acolo a locuit cineva, acum cinci ani, dar a ars totul.

— Esther, zise Horn, acum îţi dai seama, cred, că şi eu ştiu să muncesc. Am înălţat-o în şase zile, precum Dumnezeu — cerul şi pămîntul.

Trecuseră de cealaltă parte a împrejmuirii, urmăriţi de guiţatul asurzitor „de rămas bun" al porcilor şi păşeau, cot la cot afundîndu-şi picioarele în nisipul roşietic, fierbinte.

— Orăşenilor le place să glumească, ripostă Esther rîzînd. Şi rîsul ei, ca şi glasul, era tărăgănat.

— Să ştii că nu te mint. Horn întoarse capul şi aruncă o uitătură scurtă spre chipul fetei, expresiv, strălucitor. Da, voi locui aici, chiar dacă n-am ce face.

Vedea gura ei, întredeschisă într-o expresie de vădit respect, ochii miraţi, şi simţea că nu se plictiseşte de loc în compania ei. Se lăsă tăcere.

Deodată, tăindu-le calea, veni spre ei în viteză o trîmbă de praf, cu scînteieri de călcîie goale şi trup arămiu. Horn încetini pasul.

Praful se mai aşeză : ceva neînchipuit de murdar şi de zdrenţăros se foia în faţa lui, bălăbănindu-şi braţele, lungi, ca la maimuţe. Mişcările stranii ale trupului erau însoţite de zbierete hîrîite şi gemete care aduceau a hohote de plîns.

— Bequeco, zise Esther. Nu te speria, este Bequeco, un prostănac, un băiat liniştit... Ce-i cu tine, Bequeco ?

Un cap umflat, pleşuv pe-alocuri, se freca de fusta Esther-ei. Bequeco îşi exprima bucuria, dar, la răstimpuri, se oprea din gudurat, ca să-l fixeze pe Horn cu ochii lui alburii nemişcaţi. Era scîrbos şi nu putea să inspire decît o milă abstractă. Horn se depărtă spre împrejmuire.

— Bequeco, du-te acasă, ticălos, ce eşti ! strigă Esther, văzînd că idiotul vrea s-o ciupească de braţ.

Idiotul se îndreptă din şale, rîzînd şi schelălăind întocmai ca un cîine.

— Esther, zise el, tot foindu-se pe loc, vreau să adun multe fuste în dungi, să ţi le aduc pe toate ţie. Să ştii că mă înţeapă întruna falca.

Deodată, Esther făcu ochii mari şi strigă :

— Foc ! Bequeco, foc !

Efectul acestor vorbe a fost dezastruos. Chircindu-se tot, Bequeco căzu, cu capul în mîini, tresărind neîncetat. Spinarea i se ridica şi se lăsa greoi.

— De ce l-ai speriat ? întrebă Horn, uitîndu-se atent la idiotul care zăcea în colb.

— Cu el nu merge altfel, zise ferm Esther. Nu te slăbeşte nici o clipă, te urmează pas cu pas ; pînă nu pronunţi cuvîntul „foc", nu scapi de el. Frate-său îl hrănea şi-i purta de grijă, dar într-o zi s-a îmbătat şi a ars. Idiotul se teme mai mult de

foc, decît de bătaie. Îl văd rar, se vîntură tot prin preajma mlaştinilor şi se hrăneşte cu te miri ce.

Horn îşi aprinse pipa.

— Ştiam că exişti, zise el, îndesînd cenuşa înainte de a fi venit.

Fata zîmbi, arătîndu-şi dinţii sclipitori.

— De la Hoopy, zise ea tărăgănat. El zice : O, ea îi ameţeşte pe toţi.

— Da, repetă Horn, îi ameţeşti pe toţi.

O privi din nou : nici o umbră de stinghereală. Chipul fetei nu exprima nici cochetărie, nici recunoştinţă, şi atunci, el însuşi se simţi oarecum stînjenit şi trase fumul în piept mai adînc ca de obicei.

— Stau acolo, zise fata, arătînd spre stînga, vezi acoperişul acela galben ? Tatii îi face plăcere cînd avem musafiri. Dumneata încotro o iei ?

— Spre cafea, tutun şi praf de puşcă, îi răspunse Horn, îndoind trei degete. Spre ele mă duc.

— Spre Szabo, îl corectă Esther. Ai un *Stutzer ?*

— Da.

Esther clipi din ochi.

— Eu o carabină, urmă ea. Dar aici găseşti foarte greu cartuşe, ne ducem anume la oraş, ca să ni le procurăm. Să ştii că ţintesc de jos şi nimeresc fără greş.

— Vrei să spui că nu eşti prea convinsă de îndemînarea mea, în privinţa asta, rosti Horn. Eu însă, nu sînt ruşinos, de felul meu. Treci puţin mai la dreapta.

Scoase revolverul şi se înclină, rîzînd, în faţa tinerei fete.

— Ai spus că mergi încolo, nu-i aşa ? Vezi cam la treizeci de paşi de aici, trunchiul acela subţirel ?

Cînd treci pe lîngă el, oprește-te, și, dacă găsești un glonte în el — întoarce capul.

Acum vedea spatele fetei, ceafa cu bucle negre depărtîndu-se alene și, țintind, era gata să strănute din cauza soarelui care jucă o clipă pe oțelul șlefuit al armei. Șocul împușcăturii îl făcu să lase mîna în jos. Esther merse înainte, ușor legănat, și se opri în dreptul copăcelului indicat de Horn.

În clipa următoare întoarse capul, dădu veselă din mînă și, din nou, Horn avu senzația că ochii ei, desprinși de făptura ei, plutesc prin văzduh.

IV

Nu l-a trezit nimeni, s-a sculat singur, brusc, cu mintea absolut limpede, fără acea amorțeală a trupului pe care o simți după somn, fără să caște, ca și cînd n-ar fi dormit, ci ar fi așteptat ceva, stînd întins, cu ochii închiși.

Senin, ușor nedumerit, se strădui să-și explice cauzele care i-au gonit somnul, făcîndu-l să piară fără urmă. Dimineața îmbătătoare, trandafirie își trimitea pe fereastră răsuflarea, pătrunsă de abur jilav, iz vechi, ușor sărat, al bancurilor de nisip și tăcerea foșnetelor insesizabile, ca pasul măsurat de gîndul omului gata să adoarmă. Lacul fumega. Legănîndu-se ușor, vaporii îi abureau oglinda, dezvăluind în preajma malurilor mici ochiuri adormite de apă, de un albastru-străveziu.

Horn stătea la fereastră, contopindu-se cu liniștea melodioasă a văzduhului adormit. Pe chipul senin al zorilor, cu ochii în gene se topea marginea strălucitoare a discului luminos ; colinele norilor pluteau

spre zare ; pe malul celălalt pădurea îşi înălţa horbota subţire ca pînza de păianjen. Şi Horn îşi zise că acolo, departe, ar putea fi pîlcuri de cavaleri medievali, îmbrăcaţi în zale verzi, care dormeau în picioare, sprijiniţi în lănci împodobite cu penaj verde nemişcat.

Deodată, totul îşi schimbă faţa : ca o grindină de monezi de aur, razele de soare se risipiră pe pămînt ; se aprinseră în lac şi undele scînteiară ; se aşternură şi la picioarele lui Horn, străvezii făurite din văzduh şi lumină. Frunzişul, sticlos de rouă, se zbicea văzînd cu ochii.

Florile chircite, brune-cenuşii peste noapte, se umflau şi prindeau culoare, despicîndu-se ca nişte degete de copil întinse, nerăbdătoare să apuce o jucărie. Mireasma pătrunzătoare a pămîntului îţi gîdila nările. Lumini albastre, verzi, cafenii şi roze stropiră trunchiurile de bambus, tremurîndu-şi tonurile şi umbrele încîlcite în fibra frunzelor ; şi undeva, aproape de tot, o pasăre de pădure slobozi din gîtlej un şuier jos, şovăitor, frînt, ca sunetul unui instrument muzical, pe care îl acordează cineva.

Horn stătea la fereastră, plin pînă-n creştet — ca o sticlă pînă-n gît — de vinul verde al pămîntului care-şi dezmorţea trupul, după somn.

Laptele ţîşnit din sînul gingaş, prea plin al unei femei nevăzute, picura nevăzut pe buzele lui Horn ; şi-o închipuia în minte, căuta surîsul ei, trimis cerului, şi închidea ochii, orbit de pînza de aur ţesută peste lume.

Sufletul i se dedublase parcă, ar fi putut să rîdă, dar nu voia, era gata să creadă în cavalerii cu zale verzi, dar cu o sforţare de voinţă izbutea să le curme glasurile scăzute cu stăruitoare aduceri-aminte.

Disputa lui Horn cu Horn luă sfîrşit tot atît de repede şi de neaşteptat, pe cît de neaşteptat se auzi scîrțîitul strident al uşii... cineva o deschidea încet de afară. Crăpătura creştea, cel care trăgea de clanţă stătea retras, rămînînd nevăzut.

Horn aştepta, nefiind convins că de partea cealaltă e cineva. Se mai întîmplase ca uşa să se deschidă singură, din pricina balamalelor cam strîmbe. Instinctiv, mai mult din curiozitate decît din prudenţă îşi îndreptă privirea într-un punct anume, unde putea mai curînd întîlni ochii necunoscutului, în cazul cînd acesta se afla într-adevăr în spatele uşii.

Dar chiar în clipa următoare a fost silit să-şi mute privirea ceva mai jos. Cam cu un metru mai sus de nivelul podelei apăru un ochi, apoi o parte din frunte, încadrată de păr cărunt ; cineva se uita înăuntru, pe furiş, stînd ghemuit, apoi dispăru repede după uşă, ca în clipa următoare să se arate din nou. Clătinîndu-se, omul trecu pragul, închise uşa şi, dînd greoi din cap, îl fixă pe Horn cu nişte ochi împestrițaţi de zbîrcituri şi vinişoare roşii. Se vedea cît de colo că este beat.

Ţeapăn ca o prăjină, cu ochii lui spălăciţi, privirea sticloasă, nemişcată şi tîmpă, zdrenţăros şi desculţ, cum era, ar fi putut trece foarte bine drept diavolul care se preface cerşetor. De la o distanţă de cîţiva paşi, mîinile lui păreau vinete-albastre, ca la morţi, dar, cînd veni aproape de tot, se putu vedea tatuajul, care-i acoperea tot trupul, de la gît şi pînă la brîu. Şerpi, dragoni japonezi, drapele, corăbii, inscripţii, tablouri obscene, desene cinice se înghesuiau, unele lîngă altele, pe pieptul şi braţele individului, laolaltă cu cicatricele alburii.

La gît i se legăna o eşarfă, pe care murdăria şi timpul o transformaseră într-o frînghie. O pălărie ruptă îi acoperea urechile — ascuţite sus, ca de lup — şi obrazul de culoarea bronzului coclit. Nasul, spart, probabil de o lovitură de ciomag, se strîmba, posomorît, în jos. Haina, cu mînecile tăiate, îi dezvelea pieptul gol. Din cap pînă-n picioare personajul sugera un trecut dubios, o inimă cu unghere şi sinuozităţi tenebroase, spelunci şi tripouri, sclipiri de cuţite, răgete hîrîite pline de ură — un trup omenesc năpădit de păr — uneori mai fioros decît blana tigrului. Ştiu că a trăit bătrînul, nu glumă — în toată puterea cuvîntului !

— Ce doreşti ? îl întrebă Horn. Era oarecum încurcat. Personajul nu-i inspira încredere. Ciudat, ca o frîntură de vis, se muta de pe un picior pe celălalt.

— Ce doresc ? mormăi vagabondul, făcîndu-i cu ochiul şi silindu-se din răsputeri să se ţină drept. Dacă m-ai întreba cine sînt, ţi-aş răspunde deschis şi cinstit. Vrei nu vrei, dar sînt curios să văd şi eu omul care trăieşte ca dumneata. Şi eu am trăit la fel... şi eu... acum vreo treizeci de ani mă ascundeam pe un atol pustiu de privirile grozav de curioase ale „caschetelor“. Ce-i drept, mai tîrziu... ele mi-au venit de hac... O ! dar, după multă vreme.

Tot vorbind, bătrînul stropea cu salivă, în timp ce în gîtlejul lui cu pielea smochinită şi turtit parcă, se mişca mărul lui Adam.

— Cum te cheamă ? îl întrebă Horn.

— Lanfyère, hîrîi vizitatorul, Lanfyère, dacă-mi dai voie.

Horn dădu din cap, încordat. Bătrînul i se păru hazliu, aerul, plin de importanţă, cu care se prezen-

tase ascundea un soi de expectativă nesinceră, vicleană.

— Iar eu sînt Horn, zise el.

Lanfyère rîse în hohote.

— Horn ? repetă el interogativ, clipind din ochiul stîng, în timp ce dreptul se stingea, sticlindu-i doar pupila. Da, sigur, Horn, bineînţeles, nici nu se putea să fii altcineva.

Horn se încruntă, tonul familiar, obraznic al ocnaşului îl cam enervase.

— Pot să fiu şi eu altcineva, zise el. Şi anume omul care nu este obişnuit să se scoale devreme. Iar dumneata, în afară de faptul că eşti Lanfyère, poţi să mai fii şi omul, care, întîmplător, m-a găsit aşa, cum mă vezi — sculat din somn.

Lanfyère rînji în tăcere, lăsînd fără replică aluzia foarte clară a gazdei ; gîndurile lui de om beat se tîrau în patru labe, concentrîndu-se toate în dorinţa de a face paradă de mojicie crasă şi de aplomb.

— Eu, cel dintîi, m-am aşezat aici, pe coclaurile astea, rosti el sfidător, instalîndu-se pe patul tare al lui Horn. Diavolul şi fiara au blestemat colonia, înainte ca prima lovitură a tîrnăcopului meu să muşte din pămînt. Vreau să fac cunoştinţă cu dumneata. Se trăncănesc multe despre mine dar, jur pe cinstea mea, am fost osîndit nevinovat fiind !

Horn asculta, tăcut.

— Întotdeauna am avut respect pentru munca omului, urmă Lanfyère, cu vădită silă faţă de vorbele pe care le rosteau buzele. Nu mă crezi ! Dar să fi trăit dumneata prin preajma mea cu vreo patruzeci de ani în urmă...

Un zîmbet echivoc îi despică gura smochinită.

— Tare-mi plac mie băieţii descurcăreţi, urmă ocnaşul. Soseşti, îţi aranjezi un colţişor al dumitale, ca un om independent ce eşti, nu întrebi pe nimeni nimic, nu ceri sfaturi. Eşti de capul dumitale. Am toată stima pentru de-alde ăştia ; da, te-aş bate pe umăr, dac-aş şti că n-ai să te superi. Pariez că eşti în stare să spargi o ţeastă cu pumnul şi că nu te laşi călcat în picioare. Aici nici nu se poate altfel, s-o ai în vedere... Dacă este cineva în colonia asta care n-a simţit miros de sînge în viaţa lui, apoi eu sînt acela, cel mai inofensiv, şi, pe cuvîntul meu, cel mai cinstit om din lume !

— Treci la subiect, îl invită Horn, pierzîndu-şi răbdarea. Dacă ai nevoie de ceva — vorbeşte.

Pupilele lui Lanfyère se strînseră şi lucirea lor se stinse. Rumega un gînd al lui. Creierul său îmbibat cu spirt căuta un punct slab în sufletul celuilalt, cît de mic, dar de care să se poată agăţa zdravăn.

— N-am nimic cu dumneata, chiar dacă ai să mă dai afară, începu el posomorît. Unui nefericit nu-i rămîne decît un singur drum — dispreţul. Jur pe foc şi pe apă — îmi eşti simpatic şi am trecut pe aici să aflu, cum te simţi ? Doar nu sînt de la poliţie, fir-ar al dracului, ca să te sîcîi cu întrebările, dacă nu cumva ai lăsat în urma dumitale vreo privire chiorîşă... acolo, de partea cealaltă a acestei mici băltoace cu apă sărată. Mie puţin îmi pasă ! Fiştecare trăieşte, cum crede el. Vreau doar să te previn, să fii mai prudent. Despre dumneata, vezi Doamne, se vorbeşte cam mult. Lăsînd la o parte trăncăneala unor neghiobi, rămîne totuşi părerea care circulă în colonie : „N-a venit cu mîna goală". Vezi, dumneata, atunci cînd îţi cumperi cafea sau tutun, un plasture sau praf de puşcă — trebuie să plăteşti cu bani de

argint. Lucrul cel mai sănătos este să schimbi banii la tine acasă, în ţara de unde vii. Aici soarele este fierbinte, iar sîngele dă în clocot uşor, în doi timpi, mult mai rapid decît untul în tigaie. O ! Nu vreau să te sperii, de fel, dar pe aici, oamenii sînt foarte buni la inimă şi cam jumătate dintre ei — lipsiţi de prejudecăţi. Ce să-i faci ? Nu oricui îi este dat să primească o educaţie aleasă.

Horn îşi aţintise privirea stăruitoare, nemişcată, drept în ochii ocnaşului. Legănîndu-se uşor, Lanfyère debita cu glas scîrţîitor, domol, frază după frază, care, despărţite corect între ele prin nişte semne de punctuaţie nevăzute, se topeau în văzduh, asemenea unor rotocoale de fum, scoase metodic de un fumător înveterat. Privirea ocnaşului, care ocolea ochii lui Horn, fugea şi rătăcea prin încăpere, pipăind înfrigurat obiectele, în timp ce o altă privire a lui, lăuntrică, îl ţinea mereu pe Horn, ca într-un cleşte nevăzut, într-o stare de nerăbdare şi iritare. Îl întrebă pe Lanfyère :

— De ce nu ai intrat de la început ?

Bătrînul îi aruncă o privire deschisă :

— Mi-era teamă ca nu cumva să te trezesc, rosti el convingător, iar uşa se deschide greu al dracului. În cazul cînd te-aş fi găsit dormind, m-aş fi retras fără întîrziere să asud în împrejurimi, pînă cînd te-ai fi săturat de somn.

Deodată arboră o expresie plîngăreaţă.

— Doamne, Dumnezeule ! gemu el, clipind de zor din ochii uscaţi, viaţa a devenit o tortură ! Nici un respect, nimeni dintre gugumanii de aici nu vrea să-şi aducă aminte că eu, mizerabilul şi oropsitul, am pus temelia acestei vieţi sîrguincioase. Cine ştie, s-ar putea ca mai tîrziu aici să răsară un oraş,

în timp ce oasele mele, pe care le vor fi ros cîinii, o să zacă în noroi ; şi nu se va găsi nimeni să spună : iată osemintele bătrînului Lanfyère, osîndit fără vină de judecata oamenilor.

— Ar trebui să-ţi fie ruşine, rosti cu răceală Horn, să aminteşti că peninsula este spurcată de oameni, care s-au prăsit excesiv, numai pentru că dumneata ai pus întîmplător piciorul în aceste locuri. După cele ce mi-ai spus, mi-e neplăcut să stau de vorbă cu dumneata. Aş fi preferat să nu fi fost niciodată aici — nici dumneata, nici acoperişurile şi nici plantaţiile. Iar în ceea ce-i priveşte pe oamenii cumsecade, care n-au primit o educaţie aleasă, le poţi transmite că orice amabilitate neaşteptată din partea lor se va bucura de primirea cuvenită.

— Cuget de lup, observă ocnaşul. Pentru o primă întrevedere nu e rău. Mă dispreţuieşti, iar eu simt nevoia ca aici să trăiască multă lume. Am eu nişte socoteli cu mai toţi. Referitor la unii, vezi, dumneata, am o memorie foarte bună — rentabilă trăsătură, nu-i aşa ? Alţii, cum să-ţi spun — sînt cam nerozi şi pasc iarbă în mod paşnic pe cîmpurile lor. Pe ăştia îi tund, paşnic, la rîndul meu, ia, nişte fleacuri acolo — pîine, tutun, uneori ceva măruntiş pentru băutură. Şi mai este o categorie — acei impertinenţi, neobrăzaţi din cale-afară, care te pot înjunghia lingîndu-se pe buze, ca un băieţel care a mîncat o linguriţă de dulceaţă. Toţi ăştia vorbesc domol, rezonabil, calcă tiptil, şi veşnic le freamătă nările...

Lanfyère coborî vocea şi, încovoindu-se, ca şi cînd l-ar fi apucat o durere de burtă, zîmbi larg, cu toată gura, în timp ce ochii priveau într-un singur punct, îngustîndu-se.

— O barcă ! strigă el. O barcă, aici, de unde ?

Horn își aruncă ochii pe fereastră. Lacul strălucitor, străveziu, plin de norii înecați în undele lui, era atît de vădit pustiu, încît, în aceeași clipă, el se întoarse și mai repede, cu inima zvîcnind să-i spargă pieptul, spre ocnașul care sărise în picioare. Lovitura de cuțit, greșit calculată, îi despică doar bluza. Băgă mîna în buzunar și, cît ai clipi, întinse țeava revolverului spre obrazul palid, crispat al lui Lanfyère.

Bătrînul se lipi de perete, prinzîndu-și capul cu mîinile-i zbîrcite, apoi, cu mișcări repezi, dezordonate, se avîntă spre fereastră, sări și se făcu nevăzut în desiș. Cele trei gloanțe trimise de Horn în urma lui țăcăniră prin frunziș.

Rîzînd nervos, Horn ascultă cu încordare trosnetul păpurișului dat în lături și mai trase o dată. Tăcerea ce se lăsă deodată se umplu de vuietul sîngelui care-l izbi în tîmple. Picioarele își pierdură din elasticitate, gîndurile porniră rotindu-se, ca niște așchii aruncate într-un șuvoi. Dimineața, care-l cucerise cu farmecul ei, i se păru acum o oleografie ieftină, respingătoare.

Adînc îngîndurat, cu revolverul în mînă, Horn se așeză pe lavița închegată ca vai de lume, simțind, ca niciodată, cît de nepătrunsă este bezna viitorului și cît de fragilă liniștea care durase paisprezece zile. Viața lui se apropia de existența încordată a patrupedelor temătoare, pe care tăcerea suspectă a desișurilor de netrecut le face să fie numai ochi și urechi ; el însuși trebuia să devină un fel de lup care cugetă. Conștiința necesității acestui mod de trai era o povară și, într-o oarecare măsură, o bucurie tristă a omului, căruia nu i-a fost lăsată posibilitatea de a alege.

În clipa aceea dorea pătimaş ca femeia cu chipul dulce, care i-a croit sufletul, cum a vrut ea, ca pe o rochie ce-i stătea de minune, să treacă prin faţa colinelor, a pădurii, prin faţa ochilor lui, afundîndu-şi botinele scumpe în mîlul ţărmului, să rătăcească drumul şi să bată la uşa lui. Horn întrevedea confuz, în frînturi, toaleta ei matinală în vecinătatea muşuroaielor mari de furnici, şi această îmbinare stupidă i se părea posibilă. Ideile lui despre viaţă admiteau orice, în afară de miracol, pentru care simţea un instinctiv dezgust şi considera că este o dovadă de slăbiciune să-ţi doreşti un lucru supranatural.

Prin faţa ochilor îi trecu şi pieri, făcîndu-l să se înfioare, mîna uscată a lui Lanfyère, ridicată pentru a lovi. Colonia, botezată, cine ştie de ce, cu numele omului care, cu cîteva clipe înainte, încercase să-l răpună, i se înfăţişa ca un borfaş cu haine peticite, privind furişat de după îngrăditură. Ieşind din casă, Horn încuie cu grijă uşa.

V

În timp ce se îndrepta spre cîmpie, chiar la liziera pădurii, îl ajunse din urmă în galop un căluţ sur. Îl călărea Esther ; de sub borurile umbroase ale pălăriei, îl privi pe Horn cu chip preocupat şi în acelaşi timp calm şi vesel. Horn se-nvioră şi aşteptă cu un zîmbet mulţumit pînă ce fata sări din şa, iar apoi, cu faţa întoarsă spre el, în tăcere, îşi potrivi şaua. Singurătatea nu-l apăsa, dar îşi slăbea hăţurile printr-o explozie turbată de plictiseală, şi acum, cînd apăru un paratrăsnet în chip de om, Horn era grozav de bucuros să profite de prilejul de a sta de vorbă.

Porniră alături, şi micul cal sur, păşind în spatele fetei, îşi întindea botul, mişcînd alene din urechi, de parcă ar fi stat să asculte vorbele celor doi :

— Mă bucur că te văd, zise Horn. Ne-am despărţit atît de nostim atunci, încît rîd şi acum, cînd îmi aduc aminte cum am tras în copacul acela.

— De ce nostim ? întrebă Esther, ridicînd bănuitor din sprîncene. Aici toată lumea trage la ţintă, în mod frecvent, trag şi eu, dealtfel.

Horn nu-i răspunse.

— Tata m-a trimis la dumneata, urmă fata, scrutînd linia orizontului. Mi-a zis : „Hai du-te călare, vezi ce face omul acela. Nu l-a mai văzut nimeni, de multă vreme. Mai bîntuie frigurile pe-aici, cît despre şerpi — sînt puzderie."

— Mulţumesc, exclamă Horn, mirat. M-a văzut atunci, noaptea. Ciudat lucru, că se îngrijeşte de soarta mea, sînt mişcat.

— Se îngrijeşte ! rosti ironic fata. Tata şi „se îngrijeşte !" Nu se îngrijeşte el de nimeni. Îl obsedezi, asta este. Şi dacă vrei să ştii, toată lumea vorbeşte de dumneata, pretutindeni. Săptămîna trecută, cineva susţinea că eşti pur şi simplu un dezertor de pe continent. Dar n-o să te întrebe nimeni, cine eşti, poţi fi sigur. Aşa se trăieşte aici.

Horn dădu din umeri, furios.

— Aşa se întîmplă, zise el, rece. Cînd omul nu cere nimănui nimic şi nu vrea să vadă pe nimeni din semenii lui — e un criminal. Dacă cei din jur se uită la el cu ură — mai treacă-meargă, s-ar putea să-l şi ia la bătaie ori să-l înjure.

Esther se întoarse şi examină atent silueta lui Horn, vrînd parcă să-şi dea seama, dacă bărbatul acesta s-ar lăsa bătut.

— Nu, pe dumneata, nu, conchise ea hotărît. Eşti puternic, mi se pare, deşi cam palid. Aici, vei ajunge repede negricios, ca toată lumea.

— Sper ! făcu Horn.

Tăcu un timp şi se crispă, amintindu-şi de atacul lui Lanfyère. Nu-i venea să-i povestească Esther-ei cele petrecute, bănuia că acest incident ar putea să stimuleze scornelile despre aurul, pe care, chipurile, el îl are ascuns. Esther îşi aduse aminte de ceva : oprind calul, se apropie de şa şi, dintr-un sac de piele, scoase ceva ţepos şi rotund, semănînd a măr, cu cuie înfipte în el, unul lîngă altul.

— Mănîncă, i-l oferi Esther. Este *duriang*, care creşte la noi, este cam răscopt, dar asta îl face şi mai gustos.

Stăteau pe un platou nu prea înalt, înconjurat de un fel de terase inegale. Un miros respingător de usturoi putred îl dezorientă pe Horn. Cîteva clipe, răsuci nehotărît fructul în mînă.

— Ai să te obişnuieşti, îi declară senin fata. Astupă-ţi nasul, şi mănîncă, pe cuvînt, nu-i chiar atît de rău fructul ăsta !

Horn îndepărtă coaja tare a duriangului şi dădu de miezul alb, gelatinos. Muşcă din el, se opri o clipă, ca apoi să mănînce pînă la ultima bucăţică fructul acesta uimitor. Avea un gust gingaş, nespus de complicat, şi nu te mai săturai să-l mănînci. Esther îl urmărea îngrijorată cu privirea, mişcîndu-şi, inconştient, buzele, de parcă l-ar fi imitat.

— Cum e ? se interesă ea.

— Grozav, exclamă Horn.

— Îţi mai dau. Se întoarse din nou spre şa, apoi băgă sprinten în buzunarul lui Horn cîteva duriange.

Sînt multe aici, la noi, le poţi culege şi dumneata, de altfel.

Rămase pe gînduri, deschise gura, pregătindu-se să-l întrebe ceva, dar se opri şi, pe sub sprîncene, cum fac copiii, îi aruncă lui Horn o întrebare mută.

— Ai vrut să mă întrebi ceva ? Ce anume ? Întreabă-mă.

— Nu, nimic, ripostă prompt Esther. De fapt, am vrut să te întreb, aşa este, dar de unde ai ştiut ? Voiam să-mi spui, dacă nu te plictiseşti cu mine ? Eu nu ştiu să stau de vorbă, să discut. Aici, toţi sîntem cam necioplіţi. Acolo, desigur, ai trăit mai bine.

— Acolo ?

— Păi da, acolo, de unde eşti de fel. Se zice că acolo găseşti de toate — ce vrei şi ce nu vrei. Făcu un gest cu mîna, străduindu-se parcă să-şi închipuie cît mai clar colosul scînteietor — oraşul.

— Nici acolo, şi nici aici, zise rezervat Horn. Dacă-ţi merge bine — e bine pretutindeni, dacă îţi merge rău — oriunde te-ai duce, tot rău îţi este.

— Care va să zică, îţi merge rău ! strigă ea triumfător. Povesteşte-mi.

— Să-ţi povestesc ? se miră Horn.

Abia acum simţi şi îşi dădu bine seama cîtă curiozitate nerăbdătoare, deşi înfrînată, îi stîrnea el fetei. Lăsa să se întrevadă relieful unui univers spiritual complicat, pecetea de neşters a unei culturi, tocită şi desfigurată de noua lui existenţă semisălbatică, ca o monedă care, deşi mîncată de oxizi, totuşi, măcar cu aproximaţie, îşi ivea valoarea-i autentică. Reflecta. Esther avea dreptul să-i pretindă acest lucru în franchețea ei, această pretenţie nu era, de fapt, decît dorinţa de a şti cu cine are de-a face. Horn,

însă, era gata să se indigneze numai la gîndul că ar putea să-şi deschidă sufletul acestei fete simple. Nu i-a trecut prin cap s-o mintă ; încurcat, neştiind cum să schimbe subiectul, privi în sus, spre adîncul siniliu al văzduhului.

Pustietatea cerului îi umplu sufletul de melancolia rece a libertăţii, pe care, de azi încolo, i-o recunoştea ca pe un drept al lui fiecare frunză de pe marginea drumului. O grimasă ironică lumina chipul strident al trecutului, şi delicateţea lui geloasă faţă de *cealaltă* i se păru lui Horn ca o ciudată şi sîcîitoare insistenţă de la distanţă, lipsită de amor propriu. Trecutul îl eliberase politicos de orice fel de obligaţii.

Şi atunci, simţi în el dorinţa de a se privi din afară, ascultînd atent fiecare cuvînt al povestirii sale, de a verifica bilanţul vieţii, verificat şi răsverificat de mii de ori. Fata putea să-i interpreteze astfel spusele, pentru dînsa însă era important să cunoască numai canavaua, restul va luneca pe lîngă urechile ei, asemenea glasurilor tulburi ale pădurii.

— Viaţa mea, zise Horn, este cît se poate de obişnuită. Am învăţat la şcoală ; apoi, nişte speculaţii nereuşite l-au ruinat pe tatăl meu care s-a împuşcat, mutîndu-se, astfel, la cimitir. Un văr al meu mi-a oferit un post, unde am lucrat trei ani. Să stăm jos, Esther, nu-i cine ştie ce plăcere să tot hoinărim prin văgăuni.

Fără să lase frîul din mînă, fata se aşeză în grabă pe pămînt, chiar acolo unde o găsi invitaţia lui Horn.

Acesta făcu în virtutea inerţiei încă un pas înainte, se întoarse şi se aşeză alături, muşcînd dintr-un firicel de iarbă smuls pe drum.

— Trei ani, îi aminti Esther ultimele cuvinte.

— După aceea, urmă Horn, străduindu-se să vorbească simplu, cît se poate de simplu, m-am făcut un hoinar pentru că mi se urîse să tot stau pe același loc ; pe deasupra, am avut ghinion : patronii întreprinderii, unde lucram pe atunci, muriseră de ciumă. Ei, şi aşa... mă mutam dintr-un oraş în altul, ca în cele din urmă să-mi placă modul ăsta de viaţă. Şi recent de tot mi-a murit un prieten pe care-l iubeam, cum n-am iubit pe nimeni altul.

— Eu nu am prieteni, rosti tărăgănat Esther. E bine să ai un prieten.

Horn zîmbi.

— Da, zise el, era un tovarăş de viaţă tare simpatic şi a fost o mare porcărie din partea lui să moară. Cum a decurs viaţa lui ? Iubea o femeie care, poate, şi ea l-a iubit la rîndul ei. Acest detaliu a rămas nelămurit pînă-n prezent. Dintre toţi oamenii de pe faţa pămîntului el a ales-o pe ea şi a crezut în ea, mai bine zis, o considera drept cea mai bună fiinţă omenească. În ochii lui femeia asta era însăşi perfecţiunea creată de Dumnezeu.

Dar veni o zi cînd femeia a trebuit să aleagă : să-şi continue drumul mînă-n mînă cu prietenul meu — averea lui rezumîndu-se la tot ce se afla între cei patru pereţi ai odăiţei în care locuia — sau să ducă o viaţă frumoasă, lină, asemenea unui rîu, primăvara, cînd îşi revarsă apele ; să-şi satisfacă fiecare dorinţă, dintre cele mai năstruşnice. În zilele acelea era cam tristă şi îngîndurată, iar în ochi i se aprindeau nişte sclipiri ciudate. În cele din urmă, între ei avu loc o explicaţie.

Atunci, prietenul meu a înţeles că sufletul lacom al acestei femei este nesăţios şi vrea totul. Şi a mai

înţeles că el fusese pentru ea numai o parte din acest tot — şi nu partea cea mai mare.

Dar şi el aparţinea aceleiaşi specii de feline cu gheare catifelate, care freamătă la chemările vieţii, şi la vederea piedestalurilor ei scînteietoare. Era o singură deosebire între ei doi : femeia voia totul pentru ea însăşi, el — totul pentru ea.

Prietenul meu crezuse că se vor uni pentru o viaţă întreagă, dar se înşelase. Femeia aceea mergea în întîmpinarea „vieţii de-a gata", pe care i-o oferea un altul. „Viaţa de-a gata" erau banii.

Prietenul meu a înţeles-o, s-a înţeles pe el însuşi, dar s-a topit în cîteva zile, devenind un moşneag tînăr. Lovitura fusese prea dureroasă, nu oricine rezistă la aşa ceva. Lucrurile îşi urmau desfăşurarea firească şi peste o lună, pregătindu-se să plece, el îi scrise acestei femei — acum soţia altuia, o scrisoare. O ruga să-i spună pentru ultima oară, o ultimă oară chinuitoare, că, în pofida celor întîmplate, dragostea ei rămîne cu el.

Nu primi răspuns. O mîhnire fără margini îl făcu să plece de acasă şi să hoinărească. Pe nesimţite, nefiind în stare să-şi omoare în suflet dorinţa de a o vedea, ajunse la casa ei. A fost anunţat sub un nume fictiv.

Trecu printr-o amfiladă de camere, mergînd ca în vis, copleşit de o duioşie chinuitoare, de melancolia înlăcrimată a trecutului, cu chipul înrourat şi supus.

Revederea lor avu loc în buduar. Ea părea alarmată. Chipul îi era străin, amintind doar vag pe al aceleia care fusese a lui.

— Dacă mă iubeşti, îi spuse femeia, n-ai să rămîi nici o clipă aici. Pleacă !

— Din cauza bărbatului tău ? o întrebă el.

— Da, din cauza bărbatului meu. Trebuie să vină dintr-o clipă în alta.

Prietenul meu se apropie de lampă şi o stinse. În întunericul ce se aşternu se auzi ţipătul ei speriat — crezuse că vrea s-o omoare.

— Nu-ţi fie teamă, îi şopti. Dacă intră bărbatul tău n-are să mă vadă. Covorul e gros, şi în intuneric am să mă strecor de aici pe nesimţite, fără nici un risc pentru tine. Acum, te rog, spune-mi ceea ce te rugam în scrisoarea mea să-mi scrii.

— Te iubesc, şopti întunericul, iar el, fără să desluşească bine *cum* au fost rostite acele cuvinte, se repezi, ca un copil, să-i sărute picioarele, se aruncă în genunchi, pe covor, lîngă ea ; femeia însă îl respingea întruna.

— Pleacă, îi zise ea cu ciudă, neliniştită la culme. Pleacă imediat !

El tot nu pleca. Atunci femeia se ridică, aprinse o lumînare din candelabru şi, luînd dintr-un sertar scrisoarea prietenului meu, o arse. O privea împietrit cum dă foc paginilor scrise de el, neştiind, dacă este o insultă sau, pur şi simplu un capriciu ?

— Pentru mine, trecutul este ca scrumul acesta, Nu-l pot reînvia. Adio ! rosti ea.

O dată cu acest ultim cuvînt, se auzi o bătaie în uşă. Lumînarea se stinse. Uşa se deschise ; pătratul ei luminos, era ascuns de silueta întunecată ce se oprise în prag. Prietenul meu şi cu bărbatul acelei femei se întîlniră faţă în faţă. Se lăsă o tăcere adîncă, din acelea în care şi un singur cuvînt rostit poate costa o viaţă de om. Prietenul meu părăsi casa aceea. A doua zi s-a îmbarcat pe bordul unui vapor. Peste o lună de zile s-a împuşcat.

Iar eu am venit aici cu un barc comercial olandez. Am luat hotărîrea să-mi duc viaţa aici, mai departe de oameni în mediul cărora a pierit prietenul meu. Sînt zguduit de moartea lui şi voi sta aici un an, poate şi mai mult.

Cît timp Horn îşi urmă povestirea, chipul fetei rămase neclintit grav şi încordat. Nu înţelese unele expresii, însă tulburarea lui reţinută nu trecu neobservată de instinctul ei de femeie.

— Dumneata ai iubit-o pe femeia aceea ! strigă ea, sărind sprinten în picioare, îndată ce Horn tăcu. Pe mine n-ai să mă înşeli. Cred că nici prietenul acela n-a existat. Mie, de fapt, mi-e tot una...

Îi străluceau ochii ; în rest nu-ţi puteai da seama, dacă cele auzite făcuseră sau nu vreo impresie asupra minţii ei inflexibile. Horn nu-i răspunse pe loc.

— Nu-i adevărat, e vorba de prietenul meu, zise el într-un tîrziu.

— Nu ai de ce să mă înşeli, ripostă Esther, supărată. De ce mi-ai povestit toate astea ?

— Eu sau altul, zise Horn ridicînd din umeri, să uităm ceea ce ţi-am spus. Văd că ziua de azi este cu totul excepţională, după numărul de oameni şi de animale pe care mi-e dat să-i văd. Uite — mai vine cineva călare.

— Este tînărul Dreabb, zise Esther. Ce s-a întîmplat, Dreabb ?

— Nimic, strigă uriaşul, oprindu-şi iapa murgă chiar sub nasul lui Horn. Făceam exerciţii de căutare a urmelor şi întîmplător am dat de ale tale. Mă pricep, va să zică. Şi cine-i omul ăsta ?

Parcă nici nu-l vedea pe Horn, deşi acesta din urmă se afla la un metru de iapa murgă. La rîndul său, Horn examina cu interes trupul uriaş, dispropor-

ționat, cu un cap mititel, cu obrazul rotund, făurit parcă din fier cafeniu ; bluza albă cu dungi roz îi dezgolea pieptul păros, asudat. Toate laolaltă formau un amestec de țăran și tîlhar ; își arăta dinții într-un rînjet blajin, ceea ce îl făcu pe Horn să-l privească dacă nu prietenos, în orice caz cu indiferență.

— Ia te uită, tu nu știi nimic, habar n-ai cine e ! zise batjocoritor Esther.

— A ! se dumiri uriașul și răsuflă zgomotos. Vii cu mine ? se informă el apoi.

Esther sări în șa.

— Rămîneți cu bine, domnule, se adresă Dreabb lui Horn și-și răsuci capul într-o poziție cam incomodă, ațintindu-l pe Horn cu ochii rotunzi și dînd din bărbie.

— Horn, zise Esther, să nu te duci în mlaștini, iar dacă te duci, să bei mai mult alcool. Astfel riști să zaci și două luni în pat.

Așa cum stătea, călare, legănîndu-se mlădie pe spinarea nervoasă a calului, Horn fu izbit, fără să-și dea ea seama, de rara ei frumusețe. Poate că pentru prima oară, de cînd o cunoștea, privi cu ochi de bărbat silueta ei fără cusur, și chipul plin de viață. Simți ca un fel de împunsătură, ceva ce s-ar putea asemui cu un amestec de mirare și ciudă, atunci cînd văzu această pereche, depărtîndu-se călare.

— Hello ! Hop ! Hop ! urlă Dreabb-junior, avîntîndu-se impetuos înainte și săltînd greoi în șa.

— La revedere, Esther ! spuse tare Horn.

Fata întoarse capul și chipul ei, îndulcit de un zîmbet fugar îi mai spuse parcă ceva.

Deodată în sufletul lui se trezi imaginea palidă, reflectată parcă într-o oglindă, a tinereții sale ; Horn

își scoase pălăria și, înclinîndu-se adînc, o aruncă în urma celor două siluete, care se depărtau. Cu zîmbet mut pe buze, Esther îi mai făcu un semn din cap și în clipa următoare dispăru după tufișuri. Uriașul nu întoarse capul deloc, și atunci cînd o dată cu Esther se făcu nevăzută și spinarea lui lată, ușor gîrbovită, Horn își zise că Dreabb-junior e mai necuviincios decît este nevoie pentru un sălbatic.

Ziua își purta înainte pașii, arzînd în văpăile albăstrii ale arșiței ; aerul înăbușitor, îmbibat de vapori cu miros de rășină te ameţea. Din nou acel sentiment de totală indiferență își făcu loc în sufletul lui Horn ; mîngîind absent patul puștii cu mîna, ajunse la concluzia că pămîntul virgin și-a pierdut farmecul pentru complicatul aparat al unui suflet hrănit de cuget. Pămîntul excesiv de viguros și bogat în sevă era obositor pentru nervi, așa cum lumina prea vie obosește vederea. Curățat, rînduit și disciplinat ca un spectacol plăcut și atît, el putea deveni un superb confort, o iubită care nu te istovește cu mîngîierile ei, o baie înmiresmată pentru bolnavi, care dîrdîie de frig, numai la imaginea unui rîu larg.

— Dar eu ? întrebă Horn adresîndu-se cerului și pămîntului. Eu — cum sînt ?

Își aduse aminte de vînătorile sale, freamătul trupurilor de fiare, stăpînirea lui de sine în clipele de primejdie, zborul întunecat al nopții, ochii cîrpiți de somn ai zorilor, de atitudinea sumbră a pădurii — și-și îndreptă trupul, triumfător. În centrul acestei naturi el nu era încă un cadavru, un castrat, și nici măcar un cerșetor în grădina altuia. Indiferența lui avea drept fundament contemplarea. Era el însuși — Horn.

Ori de cîte ori cu scîrţîit strident se deschidea larg uşa de la intrare şi un şuvoi fierbinte de lumină se arunca pe podeaua de lut a micii cîrciumi, un bărbat obez spunea „uf" cu glas de muribund.

Ca patron îi binecuvînta pe vizitatori, ca om — îi ura cu toate fibrele sufletului său.

Vizitatorii însă nu vroiau să vadă în persoana bărbatului obez decît pe patronul cîrciumii, pretinzîndu-i, necruţător, rachiu de piersici, bere, rom şi vin de palmier. Suferind crunt, omul cobora în pivniţă, se căţăra pe o scăriţă şi, din nou, leoarcă de sudoare îşi relua locul pe scaunul său împletit, înalt.

Într-un colţ se jucau zaruri ; nori de fum pluteau deasupra unui pîlc de pălării cu boruri largi ; ţăcănitul caracteristic al zarurilor se împletea cu înjurăturile şi cu ţăcănitul portmoneurilor deschise şi închise la loc. Domnea o linişte relativă ; pereţii şurei, care purta scris pe firmă „Scoica Verde", fuseseră martorii unor adevărate bătălii ; văzuseră sînge curgînd, şi un joc de cuţite, după care nu rămînea decît un singur cîştigător : moartea. Cîteodată la „Scoica Verde" îşi făceau apariţia nişte vlăjgani necunoscuţi cu brîuri din piele strînse de nădejde, cu mîinile suspect de curate şi o sumedenie de brelocuri ; jucau pe orice sumă, cu sînge-rece, politicoşi şi, drept consecinţă, coloniştii se obişnuiseră să se scarpine la ceafă şi să scuipe cu năduf.

Lanfyère intrase neobservat ; făcea impresia că trupul lui costeliv se putea strecura şi printr-o crăpătură. Mai beat decît fusese dimineaţa, cu pipa între dinţi, se proţăpi lîngă masa jucătorilor şi izbucni într-un rîs aproape mut. Urmă o secundă de linişte : zarurile nu se mai loviră de masă ; chipurile

nedumerite, absente însă, se întoarseră spre bătrîn.

— Ei, aşa mai zic şi eu ! hîrîi ocnaşul încetînd să mai rîdă, îndată ce simţi că jucătorii sînt gata-gata să-şi piardă răbdarea. Să ştii că a spus adevărul : e un flăcău şi jumătate, trebuie s-o recunoaştem !

— Cine ? se interesă patronul obez, fără să se mişte de pe scaun.

— Noul stăpîn al lacului. Lanfyère coborî glasul şi-şi urmă vorba tărăgănată. Trebuie să ştiţi că m-am dus astăzi pe la dumnealui. Este un om cinstit, în adevăratul sens al cuvîntului. „Dacă aş fi guvernator, mi-a zis, aş da foc acestei colonii, din centru şi din cele patru capete ale ei. Acolo, zice, toţi sînt porci şi pungaşi, iar ăi mai de treabă sînt tîmpiţi ca o mie de crocodili !

— Eşti meşter să torni la gogoşi, declară pufăind uşor proprietarul plantaţiei de cafea. Minţi, asta este !

Lanfyère îl fulgeră cu o privire posomorîtă :

— Dacă omul ăsta ar fi ochit mai bine, mai precis cu cel mult grosimea unui fir de păr, aş fi fost mort la ora asta ! Îi reproşasem că este înfumurat, iar el mi-a trimis un glonte cu un sînge rece, de parcă ar fi fost un cocoloş din miez de pîine. Am sărit pe fereastră mai sprinten decît şopîrla.

— Recunoaşte că ai minţit, îi zise cu un căscat patronul.

Bătrînul tăcea. Sub pielea obrajilor smochiniţi i se mişcau pometii. Jucătorii se întoarseră la zarurile lor. Nimeni nu-i dădea crezare lui Lanfyère, fiecare însă, a pus undeva, într-un sertăraş întunecat al creierului : „tîmpiţi ca o mie de crocodili, pungaşi şi porci".

VI

Cu capul dat pe spate, Bequeco se uita în sus. Undeva, departe, departe, aproape de cer, se legăna o maimuţă cu coada încolăcită în jurul unui trunchi de copac ; ochii ei rotunzi de copil bătrîn palpau cu agerime silueta idiotului, întrerupîndu-şi uneori ocupaţia şi calculînd distanţa pînă la cel mai apropiat copac.

Bequeco dădea prietenos din cap, clipea din ochi, invitînd prin semne maimuţa să coboare, dar capucinul încercat şuiera neîncrezător şi alarmat, făcînd în răstimpuri nişte strîmbături dezgustătoare. Bequeco rîdea. Micul lui trup rîios deborda de o bucurie fără motiv, maladivă ; se îneca de rîs, într-o stare de extaz stupid, tremurînd tot de o excitare fără margini. Pe capucin, ca, de altfel, pe toate vieţuitoarele, Bequeco îl socotea mai presus de sine, şi, cu o politeţe stăruitoare, temîndu-se să nu-l jignească cumva pe părosul acrobat, îşi continua invitaţiile.

Apoi, privind mai bine, cu încordare figura zbîrcită a maimuţei, idiotul tresări şi se ghemui tot ; o senzaţie confuză de teamă îi tulbură veselia. Nu încăpea îndoială : capucinul se pregătea să spargă cu dinţii ţeasta lui Bequeco şi, poate, să-i înfigă şi în stomacul lui prăpădit.

— Ei... ei... bombăni el speriat şi amărît, dîndu-se mai la o parte.

Nu mai era în stare să se uite în sus şi, tulburat, privea în jur, sperînd să găsească o prăjină cu care să se apere. Sub bolta cerului atîrna o sălbăticiune gigantică, ce se prefăcuse mică numai un timp ; acum însă Bequeco ştia totul : i se pregătise o cursă,

şi s-a lăsat prins, cum nu se poate mai prosteşte. Neştiind încă, din ce parte, în afara bătrînului codat, îl pîndeşte primejdia, porni de-a-ndăratelea, poticnindu-se şi tresărind cuprins de groază. Duşmanii nu-l lăsau în pace ; nevăzuţi, se tîrau încet prin iarbă, înţepîndu-i picioarele goale, arzîndu-i dureros pielea. Deodată se făcu lac de sudoare, străfulgerat de bănuiala că încă un duşman stă pitit în spatele lui. Se foia pe loc, şovăind, temîndu-se să se urnească ; îl cuprinsese o groază demenţială, pierdut cum era în tăcerea chinuitoare a pădurii, printre giganţii verzi, care-şi ascundeau feţele undeva sus, în tării.

Cînd se ivi duşmanul, examinînd iscoditor făptura pirpirie a lui Bequeco, idiotul scoase un ţipăt, aruncînd în el cu un bulgăraş galben greu şi se aşeză pe vine, încremenind disperat în aşteptarea morţii. Horn nu făcea nici un pas spre Bequeco. Aproape speriat — nu de năluci — răsucea în mînă micul bulgăre cu care aruncase în el idiotul. Era cuprins de o puternică excitare ; ochii îi sclipeau de plăcuta surpriză ; emoţia neaşteptată îi dădea o senzaţie de uscăciune în gît. Sălta automat în mînă cocoloşul acela cam murdar şi lipsit de strălucire. Uitase de Bequeco, de pădure, de timp, uitase de toate şi de tot.

Capucinul continua să-şi facă vînt ; umflîndu-şi obrajii, îşi întinse nemulţumit botul şi, zărind arma, scrîşni mînios din dinţi. Apoi sări cu zgomot pe copacul de alături, se porni să şuiere prelung, aruncă în Horn o nucă mare şi, iute ca fulgerul, o luă din loc, pierind în desiş.

Horn privi în jur. Era palid, concentrat şi nu reuşea să-şi ţină în frîu gîndurile. Împotriva voinţei

lui zburau în toate părţile, răzleţe, mai repezi decît gloanţele slobozite de o mitralieră. O fierbere confuză, lăuntrică cerea o ieşire, cerea mişcare ; pădurea trebuia să se umple de sunete, capabile să înăbuşe liniştea ţipătoare. Dar în jurul lui dăinuia aceeaşi măreţie leneşă şi somnolentă care-l prindea nepăsătoare pe omul palid şi buimăcit în îmbrăţişarea ei solemnă.

— Bequeco ! strigă Horn. Bequeco !

Cu teamă, idiotul îşi scoase capul de după trunchiul unui copac. Atunci Horn îşi îmblînzi glasul, pătruns el însuşi de un sentiment vecin cu duioşia pentru mica pocitanie speriată şi încolţită, examinînd cu luare-aminte această făptură stranie, care aducea cu gnomii.

— Nu mă recunoşti, Bequeco ? Idiotul ridică ochii, neîndrăznind să scoată o vorbă. Vînătorul îl atinse uşurel cu mîna, dar şi-o retrase în aceeaşi clipă : un ţipăt strident, prelung făcu să răsune pădurea. Bequeco era ca un arici speriat, care s-a făcut ghem, scoţîndu-şi acele.

— Bine, fie, urmă Horn, căzînd parcă de acord cu Bequeco ; să ştii însă că eu nu-ţi sînt duşman. Plec îndată, vreau numai să-mi spui, sălbăticiune mică, unde-ai găsit tu cocoloşul ăsta strălucitor ? Îmi trebuie, înţelegi ? Mie şi lui Esther. Ne trebuie multe cocoloaşe din astea. Dacă nu te încăpăţînezi, şi mi-o spui, Esther îţi dă zahăr.

Întinse mîna, apoi îşi strînse degetele, ca şi cînd strălucirea mată a aurului i-ar arde pielea.

— Esther... mormăi şovăitor idiotul, ridicînd uşor capul. Dă zahăr !

Clipi din ochi plîngăreţ, cufundîndu-se din nou în golul înnegurat al demenţei. Horn oftă nerăbdător.

— Esther, repetă el încet, aplecîndu-se spre Bequeco. Ai înţeles sau nu ? Esther !

Faţa idiotului se întinse, îşi mişcă buzele teşite, scoase înainte. Se săvîrşea în el funcţia grea a asociaţiei. Creierul întunecat se căznea să lege într-un singur tot zahărul, numele rostit, pe omul cu arma şi un chip de femeie, care plutea ca o pată nedefinită, vie. Apoi, deodată, Bequeco parcă înflori cu o strîmbătură aproape raţională într-un fel de rîs spasmodic, plîngăreţ.

— Esther, rosti el tărăgănat, examinîndu-l bănuitor pe vînătorul cu arma.

— Da, zise Horn oftînd. Tot trupul îi era numai chemare spre febra ameţitoare a căutărilor. Esther are nevoie de cocoloşi ca ăsta. Unde le găseşti ?

— Acolo ! strigă idiotul avîntîndu-şi mîna şi revenindu-şi, se vede. Micul rîu albastru.

— Pîrîul ? întrebă Horn.

— Apa. Şi idiotul dădu din cap a încuviinţare.

— Apa, repetă stăruitor Horn.

— Apa, răsună ca un ecou glasul lui Bequeco.

Horn amuţi. Înspre miazănoapte, micul rîu albastru. Şi un bulgăraş de aur, cît un glonte.

— Bequeco, mai zise el o dată, depărtîndu-se, ţine minte : Esther îţi dă zahăr.

Acum era departe de locul, unde şedea ghemuit un semiom speriat, dar nici nu-şi dăduse seama cît drum parcursese. Înainta cu paşi largi, grăbiţi, chinuit de nelinişte, de parcă s-ar fi temut să întîrzie, să scape ceva de-o importanţă primordială. Totul, începînd cu Bequeco, şi terminînd cu noaptea ce-a urmat, îi revenea, mai tîrziu, în amintire, asemenea unui vis ce s-a dus ca vîntul, vag reconstituit după aceea, un vis în care răsuna o muzică mută. Sim-

ţămîntul fantasticului vieţii îl copleşi ; amintindu-şi frînturi din trecut aidoma unor cîrduri de nori pe care-i vezi în vis cernite şi, legîndu-l de prezent, Horn trăia extazul navigatorului, care întrevede prin ceaţă ţărmul virgin al unui continent neştiut şi emoţia în faţa necunoscutului, ce-l pîndeşte pe om. Trupul prinse puteri pierzîndu-şi parcă greutatea ; pe aripa visării chipul îşi pierduse din duritate, era îngîndurat şi surîzător, ca şi cînd Horn ar fi citit o carte interesantă, pe placul lui, unde se împleteau în arabescuri subţiri tristeţea şi încîntarea, umorul şi duioşia. Trunchiuri uimitor de groase se înălţau ca nişte coloane uriaşe gata să străpungă cerul, făcîndu-l să se simtă mic, încredinţat acestui protector tainic, de nădejde — pădurea, desişul verde, de nepătruns, care amintea semiobscurul tulburător al unor odăi, unde s-a înstăpînit o tăcere adîncă. Vedea cu ochii minţii micul rîu albastru purtîndu-şi undele ; în nisipul lui ud dormea nevinovat aurul, tînăr ca firicelele de iarbă ce străpung pămîntul, aurul — această imensă putere castă, care, acolo nu cunoscuse încă tremurul degetelor omeneşti şi privirile lubrice ale filistinilor, nemăsurat de avizi. Mergea mereu în aceeaşi direcţie, regretînd fiecare pas, atunci cînd era nevoit să ocolească un arbore sau un dîmb. Treptat, cînd încruntîndu-se, cînd surîzător, atinse hăţişurile luminoase ale închipuirii, inima viselor, care-l îmbată pe om ca şi vinul. Semăna cu cineva gata să adoarmă, în clipa cînd glasurile celor aflaţi în camera de-alături se amestecă de-a valma cu întîmplările de basm ce prind viaţă şi-şi încep prologurile ciudate în creierul descătuşat. Era totul şi nimic ; se îndoia că va reuşi şi credea cu înverşunare în izbîndă ; era sentimentul unui întemniţat,

care a părăsit închisoarea cu mîna goală, şi a găsit un revolver cu şapte încărcături ; era fuga impetuoasă a dorinţelor ; sufletul lui, pierzîndu-şi răsuflarea, se grăbea să tatoneze viitorul, în timp ce trupul, insensibil la oboseală, îşi iuţea paşii.

Era acel ceas al zilei, cînd, într-o leneşă îngîndurare, seara îşi apropie de pămînt ochii treji, atenţi, iar greierii ţîrîie mai încet, simţind privirea uşoară a Invizibilului, care lungeşte şi mai mult umbrele trunchiurilor de copaci.

Pădurea se rărea, luminişurile adînci înaintau departe, pînă în purpurul stîncilor, lucitoare în sîngele ce picura din soarele, rănit de Diana. Frînturi de cuarţ, urme ale unor cutremure din trecut, erau galbene în lumina răsfrîntă a asfinţitului ; bolboroseala scurtă a papagalilor avea tonalităţi de satisfacţie irascibilă, recalcitrantă. Horn înainta mişcîndu-şi automat picioarele.

Peste o jumătate de oră zări apa. Era precis rîul acela mic albastru, un pîrîu îngust cu cerul răsturnat în el şi cu luciul bancurilor de nisip, curate ca faianţa cenuşie. De departe, părea o panglică albastră împletită în coada verde a unei nimfe. Firul ei, tăiat de coroanele bogate ale unor pîlcuri de arbori, se pierdea într-o grotă stîncoasă, neagră din cauza plantelor tîrîtoare, care împînziseră toate crăpăturile şi ieşiturile cu covoare verzi, ce cădeau în cute pînă la marginea apei. Mişcîndu-şi anevoie picioarele în iarba umedă şi deasă, Horn atinse malul rîului albastru şi se opri, aspirînd izul dulceag, putred al algelor.

Aici îşi dădu seama pentru prima oară că setea l-a urmărit pas cu pas vlăguindu-i trupul şi căzu aproape în genunchi, luînd în palma făcută căuş

lichidul cald, întocmai ca o apă ce a dat în clocot şi acum s-a răcit puţin. O ploaie de picături străvezii i se prelingea pe bărbie şi de-a lungul degetelor. Bău mult, trăgîndu-şi răsuflarea, se odihni şi iar îşi cufundă mîinile în adîncul cald.

Săturat, se simţi deodată cuprins de slăbiciune, un fel de lene, ce se lăsa ca o greutate imensă în toate membrele — ca un refuz de a face cea mai mică mişcare. Privi fundul rîului, dar îl durură ochii, din cauza soarelui, care juca în nisip. Uitîndu-se mai cu luare-aminte, Horn îşi apropie ochii de suprafaţa apei, aproape s-o atingă cu genele. Rămase un minut-două în această poziţie ; un tremur de o clipă, aproape insesizabil îi cuprindea trupul şi sîngele i se urca în obrajii păliţi mai iute decît umbra norilor, ce cuprinde dintr-o dată cîmpia. Adîncul străveziu al pîrîului era împestriţat de scîntei galbene mocnite pe care apa le mai stingea, şi cu cît se uita mai mult, cu atît mai greu îi venea lui Horn să deosebească pietrişul de aur. Zăcea tainic în adîncul undelor, grăunţele mate trimiteau în pupilele lui Horn nişte fîntîni arteziene nevăzute, mici şi răsunătoare, zvîcnindu-i în urechi cu sînge clocotitor. Izbucni în rîs şi scoase un strigăt puternic. Sunetul tremurat al glasului său răspunse din desişul pădurii cu un vuiet slab, apoi se stinse. Horn se ridică în picioare.

Şi totul i se păru negrăit de frumos, pătruns de triumful bucuriei. Puntea aeriană, aruncată pe malul viitorului, îl ducea în porţile luminoase ale vieţii, de azi încolo accesibile lui acolo, unde înainte se înălţau fortăreţe inaccesibile dorinţelor. Globul pămîntesc se micşorase parcă semănînd acum cu un glob geografic mare, iar sus de tot, pe punctul cel mai

nordic se afla un om adînc tulburat cu obrajii în flăcări. Înainte de toate, Horn se gîndi la puterea aurului, capabil să-i redea femeia pierdută. Se ducea la ea cu o mie de trenuri, roţile se contopeau în cercuri fără sfîrşit, iar şinele se cutremurau de atîta fier, ce-l purta pe Horn spre depărtări. Îi spunea tot, ce poate exprima un om, şi era cu ea.

După aceea auzi cuvîntul „nu" închipuit de el, dar nu se mai simţi în postură de insultat de data asta, ci de răzbunător şi, cu o aviditate sumbră schiţă în închipuire scenele unei cruzimi calculate, aferate, un cerc tot mai larg de ruinări, care atrăgea în pîlnia sa mereu în rotire bunăstarea bărbatului care bătuse la uşă. Horn arunca pe piaţa mondială mărfuri pe care le vindea sub preţ. Şi, pe zi ce trecea, chipul femeii îşi pierdea din culori, din strălucire, pentru că, una după alta, se opreau fabricile bărbatului ei, şi doar păianjenii se încuibau acolo, unde vuiseră maşinile.

Trecuseră cel mult două minute, dar în acest răstimp Horn trăi cu o claritate dureroasă cîţiva ani. Tras la faţă, din pricina excitării, care pusese stăpînire pe el, se uită în jur. Soarele se ascunsese după stînci, răcindu-se, pămîntul se învăluia în umbrele luminoase ale înserării, rîul licărea tăcut. Tăie o brazdă de iarbă din pămînt, pe care o aşeză în poziţie înclinată, aruncînd pe suprafaţa verde a acestui *waschherd* rudimentar cîţiva pumni de nisip din rîu. Apoi, tăind o bucată de scoarţă dintr-un copac şi, meşterind din ea un gen de căuş, scoase puţină apă din rîu.

Era primul moment al trudei, care l-a tulburat pe căutător mai mult decît nisipul fundului. Turna apă întruna, pînă cînd în verdele brazdei sclipi un strat

greu, subţire, de aur. Aici, puterile îl lăsară pentru o vreme, se aşeză lîngă prada lui, cu mîna pe covorul ud al brazdei, şi, îndată, hora aceea învălmăşită, turbată a gîndurilor părăsi creierul său obosit, lăsîndu-i o stare de toropeală, vecină cu extazul şi cu amarul.

VII

Se întoarse fără cămaşă şi fără bluză, cu sacul de piele plin cu legăturele mici, confecţionate la repezeală din efectele susamintite, care i-au rupt pur şi simplu umerii, de grele ce erau, în aşa hal, încît îl durea fiece mişcare a mîinilor. Gol pînă la brîu, ars de soare, aduse cu el pînă la malul lacului izul mlaştinilor de pădure şi o senzaţie de vlăguire sîcîitoare şi dulce în acelaşi timp.

Cînd se apropia de casă încercă o nouă senzaţie, care îl uimi : îşi simţea trupul ca şi cînd l-ar fi tatonat cu mîinile slăbite de arşiţă, şi căsca întruna, spasmodic, fără motiv. Închise uşa, săpă în podeaua de lut o groapă şi, cu grijă, zidi acolo micile legături grele, bine îndesate. Erau multe, şi nici una nu arăta anemic.

Lăsîndu-se pe iarba uscată ce-i acoperea culcuşul, rămase multă vreme abătut, neputînd să-şi explice indiferenţa ce l-a cuprins deodată faţă de pămîntul proaspăt bătătorit al bordeiului. Îşi strînse mîna stîngă la încheietură, ascultînd tumultul surd al sîngelui, şi dinţii îi clănţăneau iute-iute, bătînd mărunt darabana, iar trupul se zgribulea ca şi cum, căzînd din tavan, pe pielea lui asudată s-ar fi topit nişte fulgi de zăpadă.

Se întinse şi stătu fără să se dezbrace, cu ochii larg deschişi, într-o moleşeală voluptuoasă, întreruptă de scuturături periodice ale trupului, după care sudoarea îi curgea şiroaie pe faţă. Încredinţîndu-se că s-a îmbolnăvit, Horn începu să calculeze cîte zile va trebui să-şi întrerupă lucrul, şi ce pierderi va atrage după sine această stagnare. Frigurile de baltă puteau să-l coste cît o moşie, pentru că, după cîte auzise şi după cum ştia, rareori se întîmplă ca boala asta să-l ţină pe om mai puţin de zece zile ţintuit la pat.

Clănţănind din dinţi şi chircindu-se tot, treptat se bine dispuse, semn că febra i-a crescut. Frisoanele îl lăsară, şi zîmbea ironic pereţilor goi ai casei, care ascundeau acel ceva pentru care Lanfyère ar fi fost capabil să lovească din faţă, fără acele vicleşuguri de strateg, care pune la cale un fals act diversionist.

Horn rămase în pat pînă la apusul soarelui, cînd febra îl lasă în pace pe bolnav, ca să revină a doua zi, la o oră precisă, cu acurateţea unui neamţ, care-şi ia dejunul la orele douăsprezece şi cincizeci şi şase de minute. Slăbit la culme, ameţit şi cu revolverul în buzunar, îşi puse o nouă bluză şi ieşi la aer. Gîndurile-i erau calme, liniştite, cîntărise bine şansele pe care le avea pentru reuşită şi se convinse că nu a avut loc nici o greşeală, cu excepţia unor pure întîmplări, risipite pe lume într-o cantitate ceva mai mare decît este necesar. Înviorat de aerul rece, examină îndelung atlasul astral al cerului şi Crucea Sudului, care strălucea cu un dispreţ suveran pentru faptele şi gusturile locuitorilor de pe Pămînt ; ceea ce însă pe el nu-l deprima, întrucît, la rîndul lor, ochii îi erau ca două stele mari aprinse ca să întîmpine întunericul, şi nu se simţea nici jalnic, nici

singuratic, pentru că nu era materie moartă a planetelor.

Adie un vînt uşor şi se opri în loc, întrerupînd tropotul abia auzit al unui cal, venind de departe. Horn trase maşinal cu urechea ; peste un minut putea să spună : acum potcoava a întîlnit o piatră, iar acum pămîntul afînat. Atunci se întoarse în casă şi aprinse o mică lampă, cumpărată în colonie. Lumina se aşternu, şovăitoare, prin fereastră, peste trunchiurile de bambus din preajmă. Horn deschise uşa, oprindu-se după prag, luminat slab dintr-o parte.

Necunoscutul îşi continua drumul, dar acum strunea calul, de unde Horn a putut deduce că venea spre el, întrucît nu avea nici un rost să zboare în galop spre lac şi să încetinească apoi pasul pentru plăcerea de a face cale întoarsă. Aşteptă, fără să se clintească din loc, pînă cînd, chiar lîngă el, răsună fornăitul calului.

— Cine eşti ? întrebă el jucîndu-şi în mînă revolverul. Apoi, după o secundă de tăcere, dîndu-se îndărăt de uimire, exclamă : Esther ! Cum, la ora asta încă nu te-ai culcat ?

— Dar dumneata ? îl întrebă, la rîndul ei, fata, rîzînd veselă, şi gîfîind încă, după drumul făcut la galop. Principalul e că mai trăieşti.

— Trăiesc, încuviinţă Horn, simţindu-se înviorat la auzul acestui glas, sonor, cu rezonanţele unui clopot mic. Tatăl dumitale poate să se linişteaseă acum de-a binelea, în ce mă priveşte.

Fără să-i răspundă, Esther se apropie tăcută de masă, şi se instală pe un taburet. Chipul ei avea mereu altă expresie ca şi cînd ar fi dus, în minte, o discuţie cu cineva, numai de ea ştiut.

— Vezi, cum trăiesc, zise Horn. Nu am nimic să-ţi ofer în chip de trataţie. De obicei, distrug toate resturile de mîncare, se strică repede aici.

— Îmi spui asta, pentru că nu ştii de ce am venit, zise Esther, şi glasul ei sună cu o notă mai jos. Uite ce-i : la noi astăzi e zi de sărbătoare. Bărbaţii sînt dis-de-dimineaţă în picioare, dar, la ora asta, ele nu-i mai ţin. Toate băuturile alcoolice sînt vîndute. Pretutindeni vezi torţe aprinse, casa noastră este împodobită cu lampioane. E foarte frumos. Cei care nu se zgîrcesc să cheltuiască praful de puşcă, umblă în grupuri şi trag cu cartuşe oarbe. La „Scoica verde" au fost scoase afară toate mesele şi scaunele, şi se dansează în neştire.

Îl privi drept în faţă, aşteptînd parcă ceva. Abia atunci Horn observă că are o rochie de mătase galbenă, şi un batic bleu-deschis, şi că gîtul ei arămiu este împodobit cu un colier de perle.

— Cînd treceam pe lîngă micul golf am rămas puţin în urmă şi mi-am adus aminte de dumneata, iar după aceea, am văzut, cum tînărul Dreabb s-a întors căutîndu-mă cu privirea. King a zburat ca vîntul pînă aici, l-am tratat cu tocurile pantofilor mei, fără milă. Ai să te distrezi, sînt convinsă. Nu se poate să stai mult timp singur cu gîndurile care te frămîntă ; şi apoi, să ştii, într-o jumătate de ceas sîntem acolo. Da ?

— Esther, o întrebă Horn, ce fel de sărbătoare e ?

— Ziua întemeierii coloniei. Se îmbujorase, un zîmbet tăcut o făcea să ţină întredeschisă gura-i fragedă, umedă de atîta surescitare. O, Horn, gîndeşte-te, ce bine are să fie ! Vom fi împreună, şi ai să-mi povesteşti, dacă şi la voi se sărbătoreşte tot aşa un eveniment.

— Esther, zise Horn, adînc mişcat. Îţi mulţumesc. Poate că n-am să merg cu dumneata, dar e ca şi cînd am şi fost acolo.

— Stai un pic, zise fata aruncîndu-i o privire vicleană căutătorului de aur, iar glasul ei sună prelung, întocmai ca fluierul păstorului în zori de zi. Bequeco îmi cere zahăr.

— Bequeco ! repetă Horn, nedumerit la culme. Îţi cere zahăr ?

Apoi, aducîndu-şi aminte, se făcu ochi şi urechi. Îi fulgeră prin minte că toată lumea ştie povestea micului rîu albastru. O tulburare neplăcută îi încorsetă coşul pieptului şi, înainte de a urma discuţia, se ridică şi făcu cîţiva paşi prin odaie.

— Nu mă lăsa în pace şi-mi spunea o mulţime de lucruri, pe care nu le-am înţeles, urmă fata, uitîndu-se pe fereastră. Nu am înţeles decît un singur lucru : „Omul tău (dumneata erai omul meu) a zis că el şi Esther au nevoie de multe pietre galbene." După care, chipurile, i-ai făgăduit, din partea mea, zahăr. O, sînt convinsă că n-a înţeles nimic din cele ce i-ai spus. I-am dat, cred, pe puţin, un pumn de zahăr.

Horn o asculta, străduindu-se să nu-i scape nici o vorbă. Chipul lui ba se făcea palid, ba se îmbujora şi, în cele din urmă, îşi recăpătă culorile naturale. Esther era departe de a-şi da seama despre ce este vorba în realitate.

— Da, m-am întîlnit cu prostănacul ăsta, zise el. Era într-un fel de panică, un acces de groază inexplicabilă. Cu dumneata, cred că este mai vorbăreţ. L-am liniştit eu, dar n-am reuşit să storc de la el nici o vorbă. Pietre galbene ! Numai o minte de nebun e în stare să împletească delirul cu realitatea.

De zahăr i-am zis eu, da, sper însă că nu te superi ?
— Deloc ! îl asigură Esther, şi fixă îngîndurată podeaua. Prostul repeta mereu : „Eu şi Esther avem nevoie de ele". Oare ai nevoie de ceea ce-mi trebuie mie ? urmă ea rîzînd. E timpul să plec, Horn. M-am gîndit mult la aceste cuvinte, iar dumneata, cred, puţin. Dar nu ştiai că vor ajunge la urechile mele.

Respiraţia ei accelerată făcu să vibreze sufletul lui Horn, şi atunci, trezit parcă la realitate, dar neîndrăznind să înţeleagă adevărul, se opri cu un strigăt de mirare descumpănită, îngheţat pe buze.

— Esther, zise el întristat, ridică-ţi fruntea, pentru că mi-e teamă că nu te-am înţeles cum trebuie.

Fata îl privi drept în ochi ; trăsăturile ei fine reflectînd o tulburare de femeie — neaşteptată pentru ea însăşi — nu exprimau nici umbră de stînjeneală sau sfială. Se ridică — îi despărţea cel mult un metru, dar Horn, simţi de pe acum zidul nevăzut, care se lăsase la picioarele lui, între ei. Era singur, prezenţa fetei îl tulbura şi-l răvăşea, umplîndu-l cu un sentiment de nelinişte, care aducea a părere de rău.

— Aş putea să-ţi fiu soţie, Horn, zise tărăgănat Esther, cu zîmbetul pe buze, în timp ce ochii deveniră încordaţi, gravi, ca şi cînd o umbră s-ar fi aşternut peste ei. Poate că n-ai fi spus încă multă vreme, cuvintele, pe care le spune deschis un bărbat. Iar eu te-am şi îndrăgit, Horn. Şi n-am să te umilesc ca *cealalta.*

Horn făcu un pas spre ea şi-i strînse cu putere mîna lăsată în jos. Simţea o greutate apăsătoare şi ar fi vrut grozav ca glasul lui să spună mai mult decît cuvintele omeneşti, jalnice, pe care avea să le

rostească. Şi, simţind că în clipa asta nu poate fi nimic mai umilitor decît tăcerea, rosti tare, cu gingăşie :

— Esther ! Dacă aş fi putut să mor, uite, acum, mi-ar fi fost mai uşor. Nu te iubesc aşa, cum, poate, te aşteptai. Scoate-mă din capul ăsta mîndru al dumitale ; să-ţi fiu bărbat, să-mi transform viaţa într-o trudă continuă — nu vreau, pentru că doresc o altă viaţă, irealizabilă, poate, dar numai gîndul la ea mă ameţeşte. Mă asculţi, Esther ? Îţi vorbesc cinstit, ca şi dumneata.

Fata îşi lăsă capul pe spate şi se făcu albă ca peretele. Horn îşi desfăcu strînsoarea. Esther îşi mişcă degetele, ca şi cînd ar fi vrut să se scuture de atingerea lui.

— Ei, sigur, zise ea cu duritate, perfect stăpînă pe ea. Dacă nu înţelegi de glumă, cu atît mai rău pentru dumneata. De altfel, cauţi, probabil, o mireasă bogată. Şi eu, care am crezut întotdeauna că bărbatul este acela care procură banii !

Fiecare cuvînt al ei îl lovea dureros. De parcă ar fi ţinut un bici în mînă, şi-l plesnea cu sete.

— Esther, se rugă el, ai milă de mine. Nu sînt vinovat, viaţa ne joacă pe amîndoi, aşa cum vrea ea. Ai fi preferat să mă prefac că nu mai pot de iubire, şi să-ţi iau trupul, pentru că este minunat de frumos şi, îţi mărturisesc — mă cheamă ? Iar după aceea să divorţez ?

— Rămîi cu bine, zise fata.

Tot trupul ei fremăta parcă, în urma înjosirii suferite, tresărea de ură. Horn se repezi spre ea, un sentiment pătrunzător de milă, de duioşie îi umplu sufletul.

— Esther ! rosti el cu blîndeţe, aproape rugător. Fată dragă, iartă-mă, te rog !

— Te iert ! strigă Esther, în timp ce lacrimi de mînie o înăbuşeau ; şi, într-adevăr, privirea ei, nespus de mîndră, îl ierta. Dar, niciodată, m-auzi, Horn, niciodată, Esther nu-şi regretă greşelile comise ! Nu sînt eu din soiul ăsta, nu !

Clătinîndu-se de slăbiciune, Horn se apropie de fereastră. Chiar lîngă uşă se auzi un nechezat încet. „King !" îl strigă cu glas liniştit Esther. Se urcă în şa şi Horn auzi foşnetul rochiei de mătase. „King ! răsună din nou glasul fetei, ai să-mi ierţi că te-am lovit cu tocurile în coaste ? Nu se va mai repeta niciodată".

King porni la galop şi ţăcănitul uşor al copitelor umplu întunericul nopţii cu un tropot ritmic ce muri treptat în depărtare.

VIII

Nu putea fi vorbă de cîini, ideea era lipsită de sens. Micul rîu albastru nu-i văzuse niciodată, şi chiar dacă îi văzuse, era mult de atunci, foarte mult, înainte ca cea dintîi locomotivă să taie cîmpia, la două sute de mile de locul, unde Horn, stînd în genunchi, băuse apa cristalină şi o dată cu ea sclipirile aurului.

El însă, scuturînd într-o batistă un pumn de metal, rezultatul unor eforturi de trei ceasuri încheiate, şi-a dat seama deodată că se gîndeşte la tot soiul de cîini, pe care i-a fost dat să-i vadă cîndva. După cum constata, îşi reamintea mai mult de dogi, decît de cîinii mici de casă, şi mai precis de cîinii de vînătoare, decît de mopşi. Îşi încheie gîndurile cu un oftat

scurt. O expresie de concentrare i se întipări pe chip, se îndreptă de spate, fixîndu-şi privirea asupra adîncurilor verzi ale pădurii învăluită într-un nimb lucitor.

Sunetele erau atît de slabe, încît, doar în mod inconştient puteau să întoarcă gîndurile de la aur la patrupedele domestice. Semănau mai degrabă cu ecoul unor lovituri, de parcă cineva bătea într-un copac, decît cu lătrat de cîine, înăbuşit de desişul pădurii şi de distanţă. Şi erau rare, puţine la număr, mai puţine decît semnele de exclamaţie pe două pagini dintr-o dramă.

Intervalul de timp, în care ele crescură în intensitate, căpătînd nuanţele caracteristice unui glas canin, apoi tonul furios convins al cîinelui, gîfîind după îndelungate căutări, a fost pentru Horn vremea, cînd a stat pierdut, cu gîndul departe, într-un fel de nelinişte rece, absentă. Aştepta apariţia omului, hrănindu-se cu speranţa că drumul cîinelui duce undeva în altă parte. Valea rîului îl cruţă în curînd de prelungirea acestei iluzii zadarnice.

Se întindea în linie curbă, concavă înspre pădure şi, din orice punct al lizierei Horn putea fi observat. Nu avea nici un temei să creadă că necunoscutul se va întoarce din drum.

După ce, cu o mişcare rapidă, băgase în buzunar batista, grea de grăunţele galbene din ea, aruncă în apă brazda de iarbă, care-i servise de *Waschherd* şi, ţinîndu-şi *Stutzer*-ul în cumpănire, se depărtă cu vreo sută de paşi de locul unde spălase nisipul. Un lătrat reţinut, răguşit zbura răsunător spre el din tufişurile ce se înfoiau prin apropiere.

Horn se postă după un copac, trăgînd încordat cu urechea. Rămînînd nevăzut, vedea o siluetă călare,

mică de la distanţă, care tăia poiana la trap bătut, în timp ce un copoi, nu prea mare, se învîrtea lîngă copitele calului, afundîndu-se în zig-zag-uri, în iarbă. Cam mîniat, Horn ieşi în întîmpinarea călăreţului. I se părea nedemn să se ascundă de un om singur, indiferent de scopul cu care acesta venea spre el. Era furios din cauza acestei piedici ivite pe nepusă masă şi pentru că cineva îl căuta pe el, pe Horn.

Nu mai încăpea nici o îndoială. Copoiul făcu două opturi pe locul, unde cu o clipă în urmă se oprise Horn şi, schelălăind, se aruncă spre căutătorul de aur, sărind sus de tot, gata să-i atingă obrazul, trecînd la scheunat prelung strident, exprimîndu-şi astfel nedumerirea. Acum putea să se repeadă la el cu un lătrat şi să-l muşte, totul era în funcţie de stăpînu-său. Dar acesta rămase netulburat, doar ochii, de la distanţa de vreo doi metri, care-i despărţea, i se părură lui Horn încordaţi şi tăioşi.

Horn stătea locului, ţinînd subsuoară arma cu ambele ţevi încărcate, ca pe o umbrelă, de care îţi vine să uiţi pe vreme frumoasă. Tînărul Dreabb opri calul. Îşi ţinea arma de-a curmezişul şeii, zgîlţîită întruna din cauza semnelor de neastîmpăr, pe care le dădea calul bătînd din copită. Tăcerea tîmpă, stupidă a fermierului goni tot sîngele din obrajii lui Horn, care, cel dintîi, îşi ridică puţin pălăria şi salută.

— Bună ziua, domnule Horn, zise gigantul, cu un oftat zgomotos. Tare-i cald. Calul meu e tot numai spumă, pentru că, ştiţi, am fost nevoit să fac cale lungă.

— Îmi pare foarte rău pentru cal, zise blînd Horn. Ai avut, desigur, motive foarte serioase ca să faci această călătorie.

— Mai serioase chiar decît moartea mamei, zise încet Dreabb. Vă rog să mă iertaţi că vă deranjez, adăugă el cam încruntat, examinînd cu atenţie coama tunsă a calului. Aş fi preferat să stăm de vorbă acasă, la dumneavoastră, decît să vă tulbur plimbările. Dar de trei zile nu aţi mai fost pe acasă : asta e.

— De trei zile, repetă Horn.

Dreabb tuşi ca să-şi dreagă vocea, ştergîndu-se cu mîna la gură, deşi era uscată, ca o bătrînă directoare de pension. Ochişorii îi erau injectaţi şi plini de nelinişte. Horn aştepta.

— Vedeţi, începu Dreabb, rostind cu vădit efort fiecare cuvînt, nu vă pot explica... aşa, dintr-odată, am să încep să povestesc... pe rînd, cum s-a brodit totul din capul locului şi ce s-a întîmplat pînă-n ziua de azi.

A fost o clipă, cînd Horn a vrut să-l oprească. „Ştiu ; şi uite, ce este, era gata să-i spună. Pentru ce ? protestă însă cealaltă jumătate a sufletului său. Dacă nu despre asta este vorba, la ce bun să-l alarmez pe Dreabb."

Cîinele fugi mai încolo şi, cu limba scoasă de un cot, se aşeză la umbra unei tufe. Dreabb îşi mişcă nehotărît buzele, părea că-i vine nespus de greu. În cele din urmă ,privind undeva, în lături, vorbi :

— Văd că nu ziceţi o vorbă, deşi, ce-i drept, nu v-am întrebat încă nimic. Începu să pufăie zgomotos pe nas de emoţie. Acum vreo cinci zile, domnule, cu alte cuvinte, şapte sau opt zile după săr-

bătoarea noastră, m-am dus la Astis. „Esther ! am zis eu, şi am zis-o în glumă, pentru că ea tăcea tot timpul. Esther, zic, astăzi eşti ca un prundar." Şi, pentru că ea nu mi-a răspuns, mi-am îndesat pipa şi am aprins-o ; dacă femeia este prost dispusă, nu e bine s-o enervezi. Seara, m-am întîlnit cu ea în centru. „N-ai să poţi să treci prin mine, i-am zis, sau, crezi, poate, că eu sînt văzduh ?" Abia atunci s-a oprit din drum, altfel ne-am fi pocnit nas în nas. „Iartă-mă, zice ea, mergeam îngîndurată". Eram grăbit, de aia am pupat-o repede şi mi-am văzut de drum. Ea m-a ajuns din urmă. „Dreabb, zice, are să te doară, mă doare şi pe mine, dar e mai bine să ţi-o spun pe loc. Nunta n-o să mai aibă loc, nu mă mărit cu tine."

Dreabb îşi trase răsuflarea, şi făcea impresia că un măr cît toate zilele i-a trecut prin gîtlej. Horn privea în tăcere obrazul lui tras ; ochii lui Dreabb erau îndreptaţi spre stînci, ca şi cînd lor s-ar jelui, lor şi cerului.

— Cînd am auzit, urmă el, am rîs, zicîndu-mi că glumeşte. „Dreabb, zice ea, nu ajută, dacă rîzi, tot nu iese nimic. Dacă poţi — uită-mă ! Iar dacă nu poţi, sileşte-te, fă ce ştii, ca să mă uiţi". „Esther, i-am zis, cu durere în suflet, pentru că ea era ca făina de albă, spune, nu mă mai iubeşti ?" A rămas tăcută multă vreme. Îi era milă de mine, domnule. „Nu", zice. Şi am simţit parcă m-a tăiat cineva în două. Pleca fără să se mai întoarcă. Şi am bocit atunci, am urlat, ca un copil prost. O fată ca ea nu mai găseşti, cît îi pămîntul de mare.

Gigantul sufla ca o maşină cu aburi, şi era leoarcă de sudoare. Necăjit, deprimat de propria-i povestire, îşi aţintise ochii nemişcaţi la Horn.

— Continuă, zise acesta.

Mîna lui Dreabb strînse spasmodic patul puştii.

— Iată, urmă el, dumneata ştii că în asemenea cazuri rachiul îţi dă curaj. Am băut patru sticle, dar uite că nu a fost de ajuns! Era şi el beat, bătrînul.

— Lanfyère, rosti, la întîmplare, Horn.

— Da, deşi noi îi zicem Părintele Roşu, pentru că, domnule, ăsta a vărsat mult sînge. Se tot uita la mine şi chicotea, rîdea de mine. O face tare scîrbos, aşa încît ridicasem mîna să-i trag una, să mă slăbească; dar îl aud că zice: „Dreabb, unde s-or fi ducînd fetele noaptea, călare?“ „Dacă ştii, n-ai decît să mi-o spui şi mie“ zic. „Ascultă aici, zice, e simplu, nu-i nevoie să-ţi baţi prea mult capul, să ghiceşti. Era în noaptea de sărbătoare. Se lăsase întunericul peste cîmpie. Stăteam şi-l pîndeam pe omul care s-a instalat pe malul lacului. Dacă-i curios din fire, mi-am zis, o să vină astăzi în Colonie. Legasem ţeava puştii cu o cîrpă albă, ca să ţintesc fără greş, şi şedeam chircit. Cam la jumătate de oră, după ce m-am pitit acolo, dinspre colonie a pornit călare o femeie; nu am putut s-o văd ca lumea, dar sunetul copitelor avea ceva cunoscut.“ Inima mi s-a strîns de durere, domnule, urmă Dreabb, în timp ce-l ascultam. „Eram cît pe ce să adorm, a mai zis bătrînul, aşteptînd-o să se întoarcă. A trecut înapoi, la pas, peste un ceas, cel mult. Esther! am strigat. S-a săltat uşor în şa şi, dînd pinteni calului, dusă a fost. N-o fi fost ea, drăguţă“ a încheiat bătrînul.

Horn, posomorît, rosti muşcîndu-şi buza:

— Continuă... şi... încheie odată!

— Asta a fost, clocotea Dreabb, în timp ce pieptul îi tremura ca o punte de corabie, zgîlţîită de musson, şi eu, care nu ştiam, de ce nu era lîngă mine Esther, atunci, noaptea, şi a lipsit multă vreme... M-am gîndit atunci că a trebuit să se repeadă pînă acasă. E rîndul dumneavoastră, domnule Horn. Dacă ea vă iubeşte, să măsurăm zece paşi distanţă între noi şi să lăsăm pe seama soartei, să facă ea, ce crede şi ce-o vrea, din toate astea. M-am dus la dumneavoastră chiar a doua zi, dar nu v-am găsit. Am cutreierat toate potecile de pădure, malul mării şi toate locurile, unde era mai uşor să înaintez. Apoi am stat două zile în casa dumneavoastră, dar tot nu v-aţi întors. Atunci am luat-o pe Zigma cu mine, e un cîine grozav, domnule, m-a purtat vreo patru ore şi ceva, şi v-a găsit.

— Ce să-ţi spun, Dreabb, vorbi cu hotărîre Horn, totul este adevărat. Esther a fost pe la mine. Şi n-am să te mint, s-ar putea ca asta să-ţi prindă bine. A vrut să mă însor cu ea. Dar eu nu o iubesc, şi i-am spus-o deschis, aşa cum ţi-o spun dumitale.

Gigantul se gîrbovi deodată, de parcă l-ar fi strivit un acoperiş. Şi se făcu alb-murdar la faţă. Sufocat de durere, de mînie, sări jos de pe cal, clătinîndu-se, cu dinţii încleştaţi.

— Nu te-ai gîndit la mine, ţipă el, cînd ai sedus fata. Şi dacă mă minţi, cu atît mai rău pentru dumneata !

— Nu, Dreabb, rosti încet Horn, cu surîsul indiferent al omului din nou stăpîn pe el, te înşeli. M-am gîndit ; ce-i drept, nu la dumneata direct, dar referitor la dumneata. Mi-a trecut prin minte că ar fi fost bine, ca în pădurea asta minunată să scînteieze canale umbroase, pe malurile veşnic în

floare să se înalţe case zvelte din lemn de bambus, în care să se înstăpînească o fericire senină ca nourii uşori, aerieni de pe bolta azurie. Şi aş mai fi vrut să populez pădurea cu oameni blînzi, oacheşi, frumoşi ca Esther, cu ochii căprioarelor sălbatice, iar mîinile şi picioarele nepîngărite de-o muncă murdară, istovitoare. Din ce ar fi trăit ? Nu ştiu. Dar pe ei aş fi vrut să-i văd şi nu trunchiuri disproporţionate, stîngace ca al dumitale, Dreabb, transpirat, murdar de atîta muncă şi împodobit cu un bumb în loc de nas.

— Dacă mai spui un cuvînt, Dreabb făcu un pas spre Horn, cu un aer ameninţător, să ştii că te omor pe loc. Şi am să-ţi spînzur leşul, să se legene, uite în copacul ăsta, ticălosule !

— O ! Ajunge ! păli Horn. Tremura tot de mînie. Pentru o clipă, pădurea şi cîmpia s-au contopit în ochii lui rotindu-se într-un perfect cerc verde. Nu eu sau dumneata, Dreabb, ci eu. Eu am să te omor, să-ţi intre asta bine în cap, după aceea va fi tîrziu să te convingi că nu te mint.

— Zece paşi, rosti întretăiat Dreabb. Avea glasul răguşit.

Horn se întoarse şi măsură zece paşi, ţinînd degetul pe trăgaci. Îi despărţea o mică porţiune de iarbă. Se uitau cu înverşunare unul în ochii celuilalt. Horn ridică arma.

— Fără comenzi, zise el. Trage, cum pofteşti.

În clipa cînd rosti cuvîntul „pofteşti“, cu o mişcare repede se întoarse pieziş spre Dreabb, şi, la timp, pentru că acesta apăsa pe trăgaci. Lunecînd, glonţul îi sfîşie pielea pe piept şi, ţăcănind, se înfipse într-un copac.

Nu-şi pierdu prezenţa de spirit şi, ţintind pieptul păros al fermierului, pe la mijloc, trase fără pic de şovăială. Un nou cartuş din cutia încărcătorului lui Dreabb se înţepeni în drum spre ţeavă, fermierul se dădu înapoi, deschise gura şi căzu într-o rînă, privindu-l ţintă pe celălalt cu ochii săi tîmpi rotunzi.

Horn se apropie de rănit. Dreabb horcăia prelung, tot trupul său uriaş, culcat într-o poziţie incomodă zvîcnea. Acum ochii îi avea închişi. Horn se retrase, trăsărind nervos ; ca orice tablou al distrugerii, aspectul muribundului îi era neplăcut. Calul, care se dăduse mai la o parte, necheză alarmat. Se uită la cal, la copoiul, care scheuna strident lîngă trupul lui Dreabb, şi se depărtă, încărcîndu-şi în mers arma. Gîndurile îi săreau de la una la alta ; simţi deodată o adîncă sfîrşeală şi slăbiciune. Pielea sfîşiată de glontele lui Dreabb se umflase ; de acolo se prelingea un sînge dens, care se scurgea pe burtă în picături fierbinţi. Se aşeză chircit, îşi rupse cămaşa în cîteva fîşii late şi, făcînd din ele un gen de pansament, îl înfăşură strîns în jurul coastelor. Într-o clipă bandajul fu ud şi roşu, dar sîngele se opri.

În timp ce îşi vedea de treabă, Dreabb, care pînă atunci zăcuse nemişcat, cu pieptul străpuns de glonte, deschise ochii şi scuipă un cheag gros de sînge. Era disperat, dîndu-şi seama că moare. Îşi mişcă uşor trupul, era ca un sac, plin de durere ascuţită şi de slăbiciune. Se tîrî spre cal ; gemea afundîndu-şi capul în iarba jilavă, ca un căţel, care nu mai regăseşte lada, unde-şi are culcuşul. Calul nu se clintea din loc, cu capul întors spre stăpînul său. Cei patru stînjeni de drum pe care

a trebuit să-i parcurgă i se părură lungi, de o mie de ani. Înecîndu-se cu sîngele care-i țîșnea din gură, fermierul ajunse tîrîș pînă la scara șeii.

Tot învîrtindu-se și sărind, Zigma se uita la sforțările omului, care încerca zadarnic să se urce în șa, după ce pierduse o bună parte din sîngele lui. Se prăbuși de cinci ori, a șasea oară reuși să se urce, dar, după încordarea aceea îngrozitoare, cerul și pădurea prinseră a dansa în fața ochilor lui, mai repede decît muștele pe un stîrv. Ședea, cu brațele prinse de gîtul calului, un picior îi alunecase din scară, dar nu mai încerca să-l așeze la loc. Scuturîndu-și coama, calul o luă la trap.

Auzind tropotul, Horn se năpusti ca fulgerul spre locul, unde căzuse Dreabb. O cărare de sînge ducea spre pădure : roșu pe verde, ca niște boabe de mărgean, risipite în iarbă.

— Prea tîrziu, își zise Horn, pălind — nu se așteptase la una ca asta.

Alarmat, intră în pădure, luînd direcția lacului. Mergea, cît putea de repede. Luminișurile aurii dintre copaci pieriseră, umbra lină, egală a înserării se așternuse pe trunchiuri și pe pămînt, pieptul îl durea sîcîitor, ca de pe urma unei lovituri de băț. Aproape în fugă, sărind grăbit peste arborii doborîți de furtună, Horn înainta mereu și vedea cu ochii minții cadavrul lui Dreabb, prăbușindu-se de pe calul sleit de atîta goană, în mijlocul mulțimii coloniștilor strînși roată.

„În cazul cînd cadavrul va mai avea puterea să rostească numai un singur cuvînt, voi avea de-a face cu toată lumea“, gîndi Horn.

Acum, alerga sufocîndu-se de încordare nervoasă. Ca o mulțime de prieteni neputincioși, pădurea,

îngîndurată, îi făcu loc să treacă descoperind în drumul lui adîncurile umbroase, unde nu era decît tumultul sîngelui său şi fantezistele unduiri verzi.

IX

Sub ploaia de lovituri impacientate, uşa, întărită pe dinăuntru, se cutremura, dar se ţinea de nădejde la locul ei. Horn îşi muta repede privirea de la fereastra neapărată la uşă, şi înapoi, aparent calm, cu sufletul plin de turbare mocnită şi de alarmă. Era momentul, cînd talpa vieţii alunecă pe întuneric deasupra prăpastiei.

Se afla în centrul unei mulţimi ; descălecaseră toţi, cruţîndu-şi caii, care nechezau undeva prin preajmă, fornăind speriaţi, din cînd în cînd, presimţind că se apropie o încăierare. Chiar în mijlocul podelei, pămîntul fusese din nou răscolit, se căsca o groapă mică, iar pe marginile ei erau aşezate bocceluţele murdare şi săculeţele din piele, meşterite de Horn, umflate, doldora de aur mărunt. Palid, fără luciu, înfăşurat într-o piele brută, care mai mirosea încă a carne zvîntată la soare, era tot atît de neatrăgător ca şi un boţ roşu viu, în mîinile unei moaşe care cască după o noapte de nesomn. Dar era îndeajuns, pentru ca, punîndu-şi în spinare toate săculeţele şi bocceluţele, un om destul de puternic să nu poată face nici o sută de paşi.

Horn se gîndea la aur, tot atîta, cît se gîndea la el însuşi, strîns cum era între patru pereţi. Totul depindea de întorsătura pe care o vor lua evenimentele. Gîndul că o deviere întîmplătoare a glonţului îl poate culca alături de acest dar neaş-

teptat al destinului, întins la picioarele lui, îi provoca aproape o suferinţă.

Noi izbituri cu patul puştii se abătură răpăind atît de dese şi de grele, încît, involuntar, întinse mîna spre uşă, aşteptînd s-o prindă în căderea ei. Auzi un glas :

— Dacă nu ştii să apreciezi politeţea, vom proceda, cum o să ne vină nouă la îndemînă. Ce-ai zice, de pildă, dacă te...

— Nimic, îl întrerupse Horn, cu glas scăzut, pentru că pereţii subţiri făceau auzit limpede fiecare cuvînt. Chiar dacă aţi fi o mie, de omorît puteţi omorî numai unul singur. Iar eu — mulţi dintre voi.

Concomitent cu pocnetul împuşcăturii glontele răzbi prin lemnul uşii înfigîndu-se în tocul de sus al ferestrei. Horn îşi mută punctul de apărare.

— Zău, zise el, n-am să mai stau de vorbă cu dumneavoastră, pentru că, ţintind după ureche, îmi puteţi străpunge coardele vocale. Deocamdată aţi greşit numai cu jumătate de stînjen.

Se întoarse spre fereastră, îşi descărcă *Stutzer*-ul într-un cap care apăruse şi pieri pe dată, apoi introduse un nou cartuş.

— Gîndeşte-te, rosti acelaşi glas, izbind cu patul puştii în uşă pentru a sublinia unele cuvinte, este mai plăcut să mori sub cerul liber, decît să pieri într-o cursă de şoareci.

— Dreabb a murit, zise Horn. Nimic nu-l mai poate reînvia. Era iute şi sfidător, trebuia răcorit flăcăul. Eu sînt prevenitor, atîta timp cît această însuşire nu mă ameninţă pe mine însumi cu moartea. A murit, ce să-i faci ? ! Căţeaua Zigma poartă

o mai mare vină decît mine : este foarte primejdios lucru să ai simţul mirosului prea dezvoltat.

Urmă un răcnet surd şi trosnetul scîndurilor străpunse din nou de gloanţe.

— Cîtă insistenţă ! îşi reluă vorba Horn, după o scurtă pauză. Un sentiment de veselie rece — veselia disperării — îl îndemna la glume răutăcioase. M-am plictisit de voi. Trebuie să ai o răbdare de înger, ca să stai să asculţi ameninţările voastre incoerente.

Afară, se auzea vorbă. Exclamaţii rostite cu glas reţinut, zgomot de paşi — ba se stingeau, ba se roteau iar în jurul casei, cînd mai aproape, cînd mai departe, toate la un loc sau risipite. Lumina lunii cădea sub fereastră formînd un patrulater palid de pulbere sticloasă, păpurişul trosnea neîncetat, cu încăpăţînare, ca şi cînd acolo se pregătea să se culce o sălbăticiune uriaşă, şi tot nu reuşea să se instaleze comod. Horn îşi simţea trupul amorţit, tremura tot, excitat peste măsură. Numai urechi, întorcea capul în toate părţile, maşinal, ţinînd mîna pe piedică şi aducîndu-şi în fiece clipă aminte de revolverul, care-i atîrna greu în buzunar.

Deodată ţăcăni o salvă, lui Horn îi tresăriră mîinile şi auzi un zumzet în urechi. O mulţime de aşchii mărunte de lemn, tăiate de gloanţe îl loviră în obraz şi în pielea gîtului, zdrelind-o pe-alocuri.

După o clipă de tăcere un glas de afară se informă, rece :

— Mai trăieşti ?

Horn trase din amîndouă ţevile, ţintind în direcţia, unde răsunase glasul. În spatele uşii, care se cutremură lovită de gloanţe, se auzi căzînd ceva moale.

— După cum vezi, zise el ţăcănind cu închizătorul fierbinte. Dar dumneavoastră, cum staţi cu sănătatea ?

Drept răspuns auzi înjurături şi altă explozie de lovituri la uşă. Un alt glas, întretăiat, strigă, de după colţul casei :

— Ce nevoie ai să cheltuieşti gloanţele de pomană ?

— Ca să mă distrez, i-o întoarse Horn, trimiţînd afară o nouă încărcătură.

Larma crescu.

— Hei, dumneata, acolo ! strigă cineva. Jur pe ficatul dumitale, pe care-l voi vedea astăzi cu ochii mei, este inutil să opui rezistenţă. Noi o să te spînzurăm, nu-ţi facem nimic altceva ; şi de asta n-are de ce să-ţi fie frică, este mult mai bine decît să arzi ! Chibzuieşte puţin pe această temă !

Cuvintele acestea ar fi sunat blajin de tot, fără liniştea aceea de mormînt a pauzelor dintre fraze. Horn zîmbi cu ură în suflet ; şleahta asta de afară, care se pregătea să-l facă friptură, trezea în el dorinţa insistentă de a zdrobi, pe rînd, capetele tuturor atacatorilor. Nu resimţea nici o teamă, pentru asta prea adînc era întunericul sub acoperişul casei şi prea semăna a vis singurătatea lui în faţa acestor pereţi, care vorbeau.

— Nu m-ai recunoscut, urmă glasul întretăiat dinainte. Numele meu este Dreabb. Pînă astăzi nu ştiu cum arăţi la faţă ; eşti prea cu nasul pe sus ca să calci pragul altora, iar atunci, în golf, era prea întuneric. Orice răbdare însă are o limită.

— Regret că eşti dumneata, replică rece Horn. Nu trebuia să vii aici, dintr-un sentiment de impar-

ţialitate. Ce ţi-a spus fiul dumitale, cînd s-a prăbuşit de pe cal ?

— Ce-a spus cînd s-a prăbuşit de pe cal ? Dar sper că nu ai fost de faţă... A zis : „Ho..." şi s-a înecat dîndu-şi sufletul. Asta a zis el, şi dumneata ai să răspunzi pentru această frîntură de cuvînt.

— Priveşte viaţa cu calm filozofic, urmă Horn ironic. Eu, unul nu răspund pentru faptele unor tineri dromaderi. Desigur, trebuia să-i ţintesc fruntea, atunci ar fi murit cu credinţa fermă, că m-a răpus glontele lui dintîi. Dar nu cumva e şi Hoopy pe acolo ?

— Sînt aici ! răsună un glas răguşit. Venea de la o distanţă oarecare de locul, unde, după presupunerea lui Horn, stătea Dreabb.

— Hoopy, zise Horn, după o pauză, bea pe săturate sînge porcesc de jertfă !

Obrajii îi tresăreau de un rîs nervos. Înjurăturile şi ţipetele stridente ale colonistului îi rămaseră în urechi ca un scîrţîit enervant. Urmă, de parcă ar fi discutat cu el însuşi :

— E un suflet bun Hoopy.

O bucurie neaşteptată, tristă îl făcu pe căutătorul de aur să se îndrepte de spate ; în clipa următoare regreta ivirea acestui gînd, pentru că bucuria asta îşi întindea spre el amîndouă mîinile : una dăruia, cealaltă lua. Dar nu avea altă ieşire. O moarte stupidă îl revolta pînă-n adîncul sufletului, şi atunci Horn se hotărî.

— Staţi puţin ! strigă el. Numai o clipă ! Repede, cu cîteva lovituri de topor, tăie porţiunea de sus a unei scînduri din marginea uşii şi sări înapoi, temîndu-se să nu-l nimerească cei de afară. Sunetul oţelului înfipt în lemn îi linişti, parcă, pe asediatori :

omul tăia paşnic o scîndură. În gaura zimţată ce se căscă năvăli o fîşie neagră de cer pîclos.

— Hoopy, zise Horn, trăgîndu-şi sufletul şi încordîndu-se tot. Hoopy, vino mai aproape, din care parte vrei. N-am să trag, ţi-o jur pe cinstea mea. Am să-ţi spun ceva.

Individul postat lîngă fereastră privi înăuntru şi, ochind în grabă, trase în întunericul odăii. Horn se dădu îndărăt ; glontele îi atinsese obrazul arzîndu-i piele. Într-un acces de ură grea, chinuitoare a omului încolţit, rămase cîteva secunde mut, cu ţeava armei îndreptată spre fereastră ; tremura tot, cum tremură corpul unei fabrici cînd lucrează, tot numai mînie şi înverşunare.

Din nou stăpîn pe sine, îşi zise că Hoopy a avut timpul să se apropie de casă, atît cît trebuie. Atunci, luînd în mînă o bocceluţă cu nisip, cîntărind în jur de un kilogram, o azvîrli pe gaura uşii.

— Pentru dumneata, rosti el cu glas tare. Poftim încă... şi încă una.

Aproape nedîndu-şi seama ce face, cu o repeziciune febrilă, arunca aurul în întunericul de afară, ascultînd, pustiit de gînduri, zgomotul surd cadenţat al săculeţelor ce se trînteau afară, pe pămînt. Lacrimile îl înăbuşeau. Înaintea ochilor minţii micul rîu albastru îşi purta candid undele.

În dosul uşii izbucni o discuţie învălmăşită, întretăiată : se auzeau glasuri răzleţe, cînd pripit, răsunător, cînd surd, asemenea unei bolboroseli somnoroase.

Horn asculta, scrutînd fereastra.

— Ia stai, Hoopy !

— Ce vrei, la urma urmei ?

— Pune jos !

— Ia mîna !
— Hei, încotro o întinzi ?
— Cum, şi dumneata ? O mie de draci !
— De ce te bagi ?
— De unde l-o fi luat ?
— E mult aici !
— Am să-ţi rup mîinile !
— În primul rînd, eşti tîmpit !

Sunetul caracteristic al unei palme ajunse pînă la urechea încordată a lui Horn. O clipă larma se stinse ca să izbucnească apoi cu o putere înzecită. Tropot de paşi, exclamaţii sacadate, înjurături, strigătul mînios al lui Dreabb, răsuflarea grea a unora care se băteau între ei, toate se încrucişau şi se înăbuşeau unele pe altele, transformîndu-se în urlet şi gemete. Aproape speriat, nevenindu-i să-şi creadă, Horn gîfîia, cu capul sprijinit de uşă.

Intuia toată învălmăşeala de afară, care lua forma unei încăierări, răbufnirea spontană a lăcomiei, care, la rîndul ei, amplifica, cu ajutorul imaginaţiei, realitatea, mergînd pînă la nişte proporţii gigantice, simţea o schimbare bruscă a stării de spirit de afară.

Din vuietul de glasuri se desprinse un strigăt prelung, răsunător. Apoi, deodată, răbufni o împuşcătură, şi lui Horn i se păru că undeva, la oarecare distanţă de casa lui, o mulţime deasă se mişcă încoace şi încolo, într-un cadril nesfîrşit, fără orchestră şi cu luminile stinse. Scoase, unul după altul, parii care întăreau uşa, o crăpă încet, şi, dintr-o dată, pustiit de orice gînd, rămase doar cu un simulacru de înţelegere, instinctivă şi inconştientă, a animalului încolţit.

Larma venea din dreapta, de după colţ. Atacatorii nu se vedeau, erau grăbiţi să-şi încheie răfuielile. Nu era cuminte să aştepte, ca să se repeadă să incendieze casa, în speranţa de a găsi acolo mai mult decît le aruncase. Brutali, nerăbdători ca nişte copii, între cele accesibile vederii şi cele inaccesibile, ei preferau deocamdată pe cele accesibile. Şi Horn ieşi din casă.

Umbrele, pe care le arunca luna, păreau nişte fîşii de catifea neagră, zvîrlite pe iarba inundată de lapte. Văzduhul neclintit îmbrăcase un văl de lumină, des ca o pulbere alburie, iar întunericul, încremenit la marginea pădurii, o împestriţa cu arabescuri negre şi verzi.

Horn se opri, ascultînd cum bate inima nopţii, tăcută, ca o melodie cîntată în gînd şi, deodată, încovoindu-se o luă la fugă spre pădure. Văzduhul prinse a-i şuiera în urechi, trupul îl durea chinuitor în mişcările-i iuţi, toate îşi pierdură neclintirea, luînd-o din loc, ca fulgerul de iute, cu el împreună, gîfîind, răsunînd, asurzitoare, ca apa în urechi, atunci cînd cineva s-a aruncat în valurile de la înălţime. Calul, legat de un copac la liziera pădurii, părea să zboare spre el, aşa cum stătea, pieziş, lovind din copite. Se prinse cu mîinile de coama animalului ; şaua se legănă alene sub el. Tăie apoi iute conovăţul cu briceagul, aproape în timp ce-l deschidea, trase toată încărcătura — cele şase gloanţe în cei trei sau patru cai, care se smuciră înnebuniţi, şi porni la galop, iar întunericul îi zbură în întîmpinare ca o ploaie torenţială, invizibilă, de aer.

Iar undeva, sus de tot, deasupra capului, trecînd de la o notă stridentă la alto, cîntă un glonte singuratic, amuţi, descrise un arc şi, fără să facă

vreun rău, se culcă în nisip, tulburînd o furnică, una, care tocmai căra un beţişor foarte trebuincios pentru ea.

Zbură ca vîntul, fără a se opri, vreo zece kilometri. Străbătu cîmpia, coborî în tufăriile dese ale platoului marin şi ieşi la drumul ce ducea spre oraş. Acolo se opri, cruţînd puterile calului, pentru eventualitatea unei urmăriri. În stînga, din prăpastia adîncă a nopţii, dinspre lac, se auzea un ticăit straniu, ca şi cînd cineva ar fi bătut darabana cu degetele în masă, ba pierzînd măsura, ba bătînd din nou tactul. Horn ascultă cu îngrijorare, tresări şi dădu pinteni calului.

Era adîncit într-un fel de amorţeală a galopului, mecanică, impetuoasă, unde coama calului, pămîntul învăluit în noapte, siluetele dealurilor ce fugeau înapoi şi ritmica zdruncinare a trupului se amestecau în senzaţia îmbietoare a spaţiului şi a goanei ameţitoare. Era urmărit, îşi dădea perfect de bine seama şi se clătina de slăbiciune. Oboseala îl răzbea. Galopa, ţinîndu-se încovoiat în şa, fără nelinişte şi fără teamă, cu calmul bolnăvicios al omului care executa mecanic, ceea ce alţii fac în asemenea cazuri în mod conştient ; salvarea vieţii i se părea o treabă neserioasă, fără rost, istovitoare.

Şi atunci cînd, vlăguit după toate prin cîte trecuse, era gata să slobozească frîul, lăsînd calul să meargă în voie, Horn văzu limpede profilîndu-se în văzduh flăcăruia palidă a unei lumînări şi o mînă mică strînsă la încheietură într-o manşetă de dantelă. Era ca o reflectare într-un geam întunecat. Zîmbi — acum i se păru năstruşnic, o nedreptate

monstruoasă să moară în mijlocul drumului ; era ca şi cînd ar fi murit însetat.

Chipul îngîndurat al Estherei trecu undeva, într-un ungher al conştiinţei şi păli, se şterse împreună cu mîna îmbrăcată în dantelă, de parcă ar fi fost o legătură strînsă nevăzută între fata din colonie şi femeia cu chipul capricios, care însemna pentru el totul !

— Hello ! zise Horn, săltîndu-se în şa. Sărmanul de el, uite cum îşi dă duhul.

Sări jos, mai la o parte, înainte ca, în căderea lui, calul să-l strivească în ultima-i răsuflare turbată.

Apoi, tăcerea înconjurătoare îl linişti ; stătu în loc cîteva clipe, aruncînd o ultimă privire acolo, unde o viaţă de care nu avea nevoie îşi întindea spre el braţele, şi-şi văzu de drum.

MOŞIA LUI HONCE

I

La sfîrşitul lunii iulie am primit cîteva scrisori de la vechiul meu prieten Honce, care mă invita insistent, cînd într-o formă politicoasă, cînd pe un ton blajin-bombănitor să-i vizitez moşia recent cumpărată. Tocmai atunci puneam ordine în relaţiile dintre mine şi unele redacţii importante, relaţii cam încurcate datorită absenţei mele îndelungate din localitate, şi eram prins pînă peste cap cu lucrul. Ultima scrisoare primită de la Honce am ţinut-o îndelung în mînă ; textul purta amprenta unei stări de excitaţie bolnăvicioasă şi, mărturisesc, îmi stîrni curiozitatea mea nativă.

„Blestemat să fie oraşul ! scria Honce cu literele lui, inegale, înghesuite unele în altele. Abia acum sînt fericit ; în jurul meu e *lumină*. În privinţa oraşului : dacă ar avea forma unui scaun l-aş rupe, făcîndu-l ţăndări. Trebuie să vii ! Ai să fii uluit. Am descoperit adevărul întru mîntuirea lumii."

Mai departe urma şirul obişnuitelor întrebări şi urări. „Adevărul întru mîntuirea lumii" mă făcu să rîd în hohote. Desigur, trebuia să fie un lanţ de distracţii vesele şi picante — sucitul ăsta de Honce fusese întotdeauna specialist în materie.

Dus pe gînduri m-am apropiat de oglindă. Viaţa sedentară din ultimele trei luni îmi schimbase mult înfăţişarea : nu mai rămăsese nici urmă de corpolenţa aceea sănătoasă, rezultatul şederii mele pe ţărmul oceanului, s-a dus şi culoarea şocolatie a pielii, aveam acum o privire pierdută, plină de nelinişte, iar obrazul îmi era supt.

La Honce, în mijlocul naturii trebuie să fie într-adevăr plăcut. La urma urmei, vreo şapte-opt zile de odihnă nu are cum să-mi strice, ba ar putea să-mi fie de ajutor ca să închei apoi cu succes lucrarea începută. Am apăsat pe sonerie şi i-am dat dispoziţie subretei să-mi facă valiza.

II

Consider cu totul inutil să descriu cum am ajuns la gară, cum am dormit în vagonul unde te înăbuşeai de căldură, cu capul pe umărul unei lăptărese grăsane, adormită şi ea, şi cum am ajuns cu bine la destinaţie. Esenţa, partea uluitoare a acestei povestiri, începe din clipa în care l-am văzut pe Honce.

Era seară. Culorile cenuşii ale amurgului aveau o lucire calmă binefăcătoare, mirosea a flori de cîmp, a rouă şi a aer curat, de la ţară, grozav de gustos, dens ca berea de coacăze. Honce stătea în poartă cu braţele larg deschise. Se schimbase mult. Era greu să-l recunoşti în domnul sobru şi maiestuos de acum pe Honce, cel de altădată, nelipsitul client al micilor cabarete şi al acelor locuri de petrecere de la oraş, de unde nu este greu să pleci cu burta spintecată.

— Sînt fericit, rosti el, îmbrăţişîndu-mă, după ce-am sărit din şa şi, oarecum stingherit de tonul solemn al glasului său, am făcut o tentativă să rîd vesel. Să mergem ! Grill, du, te rog, calul în grajd şi dă-i o porţie dublă de orz. Te miră, desigur, că m-am îmbogăţit, nu-i aşa ? Să ştii, e o poveste instructivă.

Descopeream la Honce o trăsătură izbitoare, pe care nu i-o cunoşteam : părea abătut, deprimat, ceea ce era într-o dezarmonie neplăcută chiar cu înfăţişarea sa înfloritoare, corpolenţa sa, barba-i de toată frumuseţea şi privirea blîndă, ageră. Purta nişte haine originale din cale-afară : albe fiind, făceau impresia că cineva scuturase peste prietenul meu un sac cu făină. Pălăria, cravata şi cizmele erau *de asemenea* albe.

Înaintam printr-o grădină mare, frumoasă şi, în timp ce Honce, nefiresc de agitat, cum nu-l văzusem niciodată, pierzînd mereu şirul, îmi povestea încîlcit istoria, într-adevăr, uşor suspectă a îmbogăţirii sale (revînduse nişte acţiuni ale nu ştiu cui), mă uitam curios în jurul meu. Peste tot predominau culori gingaşe, poetice, gazonul de un verde-pal înconjurat de cărările galbene, şerpuitoare, se mărginea cu straturile pline de flori, fiecare de un fel, predominînd garoafele roz şi micsandrele. Covoarele lor luminoase se întindeau în drumul nostru, pînă la împrejmuirea înaltă de piatră văruită, unde le luau locul mici cîmpuri de narcise. Combinaţia originală de specii de flori şi de nuanţe avea ceva proaspăt şi pur. Nu se vedea nici un copac, pămîntul gingaş înflorit nu avea nici cea mai mică pată întunecată şi făcea o impresie încîntătoare.

— Ce zici ? murmură Honce, observînd că-i privesc atent domeniile. Ia notă, aici nu există nimic întunecat la culoare, ca şi în casa mea, dealtfel.

— *Întunecat,* zici ? l-am întrebat. Te cred, judecînd după cizmele tale. Totuşi, trebuie să ai în casă, desigur, cerneală ?

— Am cerneală colorată, îmi declară foarte mîndru Honce. Mai mult liliachie. Foarte deschisă şi palidă. Este sistemul meu de renaştere a omenirii.

Zîmbetul meu neîncrezător îi dădu pinteni lui Honce :

— Cînd intrăm... ai să afli... am să-ţi explic... rosti el.

III

Discuţia noastră se opri aici, pentru că ne apropiarăm de casă, o clădire mare, albă, din piatră. Honce deschise uşa, spunîndu-mi :

— Am să merg în urma ta, ca să nu-ţi sustrag cu nimic atenţia.

Nedumerit, uşor buimac, am urcat treptele. Într-adevăr, totul era în culori deschise. Plafoanele, pereţii, covoarele, cercevelele, totul te izbea prin monotonia culorilor palide, amintind saloanele unui spital într-o zi cu soare.

— Mergi mai departe, zise Honce, cînd mă oprii la uşa primei încăperi.

Fără să vreau, m-am întors. La doi paşi de mine, în spatele meu, se oprise şi Honce ; mă fixa cu o privire încordată, care, nu ştiu de ce, mă făcu să mă înfior. În aceeaşi clipă mă luă de braţ.

— Uită-te, zise el, arătîndu-mi salonul, aici este o extraordinară armonie de *lumini*. N-ai ce să-i reproşezi, nu-i aşa ?

O extraordinară armonie ? Clătinai din cap a îndoială. Mie, cel puţin, îmi displăcea. Mi se părea un defect, din punct de vedere estetic, paloarea cadaverică a mobilei şi a tapetului. I-am împărtăşit pe loc gazdei impresiile mele. Honce zîmbi indulgent.

— Ştii ceva, zise el, pînă cînd ni se serveşte masa, hai să mergem în cabinetul meu, acolo am să-ţi expun convingerile şi teoriile mele.

Călcînd pe parchetul aproape alb, am traversat un coridor alb-roz şi ne-am pomenit în biroul lui Honce, unde predomina albastrul de azur. Ne instalarăm. Din curiozitate, mi-am băgat degetul în călimară — se coloră în liliachiu-palid. Honce rîdea.

— Vezi, rosti el, şi ochii îi alergau întruna, viciile omenirii depind, fără doar şi poate, de culoarea, de nuanţa obiectelor ce ne înconjoară.

— Este părerea ta, replicai eu.

— Da, urmă Honce solemn, culorile închise dau naştere la întristare, suspiciune şi sete de sînge, la cruzime. Cele deschise au darul de a împăca. Influenţa binefăcătoare a tonurilor deschise nu se dezminte niciodată. Pe aceste idei mi-am construit teoria şi cu cea mai mare grijă am scos din uz tot ce-mi poate aduce aminte de întuneric. Iată esenţa teoriei mele :

1) Oamenii trebuie să poarte îmbrăcăminte de culori deschise.

2) Să locuiască în clădiri luminoase.

3) Să privească numai ceea ce este luminos, deschis la culoare.

4) Să ucidă noaptea.

— Ascultă! am zis. Cum vine asta: „să ucidă noaptea“?

— Cu lumina, mă lămuri Honce. La mine, cel puţin, lumina electrică arde toată noaptea, peste tot. Aşadar: din generaţie în generaţie, privirea omului va întîlni numai culori gingaşe, deschise şi, este firesc, desigur, ca sufletele să se îmblînzească treptat. Acum să mergem la masă. Mîine îţi voi povesti despre toate succesele mele în această direcţie.

IV

Ne-am aşezat la masă în sufrageria galben-pai. Ne servea lacheul, îmbrăcat, ca şi Honce, numai în alb. La cină gazda mîncă puţin, îmbiindu-mă însă grijuliu cu diferite mîncăruri excelente, de la ţară.

— Honce, l-am întrebat, dar tu... te simţi renăscut?

— Fără doar şi poate, încuviinţă Honce, în timp ce ochii lui căpătară o expresie tristă. Mă simt curat la suflet şi la trup. Port în mine lumină.

La masă am băut un pahar de vin.

— Honce, i-am zis, la un moment dat, mi-e somn al dracului.

— Hai să te conduc în camera ta.

Se ridică, iar eu îl urmai; mă aduse, bineînţeles, într-o odaie unde totul era liliachiu-deschis; i-am

urat noapte bună şi, cu sclipiri blajine în ochi, Honce ieşi, închizînd încetişor uşa în urma sa.

Pînă să adorm, am tot chicotit, cu nasul în plapumă.

Apoi se desfăşurară nişte evenimente cu totul neverosimile. M-a trezit un zgomot. Mă aşezai în capul oaselor, frecîndu-mă la ochi. Auzeam venind de departe tropot de picioare, strigăte, zdrăngănit metalic. Întîi şi întîi, îmi trecu prin minte că arde casa. Sumar îmbrăcat, am ieşit alergînd în coridor, am traversat în fugă o amfiladă de camere în culori pastel, viu luminate, îndreptîndu-mă într-acolo, unde se auzea zgomotul ; am deschis o uşă şi am rămas stană de piatră...

Beat-mort, numai în cămaşă şi izmene, Honce şedea pe genunchii unei femei aproape goale. Pe podea zăceau sticle, alte două frumoase cu părul despletit urlau, cît le ţinea gura, cîntece obscene, dînd din mîini şi pocnindu-l în răstimpuri pe Honce peste chelie.

Pe pervazul ferestrei trei borfaşi cu mutre de infractori cretini închipuiau o orchestră. Unul sufla cît îl lăsau plămînii într-o ţeavă mică din fier, de la răcitor, al doilea bătea cu pumnul într-un lighean de aramă, iar al treilea, apucînd capacul de la cazanul din bucătărie, se silea să-l sfărîme cu vătraiul. Honce cînta :

Şi tra-ta-ta,
Şi tra-ta-ta,
U-î, u-î, u-î.

Apariţia mea stîrni derută şi stupoare. Cretinii fugiră pe fereastră, sărind, ca nişte maimuţe, drept

în tufişuri. Honce, turbat de furie, apucînd un cuţit de bucătărie, se repezi asupra mea, dar, cît ai clipi, am trîntit uşa, întorcînd cheia în broască. Atunci, în spatele uşii încuiate se iscă un zgomot infernal.

Retrăgîndu-mă în grabă, am stat să chibzuiesc la măsurile menite să-l calmeze pe Honce. Desigur, întîi şi întîi, trebuia să dispară urmele Sodomei, dar Honce se afla în camera aceea, cu cuţitul în mînă, prin urmare...

După cîteva clipe de şovăire, m-am dus la mine în odaie, şi, luînd revolverul, m-am furişat din nou pînă la uşa încuiată. Spre mirarea mea, înăuntru se lăsase tăcerea. Mi-au trebuit vreo două-trei minute ca să scot cheia din broască, fără nici un zgomot, ceea ce am realizat cu succes şi m-am uitat apoi pe gaura cheii.

Honce, doborît de băutură, dormea dus, pe podea. Femeile dispăruseră, retrăgîndu-se, pesemne, ca şi cretinii, pe fereastră. După această constatare, am introdus din nou cheia în broască, am descuiat uşa, apoi, încet, ca să nu-l trezesc pe Honce, am făcut ordine prin odaie, aruncînd pe geam sticlele şi instrumentele muzicale. L-am zgîlţîit apoi uşurel pe prietenul meu, care nici nu se clinti, ceea ce mă făcu să-mi dublez eforturile.

— Ce este ? gemu slab Honce, săltîndu-se puţin în sus.

L-am luat de subsuori şi l-am pus în picioare. Stînd în faţa mea se clătina ; avea faţa palidă, buhăită.

— Honce, tu... am început, dar deodată o furie turbată, fioroasă, dementă îi schimonosi trăsăturile : *fusesem martor.*

Cu o inventivitate proprie multora în ocazii similare, i-am zîmbit blînd, punîndu-i mîna pe umăr :

— Ai visat, i-am zis, dînd vocii mele un timbru blajin. A fost o halucinaţie. Adu-ţi aminte de preacuvioşii părinţi...

— Ce-am visat ? se interesă el bănuitor.

— Nu ştiu, ceva fioros, pesemne.

Mă examina cu îndoială. Am făcut o mutră nevinovată. Honce privi în jur. Se vede că ordinea constatată îl uimi. Încă o clipă, încă o strîmbătură duioasă şi Honce crezu în neştiinţa mea.

— Oare ce-am putut să visez atît de înspăimîntător ? zise el cu naivitate încrezătoare, caracteristică multor nebuni. De cînd m-am stabilit aici, visurile mele sînt senine şi plăcute.

Prinse a hohoti zgomotos şi ruşinat, ferm convins că m-a tras pe sfoară. Abia atunci răsuflai uşurat.

STRÎMTOAREA FURTUNILOR

I

LA amiază, ca de obicei, Matissen Pad se retrăsese pe dunele promontoriului. De sub haina descheiată de la pieptu-i păros, cîteva sticle îşi iţeau gîtul lucitor şi la fiecare mişcare a picioarelor lui strîmbe se ciocneau cu sunet trist, ca şi cum urmau să se golească nu în stomacul de oţel al unui virtuos, ci în măruntaiele demne de dispreţ ale vreunui prunc.

Lui Pad i se întîmplase ceea ce se întîmplă cu mulţi oameni necumpătaţi, care prin conformaţia lor şi prin totala lipsă de sensibilitate nervoasă seamănă, fie şi vag, cu un taur de soi : se obişnuise cu alcoolul. Chiar şi cele mai grozave băuturi, în stare să doboare pe loc, ca un foc de revolver, pe oricare ostaş din gardă, aveau asupra organismului lui, îmbibat cu spirt, exact efectul pe care-l are o adiere uşoară a zefirului asupra unei statui. Cîtă vreme goeleta se legăna în arhipelag, acest bătrîn pirat, care văzuse moartea cu ochii de atîtea ori cîte seminţe poţi număra într-o rodie, era cu adevărat cel mai nenorocit dintre oameni.

Inventiv din fire, ieşise cu obrazul curat dintr-o situaţie dificilă, îndată ce „Fitil în praf de puşcă“ îşi aruncase ancora lîngă ţărmul strîmtorii. Stînd în fiecare zi, la amiază, pe nisipul fierbinte al dunelor, încălzit pe dinăuntru de un rom straşnic, tare

ca oţelul de cablu, iar pe din afară de nisipul şi soarele care îi încingeau creierul în vaporii de spirt, aidoma bobului fiert în ulei, pe Pad îl apuca o agitaţie, o furie, vecină cu starea de beţie.

Se mîndrea cu această născocire, poate tot atîta cît se mîndrea cu numele pe care îl dăduse goeletei. În trecut ambarcaţiunea aparţinuse unei societăţi particulare pe acţiuni şi purtase numele „Regina“ ; Pad, înverşunat pînă şi în vorbe, prefirase în gînd cele mai cumplite denumiri, dar, cu toată imaginaţia sa înflăcărată, n-a putut închipui ceva mai straşnic decît „Fitil în praf de puşcă“.

Soarele arzător încingea pămîntul, iar cerul, alb de atîta dogoare, te orbea cu strălucirea lui fierbinte, de neîndurat. Pad îşi descheie haina, se aşeză pe nisip şi se apucă de treabă, cu alte cuvinte goli prima sticlă dintr-o răsuflare.

Alcoolul acţiona lent. Primele înghiţituri i se părură o apă călduţă dreasă cu piper trezit, dar următoarea porţie îi lăsă o impresie ceva mai convingătoare ; putea fi comparată cu o rafală de vînt torid şfichiuind un troian de zăpadă. A fost însă o impresie trecătoare : starea cum nu se poate mai normală în care se afla îl irită şi-l făcu să-şi piardă răbdarea. Dădu de cîteva ori din cap, îşi şterse obrazul asudat şi scoase o altă sticlă — un amestec infernal de gin, whisky şi coniac, macerat cu seminţe de ghimbir.

Dînd pe gît cîteva înghiţituri zdravene dintr-o ploscă închisă la culoare, Pad se simţi de parcă s-ar fi aflat într-un cazan cu abur sau într-o gură de foc. Prin pantalonii de piele, nisipul îi ardea fără cruţare trupul, iar cerul parcă îi prăvălea mereu în cap nişte plăci incandescente, şi fiecare lo-

vitură îi vibra în urechi cu sunet de gong uriaș, resorturi nevăzute se destindeau în creierul lui încins de atîta băutură, împrăștiind snopi de scîntei ce săltau pe nisip și în peruzeaua golfului ; linia depărtată a orizontului se legăna, amețită ca și Pad, mișcările lui spasmodice sugerau mișcările unei fălci enorme pe care cerul o deschide într-un căscat.

Aproape beat, Pad mîrîia aprobator, încercînd să dea drumul unui cîntec, dar nimic, în afară de un muget răgușit, nu ieșea din gîtlejul lui înfierbîntat, nedeprins defel cu sunetele melodioase. Cu toate acestea, îl încerca o fericire iluzorie de bețiv, desfătarea visătoare a ursului afon care scoate dintr-un ciot crăpat o notă zăngănitoare.

Astfel trecu aproape un ceas, pînă cînd Pad văzu o ceață roșie, care i se puse ca un nod în gît, amintindu-i că venise timpul să se culce. Înfruntînd amețeala, bătrînul își întoarse spre golf obrazul păros. Lîngă apă, cîțiva marinari călăfătuiau un cuter — un fuior de fum se învolbura gingaș ca un voal albastru ; pe bordul murdar al unei goelete fluturau rufele puse la uscat. Între goeletă și mal se întindea o fîșie însorită de mare.

Vesel, înmuiat ca hameiul în hîrdău, Pad o luă din loc, clătinîndu-se, mișcîndu-și anevoie picioarele. În aceeași clipă, chipul lui căpătă o expresie de adîncă uimire : văzduhul își pierdu strălucirea, devenind cenușiu, cerul se umplu de sînge și o beznă mută, înfricoșătoare potopi totul.

Pad se prăbuși greoi, cu fața în jos, doborît de porția zdravănă de alcool și de soare.

„Afurisită treabă !“ și-ar fi zis el dacă ar mai fi avut timp să gîndească. O vreme i se mai îngră-

mădiră în minte păduri de catarge, izvoade fantastice, cuvinte răzleţe, inerte ca şi el, dar curînd totul se spulberă. Pad horcăia tare, dar era ultimul lui efort. Apropiindu-se în fugă de căpitan, marinarii văzură cutremuraţi un negru : faţa lui Pad era ca de tuci ; pînă şi gîtul căpătase culoarea neagră-vineţie de sînge ce-i năvălise în obraz, sub piele.

— A ridicat ancora ! exclamă pletosul Rodack, agitîndu-se pe lîngă Pad. Treci aici, Janner, iar tu Siegby, apucă-l de picioare. Ce, nu-l putem urni ? Păi, vă spuneam eu că are cel puţin o sută cincizeci de chile !

— Rodack, i se adresă Janner, scărpinîndu-se tulburat după ureche, ia, adă două prăjini şi o găleată cu apă. Poate mai trăieşte. Dar dacă într-adevăr căpitanul a ridicat ancora, atunci o să-l ducem pe prăjini pînă la cuter.

— Acu şi-a găsit să moară ! bombăni Siegby. Tocmai ne pregăteam să ieşim mîine în larg. Nu-mi place. Băieţii o să se ia la harţă. Aşa se întîmplă totdeauna cînd îţi intră în cap nişte idei năstruşnice, în loc să te îmbeţi după rînduiala statornicită chiar de dracu în persoană : acolo, la masă, sub un acoperiş, aşa cum se cade unui marinar cinstit, încheie el, bătînd furios din picior.

II

— Ayan, băiete, spuse bucătarul, trecînd pe lîngă cambuză, ar trebui să vii şi tu acolo : toţi s-au înfierbîntat şi acum trebuie să fii cu ochii în patru.

E bine să asculţi ce vorbesc băieţii, s-ar putea doar să te privească şi pe tine.

Ayan zîmbi.

— Nu mi-a venit încă sorocul, rosti el în surdină, legănînd cu mîna sarturile şi urmărind cum grijelele, tresărind sub smucituri, se potoleau sub crucetă. O să mai aştept.

— Ba bine că nu, frumosule, zise bucătarul, bătîndu-l pe umăr, nu mai eşti chiar copil, măi şmechere, ca să fii trecut cu vederea. Haide, măi, omule, vino în compartimentul echipajului, acolo s-au adunat cu toţii. Şi eu mă îndrept într-acolo pentru o treabă care, sincer vorbind, mă cam pune în încurcătură. Spune, şi tu, Ay, cînd s-a mai pomenit ca unui bucătar să i se pretindă să cunoască treburile contabile ? Mi se cere un decont ! Ceva nemaiauzit ! E o ruşine pentru adevăraţii piraţi şi apoi e meschin ca o baltă stătută. Pe vremea cînd eram în cîrdăşie cu Harley Roopor (ăsta a demarat acum vreo şase ani, străpuns de un şrapnel) nu exista una ca asta : oricine voia se putea duce în cală, unde stăteau cu zecile tauri buni, de fermă, îşi descărca pistolul în oricare dorea, şi-şi lua hartanul care-i era pe plac. Du-te, Ay, zău că merită să fii de faţă !

— Bine, să mergem, răspunse nepăsător Ayan, dar ştii că mie nu-mi place tărăboiul.

— Răsteşte-te o dată la ei, şi gata, ripostă ironic bucătarul.

Se lăsase noaptea, oceanul unduia liniştit lîngă bord, cerul negru, înnorat era jos ca tavanul unui beci. Bucătarul şi Ayan se apropiară de gura semicirculară căscată a sabordului, luminată de licărul făcliilor ce ardeau jos ; azvîrlea din ea nori de

fum de ţigară, strigăte şi căldura zăpuşitoare a unei mulţimi de oameni.

Coborînd, cei doi văzură următorul tablou :

Pe hamacele suprapuse, bălăbănindu-şi picioarele, fumînd şi rîzînd, era instalat întregul echipaj al „Fitil"-ului — treizeci şi şase de păsări răpitoare ale mării. Potrivit momentului solemn, mulţi îşi schimbaseră bluzele din prelată cu nişte bluze elegante de mătase. Unii s-au bărbierit, alţii, ca semn de doliu, aveau la încheietura mîinii stîngi o fîşie de pînză neagră. Într-un colţ, aproape de butoiul cu apă, pe o masă curată, se îngrămădea gustarea încă neatinsă : un morman de franzele, jamboane, pesmeţi albi şi un săculeţ cu stafide.

În mijlocul compartimentului, pe o masă lungă la care de obicei se mînca, acoperită acum cu un covor, era întins căpitanul Pad. Ochii, rămaşi parcă dinadins deschişi, erau pironiţi în tavan, ca şi cum acolo, în bîrnele smolite se ascundea explicaţia morţii sale atît de neaşteptate. Faţa i se înnegrise şi mai mult, se buhăise şi-şi pierduse orice expresie. Îl îmbrăcaseră într-o tunică de gală, cu galoane şi nasturi strălucitori ; la picioare i s-a pus o sabie dreaptă americană, trofeu de pe o balenieră. Mîinile, umflate, le avea încrucişate pe pieptu-i bombat.

Moartea însă, care îi bătuse de atîtea ori pe umăr pe toţi cei adunaţi în compartiment, nu le producea nici acum o impresie deosebită : se purtau fără sfială, obraznic, sporovăiau, făceau prinsoare : dacă trupul lui Pad se va menţine sau spre dimineaţă va începe să duhnească. Atmosfera de cîrciumă, de cimitir, combinată cu aceea a unei societăţi dubioase se răsfrînse în inima lui Ayan, cu totul neaşteptat, stîrnind un soi de agitaţie : presimţirea unor

evenimente importante dădu ochilor săi tineri sticlirea neliniştită a pupilelor unui rîs ieşit la vînătoare. Se postă într-un colţ, cu zîmbetul său ciudat, semănînd cu un gest nelămurit al omului care oscilează între salut şi ameninţare.

Abia de-şi luă Ayan locul, că pe hamac se cățără Rage, mîna dreaptă a lui Pad : acum chiar că nu mai era decît mîna, pentru că trupul ridicase ancora. Rage cu chipul lui pătrat, arogant îşi plimba necontenit privirea peste feţele celor prezenţi. Se lăsă o linişte relativă.

— Băieţi ! rosti Rage. S-a întîmplat ceea ce s-a întîmplat. Iată, vedeţi şi voi, şi întinse braţul spre capul cadavrului. Pad obişnuia să bea fără măsură, dealtfel, o ştiţi cu toţii, fără să v-o mai spun eu, dar cine ar fi îndrăznit să-i reproşeze acest lucru ?

— Bine-zis, îl susţinu atent Janner, cu vocea lui de bas. Dă-i drumul, locotenente, mai departe, şi cerul să te ajute să laşi cu succes amîndouă ancorele în port.

— Fiecăruia îi va veni timpul să-şi arate elocvenţa, îl întrerupse Rage, privindu-l nemulţumit. Băieţi ! Ce să mai discutăm, noi nu sîntem o navă militară, unde se serveşte la prînz şi seara înainte de cină cîte un păhărel de whisky. Mă apucă rîsul cînd mă gîndesc la aşa ceva. Da. Pad ţinea foarte bine minte poziţia pe care o ocupa, şi memoria l-a nenorocit. Nu am atîtea fire de păr în barbă, de cîte ori l-am tras de mînecă atunci cînd, după ce-şi umplea buzunarele cu sticle, şi mai băga cîteva şi în sîn, pornea către această dună fatală. Pad înjura. Înjura cumplit şi susţinea că trebuie să se îmbete măcar o dată pe zi. Să înlături această nenorocire

n-ar fi fost cu putinţă, era ca şi cînd ai încerca să potcoveşti un cal în fugă. În cazul de faţă sîntem neputincioşi, iar dacă am fi în stare să plîngem, cadavrul lui Pad ar pluti acum în lacrimile noastre ca un fir de iarbă pe undele unui fluviu. Datorită ţie, Pad, se adresă Rage cadavrului, ridicînd tonul, din nişte căţelandri zbîrliţi au crescut lupi în toată legea. Amin !

Tăcu şi-şi ridică tragic sprîncenele, căutînd să surprindă impresia pe care o lăsase locuţiunea lui. Se auziră aplauze reţinute.

— Acum, urmă Rage, noi, cei rămaşi în viaţă, sîntem datori să ne ocupăm de problemele vitale, care nu suferă amînare. Trebuie să facem ordine în toate, pentru ca cel pe care îl veţi alege căpitan — la aceste cuvinte Rage se opri puţin, dar în aceeaşi clipă toţi arborară un aer de nepătruns, ba unii chiar îşi lăsară capul în jos — pentru ca noul comandant să vadă totul limpede ca prin sticlă. Acum o să ia cuvîntul bucătarul Set All, care va raporta situaţia proviziilor de care dispunem. Apoi, eu voi prezenta raportul de venituri şi cheltuieli şi, în sfîrşit, cîrmaciul Harvey vă va aduce la cunoştinţă situaţia armamentului, a materialelor de pe corabie şi a restului de inventar. Pe urmă, fără să amînăm prea mult, vom trece la alegerea căpitanului, pentru că, ştiţi cu toţii, atunci cînd lipseşte disciplina e mai mare dezastrul decît prezenţa unei femei la bord. Am terminat.

Fruntea cu protuberanţe, arsă de soare a lui Rage se umezi de sudoare. Îşi trase răsuflarea şi făcu loc bucătarului. Comportarea lui Set trăda un vădit dispreţ pentru rolul în care era nevoit să apară : se legăna în mod demonstrativ şi îşi băga

mereu mîinile în buzunare, scoţîndu-le de acolo ori de cîte ori se impunea să facă un gest elegant de nepăsare.

— În ce mă priveşte, începu bucătarul, desigur că mă cunoaşteţi bine cu toţii. La ce foloseşte această comedie tîmpită ? Păi, dacă-i aşa, hai să dăm cărţile pe faţă. Eu v-am furat, gentlemani, în decursul acestor trei ani mi-am strîns o avere uriaşă din vînzarea lăzilor goale de la orez, piper şi a oaselor răsfierte. Le mai ofer şi acum rechinilor, ălora mai săraci, cu trei penny bucata, să fiu al dracului dacă vă mint. Numai că, nenorocirea-i alta : pîrliţii ăştia nu plătesc.

O explozie violentă de rîsete însoţi această glumă necioplită. Set îşi şterse mustăţile, făcînd şiret cu ochiul către figura încordată a lui Rage, şi deodată deveni serios, doar în adîncul pupilelor lui fără astîmpăr mai scînteiau flăcărui ironice.

— Am notat totul, spuse el, scoţînd o hîrtiuţă soioasă. Ascultaţi aici : ne-au rămas patruzeci de saci de pesmeţi de calitatea întîi şi a doua, şase butoaie mari de făină, cam de o jumătate de tonă fiecare, două butoaie de carne de porc sărată ; pe lîngă astea, mai avem doi boi care trag să moară... În ce priveşte boii, ce să fac cu ei, să-i pasc aici ? Mîine o să-i împuşc pe amîndoi. De ce te-ai speriat, Siegby ? N-o să se strice, avem gheţar şi silitră. Ce mai avem ? Da, mai avem cafea, zarzavat conservat, presat...

Şi scrupulos, cu degetul pe hîrtiuţă, enumeră tot stocul de provizii. Reieşea că mai puteau rămîne cam o lună în golful ăsta ascuns de ochii lumii, fără să se îngrijească de hrană.

Set se retrase petrecut de o rumoare aprobativă unanimă. Veni rîndul cîrmaciului. Acesta nici nu se deranjă să se dea jos din hamac, unde între el şi şeful de echipaj trona o sticlă în compania unor căni de tablă. Din colţul său, Ayan văzu cum, de după stîlpul de susţinere, apăru faţa ascuţită şi gravă a cîrmaciului, care azvîrlea cu repeziciune către mulţime fraze scurte şi concise, întrerupte de zgomotul caracteristic al unor fălci care mestecă ceva.

— Totul e în ordine, spuse Harvey. Ambarcaţiunea e în stare bună, dar n-ar strica să se curețe bordajul de lemn al etravei, sub linia de plutire : acolo s-au adunat scoici şi tot felul de porcării. S-a descoperit, în sfîrşit, vechea spărtură : apa se prelingea pe sub chilă, în stînga, la a treia coastă de la pupa. I s-a pus un petic. Avem aici toate materialele, de la scoabe de fier, pînă la vela triunghiulară de rezervă. Praful de puşcă ne ajunge pînă la următorul sezon ploios ; chiar dacă am bombarda luna şi tot ne-ar fi de ajuns, cel puţin pentru patru săptămîni, chit că am ţine-o într-o canonadă continuă. Armamentul se compune din patruzeci şi două de încărcătoare de rezervă, cu cinci sau şase chesoane ; douăzeci Kogan, şase Mortimer, şaptesprezece Smith şi Wesson, nouă Scott. Două tunuri lucitoare, delicate, fără nici o zgîrietură. Proiectile : două lăzi de şrapnele, trei grenade şi încă vreo două duzini de ghiulele de oţel cu înveliş Leverson. Două-zeci de topoare americane, două harpoane, unsprezece săbii, optzeci de cuţite de Catalonia. Puşti : unsprezece Kentucky, cinci Berdan, zece Novotny. Carabine : treizeci şi patru Pristley, una Jackson. Cu întreg sortimentul de cartuşe.

Harvey tăcu tot atît de neaşteptat cum începuse să vorbească. Întorcîndu-şi privirea, luă cana şi continuă să ciocnească cu şeful de echipaj.

Între timp, zarva se înteţi, sticlele treceau din mînă în mînă, mulţi stăteau proptiţi cu spatele de masa pe care era lungit Pad şi, dînd din coate, îmbrînceau cadavrul. Ayan se apropie de Harvey.

— Cîrmaciule, i se adresă el puţin încruntat, auzi matale ? Glasul fiecăruia sună cu totul altfel decît înainte, cînd trăia căpitanul Pad. Simt o nelinişte. Ce se va întîmpla ?

— Ai început să înţelegi prea multe, Ay, rosti cîrmaciul. Ţine-ţi gura, eşti cel mai tînăr, nu-i treaba ta.

— Simt că se vor petrece evenimente de seamă, spuse din nou tînărul. Nu mă înşală niciodată presimţirea, o să vezi.

— Stai un pic ! strigă Rodack, ridicîndu-se puţin ca să se uite la Rage care ieşise înainte. Dumnealui vrea să ne spună ceva !

Ayan îşi întoarse privirea. Rage, uşor ameţit şi el, dădea din mînă, invitînd echipajul să-l asculte. Se formă un cerc şi secundul se opri lîngă mort, sprijinindu-se cu mîna de marginea mesei. Aveai impresia că-l apucă pe mort de mînă, căutîndu-şi un sprijin.

— În aceste trei luni, vorbi sau, mai degrabă, strigă Rage, am strîns unsprezece mii bani peşin şi alte două mii din transportul de indigo pe care l-am vîndut. Banii sînt depuşi la bancă, sub consemnul „Prieten". Avem şi recipise. Cu verificarea actelor se va ocupa cel care va fi mai-marele. Ascultaţi, băieţi, strigă el cu o forţă nouă, arătaţi-vă

preferinţele ! Să spună fiecare pe cine îl vrea căpitan ; aici toţi sîntem liberi !

Dintr-o dată se lăsă o tăcere adîncă de parcă tot compartimentul echipajului se golise cît ai clipi şi nu rămăsese decît Rage. Începu un schimb expresiv de priviri, ochii fiecăruia căutau sprijin în ochii tovarăşilor. Puţini se puteau lăuda că în acest moment inimile lor băteau mai tare, majoritatea dintre ei ştiind prea bine că numele lor nu va fi rostit. Ici-colo, prin colţurile compartimentului, fulgerară cîteva rînjete ale intriganţilor, apoi şoapta reţinută luă proporţii şi se tîrî din toate părţile, ca fluxul noaptea, în clipa cînd se trezeşte...

Ayan stătea tăcut lîngă hamac ; lumina lăuntrică a ochilor lui reflecta agitaţia generală reţinută, care-l contamina, trezind în el dorinţa de a ridica pe neaşteptate tonul şi de a rosti un cuvînt pe care nu-l cunoştea nici el, un discurs întreg, după care totul ar fi devenit clar ca într-o oglindă. Deşi, dacă cineva l-ar fi întrebat în acea clipă : „Ay, care-i cel mai vrednic dintre toţi ?“, ar fi răspuns, cu obişnuitu-i zîmbet, înfricoşător prin rezerva lui. În sfîrşit, şeful de echipaj strigă :

— Cîrmaciul Harvey, băieţi, şi nimeni altul !

În tăcerea absolută a marinarilor, cîrmaciul dădu din umeri, surprins parcă de pauza atît de lungă, dar rămase calm. Şeful de echipaj continuă :

— Vă spun, nu faceţi nazuri. Harvey cunoaşte totul, a văzut totul, a trecut prin toate. Ce-i drept, e sever, dar în privinţa disciplinei sub comanda lui, răspund cu capul. Ei, ce-i, v-a pierit graiul ? Puneţi-l pe Harvey şi gata socoteala. Totul va merge strună !

— Harvey ! Harvey ! strigară cîţiva, căutînd să dea impresia că odată cu ei strigă şi toţi ceilalţi. El să fie ! El !

Cei care erau de partea cîrmaciului făcură cerc în jurul candidatului lor, ceilalţi rămaseră lîngă Rage. Pufăind din lulele şi scuipînd, bătrînii îşi scoteau revolverele : era gestul dictat de experienţă, instinctul de totdeauna al piraţilor, precauţi pînă şi în somn. Răsunară strigăte :

— Jos cu boierul Harvey !

— Arătaţi-mi omul cu care a vorbit Harvey altfel decît privindu-l peste umăr !

— Alegeţi-l ! N-aveţi decît ! Peste bord e apă destulă !

— Întrebaţi-l întîi pe Pad !

— Şase momîi contra unui marinar adevărat ! Bravo, Harvey !

— Lingeţi-i tălpile lui Rage !

— Jos cu Harvey !

— Proastă afacere puneţi la cale, voi, acolo. lîngă butoi ! Harvey o să vă astupe gura mai repede decît Pad.

— Rage ! Îl vrem pe Rage ! Rage !

Sîngele năvăli în obrazul palid al lui Rage. Se întorcea vioi în toate părţile, răspunzînd cu un rîs forţat, spasmodic, la înjurăturile pe care îi arunca partea adversă. Instinctiv, mîna lui Ayan lunecă spre cingătoare, unde-i atîrna cuţitul ; tremura tot, cufundat în muzica ameţitoare a furiei şi a ameninţărilor.

Zarva se înteţi şi pentru o clipă totul se învălmăşi într-un ghem, pestriţ, tot un singur strigăt, apoi din nou se desluşiră glasuri răzleţe :

— Rage !

— Harvey !
— Rage !
— Harvey !
— Jos cu Rage !
— Jos cu Harvey !
— Peste bord cu ei !
— Şi cu şeful de echipaj !
— Cu lăzile lor cu tot !
— Şi cu cănile de tablă !
— Ia te uită, parcă ăilalţi n-ar avea nici unul cap.

— Gentlemani ! urlă Siegby, nehotărît încă pe care să-l prefere. Fiecare dintre noi ar putea fi căpitan cu nimic mai prejos decît toţi bărboşii brevetaţi ai companiei Indiilor de Est, pentru că, de fapt, cine sînt marinari de rînd aici ? Toţi, mai mult sau mai puţin, cunosc marea. Eu, Janner şi Jeep am fost ofiţeri secunzi pe vase comerciale, Lawson — şef de echipaj în flota maritimă, Anery a lucrat ca pilot... toţi am făcut bătături pe creier de la atîta vînt de prova şi navigări în voltă, iar cît priveşte curajul, mi se pare că toţi fricoşii au fost trimişi pe lumea ailaltă ! Ei, ce mai vreţi ?

— Janner ! se auzi dintr-un colţ. Ei, bătrîne, prezintă-ţi candidatura !

Nişte înjurături cumplite umplură compartimentul echipajului. Toţi se înghesuiră în jurul mortului, indiferent cum nu fusese niciodată, la dezlănţuirea pasiunilor. Mulţi, ţinînd revolverul la spate, îşi făceau loc să răzbată în inima mulţimii ; strigătele aveau un timbru metalic, strident, dovadă că iritarea atinsese punctul culminant. Şeful de echipaj Christopher îşi ţinea o mînă în sîn, iar obrazul lui,

ca sculptat în bronz, sub neaua părului cărunt, avea un rînjet turbat. Harvey, în picioare, rămăsese parcă împietrit : cu agilitatea unei feline care-şi întinde laba, ochii lui surprindeau cele mai mici gesturi de ameninţare ; în fiecare mînă ţinea cîte un revolver cu ţeava îndreptată în jos. Rage, puţin încovoiat şi dînd nervos din picior, îşi răsucea în toate părţile gîtul gros ; pometii îi ardeau.

Nici mai devreme, nici mai tîrziu, exact cînd a fost nevoie, atunci cînd cocoşul unui pistol a ţăcănit de două-trei ori, Ayan se repezi spre masa pe care zăcea Pad. Buzele îi tremurau de emoţie ; în sfîrşit, prinzînd o scurtă pauză, strigă cît îl ţinură puterile, ca şi cum ascultătorii s-ar fi aflat la cel puţin o milă depărtare de el :

— Dacă s-ar ridica acum căpitanul Pad, v-ar rupe la toţi urechile !

Glasul lui acoperi zarva şi strigătele se potoliră. Harvey zîmbi cu asprime, iar Rage mişcă nedumerit din bărbie, uitîndu-se în jur ; Siegby izbucni într-un hohot de rîs ; mai trecură cîteva secunde şi furia se frînse ca un băţ nimerit sub topor, pentru că vorbele lui Ayan sunaseră ferm, de neclintit ; a fost un moment superb. Christopher zise :

— Ay, mai fă-ne să rîdem !

Se uită la tînăr, dar căutătura lui de vulpoi bătrîn alunecă, izbindu-se de ochii fermi ai lui Ayan, ca o pasăre pe gheaţă. În acea clipă, tînărul avea ceva ciudat în el : partea de jos a feţei lui cu trăsături regulate era numai rîs, în timp ce partea de sus păstra o agerime serioasă, imperturbabilă de om matur care s-a apucat de o treabă.

— Ia mai repetă, ce-ai zis ! strigă Rage.

— Propun ca acum să ne despărţim şi să ne întrunim mîine, continuă Ayan, fără să ţină seama de rîsetele şi glumele piraţilor. Mîine o să fiţi mai stăpîniţi. Azi nu veţi ajunge la nici un rezultat, doar că Rage, poate, îi va trimite un glonte în picior lui Harvey, iar Harvey îl va schilodi pe Rage. Pad, desigur, s-ar simţi foarte ruşinat. Iar mîine, mîine fiecare va ajunge la vreo hotărîre definitivă. Şi, pe deasupra, v-aţi şi îmbătat !

— Aşa-i, spuse Siegby, rozîndu-şi unghiile. Ce repede cresc băieţii !

— Da, continuă Ayan, rău ar fi să curgă sînge. Aţi face mai bine dacă v-aţi împrăştia. Nu e cazul să puneţi degetul pe trăgaci. Îmi sînteţi doară toţi prieteni, cel puţin aşa cred, nu am duşmani. Atît am vrut să vă spun şi nimic mai mult.

Vreo şase mîini se lăsară pe umerii lui, înainte de a se fi oprit din vorbă. Aprobarea aceasta grosolană era aproape sinceră. Între timp, zarva se transformă în rumoare ; Rage se apropie de Harvey, ca şi cum ar fi căutat un subiect de discuţie, dar Harvey îi întoarse spatele.

— Ayan, rosti Christopher, cînd totul se potoli, cu ce ochi ai să priveşti tu peste o jumătate de an, cînd o să-ţi crească mustăţile ?

— Sinceri, răspunse Ayan. Marea nu suportă zîzanii, adăugă el, mîine totul se va sfîrşi.

— Ay, strigă Siegby, eşti un naiv de prim rang, zău aşa. Ascultă, ce-ţi spun : destule gloanţe o să intre în pielea unora dintre noi, pînă s-o auzi strigătul noului căpitan : „Pregătiţi căngile !“

III

Cînd cele patru bătăi de clopot anunţară ora după ceasul de nisip, toţi se aliniară pe puntea pupa. Aduseră trupul lui Pad ; înfăşurat strîns şi cusut într-o foaie de cort semăna cu o focă uriaşă prinsă în chingi. Puseră mortul pe o scîndură folosită la încărcare, desfăcură copastia şi sicriul înjghebat după obiceiul marinăresc alunecă încetişor de pe covertă, cu picioarele spre apă. Scîndura, susţinută de trei marinari, se opri, balansîndu-se ; la picioarele lui Pad, strîns legat între tălpi, se zărea un balast negru de plumb. Oceanul era liniştit. Vulturii de mare, cu capetele albe, planau deasupra apei, aproape de mal, tulburînd tăcerea pustietăţii cu un cîrîit strident şi prelung. Harvey se apropie de mort, se descoperi şi îndată ceilalţi repetară gestul, lăsînd în voia soarelui dogoritor gîturile şi cefele lor de culoarea cărămizii arse.

Harvey citi rugăciunea, privind distrat în zare, poticnindu-se şi încurcînd cuvintele. Apoi întinse mîna, invitîndu-i pe ceilalţi să-l asculte.

— Băieţi, rosti el cu obişnuitu-i glas rece, fără să lase mîna în jos, atîta timp cît marea nu se deschide să-l primească, Pad e încă printre noi. Nu sînt meşter la vorbă. Am navigat şi am luptat împreună. Mulţi dintre noi sînt astăzi în viaţă numai datorită lui. Odihnească-se în pace !

— Odihnească-se ! îi ţinură isonul asemenea unui ecou glasurile echipajului şi pînă şi chipurile cele mai severe se îmblînziră, de parcă cineva i-ar fi gîdilat la nas. Cineva tuşi.

— N-o să te uităm niciodată, continuă Harvey. Tu ai scăpat de spînzurătoare, pe cînd cu noi încă

nu se ştie cum va fi. Dar aşa cum am trăit vom trăi şi de acu încolo, pînă cînd într-o zi o să ne pomenim cu gîtul spintecat. Amin.

Făcu un semn şi scîndura se înclină smucit spre apă. Leşul lunecă la vale, părăsi scîndura şi pieri dincolo de bord.

— Buuf ! se auzi apa plescăind.

Se apropiară cu toţii de bord, urmărind, cum cercurile tremurînde dispăreau treptat, lîngă vas şi în depărtare. Trecură vreo zece secunde şi oglinda netulburată a apei înconjură din nou „Fitilul în praf de puşcă".

Deodată toţi începură să se agite, să vorbească, iar chipurile căpătară o expresie degajată. Terminaseră cu Pad.

— Băieţi, zise Harvey, mai avem ceva de făcut. Căpitanul n-a vrut să moară ca un vagabond, a lăsat un testament. L-am găsit, era încuiat în cutia lui în care îşi usca tutunul.

La aceste cuvinte şi feţele cele mai posomorîte se înseninară : testamentul promitea lucruri interesante. Siegby răzbise în faţa tuturor ; nu citise niciodată aşa ceva, cu toate că tatăl său murise pe pămîntul care îi aparţinea. Viaţa desparte rudele.

În mîinile lui Harvey apăru un plic şi e greu de spus dacă în acea clipă el fu desfăcut de zecile de priviri încordate sau de degetele cîrmaciului. Foşni o hîrtie cam murdară ; în mîna stîngă cîrmaciul mai ţinea strîns ceva, scos pesemne tot din plic.

Harvey nu-şi ridică privirea spre mulţime, aşa cum fac de obicei oamenii deprinşi să aducă la cunoştinţă ceva important. Citea cu un oarecare

efort, pentru că Pad îşi petrecuse anii de şcoală legînd nodurile la parîme. Totuşi scrisul se putea desluşi.

— „11 iulie 18...9, citi Harvey şi rîndurile din faţă fremătară. Eu, Matissan Pad, s-ar putea să mor. Dacă se va întîmpla, nu vreau să rămîn certat cu mine la despărţire, de aceea las următorul testament :

1) „Banii mei personali, nouă sute şaizeci lire aur, pe care îi găsiţi dacă ridicaţi scîndura de sub piciorul stîng, din spate, al mesei, se vor împărţi în mod egal între toţi, fără excepţie."

Harvey se opri şi făcu un gest smucit cu mîna.

— Ooo ! trecu prin mulţime. Acum se agitau cei din spate, cei din faţă stînd mai liniştit decît în timpul înmormîntării.

— „Punctul doi, rosti cîrmaciul. Toate lucrurile, cu excepţia celor trei covoare care înfăţişează vînătoarea cu şoimi, le dăruiesc lui Harvey. Covoarele să i se dea lui Ayan, băiatului îi plăcea să se uite la ele."

Mulţi îşi întoarseră capul, căutîndu-l cu privirea pe băiatul care stătea în spatele tuturor. Ayan era calm.

— De acum ai să dormi pe ele, Ay, spuse posomorîtul Riks, invidiindu-l pe cîrmaci, pentru că lucrurile lui Pad aveau o valoare considerabilă.

— Linişte ! şuieră Rage.

Harvey continuă :

— „Portretul pe care îl împachetez împreună cu această hîrtie, rog pe careva dintre voi să-l ducă la destinaţie. Aceasta este cea mai importantă şi singura mea rugăminte pe care v-o adresez."

Urmau unele observaţii confuze, în doi peri, dintre care cea mai limpede era poate următoarea : „... feriţi-l de umezeală, vopseaua nu-i lăcuită".

Apoi cîteva ştersături şi, în sfîrşit, urma iscălitura, ca nişte cîrlige de pescuit împrăştiate pe hîrtie.

Curiozitatea, devenită enervare din cauza nerăbdării, se manifesta prin scîrţîitul tălpilor. Aproape toţi stăteau în vîrful picioarelor, cu gîtul întins ; în cele din urmă, Siegby rosti :

— Arată-l odată, ei, drăcie ! Ce tot îl ţii în palma stîngă !

Fără să se grăbească, Harvey ascunse documentul. Privea imaginea unei femei care nu se potrivea deloc cu rînjetele celor de faţă. Umbra unei uimiri arogante se aşternu între sprîncenele lui apropiate ca două şlepuri cu cărbune într-un port strîmt, neîncăpător.

Răsunară tot felul de exclamaţii :

— Ia, ascultă ! Asta-i necuviinţă !

— Haide odată, dă-ni-l şi nouă !

— Fă-o-ncoace, pe muierea aia fără lac !

— Pad cu o floricică roz la butonieră ! He !...

— Ho-ho !...

Harvey întinse braţul şi în aceeaşi clipă palma îi rămase goală. Acuarela, aproape ştearsă, sălta din mînă în mînă ; oamenii în toată firea deveniră copii ; unii rîdeau cu hohote, rînjind libidinos ; feţele altora căpătară o expresie încordată, ca şi cum erau siliţi să facă o reverenţă. Rage scuipă a dispreţ ; nu înghiţea sentimentalismele ; pe mulţi, însă, îi zgîndări impresia lăsată de portret, se simţeau puţin ruşinaţi, puţin caraghioşi, pentru că totdeauna în jur nu era decît miros de smoală, de sudoare şi de sînge...

— Ia te uită aici, Ay, rosti tînărul Pilcer cu un aer plin de importanţă, asta-i mai ceva decît covoarele tale.

Ayan prinse în mînă plăcuţa subţirică de os. La început nu văzu decît un chip, dar în clipa următoare roşi atît de tare, încît se simţi stînjenit. Poate tocmai în tonurile aproape şterse ale picturii consta frumuseţea originală a micuţei imagini, care-l privi cu trăsăturile ei adevărate, vii, pline de graţie tinerească. Făcu o mişcare involuntară, ca şi cum o mînă caldă i-ar fi atins cu grijă obrazul, şi izbucni în rîs, acel rîs al lui, prelung, gutural, nemolipsitor. Pilcer spuse :

— A ? Da, zău, se vede că Pad o fi lăsat pe undeva vreo poiată ; grozav cocoş trebuie să fi fost.

— Nu se poate, răspunse cu tărie Ayan. Nu există o asemenea femeie.

— De ce ? se interesă Siegby.

— Eu n-am văzut, lămuri pe scurt Ayan şi, după ce tăcu un timp, adăugă : Ce-i drept, am văzut femei o singură dată, dar erau prea multe şi nu le-am putut privi cum trebuie. Treceam atunci pe lîngă chei cu un paşaport fals olandez. Ele stăteau acolo, pe înserate.

— Lăsaţi fleacurile ! strigă Rage, fericit că Harvey tăcuse şi că putea capta atenţia generală. Cine va merge ?

— Eu nu vreau, spuse Janner, după ce toţi amuţiră. La ce ?

Ceilalţi se mutau de pe un picior pe celălalt. Să pleci acum, cînd dintr-o clipă într-alta vor începe să împartă aurul lui Pad ? Cel care ar risca să plece, risca în acelaşi timp să găsească la întoarcere golful pustiu, sau, în cel mai bun caz, să vadă în zare pupa „Fitilului". Rage continuă :

— E ruşine, zău ! O zi încolo, o zi înapoi ! Ei, care vrea ?

Unii se retraseră deoparte. Deodată, Harvey păli şi toţi se dădură îndărăt : în mîna lui sclipi revolverul.

— Lepădături nerecunoscătoare ! ţipă el, uitînd că în acel moment putea să-i piardă pe toţi partizanii lui vădiţi sau tăinuiţi. Pe toţi dracii, meritaţi să vă chem prin tragere la sorţi şi primului care ar refuza să plece, să-i zbor creierii. Întreb pentru prima oară : care ?

Acest „care" şuieră cum şuieră un cablu de oţel, atunci cînd plesneşte. Se auziră cîteva înjurături reţinute ; nici unul nu răspunse provocător, se vedea cît de colo că dreptatea e de partea celui care aştepta un răspuns.

— Întreb pentru a doua oară ! răcni Harvey scos din fire. Care ?

Siegby se aplecă, temîndu-se ca nu cumva Harvey să tragă. Rage chicoti cu o bucurie răutăcioasă, frecîndu-şi agitat mîinile.

— Ticălo... vru să strige Harvey, dar glasul i se frînse.

Ayan se apropie de bord şi dădu reţinut din cap.

— Care ? rosti în virtutea inerţiei Harvey, cu un glas destul de încet. Ay, tu ?

— Eu.

— Faci treizeci de mile cu barca şi două sute, spre nord, cu trenul.

— Bine.

— Pleci astă seară.

— Da.

— Nu trebuie să pierzi timpul.

— Plec, Harvey.

IV

Noaptea se apropia în galop ; seara se retrăgea impetuos ; din pelerina ei multicoloră, ruptă în fugă, se mai străvedeau de după stînci fîşii roşii tivite cu albastru. Un smoc argintiu de ceaţă se legăna lîngă ţărm, apa se întuneca, aripa învăpăiată a asfinţitului aşternea covoare de umbre, pămîntul părea dus pe gînduri ; păsările amuţiră.

Nu era pic de vînt, valurile mării plescăiau anevoie ; vîslele agitau uşor, pentru o clipă, suprafaţa apei, leneşă ca o pisică bine hrănită. Ayan se îndepărtă încet de goeletă. Barca, aluneca greoi înainte, opintindu-se alene.

Silueta „Fitilului" aproape că se pierdu la ţărmul întunecat, întins ca o fîşie, doar o parte din vergi şi din arborele gabiei îşi mai profilau siluetele negre pe cerul furat de somn ; jos se îngrămădeau negurile. Mici valuri şerpuitoare se aprindeau şi se stingeau în noapte. Trecură vreo cinci minute într-o tăcere adîncă şi într-un ultim asalt bezna potopi totul. Ayan scoase de la pupa un felinar de tablă ruginit, îl aprinse, stabili poziţia bărcii şi o întoarse dintr-o smucitură spre stînga.

Lumina roşietică ce răzbea prin sticla bombată, înnegrită de fum, însenină, pîlpîind, apa, vîslele şi întinderea apelor din apropiere, dar flăcăruia făcu bezna din jur şi mai adîncă, aidoma unei grote prin care trece un rîu subteran. Ayan înainta spre strîmtoare, orientîndu-se după stele. Nu se grăbea ; cu toate că acalmia mării promitea, după toate aparenţele, o vreme liniştită, îşi conducea barca, ţinîndu-se aproape de ţărm. Peste cîtva timp, dinspre dreapta, o mică stea aruncă o săgeată aurie şi se ascunse

după un ieşind al coastei ; ceea ce însemna că barca ajunsese în strîmtoare.

Ayan se ridică în picioare şi, un timp, oprindu-şi respiraţia, ascultă cu încordare. Dinspre dreapta venea un miros înăbuşitor, cald, de putregai, de mlaştină, în aer pluteau exalaţiile toxice ale unei vegetaţii luxuriante ascunse în noapte ; nisipul hîrşîia slab, întîmpinînd fluxul somnoros. Ţărmul era aproape de tot. Ayan se aşeză la loc ; acum ieşea din golf, îndreptîndu-se spre nordul strîmtorii. În faţă, la vreo două mile depărtare, se întindea oceanul, iar în spate rămăsese trecerea îngustă, strînsă între limba de pămînt a insulei şi continent. Fundul strîmtorii, sfîrtecat de curenţii submarini, de acţiunea forţelor din adîncuri şi de izbucnirile valurilor de furtună care cutremurau apele pînă în abisuri, aducea cu o tablă de şah în toiul jocului. Sonda aruncată aici ajungea ba pînă la două picioare, ba la o adîncime apreciabilă ; ziua, pe timp liniştit, se vedeau piscurile şi crenelurile recifelor ; la această oră strîmtoarea semăna cu o gură întredeschisă într-un rînjet. Nici o ambarcaţiune, mică, mare, oricare ar fi, n-ar fi putut s-o străbată ; era ca şi cum ai vrea să sări peste o catedrală. Singura porţiune accesibilă pentru vîslă şi pentru carenă se întindea de-a lungul ţărmului abrupt înspre nord : lăţimea acelei panglici de apă era totuşi nesigură pentru o fregată.

Luînd direcţia nord, Ayan vîslea cadenţat, fără să se obosească. Liniştea adîncă a pustietăţii îl înconjura din toate părţile. Întunericul schiţa desene tainice, iar în adîncurile lui se legănau pete albicioase, cenuşii ; lumina roşietică a felinarului reflecta neputincioasă întinderea de apă, neagră şi grea, ce se ghicea în noapte ; siluete absurde se

înghesuiau în apa abia luminată, nemărginită şi înspăimîntătoare. Ayan se lupta cu neliniştea chinuitoare care-l încerca, iar îngrămădirea monotonă a gîndurilor îl ţinea într-o încordare istovitoare ; scenele din ultimele zile roiau pe zidul negru al văzduhului, fugare ca nişte frînturi de vis. Privea, gîndea şi deodată inima i se strînse ; privirii lui lăuntrice i se dezvălui pustietatea fără hotar. Simţi întinderea apelor, hăuri nevăzute îl înconjurară ; chipul adormit al oceanului se ridicase spre zenit şi genunea rece îi alungă gîndurile, speriindu-l. Tresări ; un vuiet prelung, depărtat creştea în liniştea nopţii, de parcă se pornise să urle orizontul ; un freamăt surd cuprinse bezna ; în urechi îşi auzi sîngele zvîcnind năvalnic. Totul amuţi în jur.

Fusese desigur o halucinaţie auditivă. Ayan se ridică în picioare, apoi se aşeză din nou, sufocîndu-se de nelinişte, şi scoase un strigăt. Glasul lui, răsfrînt sonor de ape, risipi nălucile. Totul reveni la dimensiuni normale : furcheţii scîrţîiau în tihnă, iar dinspre stînga simţea aerul cald al ţărmului. O clipă, două, Ayan se mai gîndi la caracatiţe cu ochi verzi, fosforescenţi, la peştii aidoma unor fantome sau unui vis de coşmar, la narvali gigantici, la un fel de calcani hidoşi ca nişte perne din carne gelatinoasă, dar toate acestea nu fură decît o ultimă convulsie a imaginaţiei sale ; lăsă vîslele, apropie felinarul şi scoase portretul femeii.

Lumina slăbea, îşi schimba culorile, muta umbrele şi i se năzărea că şi chipul necunoscutei îşi schimba expresia, zîmbindu-i lui. Începu să rîdă ; toate — barca, vîslele, felinarul, arma ascunsă la pupa — i se părură obiecte dragi lui, neînchipuit de

plăcute. Băgînd portretul în buzunar, Ayan îl mai văzu cîtva timp cu ochii minţii, tot atît de limpede, ca atunci cînd îl ţinuse în palmă. Şi, în această încordare complexă a momentului, aşa cum se întîmplă deseori cînd în sufletul tău se ridică un cor de glasuri fără sfîrşit, îl cuprinse o bucurie imensă, inexplicabilă. Sări în picioare, plin de nerăbdare, dornic de a se mişca ; ridică o vîslă şi o învîrti nebuneşte deasupra capului. „Vîjj... vîjj... vîjj“ vui văzduhul ; barca se legăna, plescăind, într-o parte şi în alta. Ayan se aşeză şi lăsă vîsla ; faţa îi era numai zîmbet, ochii străluceau de neastîmpăr.

— De ce e atîta linişte ? rosti cu glas tare, rîzînd sieşi. Mare, haide, de ce taci ?!

Ecoul trimis de ţărm vui greoi şi grav, apoi tăcu. Dorinţa de a alunga liniştea, aşa cum alungi somnolenţa, puse stăpînire pe Ayan. Strigă tare, ascultîndu-şi glasul :

— Merg cu barca ! Singur !

Barca atinse ţărmul, o boltă de ramuri se aplecă deasupra lui Ayan. Se agăţă de ele şi un foşnet de frunze trecu surd peste întinderea apei. Şi din nou avu senzaţia că liniştea ce-l împresoară îi vine de hac ; atunci cele dintîi exclamaţii care-i veniră în minte, obişnuite în viaţa de corăbier, răsunară deasupra strîmtorii şi se stinseră ca un fîlfîit de aripi al unor păsări de noapte stîrnite :

— Hei ! Cu toţii pe punte ! Trageţi fungile, întoarceţi velele ; coborîţi verga mare, strîngeţi velele în tertarole ; toţi la posturi ! Pregătiţi căngile !

Tăcu într-un tîrziu, se aşeză, puse mîna pe vîsle şi lovi cu putere apa, palid la gîndul tainic şi pătimaş, îndrăzneţ ca un sărut luat cu de-a sila.

V

— Mă întorc îndată, spuse servitorul observînd că Ayan pornise în urma lui. Aşteptaţi aici.

— Păi, nu-i totuna ? protestă Ayan. Eu sînt cel care trebuie s-o văd, nu dumneata.

Valetul strînse din buze. Privirea-i rece exprima un politicos dispreţ.

— Dacă nu este vorba de o glumă, ci sînteţi pur şi simplu distrat, atunci cereţi-mi să vă dau explicaţii, spuse el. Aici se aşteaptă. Şi dacă o să vrea să vă primească, cu atît mai bine.

— Nu prea înţeleg eu treburile astea, zîmbi Ayan. Du-te, dacă aşa e rînduiala, numai că eu nu am timp de pierdut.

Mai susţinu o dată săgetătura plină de uimire a ochilor muştruluiţi ai lacheului, şi se aşeză într-un colţ. Aşteptarea îl apăsa, simţea un fior ascuns ; curiozitatea, temerile nedesluşite, stînjeneala tainică ce-l umplea de mînie, încordarea difuză care îi ascuţea simţurile, toate fierbeau în capul lui asemenea mustului de struguri.

Se afla singur într-o cameră goală, luminoasă. O cupolă de sticlă multicoloră filtra lumina zilei, schimbînd oarecum coloritul natural al lucrurilor. Părea că prin cupolă se cerne un praf fin, colorat. Mobila din lemn de carpen cu luciu argintiu se înşiruia de-a lungul pereţilor acoperiţi cu un tapet pastelat, cu flori care risipeau pe un fond albastru frunze ascuţite. Duşumeaua, ca un mozaic, era toată numai arabescuri negre şi trandafirii. Prin arcada ferestrei mari, larg deschise, se vedea cerul strălucitor şi vegetaţia volburoasă a grădinii, din care ieşea la iveală un colţ al zidului de piatră cu numeroase crăpături.

Totul era nou, interesant şi te îndemna la comparaţii. Pe „Fitil“ luxul se rezuma la careu, cu sfeşnicele din bronz furate şi cîteva casete chinezeşti, în care, din cînd în cînd, se aruncau resturi de ţigări. Ayan oftă iritat ; ochii lui, aţintiţi asupra draperiei, exprimau o nerăbdare chinuitoare. Gîndul că ar putea să nu fie primit îi păru o monstruozitate. Liniştea îl enerva.

Timpul trecea şi nu se arăta nimeni ; Ayan ajunsese la o asemenea încordare încît o cît de uşoară tulburare a liniştii, orice sunet i-ar fi adus alinare. Dădu uşor din picior, apoi tuşi. Tot felul de presupuneri i se învălmăşeau în cap. Întîi se gîndi că omul care-şi luase obligaţia să-l anunţe nu era de aici, că-i jucase o farsă prostească, văzîndu-şi apoi liniştit de drum. Acest gînd îl aduse într-o stare de furie. Chibzui apoi că poate s-a întîmplat o nenorocire. Omul cu nasturi lucitori putea bunăoară să cadă, să se lovească la cap şi să-şi piardă cunoştinţa. În fine, încă un gînd care îl aruncă într-un vîrtej de bănuieli, îl străfulgeră ca un curent electric şi-l făcu să sară în sus : dacă a căzut într-o cursă. Nasturii lucitori s-au dus să anunţe poliţia ; dar de unde puteau şti cine este el ?

Dealtfel era tîrziu să mai stea la gînduri. Ayan scoase revolverul, puse degetul pe trăgaci şi, pe furiş, cu paşi tiptili, se apropie de uşă. Faţa îi ardea de indignare ; se prea poate că dacă în acel moment ar fi apărut valetul, şi-ar fi luat adio de la viaţă. Dînd draperia la o parte, se trezi într-o sală mare, care i se păru cît o piaţă ; la celălalt capăt se mai vedea o uşă ; soarele trimitea o ploaie de raze jucăuşe care şiroia prin ferestrele mari, străbătînd golul luminos al încăperii.

Acum Ayan trebuia să se achite cît mai repede de misiunea sa şi să plece. Nimic nu-l împiedica s-o găsească pe tînăra domnişoară, să-i înmîneze pachetul ăsta destul de greu şi să se salveze, în cel mai rău caz, chiar sărind pe fereastră. Dacă va fi împiedicat să plece, se va bate. Şi, smucind hotărît draperia, Ayan porni repede înainte ; paşii cizmelor lui de marinar răsunară zgomotos în golul încăperii ; emoţionat, desluşea cu greu detaliile ; sala cu mobila ei se contopeau în ochii lui într-un singur tot enorm, nemaivăzut, multicolor, întocmit din sticlă, din lemn incrustat şi aur. Lunecă de două ori, ceea ce îi redeşteptă pentru moment vechea bănuială că omul cu nasturii lucioşi şi-a spart capul. În clipa următoare văzu înaintînd de undeva dintr-un colţ drept spre el un tînăr suplu, cu faţa arsă de vînt ; îl privea pătrunzător cu nişte ochi miraţi ; purta o bluză, pantaloni de piele şi un brîu pestriţ. Ayan întinse spre el revolverul — acelaşi lucru îl făcu şi celălalt, care se mişca fără zgomot ; rămaseră aşa cîteva clipe, pînă cînd băiatul se dumiri că are în faţă o oglindă. Surprins, ruşinat, căută din ochi vreo uşă, dar nu se mai vedeau ; toate porţiunile de perete dintre ferestre semănau între ele ; totul îi juca în faţa ochilor ; din ramele lor aurite îl priveau chipuri de femei dichisite, elegante cu zîmbetul încremenit pe buze. Ayan porni de-a lungul peretelui ; o deschizătură îi luci în faţa ochilor ; întinse mîna şi dădu de uşă ; împinsă de mîna lui, se deschise larg, fără zgomot.

Se avîntă aproape fugind : peste tot era pustiu, nu-i ieşea în drum nici o fiinţă vie. Trecu dintr-o cameră în alta şi o nelinişte turbată îi înceţoşa mintea şi-l umplea de panică ; mergea fără să se

oprească, doar o singură dată, uimit de straniul aspect al unor scîndurele de os, albe şi negre, aranjate în şir pe marginea unei lăzi mari negre şi lustruite, voi să le apuce, dar îi lunecară de sub degete şi un sunet trist, neaşteptat, străbătu încăperea. Mînios, Ayan îşi retrase mîna şi tresări ciulind urechea : sunetul pieri. Nu înţelegea de fel ce se petrece. Clipa de totală derută, de nedumerire, de singurătate înfricoşătoare îi pătrunse în inimă cu o durere surdă. Se repezi pe un mic coridor, ieşi apoi într-o galerie scăldată în soare, mai deschise o uşă şi se opri, încremenit de surpriză, cu răsuflarea tăiată şi cu inima strînsă.

VI

Camera în care pătrunsese atît de impetuos, ţinînd revolverul într-o mînă şi pachetul greu în cealaltă, era neînchipuit de veselă. Tapetul în dungi albe şi roz o făcea să semene cu interiorul unui geamantan enorm ; partea însorită nu avea perete, de la duşumea pînă în tavan, se înșirau, rînduri, rînduri, geamuri montate în rame verzi hexagonale — era ca o secţiune într-un fagure, cu singura deosebire că în loc de miere o lumină aurie se prelingea în odaie. Era plină de această lumină, care inunda totul. Girandole cu plante agăţătoare ascundeau partea de jos a peretelui de sticlă ; flori tropicale atîrnau împletindu-se, din tavan, iar cîrceii lor tremurau ca nişte mici tentacule inocente. Într-un colţ, deasupra unui balansoar de bambus, se legăna pe un cerc subţire un papagal moţat. În mijlocul camerei se afla o masă înconjurată de fotolii

moi cu forme rotunjite, albe ca neaua ; un serviciu de cafea, din argint, reflecta soarele.

Ayan nu era în stare să distingă nimic din toate acestea, văzu doar că din cadrul de lumină şi verdeaţă se ridică chipul viu al portretului ; femeia, palidă şi speriată, păşi spre el. Dar în clipa următoare trăsăturile ei exprimau doar o calmă mirare : din obişnuinţa de a-şi păstra stăpînirea de sine. Stătea dreaptă, nemişcată, cercetîndu-l pe Ayan, cu ochii ei mari, albaştri-cenuşii.

— Dumneavoastră sînteţi, rosti cu greu tînărul. V-am recunoscut după portret. Acolo, la intrare, era un om, care mi-a promis să se ducă la dumneavoastră şi să vă anunţe că am venit. Cred că e un trădător. Am trecut prin multe odăi pînă v-am găsit.

— Pune la loc revolverul, spuse fata.

Tînărul îşi privi mîna dreaptă în care ţinea arma şi o aşeză la brîu.

— L-am scos pentru orice eventualitate, rosti el, nouă, marinarilor, liniştea nu ne inspiră încredere. Pe dumneavoastră vă cheamă Stella ; iertaţi-mă, dacă greşesc cumva, dar aşa mi-a spus bătrînul cu obrazul ras, care v-a trimis acest pachet. Nu ştiu ce conţine. Iată-l. V-am speriat cumva, domnişoară ?

Tînăra fată se uită ironic la vizitator.

— Poate m-aş fi speriat, dacă ai fi venit noaptea, acum însă e zi. Ia loc şi explică-mi, cărui fapt datorez apariţia dumitale furtunoasă.

— Pad a murit, rosti Ayan stînjenit la culme. Băiatul îşi pierduse tot echilibrul sufletesc — era de-a dreptul orbit ! O privea şi nu-şi putea lua ochii de pe chipul ei. Era mult mai tînără decît în portret ; părul, de un blond fumuriu, împletit într-o coadă bogată, ajungea mai jos de şolduri. Rochia gri cu al-

bastru, închisă la gît îi ascundea şi braţele ; ochii strălucitori, ca de căprioară sălbatică, cu sprîncenele subţiri, bine arcuite, păreau a fi o întruchipare a mîndriei. Cînd punea o întrebare, tot chipul parcă întreba şi ridica uşor mîna dreaptă într-un gest de nerăbdare.

— Pad a murit, repetă Ayan. Nimeni n-a vrut să facă acest drum pentru că pe goeletă începuse brambureala. Dacă nu ştiţi nimic, am să vă povestesc totul, aşa cum s-a întîmplat. Căpitanul Pad a lăsat un testament, în care ruga ca cineva să ducă portretul dumneavoastră la adresa indicată.

— Eşti nebun ! exclamă Stella, făcînd ochii mari. La ce căpitan putea să ajungă portretul meu, drăguţule ?

Ayan se aprinse, apoi păli. Nebun ! Obrazul îi zvîcni de o durere lăuntrică. Dar îşi reveni, înainte ca fata să-şi întindă mîna spre el, îndemnîndu-l parcă să se liniştească. Cînd vorbi din nou, la început, glasul i se frînse de cîteva ori.

— Cum a fost ? Nici eu nu ştiu mai mult decît dumneavoastră, rosti el încet. Pe mine n-aveţi de ce să vă supăraţi. Am venit în oraş, l-am găsit pe bătrînul acela cu obrazul ras, care nu ştiu de ce, m-a privit, ca şi cum i-aş fi băgat cuţitul în gît. El mi-a înmînat asta, pachetul e legat aşa cum era, tot el mi-a dat adresa dumneavoastră. Nu cred să fi spart sau stricat ceva în camerele astea mari. Am căutat să merg pe mijloc.

— Dacă e pentru mine, dă-mi-l, rosti mirată Stella. Dar nu înţeleg absolut nimic.

— Iată portretul dumneavoastră. Ayan îi întinse medalionul oval. L-am ferit de apă şi am avut grijă să nu se murdărească, adăugă el.

Un zîmbet aspru şi duios în acelaşi timp i se zugrăvi pe faţa oacheşă. Nu prea ştia ce-i cu el ; tot ce i se întîmpla în aceste clipe i se părea un vis. Stella luă în mînă portretul.

Expresia aceea de nedumerire, nelinişte şi încordare se dusese de pe chipul ei. Se întoarse brusc şi coada fumurie tresăltă, încolăcindu-i-se în jurul mîinii, care se lăsă pe dată în jos, de parcă i-ar fi lovit-o cineva. Cînd îl privi din nou pe Ayan, era albă ca varul, iar buzele îi tremurau nervos.

— E o noutate pentru mine, zise ea, şi fiecare cuvînt răsuna distinct în liniştea însorită a camerei. Nu face ochii mari, te rog, asta nu te priveşte. Sper că ai înţeles ? Dă încoace pachetul.

Degetele Stellei lunecau neajutorate ; pachetul era legat de nădejde cu o sfoară de cînepă.

— Poftim cuţitul, şi Ayan îi întinse un stilet cu mîner de baga.

Fata primi ajutorul lui fără să-i acorde vreo privire sau să-i mulţumească — pachetul îi captase toată atenţia. În mîinile ei stiletul părea o sabie de tinichea, o jucărie de copil ; cu toate acestea tăişul ascuţit spintecă într-o clipă pînza şi sfoara. Ayan, cuprins de curiozitate, stătea alături, zicîndu-şi că mîinile lui ar fi făcut aceleaşi gesturi, dar şi mai repede.

Pachetul conţinea o casetă mare din lemn întunecat la culoare ; cheia din broască tăcăni parcă înainte ca fata s-o atingă. În aceeaşi clipă, un teanc voluminos de hîrtii împinse capacul casetei şi o ploaie de scrisori îngălbenite se împrăştie la picioarele lui Ayan.

Tînărul se aplecă, adună cîteva file şi se îndreptă vrînd să i le dea fetei, dar Stella citea grăbită prima scrisoare care-i căzuse în mînă.

— Stella, zise el, plin de ezitare. O să le adun pe toate !

Fata parcă nici nu-l auzea. Mototolind şi rupînd plicurile, parcurgea în fugă ba rîndurile cu slove înşirate ca mărgelele, de mîna unei femei, ba cele aşternute neîndemînatic, cu un scris de bărbat ; aproape fiecare scrisoare avea altă ştampilă, ca şi cum autorii corespondenţei erau aruncaţi de la un capăt la altul al lumii. Dar nu mai avea răbdare să citească totul ; dealtfel, cele ce citise îi erau absolut deajuns.

Cîtva timp rămase cu capul plecat, aruncînd scrisorile în casetă, una după alta, vrînd parcă să se familiarizeze cu realitatea, înainte de a-şi ridica privirea. Simţăminte felurite, insesizabile ca umbrele serii, se reflectau alternînd în ochii ei aţintiţi în duşumeaua presărată cu rămăşiţele unui trecut. Nu mai puţin tulburat şi mîhnit, Ayan veni lîngă ea.

— În casetă mai e ceva, spuse el încet de tot, aproape în şoaptă. Uitaţi-vă.

Fără să-i răspundă, fata luă caseta, o puse pe masă şi o răsturnă cu un gest de nerăbdare, ca să regrete, aproape în acelaşi moment, gestu-i pripit : odată cu zgomotul surd al lemnului, pe faţa de masă se aprinse focul unei grămezi de diamante, granate, mărgăritare şi opale. Ochii verzi ai smaraldelor se rostogoliră de sus înecîndu-se în strălucirea spectrală, imaculată ; cele mai multe erau diamante.

A fost ultima lovitură, dar de data asta plăcută, dulce, şi Stella nu mai rezistă. Lacrimi mari de încîntare, lacrimi de femeie la care nu se aşteptase nici ea, îi ţîşniră din ochi, faţa îi ardea, îmbujorată. Într-o stare vecină cu extazul îşi plimba degetele tremurînde pe pietrele reci, vrînd parcă să transmită

splendorii lor nepăsătoare simţămîntul de gingăşie nemărginit pe care-l încerca ea pentru triumful bogăţiei. Tulburată pînă în adîncul sufletului, ca femeia care gustă dulceaţa ascuţită a primei clipe în braţele alesului ei, Stella scoase un strigăt ; rîsul ei sonor şi fericit se revărsă în odaie, se stinse şi unda unui zîmbet tăcut atinse chipul lui Ayan.

Fata ridică ochii : la doi paşi de ea stătea un tînăr imberb, cu faţa arsă de soare, timid, care, cu un sfert de oră mai devreme îi era străin şi suspect. În ochii negri îndreptaţi cu grijă spre fată scînteia o nedumerire fericită. Acum băiatul îl iubea pe Pad, mai mult ca oricînd ; răposatul îi părea acum un fel de vrăjitor bun.

Stella ieşise cu totul din rezerva ei. Dacă n-ar fi vorbit, prea greu ar fi apăsat-o nevoia irezistibilă de a-şi descărca sufletul.

— Ce a fost tatăl meu ? întrebă ea. Îl cunoşteai doar pe Pad, ăsta era numele lui, nu-i aşa : cine a fost el ?

— Pad ?! Ayan se dădu înapoi cîţiva paşi. Pad — tatăl dumneavoastră ?!

— Parcă n-ai fi ştiut ! Stella îşi cufundă mîinile în nestemate. Să lăsăm acest joc de-a v-aţi ascunselea. Ai venit aici ţinînd în mînă portretul mamei mele. Încetează cu minciunile ! Aşadar... Pad ?!

— Portretul mamei dumneavoastră ? repetă Ayan. De unde puteam să ştiu ? Sînt buimăcit, credeţi-mă, n-am minţit niciodată în viaţa mea ! Toate sînt acum atît de încîlcite în capul meu, ca un tufăriş într-o pădure. N-am ştiut.

Privirea lui întîlni ochii albaştri-cenuşii aroganţi, dar nu-şi lăsă capul în jos. Căuta şi el o explicaţie,

ca şi cum i-ar fi revenit acest drept, iar nestematele lui Pad îi uniseră. Ayan aştepta deci.

— Eşti... naiv, rosti Stella după o scurtă tăcere. Acum sper că ştii ?

— Da, mi-aţi spus-o dumneavoastră.

Fata se întoarse din nou spre masă — acolo era un magnet care o făcea să-şi întoarcă mereu capul. Papagalul scoase un cîrîit strident şi pare-se că exclamaţia lui grosolană o sustrase de la gîndurile ei învălmăşite. I se păru nimerit să spună ce mai avea de spus — de fapt rămăsese puţin de adăugat şi, în orice caz era mai bine să nu lase nici o portiţă pentru eventualele bîrfeli.

— Mama mea a fost dansatoare, rosti ea cu răceală, fără să-şi întoarcă privirea spre Ayan, dansatoare la Rio de Janeiro ; ştii, doar, acolo societatea e foarte pestriţă.

Ayan încuviinţă din cap.

— Pad a cunoscut-o. Dacă eşti curios, iar ceea ce ţi-am spus nu ţi-e suficient de limpede, întreabă-mă.

— N-am ce să întreb.

— Sper. Ai face bine să stai jos.

Ayan se aşeză. Fata rămase în picioare, rezemîndu-şi mîna de masă. Odată ce-i acordase încrederea, socotea de datoria ei să-i spună totul.

— O chema la fel ca şi pe mine. S-a măritat. Casa asta aparţine tatălui meu vitreg, e negustor de ceai ; mă consideră ca pe fiica lui. Cine era Pad ?

— Pad a fost un căpitan de vas, spuse Ayan, cufundat în vîltoarea sentimentelor, avînd impresia că toţi erau obligaţi să cunoască ceea ce ştia el. A murit.

— Asta mi-ai mai spus.

— „Fitil în praf de puşcă" nu e o goeletă comercială, schiţă Ayan un zîmbet, cu subînţeles. Oprim uneori vînătorii de balene, dar cu ei ai prea multă bătaie de cap ; Pad prefera vasele de poştă.

Surprinsă, Stella stătea dreaptă.

— Prea multe am aflat într-o singură zi ! spuse ea, privindu-l curioasă pe Ayan. Voi... jefuiţi ?

— Luăm ce ne convine, ripostă Ayan, după o scurtă tăcere. Bani nu ne pică prea des, dar transporturile de ceai şi de mătăsuri sînt destul de avantajoase.

— Taci ! strigă Stella, umblînd de colo-colo prin cameră. Dar corăbiile înarmate... militare ?

— Puterea e de partea lor, oftă Ayan. Pierdem şi noi oameni, adăugă el, să nu credeţi că toţi se predau ca nişte iepuri prinşi în capcană.

— Atunci înseamnă că aici pe masă... Stella se apropie din nou de casetă. Nu crezi oare că, după cele ce mi-ai povestit, nestematele astea şi-au pierdut strălucirea ?

— Pad v-a iubit mult, ripostă Ayan.

— Ştii sigur ?

— Da.

— Ţi-a vorbit despre mine ?

— Niciodată.

— Atunci, de unde ştii ?

— Stella, i se adresă Ayan, putea el să nu te iubească ?

Fata zîmbi. Sub ochii ei, sclipeau în văpaia soarelui, acum, ca şi mai înainte cu un sfert de oră, aceleaşi diamante — nu erau nici mai întunecate, nici mai puţin preţioase. Trecutul lor se mistuise pe rugul propriei lor străluciri.

În cele din urmă, obosită după o îndelungă contemplare, veni lîngă Ayan.

— Cum te cheamă ?

— Ay, îmi mai zice și Ayan.

— Cine ești ?

— Un marinar.

— Ayan, povestește-mi despre corabia voastră și despre... Pad al meu.

VII

Cu vorbe încîlcite, confuze, care se poticneau una de alta ca oamenii într-o mulțime tumultuoasă în fugă, Ayan îi istorisi Stellei tot ce i se părea că ar putea s-o intereseze. Ea nu-l întrerupea, doar uneori, dînd din cap, atunci cînd el se oprea din povestit, lovea cu vîrful pantofului în dușumea.

Ayan începu să-i vorbească de Pad, dar curînd, fără s-o observe chiar el, povesti totul. Ce-a avut oare să-i spună ? Ascultați cîntecul unui sălbatic care, la răsărit de soare, plutește cu barca, în jos, pe un fluviu. Își strînge vîslele și meditează cu glas tare, pe tonuri joase, guturale. Gîndurile lui multicolore se îngrămădesc în dezordine, unul peste altul ; după ce aduce vorba despre o săgeată ascuțită, uită de ea ca să înalțe imn unui pom înflorit. Ayan vorbea despre moartea sub o ploaie de gloanțe și moartea părea lipsită de importanță, ca o simplă contuzie ; îi vorbi despre repararea tachelajului, povesti cum pe o arșiță chinuitoare puntea se stropește cu apă. Pomeni despre zăpușitorul ciclon tornado, aducînd în același timp vorba și despre acalmie, apoi despre fantoma negrului, despre ghinionul pe care-l aduce o pisică pe bord, despre măiestria de a naviga în

voltă contra vîntului, despre binefacerile cenuşii pusă pe o rană, despre focurile aprinse în larg, despre corăbiile-fantomă. Hula, tangajul şi ruliul, semnalizările nocturne, peştii zburători, încărcarea mărfurilor, furtunile magnetice, care făceau ca săgeata compasului să danseze ca turbată, totul în gura lui suna convingător şi limpede ca o scîndură din lemn de nuc proaspăt geluită. Vorbea de încăierări, cînd oamenii care mai respirau încă erau aruncaţi peste bord, cînd doi trăgeau unul în celălalt înjurînd de mama focului, cînd cineva făcea spirite astupîndu-şi cu mîna rana deschisă de la piept. Şi, îndată, ca şi cum ar fi şters sîngele vărsat, povestirea se referi la brize, alizee, mistrale, cicloanele din Indiile de Est, tăcerea oceanului, plictiseala istovitoare sub soarele torid. Zorile şi amurgul, perfidia furtunii ; stîncile submarine care pot tăia corabia, ca un brici o foaie de ziar...

Ayan se opri, cînd Stella se ridică din fotoliu. Viaţa de pe mare, ce-i trecuse în zbor prin faţa ochilor minţii păli, se stinse şi se preschimbă în grămada de diamante. Fata se apropie de masă, mîinile i se mişcară ridicîndu-se spre obraz şi gît, ca să coboare apoi din nou, după alte podoabe. Se întoarse, toată numai sclipiri de bijuterii, îmbujorată la chip, transfigurată.

— Aici este totul, spuse Stella cu glas tare. Tot ce mi-ai povestit — am pus pe mine.

Ayan se ridică. Fata îl atrăgea ; era un simţămînt chinuitor ; extaziat, plin de suferinţă, alb ca varul şoptea ceva cu buzele crăpate de un subit foc lăuntric. Era peste puterile lui lupta asta cu el însuşi : luă mîna Stellei, i-o sărută grăbit şi-i dădu drumul. Sărutul lui aducea a muşcătură.

Fata rămase nemişcată, nici nu tresări măcar. Prea era ciudat totul în această zi liniştită scăldată în soare, ca să se poată mînia pentru o manifestare nepoliticoasă de adoraţie, din partea oricui ar fi venit ea. Îşi ridică doar sprîncenele, uşor, deasupra ochilor, care-i zîmbiră cu indulgenţă : mîna i-o sărutase un bărbat.

— Băieţaş, rosti ea şi schiţă spre el aceeaşi mişcare a capului pe care avea s-o facă peste cîteva zile în salon, într-o societate, mă placi ?

— Am sărutat portretul, rosti Ayan cu glas sugrumat. Am crezut că eşti tu.

Fata izbucni în rîs. Deodată, două braţe puternice îi cuprinseră trupul, valul răsuflării lui calde îi arse pielea deasupra urechii ; în ochii strălucitori de adolescent, care implorau şi în acelaşi timp ameninţau, ardea atîta disperare, încît a fost un moment cînd odaia pluti în faţa Stellei şi o spaimă subită îi înfioră trupul ; apoi, totul reveni ferm la starea de mai înainte. Fata se desprinse din strînsoare.

Se lăsă o tăcere lungă, cît un veac. Papagalul cîrîia gălăgios, agitîndu-se pe cercul lui. Ayan respira precipitat ; era îndurerat, nespus de îndurerat ; un zîmbet stînjenit, turbat îi tremura pe buze. Vorbele pe care le auzi îi sunară în urechi tăioase şi seci, ca strigătul unui călăreţ care goneşte pe o stradă.

— Pleacă imediat ! Afară !

Rămase un timp nemişcat, cîntărind parcă sensul celor auzite ; apoi, fără un cuvînt, fără să şovăie, tremurînd de mînie, îşi duse la tîmplă ţeava pistolului. Acţiona inconştient. Arma, smulsă de o mînă mică, dar puternică, zbură spre perete.

Băiatul ridică ochii plini de lacrimi care-l împiedicară să vadă chipul fetei. I se părea că odaia se leagănă, cînd spre dreapta, cînd spre stînga.

— Ayan, i se adresă fata cu blîndețe, apoi se opri întrebîndu-se cum să continue, dar îndată inima simplă, fără ascunzișuri, încrezătoare, neînfricată a tînărului îi indică involuntar calea cea mai sigură. Ayan, ești caraghios. Alta, în locul meu, ți-ar fi întors spatele, eu, însă, nu ; du-te, corsarule naiv, învață, fă-te pirat remarcabil, învățat, căpitan de vas. Și atunci cînd sute de oameni vor tremura numai la auzul unui singur cuvînt rostit de dumneata, vino la mine. N-am să-ți spun nimic mai mult.

Drept răspuns, văzu fluturînd un zîmbet de bucurie — era atît de ușor să aprinzi praful de pușcă !

— M-am gîndit și eu la asta, rosti Ayan încetișor. N-o să-ți fie rușine pentru mine. La noi totul e cu dosul în sus. Cunosc goeleta tot atît de bine ca și înfumuratul Harvey. Am învățat să citesc hărțile și să mînuiesc sextantul. Voi veni.

Ceva care semăna cu mila sclipi în ochii Stellei. Se aplecă și atinse ușor cu buzele fruntea lui Ayan.

— O ! rosti el.

— Du-te ! Haide du-te !

Clătinîndu-se, tînărul deschise ușa. Fata-vis îi privea îngîndurată chipul plin de recunoștință. Lăsîndu-se în voia viitorului tainic, el ieși în galerie ; tot ce trăise cu cîteva clipe înainte închisese în inima sa ca pe o povară dulce și chinuitoare. În prag se întoarse și ultimele cuvinte pe care le rosti exprimau o încredere fără margini :

— Voi veni !

VIII

De la staţia de cale ferată de pe litoral pînă la locul acela pustiu unde ţărmul stîncos era abrupt şi unde era ascunsă barca, Ayan merse pe jos. Nu simţea nici oboseala, nici foamea ; parcă mîncase ceva, un fel de turtă din făină de porumb cu miere, cumpărată de la un vînzător ambulant. Dar, se prea poate să nu fi mîncat nimic.

Cînd, împingînd barca, luă vîslele şi legănarea lină a valurilor duse ţărmul înapoi, o întristare adîncă, asemănătoare sentimentului pe care îl încearcă un rănit, rămas singur în pustiu, lăsă pe chipul lui Ayan umbra unui gînd aproape dureros, îndreptat spre oraş. Uneori avea impresia că dormise îndelung undeva, pe arşiţă, în bătaia soarelui, şi s-a trezit cu durere în piept, pentru că trăise un vis minunat şi duios, iar nălucile pline de tristeţea dragostei trecuseră pe lîngă culcuşul lui şi iată-l singur, în liniştea toridă a miezului de zi. Toate cele întîmplate se perindau insistent, viu, cu o acuitate pregnantă a realităţii, în faţa ochilor lui, care străluceau exprimînd hotărîrea concentrată într-un singur punct.

Marea fumega, iar ceaţa înserării, sfîşiată de rafalele vîntului, arunca peste strîmtoarea Furtunilor un văl albăstriu. Freamătul se înteţea ; valuri întunecate, greoaie, se rostogoleau cu un vuiet lin, eteric ; pe crestele lor se iscau dantele albe ce se topeau în întunericul tot mai dens.

Ayan vîslea strîngînd din dinţi. Barca se legăna scîrţîind şi tresărind întruna ; uneori rămînea parcă îngîndurată pe creasta unui val, ca apoi să se arunce, plescăind, la vale, săltîndu-l pe băiat. În întunericul nopţii lumina felinarului sclipea dezorien-

tată. Vîntul ofta, cînta şi se vîrtejea în loc, vuia trist în urechi, îl îmbrîncea la nesfîrşit pe Ayan, de parcă nişte cete de făpturi aeriene, cu trupuri de gheaţă s-ar fi pus să-l necăjească în bezna nopţii : pelerinele lor ude, stropite cu o pulbere rece, biciuiau obrazul şi mîinile tînărului.

Alarmat, marinarul se opri din vîslit. Ţărmul era aproape, dar în acel loc prezenta mai curînd pericol decît apărare : pe o distanţă de cel puţin o jumătate de milă se înălţau stînci golaşe, abrupte, brăzdate de crăpături. Apucă din nou vîslele, grăbit să depăşească locul stîncos. Primejdia îi dădea ghes ; îndoit de spate, proptindu-se în picioare, Ayan vîslea şi vîslele i se încovoiau în mîinile înţepenite de atîta efort. Uneori, săltat de smucituri puternice, era nevoit să se lase pe vine ca să-şi păstreze echilibrul, şi reuşea să se aşeze din nou în barcă numai datorită instinctului care-i dirija mişcările. În jurul lui se zbuciuma văzduhul ; o învălmăşeală mută împresura strîmtoarea ; valurile se agitau aidoma unei turme pierdute în întuneric, gonite de panica unui incendiu. Se dezlănţuia furtuna.

După cîtva timp vîntul îşi schimbă direcţia. Acum se năpustea de la ţărm ; un ruliu nespus de puternic zguduia bărcuţa lui Ayan, mai uşoară decît un sac gol ; se juca cu ea, înclinînd-o, cînd pe stînga, cînd pe dreapta şi atunci una dintre vîsle lovea neputincioasă aerul. Marea se îmbătase parcă ; furia ajunsă la paroxism zguduia adîncurile ei mîniate de prea multă linişte. Glasuri confuze se chemau în văzduh : părea că natura îşi pierduse minţile, răzvrătirea ei oarbă transformîndu-se în hohote de plîns, ca apoi urletele-i turbate, prelungi, de nebună, să ia locul plînsetelor.

Barca era tîrîtă vertiginos într-o parte. Valurile, care se rostogoleau acum dinspre țărm, o împingeau cu smucituri așa cum arunci cu piciorul un obiect întîlnit în cale. Ayan se făcu numai urechi, în bezna aceea de iad îl călăuzea instinctul ; lupta orbește, pe dibuite. Ridica vîslele, cum ridică ostașul arma și, în clipa în care bezna îl amenința cu pieirea, se opunea izbiturii cu toată forța mușchilor, fără să vadă nimic, citind cu ochii sufletului în vîltoarea tumultuoasă și sălbatică a stihiilor. Ghicea, preîntîmpina, dădea lovituri și para, miza și-și lua miza înapoi, făcînd partida nulă. Era balansat, lovit de marginea bărcii, ridicat în înălțime, trîntit, aruncat ca o minge. Stropi sărați îi biciuiau fața, șuvoaie de apă, proiectate de furtună, îi șfichiuiau capul și trupul, îmbrăcămintea udă îi stînjenea mișcările, iar barca lui căpătase sprinteneala omului hăituit, speriat, care aleargă de colo-colo.

O plesnitură de un violet orbitor spintecă bezna și noaptea se cutremură : lovitura de trăsnet asurzi pămîntul. Un bubuit prelung, plin de panică mugi, se răsuci, urlă și se prăbuși. Lumina rece a fulgerului ce-i urmă îl făcu pe Ayan să-și strîngă pleoapele ; deschizînd ochii, mai apucă să vadă în bezna dezlănțuită strîmtoarea inundată de lumină, transformată acum într-o neîntreruptă orgie a spumei și a hăurilor de apă ce se căscau. Valul săltă barca, o azvîrli, smulse o vîslă făcîndu-l pe Ayan să se cutremure.

Marea îi venea de hac. Acum nu mai avea rost să se mai opună, jocul se apropia de sfîrșit. Băiatul se făcu o stană de piatră, uluit de cele întîmplate. Nu putea decît să aștepte, să se revolte, să se lase cu-

prins de disperare, să ţipe să se comporte ca un smintit.

O mînie surdă îi umplea inima. Se agăţă de margini, luă vîsla rămasă şi o aruncă în fundul bărcii. Socoti că a continua lupta era o înjosire pentru el, o încercare caraghioasă de a înfrîna o herghelie de cai. Nu voia să-şi dea în vileag deruta în faţa duşmanului. Numai gîndul că oceanul s-ar putea bucura de spaima prin care trece, de felul jalnic în care se apără, cu mîinile goale, îi dădu un sentiment de ură cumplită. Dispreţuia marea, această mare care ataca un om singur, cu întreaga ei armadă de ape. Moartea nu-l speria ; dimpotrivă, neînarmat cum era ar fi respins fără şovăire îndurarea, pentru a nu fi supus umilinţei de a-şi păstra viaţa aruncată în chip de pomană. Se pregăti să scuipe în faţă pe învingătorul triumfător. Calm, pe cît era cu putinţă, Ayan strigă :

— Na, înfulecă-mă ! Să-ţi rămîn în gît ! Căţea ce eşti ! Căţea scăpată din lanţ !

Leoarcă de apă, istovit, împroşca strîmtoarea cu înjurături dispreţuitoare, insulte îndrăzneţe, inventînd cele mai veninoase cuvinte de ocară.

— Lasă, ticăloaso... Urli ca o hienă !... Albie de rechini, te fac de ocară marinarii !... N-ai decît să sperii copii şi babe, bestie trădătoare, Iuda !...

Din nou scînteie un fulger şi sclipirea lui tremurătoare lumină văzduhul. Bubuiturile tunetului urmară una după alta şi o smucitură bruscă săltă barca. Ayan căzu ; ridicîndu-se, aştepta o spărtură iminentă şi moartea. Dar barca era purtată prin beznă ca şi înainte ; izbitura recifului o atinsese doar, fără să-i despice lemnul.

— Hai, înfulecă-mă odată ! repetă el cu dispreţ. Se ridică de jos cît era de lung, abia ţinîndu-se pe picioare. Tot mai des scînteiau fulgerele ; lumina şerpuitoare, fierbinte, pregnantă şi insesizabilă, mereu alta în zvîrcolirea ei, era acum aproape neîntreruptă, vibrantă, şi îl orbea pe Ayan ; din faţă, drept spre barcă, privea stînca. Se înclina uşor deasupra apei, ca un taur care-şi lasă în jos capul pentru a lovi cu putere ; Ayan aştepta.

Deodată cineva, poate văzduhul, poate chiar el, rosti clar, domol : „Stella". Marinarul se aplecă, vîsla se legăna în mîinile lui ; simţea acum dorinţa de viaţă, în ciuda ameninţărilor strîmtorii şi ale recifelor. Fulgerele luminau cîmpul de bătălie. Încordat, Ayan măsura atent cu privirea distanţa mică, care se reducea cu fiecare secundă. Avea impresia că nu el, ci colţii recifului înaintează în salturi spre el, înălţîndu-se şi coborînd.

Duşmanii se încleştară, apoi se despărţiră. Apăru pentru o clipă steiul de piatră, lunecos, mîncat de ape ; cu forţa disperării, vîsla se lovi de recif trosnind şi Ayan îşi pierdu echilibrul. În aceeaşi clipă, întinderea apelor clocotind de spume smuci într-o parte bărcuţa ; ea tresări, se săltă pe creasta unui val, se răsuci şi se avîntă în întuneric.

— Stella ! strigă Ayan. Un rîs nervos îi zgudui trupul. Aruncă vîsla şi se lăsă moale în barcă. Ce i s-a mai întîmplat nu-şi mai aducea aminte după aceea : aproape că-şi pierdu cunoştinţa ; în eforturile slabe, dureroase ale minţii mai desluşi hîrşîitul fundului bărcii care se lovea de un banc, aerul uscat al ţărmului, acalmia ; cineva, poate chiar el, se mişca prin apa care-i venea pînă la genunchi şi mîlul

clisos îl trăgea de tălpi la fund... foşnetul pădurii, nisipul ud, vlăguire totală...

IX

În liniştea pustie a dimineţii, Ayan se frecă la ochi, ud leoarcă ameţit şi slăbit după oboseala recentă. Umerii i se umflaseră şi-l dureau ; mintea îi mai rătăcea prin ceaţă, de parcă o mînă nevăzută încerca mereu să-i ascundă vederii unduirea uşoară a apei la ţărm, trecătoarea albastră a golfului, unde se legăna „Fitil în praf de puşcă" şi imaginea vie, plină de strălucire, a zilelor trecute. Se ridică, îşi scoase încălţămintea, se mişcă puţin încoace şi încolo răsfăţîndu-şi în nisipul încălzit tălpile muncite, se destinse şi parcă învie de-a binelea. Nu departe, se zărea, scăldîndu-se în apă, barca neagră cu carena scoasă afară ; undele o legănau ca şi cum marea se oprise îngîndurată privind-o, neştiind ce să facă cu acest obiect greoi. Strîmtoarea semăna cu ochii angelici, calmi ai unei soţii infidele ; se liniştise, încremenise şi se luminase, mîngîind cu limbi argintii nisipul galben, întocmai cum o pisică grijulie face toaleta de dimineaţă puilor săi.

Marinarul îşi examină cu luare-aminte barca ; nu era găurită. Puşca şi vîsla rămasă intactă erau aruncate pe fund, înfăşurate cu o parîmă de acostare umflată de apă ; ţeava puştii era plină de mîl şi de nisip. Ayan scoase cartuşul, spălă ţeava şi împinse barca în larg ; era tare grăbit ; alături, fără să-l părăsească o clipă, mergea prin apă pînă la genunchi o fată, o orăşancă înaltă şi graţioasă.

Fata îl urmărea. Ayan înălţa capul şi zîmbea văzduhului umed, scînteietor al mării ; acolo vedea ochii care-şi lăsaseră abia acum în jos privirea mută. Era privirea fetei ; ochii ei de căprioară, plini de vioiciune, ascunşi după un ţărm îndepărtat, porunceau şi în acelaşi timp se citea în ei minunata răsplată făgăduită. Dacă cineva s-ar fi încumetat să-i zdruncine credinţa băiatului în această răsplată l-ar fi ucis pe loc, aşa cum striveşti cu mîna un ţînţar.

De parcă s-ar fi trezit, barca îşi reluă legănatul sub tălpile lui ; stînd în picioare, mînuia unica-i vîslă. Recifele rămăseseră în urmă ; înaintea lui se întindea oceanul, iar în stînga, stîncile cretacice, asemănătoare unor pîlcuri de mioare albe, ascundeau golful. Plutea cu chipul senin, împingînd cu siguranţă apa care nu demult îl ameninţase cu moartea şi, în acea clipă, fără de hotar era dorinţa lui de a se avînta în bătălie, în pribegii nesfîrşite pe mare, unde, cu fiecare zi, cu fiecare ceas ar creşte în inima-i tînără tot mai mult voinţa de fier, iar vorba i-ar suna ca un cîntec dîrz, cutezător amplificat de zeci de ori de atenţia cu care ar fi fost ascultat. Se apropia de goeletă ca un suveran al prădăciunii şi al cutezanţei, tînăr, plin de neastîmpăr, cu inima mistuită de o muzică mută, de amintire şi speranţă.

Ayan era numai clocot, cum era şi soarele din cer ; clocotind înspumată, marea se dădea în lături, plescăia, făcîndu-i loc să treacă.

— Ahoo ! strigă marinarul cînd distanţa dintre el şi goeletă, care se legăna acolo unde o lăsase, se micşoră pînă la un cablu. Respira greu, pentru că nu era o treabă uşoară să mînuieşti o singură

vîslă şi apoi, strigase probabil prea încet, pentru că nimeni nu se arăta pe punte. Trase aer în piept şi din nou răsună în golf un strigăt vesel, nerăbdător :

— Ehei ! Coborîţi scara ! Sînt de-al vostru !...

Barca se lipi de bordul goeletei ; murdar, cu urme de gloanţe vechi, moţăia netulburat ; dormitau catargele, streiurile, iar hublourile sclipeau somnoros ; liniştea molatică, tulburată din cînd în cînd de scîrţîitul uşor al bătrînei corăbii, avea în ea un calm trist, singurătatea drumeţului care s-a oprit să se odihnească într-un parc secular părăginit, unde băncile rupte stau acoperite de muşchi şi marmura îngălbenită a statuilor se ascunde în tufăriş.

— Hei, pe goeletă ! Harvey ! Siegby ! Rodack ! Coborîţi careva scara ! Hei, băieţi ! strigă Ayan.

Chipul i se întunecă, rosti încetişor, parcă pentru sine :

— Dorm, pesemne. Am uitat că n-au treabă băieţii.

Era un fleac pentru el să se caţăre pe punte cu o simplă gheară de pisică. Se ridică, legă barca cu o parîmă ca să n-o ia apa şi urcă pe punte. Se opri o clipă lîngă scară, gîndindu-se cu ce să satisfacă legitima curiozitate a tovarăşilor săi şi-şi aminti de biroul murdar al bătrînului cu obrazul ras, despre care îi vorbise Stellei.

— Da, îşi formulă el în gînd povestirea ce avea să urmeze. Am avut de-a face cu bătrînul, fata lipsea. Bătrînul a luat portretul şi eu m-am întors înapoi.

Zîmbind de pe acum la întrebările şi exclamaţiile ce vor veni, Ayan coborî în compartimentul

echipajului. La început, în penumbra încăperii, făcînd ochii mici şi apoi cu ei larg deschişi, alarmaţi, cercetînd în jur, nu-i veni să creadă, dar îndată se convinse că era pustiu. Compartimentul îşi pierduse aspectul unei încăperi locuite. Hamacele, fără aşternut, stăteau părăsite ; pe jos, murdărie, frînghii, cîrpe, mucuri de lumînări, cutii de tablă goale ; dispăruseră sacii cu averea lor, îmbrăcămintea, agăţată altădată pe pereţi, armele. Paragina mută şi tristeţea priveau din fiecare crăpătură, din lăzile larg deschise, din sabordul slab luminat...

Uluit, Ayan se căznea să înţeleagă ceva, dar nu era în stare. O clipă, două îşi frecă distrat mîinile ; un zîmbet rătăcit îi strîmba buzele. A fost un moment cînd încremeni alarmat, moment în care nu putea nici să cugete, nici să facă presupuneri : era descumpănit. Speriat chiar, Ayan ieşi pe punte : acolo nu era ţipenie de om. Se îndreptă grăbit spre cabine, în speranţa să-l găsească pe Rage, ori pe Harvey, şi în drum se abătu pe la bucătărie — şi aici totul era în dezordine ; zoile uscate împestriţau duşumeaua, tabla rece a sobei îi arse mîna, de parcă atinsese un cadavru ; încinsă de căldură, carnea alterată era năpădită de muşte. Şorţul lui Set atîrna într-un cui, ca şi cînd bucătarul ieşise abia acum, dar se va întoarce îndată şi iar se va auzi zgomotul apetisant al cuţitului lovind pe tocător.

Primul lucru care-l făcu pe Ayan să se oprească înlemnit şi să ducă mîna la revolver fu cadavrul lui Rage. Mortul era lungit sub o velă şi, după cît se pare, intrase în putrefacţie, pentru că dinspre chipul lui, asupra căruia se aplecase Ayan, venea un miros dulceag, greţos. Gîtul străpuns de un

glonte, era plin de bășici purpurii ; ochiul stîng, întredeschis își arăta albeața stinsă ; degetele, crispate în agonie, păreau scrîntite. Era sumar îmbrăcat și fără șapcă.

Ayan îi acoperi fața și se îndepărtă fără grabă. Mergea încet ; o durere aspră, surdă creștea în el, umplîndu-l de disperare. Marinarul trecu la pupa : nu-i venea să coboare la cabine, să vadă moartea în toată dezlănțuirea ei, cu rîndurile de cadavre aruncate pe jos. Se uită în jur ; liniștea albastră a golfului parcă îi mai dădu curaj.

Ascultînd cu încordare la fiecare pas, Ayan părăsi ultima treaptă a scării și se îndreptă spre cabina lui Harvey. Ușa nu era încuiată ; o deschise încet și rămase împietrit, scormonind cu privirea ; deodată tresări de bucurie ; din pat îl fixau ochii grei de oțel ai cîrmaciului, de parcă nu l-ar fi recunoscut.

— Harvey ! șopti tînărul apropiindu-se. Harvey !

Cîrmaciul deschise gura și schiță o mișcare a buzelor. Prima încercare de a vorbi dădu greș. Apoi — și se vedea cît îl costă acest efort enorm — Harvey horcăi :

— Băiețaș !... Ay !... Pe scurt, au plecat toți. Eu crăp, sînt rănit aproape de inimă... La drept vorbind, am fost un prost... Eu și Rage... ne dușmăneam... dar nu...

Dădu din mînă, își scărpină bărbia de pătură și continuă :

— Șacalii s-au împrăștiat, Ayan. Eu și cu Rage ne-am împotrivit ; știi, în îndeletnicirea noastră e tîrziu să-ți mai cauți alt refugiu. Unde mai pui că Pad a murit... N-au fost în stare să aleagă un

alt căpitan... turmă !... Chiar în ziua în care ai pornit la drum ne-am încăierat... Christopher s-a dus după Pad... l-a împuşcat Janner. Nu pot să-ţi povestesc, Ay, mă tot strînge ceva de gît şi mă înjunghie în spate... Dar, uite... Vei înţelege totul... Hotărîsem să împărţim ce avem, ne îndemnase Siegby. Goeleta e pustie, Ay, au plecat, toţi au plecat.

Harvey tăcu, trăsăturile lui aspre, faţa trasă exprimau o furie turbată.

— Dă-mi apă ! ceru el scurt.

Ayan îi întinse cana de tablă. Rănitul vărsă jumătate pe învelitoare ; spasmele îl sufocau. Ayan îl întrebă :

— Cînd a fost asta, Harvey ?

— Aseară. Toţi... se vor întruni... Singur... du-te... la „Prieten"... Înţelegi ?

— Da.

— Povesteşte-mi, horcăi Harvey. De altfel...

Se sufocă, închise ochii şi rămase nemişcat. Ayan se aşeză şi-şi propti capul în pumni ; umerii şi gîtul îi tresăltau greu ; era un plîns fără lacrimi, mut. Harvey adormise pesemne. Efortul făcut îi luase ultima vlagă a trupului străpuns de gloanţe, gata să se stingă.

— Stella, rosti Ayan cu un glas mai scăzut decît respiraţia rănitului. Ce o să fie mai departe ?

Trecu poate o jumătate de ceas ; revenindu-şi, cu durere în suflet, îl cerceta atent pe cîrmaci. Dorinţa de a fi ascultat, de a transmite o parte din greul ce-l apăsa, fie chiar şi unui suferind care era mai mult mort decît viu, trezi în el o explozie de cuvinte :

— Harvey, ştii, mă doare, la fel ca şi pe dumneata. Eu... mi s-a întîmplat, dar dumneata nu ştii nimic... Aş fi putut să fiu fericit, Harvey !

Tăcu şi-i răspunse tăcerea.

— Harvey, vorbi Ayan din nou, ridicîndu-se, pot să-ţi fiu de folos. Mi-ai fost drag şi dumneata, Harvey, dar, vezi, cu mine nu s-ar fi întîmplat să fugă toţi care încotro ; asta-i sigur. I-aş fi stăpînit, cum stăpîneşti o haită de cîini. Harvey ! Am să-ţi pansez rana ; şi-apoi ai vrea probabil să mănînci ceva. Cine te-a rănit ?

Întinse mîna, atingîndu-i umărul. Harvey tăcea. Ayan îl scutură, apoi se apleca şi-şi lipi urechea de pieptul lui : se sfîrşise.

— Adio, cîrmaciule ! spuse marinarul. Acum sînt singurul supravieţuitor pe bord. Adio !...

Urcă pe punte şi descoperi ceva alimente — pesmeţi, o bucată de carne de porc zvîntată — şi se apropie de bord. Barca legănîndu-se, lovea cu pupa în goeletă ; coborî şi îndată, înainte ca piciorul să-i atingă fundul, îşi aminti parcă de ceva şi o luă grăbit înapoi spre camera de muniţii, unde stăteau înşirate butoaiele cu praf de puşcă.

Cînd o părăsi, în urma lui se ridica un fum subţire de la fitil.

— Îţi vei justifica numele, spuse el mînios, dar stăpîn pe sine. Ia-ţi zborul !...

Pe mal, părăsind barca, Ayan se destinse. Corabia singuratică, adormită, se profila zveltă ca o pată neagră pe fondul azuriu. Nu trecu mult timp şi o bubuitură cutremură cerul. Un val mare înspumat veni spre ţărm, linse picioarele lui Ayan şi încet, ca sîngele din obrajii ce pălesc, se retrase în adîncuri.

— Strîmtoarea m-a trădat, zise tînărul, oare m-am salvat ca să conduc nişte cadavre ? Una ca asta nu e cu putinţă.

Izbucni în rîs. Era acelaşi rîs ciudat, gutural, care exprima dîrzenia vieţii.

— Voi veni, rosti el trimiţînd un zîmbet înspre nord, voi veni ! Duc cu mine un cîntec, cîntecul meu.

Porni spre locuri populate, îngînînd o melodie :

Cu o corabie nu se sfîrşeşte pămîntul !
Hei, căpitane, plăteşte peşin !...
Ca un bătrîn astrolog priceput la stele
Mă descurc eu la cîrmă şi vele
Mă leagănă valurile de cînd mă ştiu
Pe corăbii şi zvelte fregate :
Sînt neam cu oceanul, el îmi e frate
Iar parîmele îmi sînt jucării...

Plecă.

Şi atunci cînd va muri în singurătate, va rosti aceleaşi cuvinte mari, ferme, pline de tristeţe şi de gingaşă credinţă :

— Voi veni !...

El e fericit, nu noi.

O PATĂ NEAGRĂ PE RETINĂ

I

CÎND Buttle îşi aruncă raniţa pe patul de campanie şi ridică ochii, văzu în faţa sa trei inşi care-l examinau pe noul venit cu uitătura fixă a unor papagali. Adormiţi, pletoşi, mai mult goi decît îmbrăcaţi, dată fiind căldura de nesuportat, toţi trei se sprijineau cu indolenţă, cînd pe un picior, cînd pe altul ; echipamentul nou-nouţ al lui Buttle le amintea vag viaţa de altădată la regiment.

— Ce să zic, mare scofală să nimereşti într-un fund de ţară ca ăsta, zise fostul funcţionar de birou. Ai săvîrşit vreo crimă gravă ?

— N-am săvîrşit nici o crimă, îi replică Buttle. Am fost mutat aici la cerere.

Buttle se încruntă.

Soldaţii schimbară între ei o privire şi zîmbiră ironic.

— Ce vreţi să spuneţi ? întrebă el cu nelinişte în glas. Ia să fi stat voi la Pocquett, ca mine. Plictiseală şi amărăciune. S-ar putea ca aici slujba să fie mai primejdioasă, iar viaţa mai grea, nu zic nu, şmotrul însă este de o mie de ori mai rău.

— Mai grea ? repetă întrebător un uriaş cu barba galbenă ca paiul.

— Găsesc că da.

— Cea mai mare primejdie, declară al treilea soldat, o constituie apa, rea a dracului. Veşnic te doare burta. Aici nu-i decît var şi nisip. Ştii cum e apa de aici ? După ce o bei, ai impresia că îţi zgîrie maţele.

Buttle îl examină cu luare-aminte pe cel care vorbise, dar nu citi pe chipul acestuia nici umbră de ironie. După care rămase singur ; noii lui tovarăşi se duseră să care apă.

După ce stătu un timp în zăpuşeala şi praful pereţilor de lut, Buttle ieşi în curte.

O droaie de găini umblau de colo-colo, te împiedicai de ele la orice pas, iar cotcodăcitul lor răsuna prin toate colţurile fortului. Buttle le numără — erau pe puţin vreo două sute. Chiar lîngă treptele de la intrare în locuinţa comandantului îi tăie drumul o turmă de porci graşi. Pe deasupra, înaintai greu din cauza rufelor puse la uscat pe frînghii, întinse în toate direcţiile, şi unde predominau cearşafurile şi cămăşile femeieşti.

Nu se auzeau glasuri. Undeva zdrăngănea strident, neplăcut pentru ureche, un instrument muzical indigen, prost. Buttle porni în direcţia din care veneau sunetele şi, în curînd, cotind după un colţ al valului de apărare, dădu de o grădiniţă, năpădită de ceva ce semăna cu căpăţîni de salată, uriaşe, prăfuite. Acolo, în jurul unei mese mari de lemn, şedeau cinci persoane : trei bărbaţi şi două femei.

Comandantul fortului stătea cu capul plecat, cu picioarele întinse şi fuma posomorît.

Ceilalţi doi ofiţeri, subalternii lui, tunşi chilug, trăgeau cu paiul un lichid tulbure din pahare

murdare. Una din femei, tînără, bronzată, căsca neîncetat ; cealaltă, mai în vîrstă, cu un aer vlăguit, ciupea strunele unui instrument rudimentar, care semăna cu un picior de capră. Toţi cinci beau whisky. Oamenii aceştia răvăşiţi, cu părul în dezordine, mai mult dezbrăcaţi, cu mintea înceţoşată de arşiţă, de beţie şi de viaţă trîndavă mişcau anevoie din mîini, şi asta numai ca să ducă paharul la gură sau să alunge muştele.

Buttle rămase locului vreo cinci minute, observîndu-i, dar nu auzi nici un cuvînt. Păreau să rivalizeze între ei în arta de a tăcea. Se urcă apoi pe valul de apărare, năpădit de o iarbă aspră, ţepoasă. Peste pustiul nemărginit, care înconjura fortul, se revărsa dogoarea soarelui cu scînteieri metalice. Fortul era uitat de viaţă şi de duşman. Şi unde o fi acest duşman ? Buttle începu să întrevadă, vag, adevărul. Cu treizeci de ani în urmă, această fortificaţie greoaie de pămînt este posibil să-i fi ţinut într-adevăr la respect pe indigenii de la hotare... acum însă... acum... Buttle căscă cu poftă.

De sus, de pe val, privi interiorul fortului. Prin colţuri, printre magazii şi sub şoproanele răcoroase, de-a lungul pereţilor, dormeau soldaţii, puţini la număr în fort. Buttle îi examină cu atenţie, pînă dădu cu ochii de uriaşul cu barba galbenă ca paiul, pe care-l văzuse la sosire. Flăcăul era culcat pe o parte, cu picioarele strînse, aduse cu genunchii sub bărbie, precum pruncul în pîntecele mamei, şi şuiera pe nas cu putere. Era ceva înduioşător în poza asta a lui !

II

Următoarele zece zile istovitoare, deşarte, fără rost, îl aduseră pe Buttle într-o stare de furie rece, de turbare. Noaptea, ca să se mai distreze, mînca din acadelele aduse cu el din Pocquett şi medita asupra unor aventuri ce nu s-au înfăptuit.

Stînd de santinelă, Buttle conversa cu umbra lui. Luna, strălucind de bucuria de a fi rotundă, îi urmărea mişcările cu ochiu-i tăios şi rece, făcînd să sclipească puşca lui Buttle, cu ape sidefii. Măsura alene cu pasul distanţa dintre pulberărie şi bucătărie, şi înapoi. Deşertul trecuse zidurile de apărare, năvălind în fort cu mii de stele albe şi albastre. O tăcere plină de deznădejde îl pîndea în chip absurd. Paşii soldatului sunau tot mai rar, mai măsurat, ca sub efectul unei adînci depresiuni sufleteşti.

În cele din urmă, într-una din nopţi, Buttle îşi întoarse faţa chinuită spre lună. *Se temea.* Frica îşi făcuse loc în sufletul lui din clipa cînd văzu în închipuire întinderile nemărginite care despărţeau fortul de oraşe şi de calea ferată. Dealtfel, efectul nopţii adînci cu lună a fost mai puternic decît această reprezentare geografică. Simţi în adîncul pieptului un clocot de plîns, dureros, plin de obidă. Era încă tînăr, fără răbdare şi vioi din fire.

După ce umblase aşa două ceasuri încheiate prin curte, Buttle comise o crimă. În cursul unei jumătăţi de oră a fost într-o stare de totală iresponsabilitate.

Dar niciodată, nimeni nu a aflat acest lucru. Forţat cu tăişul baionetei, lacătul de la uşa pulberăriei sări într-o parte şi căzu jos. După ce aprinse un chibrit, Buttle intră pe uşa joasă, dreptun-

ghiulară. Aerul stătut şi chiţcăitul şoarecilor îi treziră bănuielile. Apoi răsunară înjurături şi blesteme dintre cele mai îngrozitoare pe care le-a născocit vreodată omul, pentru că în pulberărie nu era nimic, doar nişte butoaie goale, putrezite demult.

Din tavan căzu un boţ de lut şi-l lovi pe Buttle peste ceafă. Soldatul se pomeni din nou în curte, totul în jurul lui era argintat de lună, care parcă rîdea, uşor ironic ; atunci, fără grabă, Buttle aşeză lacătul la loc. Explozia se produsese, dar numai în imaginaţia sa ; deşi s-a mai produs şi o altă explozie : în locul ruinelor fortului se clătina ruina omului *de pînă atunci.*

— Focul de artificii nu a reuşit, mormăi el, în timp ce făcea să dispară orice urmă a incidentului, nu am însă nici o vină.

III

În dimineaţa următoare avu loc un caz rar : din fort pleca un om echipat şi înarmat pînă în dinţi. Era Buttle.

Plecă din cazarmă, petrecut de tăcerea nedumerită şi dezaprobatoare a tovarăşilor de arme, traversă curtea, omorînd un pui, şi ieşi pe porţile fortului. Chiar atunci, pe valul de apărare se urcaseră comandantul cu nevastă-sa şi un locotenent.

— Seals, cine e ăsta ? întrebă comandantul, văzînd silueta dreaptă a omului care se depărta cu pas cadenţat.

— Unul din soldaţii noştri, după cît se pare, îşi dădu cu presupusul alene ofiţerul. Se duce da... se duce... se vede... undeva...

— De ce ?

— Greu de spus, răspunse locotenentul, după o pauză apreciabilă.

— Acum se vede mic de tot ! exclamă soţia comandantului.

Nici unul dintre bărbaţi nu-i răspunse. Trei perechi de ochi urmăreau plecarea misterioasă a lui Buttle. Pe o cîmpie arsă de un soare orbitor, se depărta, fără să se oprească şi fără să-şi întoarne capul, cu pas ferm şi cadenţat, un soldat mititel, ca o jucărie, îndreptîndu-se spre dunga cenuşie a pădurii, care-ţi sugera ca formă o sprînceană subţire, încruntată a îngîndurare.

— De ce oare merge tot mai departe ? întrebă grav şi concentrat comandantul, urmărind în continuare cum se micşorează silueta lui Buttle. Nu cumva... fuge din fort ?

— Fuge ? Bine, dar merge la pas, replică locotenentul.

Se lăsă tăcerea. Soarele se ridicase mai sus ; cîţiva soldaţi, suiţi pe val, priveau şi ei, cu palma streaşină la ochi.

Buttle se făcuse nevăzut în scînteieri de soare şi nisip.

Atunci vorbi comandantul fortului :

— Seals, trimite, te rog, pe cineva să-l întrebe pe omul ăsta : ce caută acolo ?

— Dar e o simplă halucinaţie, observă femeia. O pată neagră pe retină.

— Posibil, fu de acord comandantul.

— Ni s-a părut numai, din cauza căldurii excesive, încheie Seals.

Şi toţi trei coborîră, oftînd, în grădiniţă, ca să se instaleze în jurul mesei.

LUMINA LUNII

I

PEANCKLE stătea în pragul fierăriei, în picioare, cu un drug greu în mîna stîngă, şi, zărindu-l pe Bryde, care venea spre el, îi zîmbi prietenos.

Era o zi însorită ; fierăria, ridicată de Peanckle, cu puţin înainte, din bîrne de pin aurii, strălucea de curăţenie pe dinafară ; în schimb, pe dinăuntru, ca de obicei, proprietarul fiind o fire distrată din cale-afară, reprezenta un haos de fiare colbuite. Bryde făcu să zăngăne căldăruşa pe care o adusese la fierărie, strînse mîna lui Peanckle şi se aşeză pe prag, cu genunchii larg desfăcuţi. Pălăria, trasă pe ceafă, îi descoperea fruntea înaltă, inteligentă, ochii mici, atenţi îl examinau cu multă curiozitate pe fierar.

— Ce zici, Peanckle, poţi să mi-o repari, întrebă, în cele din urmă, Bryde, răsturnînd căldarea cu fundul în sus. S-a găurit în două locuri, ar trebui să-i pui nişte petice, sau, poate cunoşti vreun alt procedeu ?

— Bine, se învoi Peanckle, ţi-o repar, şi, luînd căldarea din mîna lui Bryde, o aruncă uşurel peste mormanul de fiare vechi, apoi scuipă în palmă, pregătindu-se să aţîţe focul ce mocnea în vatra forjei.

— Cam tîrziu te-apuci de treabă, zise Bryde, intrînd în fierărie şi scotocind cu ochii prin toate ungherele încăperii înnegrite de fum. Ştii, Peanckle, ieri a trecut pe la noi nevasta dumitale.

Fierarul lăsă în jos cu zgomot foalele şi aerul prinse a vui în vatra forjei, ritmic, de parcă ar fi scos nişte oftaturi, împroşcîndu-l pe fierar cu o ploaie de scîntei. Bryde rămase în expectativă, mizînd pe faptul că Peanckle va reacţiona la cuvintele „nevasta dumitale", împingînd astfel discuţia mai aproape de întrebarea ce frămînta întreaga aşezare. Dar Peanckle fixa stăruitor cu privirea vatra forjei.

— A stat puţin, şi a plecat, urmă stînjenit Bryde. N-aş putea spune că arăta bine.

— Zău ? se miră Peanckle. D-apăi ea vine zilnic la voi.

Atunci Bryde se hotărî.

— S-a plîns de dumneata, zicea că ai... mi se părea că avea ochii plînşi... Ce este un conflict conjugal ? Unul, în care un al treilea n-are ce căuta. Eu, unul, nu aprob ca să se bage cineva într-o poveste din asta. Sigur, dacă mi se spune ceva — ascult, dar ca să fac caz... nu, nu mă priveşte. Desigur, îmi zic, au avut motive. Ce fel ? N-am nevoie să le ştiu. Oamenii n-au decît să trăiască aşa cum vor ei. Nu-i aşa, Peanckle ?

— Ai dreptate, întări fierarul.

Decepţionat, Bryde prinse o muscă şi, trist, o aruncă în vatră. Purtarea secretoasă a lui Peanckle i se părea o prudenţă excesivă şi necuviincioasă pe deasupra. Ce-ascunde oare fierarul, muşcîndu-şi încetişor mustaţa ? Dar, poate că nu-i nimic serios, nişte fleacuri acolo ?

Urmă o tăcere. Peanckle bătea fierul cu barosul, oprindu-se în răstimpuri ca să-şi aşeze şuviţele de păr negru, drept, ce-i cădeau mereu pe frunte. Cînd drugul se mai răci, fierarul îl băgă în vatră şi-l întrebă pe vizitator :

— L-ai văzut cumva pe lunganul de Reetle, care se tot ţine de bîrfe ? Azi-noapte s-a plimbat cu barca, şi cred că l-a dus curentul mai departe decît era cazul.

Bryde îşi suflă nasul în batistă, deşi nu simţea deloc nevoia s-o facă.

— Mda, zise el cam în silă, ocolind privirea lui Peanckle. Şi Reetle ăsta... S-a dus într-adevăr cam departe cu barca... pe urmele dumitale... şi putea să facă impresia... Dealtfel, Reetle a fost întotdeauna de o curiozitate excesivă.

— Nu găseşti că este un prost ? întrebă delicat Peanckle.

— Prost ? Tot ce se poate... Chipul lui Bryde se încordă chinuitor, şi, în acelaşi timp, îşi zise că e puţin probabil să stoarcă ceva de la Peanckle.

— E un prost, urmă supărat fierarul, nu i-ar strica să adopte punctul dumitale de vedere : oamenii n-au decît să trăiască aşa cum vor ei, este ? Am zis bine ?

— Da, da, încuviinţă fără chef Bryde. Uite ce-i : trec eu pe seară să-mi iau căldăruşa. N-am nici o grabă. Şi acasă mai am de reparat gardul.

După ce se ridică, se foi puţin pe loc şi plecă, întorcînd încă o dată capul spre uşa joasă, deschisă a fierăriei. Înăuntru dănţuiau flăcări vesele, năbădăioase, luminînd-o toată ; prin scînteierile roşietice se vedea mişcîndu-se silueta adusă de spate a lui Peanckle.

Fierarul mînuia cu mişcări impetuoase foalele, străduindu-se să-şi învingă adînca enervare prin efort fizic. Da, nu va trece mult şi absolut toţi or să-l bănuiască de cine ştie ce grozăvii.

Peanckle zîmbi ; o trăsătură înnăscută a firii lui era adînca aversiune pentru orice fel de explicaţii şi lămuriri ; îl apuca un soi de lene ori de cîte ori era nevoit să le dea : Nu e treaba lor !

Peanckle îşi termină lucrul, închise uşa, se spălă şi porni alene spre casă, înspre îngrămădirea de clădiri greoaie ale orăşelului. În întîmpinarea lui venea nevastă-sa : chipul ei frumos, cu aerul lui uşuratic, era tras ; un zîmbet trist îi flutura pe buze. Peanckle grăbi pasul.

— Bună ziua, căpriţă, îi zise, sărutînd-o în creştet. N-am trecut încă pe acasă, după cele două zile şi nopţi de absenţă, să mergem mai repede, am o poftă grozavă să iau masa de prînz stînd vizavi de tine, Claudia mea ! Ia, ridică-ţi mutrişoara !

Fîstîcindu-se, femeia îşi îndrepta cu gesturi şovăitoare franjurile şalului înflorat, care-i ascundea umerii tineri şi, deodată, fără să-şi schimbe poziţia, se puse pe plîns. Peanckle se încruntă.

— O faci tot mai des, Claudia, observă el, uitîndu-se stăruitor în ochii ei. Gîndeşte-te şi tu, există vreun motiv, cît de mic ca să-ţi strici ochişorii ăştia ? Şi pe deasupra... te mai şi duci să te plîngi altora împotriva mea ; e urît de tot. Ce ţi-am făcut ?

Femeia îşi şterse ochii, care se umplură însă din nou de lacrimi.

— Tu eşti de vină, Peanckle, rosti ea şi notele de reproş din glasul ei alternau cu sughiţuri amare de plîns, e o lună de zile aproape... de cînd... în

fiecare zi... în fiecare noapte... Nimeni nu ştie unde te duci. Lumea a început să rîdă de mine. „Peanckle, zic unii, o, e bărbat, nu glumă !"... Ce spui de asta ? Că doar mie nu-mi sufli o vorbă. Înainte, oamenii făceau tot felul de presupuneri pe socoteala ta... acum vorbesc în şoaptă şi, îndată ce intru eu pe uşă, tac şi se uită cam ciudat la mine. Poate că faci bani falşi, dragul meu... atunci, spune-mi-o... N-am să te denunţ, dar... O, îmi vine tare greu...

Femeia tăcu ; gura întredeschisă a neputinţă şi privirea-i sinceră exprimau o teamă naivă. Peanckle îşi îmbrăţişă nevasta, luînd-o de talie.

— Mă plimb, Claudia, mă duc la vînătoare, zise el grav. Vezi, eu spun adevărul şi, cu toate acestea, tu mă priveşti cu neîncredere. Da, Claudia, atît şi nimic mai mult. Trebuia să ţi-o fi spus mai devreme. Ai şi tu dreptate, de vreme ce vînătorul se întoarce acasă veşnic cu mîna goală... Dar, hai să mergem. Voi încerca să te liniştesc.

O luă de mînă, ca pe o fetiţă mică şi, urmîndu-şi vorba, începu să coboare cu ea dealul. Făcură vreo sută de paşi şi femeia se linişti. Cînd se apropiau de casă, chipul ei arăta calm de tot, lacrimile secară, dar în adîncul sufletului îşi rîdea puţin de fierarul ei, zicîndu-şi : „sucit mai e !"

II

Nisipul de pe mal, scăldat în lumina lunii, se topea în licărul undelor adormite ale rîului, iar şi mai departe, în penumbra fastuoasă a celuilalt mal bîntuită de siluete mute.

Rîul era în plină revărsare. Apa acoperise insulițele, capurile, uriaşele bancuri de nisip, care se usucă spre sfîrşitul verii ; forța înceată a rîului împlinise treptat golurile din trupul descărnat al albiei, — un moment calm de triumf, care-l face pe voinicul pădurii să semene cu un şarpe gigantic, ghiftuit din cale-afară.

Peanckle se opri lîngă un pîlc de chiparoşi cu rădăcinile spălate de curentul rîului, lipăi cu cizmele prin apa rece şi dezlegă barca, prinsă de nişte rădăcini de copaci dezgolite. Mirosea a aer umed, aromat, de primăvară. Lăsînd din mînă vîslele, Peanckle desluşi nişte paşi uşori de om, se îndreptă de spate şi se întoarse.

Malul abrupt, nu prea înalt, brăzdat de crăpături, nu-i permitea să desluşească mai nimic, dar necunoscutul i-o luă înainte lui Peanckle, ieşind din umbra copacilor. Se opri la vreo cinci paşi de acesta, îşi împreună mîinile la spate şi-şi plecă uşor capul pe o parte. Era Reetle, negustorul ; trupul lui deşirat, cu burta scoasă înainte, se contura limpede la lumina lunii. Privirea-i iscoditoare îl învălui pe fierar sîcîitor, apoi şovăi o clipă şi se înfipse în pămînt.

— Te-ai pregătit de drum, dacă nu mă înşel ? întrebă Reetle, slugarnic, dar stăruitor în acelaşi timp. Şi eu, care mă gîndeam, nu ştiu de ce, că dormi la ora asta. Ştii, am ieşit să mă plimb niţel, că azi dimineaţă s-a ţinut scai de mine vagabondul ăla de Crockeas, m-a tot pisat să-i fac rabat, şi tare m-a mai indispus. Altora le zicea : „Reetle este încăpăţînat, dar tot am să-i iau prelatele." Ce zici de el ? Îţi place ? Într-adevăr, prelatele îs ale lui. Cum dă o ploaie — marfa se şi udă. Dracu m-a

pus să mă bazez pe cinstea lui ! Dar, văd că eşti ocupat, Peanckle, că, de fapt, voiam să-ţi cer un sfat. Ce faci, te duci să-ţi încerci puşca cea nouă ? Se zice că înspre ţărm au apărut elani. Eh, în tinereţe am fost şi eu vînător !

Peanckle slăbi lanţul, lăsîndu-l în jos şi, fără să reacţioneze la spusele lui Reetle, se pregătea să sară în barcă. Atunci, celălalt veni mai aproape.

— Tare ascuns mai eşti, spuse el. Ei, ce să-i faci, să fii sănătos. Dar, pe cuvîntul meu, Peanckle, dac-ai şti numai ce interes le stîrneşte tuturor purtarea dumitale !

Peanckle zîmbi ironic. În prima clipă a vrut să-l înjure pe Reetle, dar, abţinîndu-se să rostească vorbe tăioase, îşi făcu apoi socoteala că este o soluţie avantajoasă pentru el ; poate să denatureze adevărul dîndu-i o aparenţă înspăimîntătoare şi stranie pentru ceilalţi. Şi atunci, chiar dacă se va mai vorbi despre misterioasele plecări ale lui Peanckle, apoi numai şi numai într-un singur sens.

— Reetle, zise rece fierarul, am crezut întotdeauna că eşti un om cumsecade, cinstit.

— Eu ?! exclamă Reetle. Nu ştiu cum s-o iau... dar dacă...

— Ascultă. Pentru mine era foarte simplu să-ţi spun : Reetle, m-ai spionat. Influenţat de bîrfele muiereşti şi şuşotelile oamenilor de nimic, care-şi bagă nasul în treburile altora, astăzi m-ai urmărit şi m-ai văzut apropiindu-mă de barcă.

— Niciodată în viaţă n-aş fi făcut una ca asta ! strigă pătimaş negustorul.

— Te ţii de glume ! Ce-i tot dai zor cu prelatele alea ? Mai bine veneai frumuşel şi-mi spuneai direct : „Peanckle ! Sînt curios al dracului din fire, e

un mare cusur, dar n-am ce-i face ! Unde te tot duci în fiecare noapte şi pentru ce ? Mor de curiozitate, nu alta, cînd mă gîndesc că ai dreptul să ascunzi ceva şi nu sufli nimănui o vorbă.“

Reetle deschise gura, descumpănit la culme :

— Ce să zic... începu el, cam încurcîndu-se. De fapt... şi apoi, nu numai eu... dacă vrei...

— Da ? ! zise Peanckle. Dacă îmi juri că nici un suflet de om... m-ai înţeles ? Atunci, să ştii că-ţi spun tot, dar absolut tot — Vrei ?

Ochii negustorului sclipiră chiar sub nasul fierarului.

— O ! Peanckle ! vociferă el în extaz. Nu degeaba ţi-am luat întotdeauna apărarea ! Să mă ia naiba, dacă nu eşti cel mai grozav om din lume ! Crezi că am avut măcar o clipă îndoieli în ce te priveşte ? Da' de unde, zău, ţi-o spun — te admir, cum nu se poate mai sincer !

— Jură, îi ceru grav Peanckle, ferm convins că peste o jumătate de ceas Reetle îşi va călca jurămîntul.

— Jur pe toate tunetele din lume şi pe veniturile mele, exclamă Reetle. Poţi fi pe pace ! Te-am considerat întotdeauna un om deosebit, Peanckle, şi încrederea pe care mi-o acorzi... eh, ce mai !

— Bine, zise Peanckle. Să stăm jos.

Se aşeză, iar Reetle se lăsă lîngă el, pe un bolovan mare. Cele două umbre se răsfrîngeau negre pe oglinda apei. Cu mîna dreaptă Peanckle îşi mîngîia genunchiul, admirîndu-l parcă — mişcare caracteristică pentru el, în momentele de maximă concentrare.

— Dintr-o prostie, începu Peanckle. Dintr-o nimica toată. Dintr-un capăt de coadă de şobolan

se nasc povești de tot felul. Tot așa stau lucrurile și în cazul meu. După ce ai să asculți îndată ceea ce am să-ți spun, ai să te întorci acasă absolut convins că nu avea nici un rost să se scornească legende pe seama lui Peanckle și s-o amărască pe proasta de nevastă-sa — încrezătoare și astăzi — cu minciuni, cum că Peanckle își petrece nopțile în pădure ca să fabrice monede false sau că și-a luat trei ibovnice în oraș... Dacă nu-s de la dumneata citire toate astea, atunci de la consoarta dumitale. Nu ? Cu atît mai bine, în cazul acesta să trecem la subiect.

Aici se cerea un zîmbet enigmatic și Peanckle schiță unul, uitîndu-se drept în ochii lui Reetle cu o privire distrată, exact cum se uită o pisică la cîinele (de sub gard) din fața ei, cățărată în vîrful inaccesibil al gardului. Negustorul, tot numai așteptare, chicoti ; chipul palid al fierarului și liniștea înstăpînită peste undele rîului argintat de lună îi făceau, fără să știe de ce, o impresie sinistră.

— Acum două săptămîni, urmă Peanckle, netezindu-și grijuliu genunchiul, mă întorceam din oraș cu barca asta, nu am calculat însă bine timpul, și am pornit la drum cînd începuse să se întunece. Sufla un vînt puternic, neplăcut și, pe deasupra, nimerisem într-o zonă unde curentul era repede. Mă știi, nu sînt amator să mă istovesc, atunci cînd nu este neapărat nevoie, de aceea, vîslind spre capul Broaștelor, am tras barca pe nisip, am făcut repede un foc de vreascuri și, rupînd niște crengi de pin, mi-am pregătit un culcuș. Se lăsase întunericul. După cum știi, Reetle, dacă stai multă vreme cu ochii la flăcări, și apoi întorci brusc privirea înspre întuneric, noaptea din jur pare și mai neagră. În-

chipuie-ţi însă mirarea mea, cînd, după ce am admirat pe săturate priveliştea cărbunilor încinşi, întorc capul, şi, ce să văd : se luminează de ziuă. „Nu se poate să vină atît de repede dimineaţa", mi-am zis, sărind în picioare. Dar, într-adevăr, se luminase de-a binelea. Nu pot, Reetle, să-ţi definesc această lumină ; era ca în plină zi, sau, ca atunci cînd străluceşte luna, dar fără umbre. Totul numai lumină : pămîntul taciturn, legănat de somn, rîul, norii plutind alene undeva, pe bolta cerului, departe — un tablou neobişnuit şi straniu. Înaintez cîţiva paşi spre apă. Să lăsăm descrierea a tot ce resimţeam în clipele acelea ; doar trei cuvinte cred că s-ar potrivi aici : teamă, bucurie, uimire. Apa se făcuse străvezie, întocmai cum e văzduhul, la ţară, deasupra unui gard de uluci ; vedeam fundul, straturile de nisip, curate, nişte bîrne şi, depus peste ele, un mîl negricios, apoi bucăţi de scînduri ; deasupra lor, mişcînd alene din aripioare, peşti mari şi mici, iar jos, sub ei, întocmai ca tufele unei pajişti sub păsările ce se lasă pe crengile lor, se întindea un covor verde de plante subacvatice.

Am întors capul, închipuindu-mi că mor şi că este ultimul freamăt al închipuirii. Apoi am văzut pădurea şi am răsuflat sau, poate, am scos un oftat. N-o văzusem niciodată atît de frumoasă ca în noaptea aceea. Plină de lumină, aceeaşi lumină delicată, aurie, se vedea departe, departe, pînă-n străfundurile desişului ; şi unde mai pui că era primăvară, cînd totul înfloreşte năvalnic. Trunchiurile, solzii mici de pe scoarţa copacilor, acele răşinoaselor, frunzele, florile, pînă şi mlădiţele cele mai gingaşe şi mai subţirele — pînă şi muguraşii mici cît

gămălia unui ac, toate rivalizau, literalmente, între ele, cu o limpezime ieşită din comun.

Peanckle se uită la negustor. Se dăduse mai la o parte şi acum şedea la vreo patru-cinci paşi de fierar.

— Uimitor, mormăi Reetle.

— M-am întins pe spate, urmă Peanckle, pentru că eram speriat, uluit. În preajma mea, trosnea slab focul de vreascuri. Şi mă gîndeam : cine o fi aprins lampa asta gigantică fără umbre, luminînd pămîntul adormit, aşa, cum noi, în toiul nopţii luminăm o odaie întunecată. Raţionamentele mele erau neputincioase. Tocmai în momentul acela s-a apropiat de mine el.

— *El* ? întrebă surd Reetle, clipind din ochii-i larg deschişi.

— Da, el şi o femeie micuţă, mai mult dezbrăcată, care se lipea strîns de el. Avea un aer cam primitiv, cu capoţelul ei din frunze de arţar, straniu, însă cochet într-un fel ; de altminteri, nu cred că realiza ce anume îi lipseşte costumului ei. Am eu unele motive să cred că nu mă înşel. *El* era îmbrăcat şi destul de caraghios : închipuie-ţi un bărbat, care pentru prima oară şi-a pus haine de orăşean — este firesc să nu ştie cum să se poarte. La fel şi cu el : gulerele tari îl oboseau groaznic, pesemne, pentru că învîrtea din cap fără întrerupere, scotea mereu din mînecile hainei manşetele cămăşii, iar, în răstimpuri, stînd de vorbă cu mine, îşi examina cu atenţie butonii de la manşete. Era tare mic de stat şi mi-a făcut impresia unui om bun la suflet şi sfios la culme. Femeia îl ţinea de mînă, lipindu-se strîns de umărul lui ; uneori, atunci cînd, după părerea ei, omul spunea ceva nepotrivit sau de

prisos, ea îl ciupea uşor, ceea ce-l făcea să amuţească ruşinat şi să-şi îndrepte, trist, atenţia spre butonii salvatori.

M-am aşezat pe iarbă, ei se apropiară şi se opriră lîngă mine...

— Oho ! zise Reetle, pălind şi zgribulindu-se pe bolovanul lui. Cum de ai putut să rămîi stăpîn pe dumneata ?

— Ascultă mai departe, îl întrerupse calm Peanckle.

— Dormeaţi, îmi spuse el, îndoindu-şi genunchii într-un fel ciudat, ca şi cînd l-ar fi băgat cineva sub o presă hidraulică, şi eu, care nu ştiam... Ne-au trezit, dormeam şi noi, ea s-a speriat... Spunînd aceasta, se uită la femeie. Ştiţi, azi dimineaţă a trecut ăla... ei, ăla de tot clămpăne pe apa rîului, seamănă cu o cutiuţă şi arde întruna. Da, voiam să spun că ea nu poate suferi acel urlet metalic, deşi mulţi susţin că nu cîntă rău şi că numai fumul...

— Vaporul, vrei să spui ? am zis eu.

Făcu ochii mici şi îi aţinti asupra mea.

— Da, voi aşa îi ziceţi, se învoi el, tot aia e. Şi uite, tremură toată ziua, de atunci. Am hrănit-o, domnule, te rog să mă crezi, astăzi a mîncat şi s-a amărît aşa nu pentru că i-ar fi foame, nu... Însă ea nu poate... Îndată ce se aude acest va... sau cum îi mai zice, gata, începe o întreagă istorie.

Femeia îl ciupi uşurel de ureche şi omuleţul se ruşină din nou.

— Ştiţi ! exclamă el într-un tîrziu, înflăcărat, după ce îşi făcuse de lucru pe săturate cu butonii. Am pleca de aici, dar... n-avem cu cine să ne sfătuim, dar absolut deloc. Nimeni, ca şi noi, nu ştie nimic. Se spune, ce-i drept, că pe cursul de

sus al rîului sînt locuri liniştite, unde nu vezi d-astea... — în general, nu e zgomot şi nu te tulbură nimeni — eu însă nu ştiu dacă este aşa.

La rîndul meu m-am uitat lung la el. Ochii lui cu ape schimbătoare îţi aminteau două lacuri mici de pădure la ceasuri diferite : ba erau şterşi, stinşi, ba se învăpăiau sclipind cu toate culorile curcubeului.

— Acolo sînt oraşele, urmă el, arătînd cu un gest al mîinii spre mare şi zgribulindu-se, ca de un frig năprasnic. Se construiesc din piatră şi fier. Nu am la inimă aceste... cum, naiba le zice ? Ca...

— Casele, i-am suflat eu.

— Exact. Părea să se bucure grozav că-i vin atît de prompt în ajutor. Da, casele... dar, spuneţi-mi, în susul apei sînt drăcii din astea ?

— Sînt şapte oraşe, i-am zis. Şi se mai construiesc altele noi.

Adînc tulburat de cele auzite, rămase multă vreme pe gînduri. Apoi izbucni în rîs, punîndu-mi, în treacăt, mîna pe umăr, cu zîmbetul mulţumit al unui băieţaş care a prins o vrabie.

— Aşa, va să zică, rosti el, se fac din piatră şi fier, nu-i aşa ?

— Sigur.

— Ei, aflaţi că n-au să le obţină *ei*. Pînă la poalele munţilor, aici nu găseşti nici piatră, şi nici fier. *Ei* vor rămîne cu buza umflată.

— Şi astea, care-s ca o cutiuţă, la ce servesc ? am spus cu un zîmbet.

— Vap-poar-rele ? întrebă el greu şi se întristă. Credeţi ?

— Indiscutabil.

În timp ce omuleţul se străduia să-şi revină după această nouă lovitură, femeia îşi plimba absorbită un deget pe pielea cizmei mele, smucindu-şi înapoi mîna ori de cîte ori îmi mişcam piciorul.

— În cazul ăsta o să plecăm de aici, rosti el, şi vorbele lui sunau mai mult a întrebare. Nu are nici un rost să rămînem. Dealtfel, toţi o să plece. Pădurile vor fi pustii. Am auzit că nu vor mai fi păduri, şi nici măcar iarbă, e adevărat ? Nu-i nimic, undeva tot o să plecăm.

Mi se făcuse milă, Reetle, de ei, de aceste mici fiinţe ale pădurii. Dar cum să le vin în ajutor ?... Sufeream împreună cu ei. Şedeam aşa, noi trei, în jurul nostru stăruia suflarea liniştită a vieţii ; eram tăcuţi, cuprinşi de un fel de toropeală tristă, melancolică.

— Am mai auzit ceva, zise el cu un aer vinovat, se pare că lucrurile se vor petrece aşa : pretutindeni nu va rămîne decît piatră şi fier, şi vap-poarrele, atît şi nimic mai mult. După aceea *ei* o să vrea să trăiască din nou în vecinătatea noastră ; o să-i obosească, se spune, asta, cum îi zice, elec...

— Electricitatea.

— Da, da. Deocamdată, deci, noi am putea să stăm undeva în exil. Cum credeţi ?

În clipa aceea am auzit un plîns încet şi monoton ; ca foşnetul conurilor de pin ce cad la pămînt.

— Ei, asta-i, zise el, dacă-i aşa, dormi puţin. Ce rost are să plîngi ?

Femeia plîngea înainte, în hohote, pe umărul lui. Din ochii ei mici, limpezi, lacrimile se rostogoleau şiroaie.

— Mi-e somn, tot repeta ea, şi iar trebuie să mergem, şi iar...

Se întoarse spre ea şi deodată se mistuiră amîndoi ; un timp, pe nisipul strălucitor mai fremătară două siluete străvezii, apoi pieiră. Atunci, Reetle, m-am ridicat ; era întuneric, focul meu din vreascuri, ud de rouă, sfîrîia.

După aceea i-am întîlnit în fiecare noapte. Vin şi pier, dar printre tînguirile lor poţi afla şi multe lucruri despre viaţa acestor fiinţe. Acum fac asta mereu — iau barca şi pornesc. Aseară, de pildă, am analizat împreună trăsăturile urîte în firea lupului. Vezi dumneata...

Peanckle se întoarse. Pe bolovan nu mai era nimeni ; paşii repezi ai lui Reetle se stingeau în depărtare.

„L-am speriat, se gîndi fierarul, acum mă socoteşte smintit, posedat de forţe necurate, ceea ce este tot pe acolo — prieten cu însuşi dracul. Dar uitasem, mi se pare, cu desăvîrşire, de prezenţa lui. Lumina lunii e..."

Nu-şi spuse gîndurile pînă la capăt şi privi în sus, unde luna limpede ţesea o poveste, povestea propriului său suflet închis şi nemărginit. Apoi, ocolind cu grijă băltoacele, Peanckle se urcă în barcă, împinse cu vîsla nisipul, făcîndu-l să scrîşnească, şi se mistui în penumbra străvezie a nopţii.

III

— Şi unde să-l căutăm ?

— În iad.

— Fără glumă, zi, încotro să vîslesc ?

— Deocamdată, drept înainte. După aceea, unde vedem lumină, acolo ne îndreptăm.

După un moment de derută, provocată de acest scurt dialog, vîslele se avîntară cu atîta repeziciune, încît cîrmaciul se clătină, gata să cadă pe spate. Urmară cîteva minute de tăcere adîncă, apoi, cel care recomandase drumul spre iad, şopti surd :

— E întuneric beznă ! Sean, mai toarnă ulei în felinar ; acuşi se stinge.

— Eu zic să ne întoarcem, declară Pasck.

— Întoarce-te, îi răspunse omul posomorît, cu o nuanţă de răutate în glas. Mergînd pe apă, ajungi la mal, iar acolo te urci în barcă.

Urmă o explozie de rîs. Veselia celorlalţi îi arătă celui care-şi bătuse joc de Pasck, că vorbele lui sînt oarecum caraghioase, şi atunci rîse şi el, la urmă, netam-nisam, pentru că chiar în clipa aceea Andy se lovise rău cu vîsla peste picior, ceea ce îl făcu să geamă cu furia blîndă a unui înger care a lăsat să-i scape vreo două suflete acceptabile.

— Luna s-a ascuns, zise Pasck, cum nu se poate mai la timp ! Acum, Lewis, învîrte-te pînă-n zori.

— Nu, spuse posomorîtul, căruia îi zicea Lewis, trebuie limpezită povestea. Vreau să văd jocurile drăceşti ale lui Peanckle... sau am să îngîn un cîntecel, care se va numi „Reetle, fereşte-ţi coastele !“, că de nu...

Tăcu, ameninţînd cu pumnul înspre sud-vest. Trăgînd din răsputeri la vîsle, în licăririle palide ale unui felinar ce fumega, patru siluete de bărbaţi înaintau pe oglinda apei, profilîndu-se pe fundalul unei mici ambarcaţiuni. Cel, pe care-l chema Pasck, întrebă :

— E oare cu putinţă ca cineva să facă asemenea glume ?

— Cu alte cuvinte, sîntem nişte nătărăi, îl corectă îndurerat Lewis. N-ar strica să ne întoarcem din drum şi să-l mai luăm la întrebări pe Reetle, nu-i aşa ? Aş putea să vă povestesc, urmă el, cum unul, n-are importanţă cine, a intrat într-un lan de porumb.

Abia după vreo cinci minute, lui Sean îi trecu prin minte să se intereseze ce-a căutat nenorocitul tocmai acolo ?

— S-a înecat, îl lămuri Lewis, îngîndurat, s-a înecat pentru că acolo era un lac şi nicidecum un lan de porumb. Aţi înţeles ?

Cineva oftă. Andy întoarse capul spre mal.

— În stînga se vede o lumină, zise el, oprindu-se din vîslit.

Aşteptarea plină de nerăbdare, sinistră într-un fel, atinsese punctul culminant al încordării. Lewis îndreptă barca înspre stînga, unde, chiar la marginea pădurii, în preajma unui banc întins de nisip pîlpîia, roşu, un foc de vreascuri. Mic şi singuratic, îi atrăgea pe cei patru flăcăi : poate că tocmai acolo şedea Peanckle ?

Ca la comandă, fără să se fi înţeles între ei, Sean, Andy şi Pasck, se apucară cu multă grijă să tragă la vîsle, parcă nici nu le mai ridicau în văzduh, ceea ce făcu barca să lunece spre uscat, uşor, ca şi cînd i-ar fi crescut aripi ; în cele din urmă se opri locului, izbindu-se de nişte buşteni de la fund.

— Ei, daţi-vă jos, rosti fîstîcit Lewis.

Porniră toţi grămadă, în tăcere, abătuţi de linişte a din jur şi de presimţirea unei dezamăgiri. Peanckle şedea pe vine, chiar lîngă foc ; într-un ceaunel, atîr-

nat deasupra jăraticului, sfîrîia și gîlgîia ceva ; doi ochi rîzători se opriră întrebător pe figura lui Lewis.

— Uite, ne încălzim și noi un pic ! zise cam nefiresc Sean, ocolind privirea fierarului.

Lewis zîmbi posomorît, așezîndu-se cu umărul spre foc ; Pasck se opri mai la distanță ; Andy își scoase șapca din cap și o săltă în aer, fără să știe pentru ce.

— Vă plimbați, care va să zică, rosti rece Peanckle.

— Noi ? întrebă Andy. Da... mergeam cu barca și... am văzut focul ăsta... însă... Lewis a pierdut cutia cu chibrituri... și uite... înțelegi, mata... ne-a venit poftă să tragem o țigară... Nu-i așa, Lewis ? Ei... și... atunci... noi... aia... Bună seara !

Ceaunul se clătină ușor. O spumă cenușie se revărsă peste flăcări, răspîndind un fum înecăcios, plescăind și sfîrîind pe jăratic. Peanckle se repezi să ia de pe foc fiertura, apucînd ceaunul cu ajutorul unui băț, și-l așeză cu grijă pe iarbă.

— E supă, zise el. Vreți să gustați ?

Patru bărbați schimbară între ei niște priviri bănuitoare, apoi, ca la comandă, îi întinseră lui Peanckle mîna.

— La revedere ! zise Andy. Trebuie să plecăm : avem nevoie să... Lewis, aprinde-ți pipa.

Lewis se execută, pîrlindu-și mustățile, întrucît mîinile îi tremurau, după care, se retraseră cu toții vorbind, cu jumătate de glas, despre locuitorii tainici ai pădurii, inaccesibili pentru ochii lor.

Cînd, legănîndu-se, cele patru siluete se pierdură în noapte, dintre nori își scoase capul luna și potopi cu strălucirea ei neliniștită, înfiorată, conturul depărtat al malului opus.

STÎLPUL INFAMIEI

I

ATÎTA timp cît locuitorii coloniei Kintersville umblaseră prin mlaştini, dezrădăcinînd tot soiul de cioturi, pe-a căror suprafaţă tăiată ar fi putut să se aşeze cu uşurinţă, bălăbănindu-şi picioarele, şase oameni, atîta timp cît au fost preocupaţi de astîmpărarea primitivă a foamei, de lupta împotriva elementelor nomade, hoinare care mişunau prin ţinut, precum şi de baterea pilonilor necesari pentru temelia viitoarelor lor cuiburi, cel mai sever dintre moralizatori ar fi putut să-i prindă poate doar cu o predilecţie excesivă pentru expresii cam energice.

Cînd casele au fost ridicate, lanurile arate, iar pe uliţi au apărut firme pe care sta scris : „Şcoală", „Hotel", „Închisoare" şi altele, cînd viaţa porni să curgă într-un şuvoi plicticos-utilitarist, ca apa captivă dintr-o ţeavă de drenaj, începu să plouă cu tot felul de întîmplări. Era întîmplărilor a fost inaugurată de clasicul avar Glassin care pierdu în favoarea cheltuitorului Petagru, un *bon-vivant* notoriu, toată averea : casă, cai, garderobă, maşini agricole, rămînîndu-i doar izmenele de pe el.

Apoi urmaseră spargerile, falsificarea unui testament, o baricadă la răscruce de uliţi, cînd trei nebuni şi-au apărat cu carabina în mîini, drepturile

la peticul lor de pămînt ; unul dintre ei, ucis, a fost ridicat de la locul încăierării cu ţigara de foi strînsă între dinţi. O nevastă fugise de la bărbat ; un altul, care avea o prietenă adorabilă şi doi copilaşi, se pomeni cu o pleaşcă : de departe, din occident, aflîndu-i-se după multe căutări adresa, sosi o femeie scăldată în lacrimi ; purta numai lucruri de mare lux, avea părul roşu şi nişte sacvoiajuri superbe, noi-nouţe.

Ultimul eveniment ce stîrni indignarea bărbaţilor bărboşi şi a femeilor ciolănoase din Kintersville — care, fiindcă veni vorba, în cele opt luni de viaţă în corturi cunoscuseră toate deliciile flirtului primitiv cu sclifoseli grosolane — a fost răpirea infamă, mîrşavă, nedemnă de un om cinstit, a drăgălaşei Dasy Crock. Era o fată foarte frumuşică şi liniştită. Cel care se uita la Dasy mai îndelung, avea la un moment dat senzaţia (mereu crescîndă) că tot trupul i se învăluie cu o pînză de păianjen tremurătoare, luminoasă. Dasy avea mulţi admiratori, o răpise însă Juan Chnor, pe înserat, cînd în perspectiva colbuită a străzii luminată de un soare gata să apună este greu de desluşit dacă s-au încăierat nişte tauri, întorcîndu-se de la adăpat, sau, astupînd cu palma gura unei fete, cineva o urcă de-a latul şeii ca s-o răpească. Dealtfel, Juan fusese întotdeauna un tînăr politicos, deşi locuia singur-cuc, ceea ce, după cum se ştie, predispune la brutalitate. Cu toate acestea, nimeni nu se aşteptase la un gest atît de violent din partea acelui tînăr.

Este cert însă că la un bal, cu o săptămînă înainte, Juan se întreţinuse îndelung cu Dasy, vorbind în surdină. Cei care urmăriseră scena au semnalat că tînărul arăta nenorocit, palid la faţă, pierdut.

„Crede-mă, Juan, nu iubesc pe nimeni", îi declarase fata. Femeia care desluşise aceste vorbe a fost trei zile la rînd în culmea fericirii : difuză fraza asta, însoţită de comentarii adecvate, şi cu intonaţii variate. Mergînd în galop, la liziera unei păduri, calul lui Juan s-a poticnit într-o groapă rămasă de pe urma ploii şi şi-a rupt piciorul ; răpitorul a fost prins exact la un ceas după săvîrşirea crimei.

Mulţimea de călăreţi, adunată la locul accidentului, se bulucea într-atîta, încît nimic nu se putea înţelege din foiala aceea înverşunată de braţe şi spinări. În cele din urmă, cercul s-a rupt şi Dasy, care zăcea într-un leşin adînc, a fost tîrîtă spre tufişurile din preajmă. Fraţii fetei, tatăl ei şi unchiul îl cotonogiră în tăcere pe Juan, strivit sub calul care zăcea pe pămînt, apoi, obosiţi şi asudaţi, se depărtară cu ochii scăpărînd de mînie, iar de pe jos se ridică o arătare sfîşiată scuipînd cheaguri de sînge. Vînătăi uriaşe împestriţau chipul lui Juan. Avea un aspect jalnic, de speriat, se clătina şi hîrîia, scoţînd nişte sunete ce aduceau vag a cuvinte.

Justiţia imperfectă a acelor locuri sălbatice, neavînd în cazul dat motive directe, bine determinate, de a-l suprima pe Juan, l-a tras totuşi la răspundere pentru insultă gravă adusă familiei Crock şi tinerei Dasy. După multă zarvă, gălăgie şi altercaţii îndelungate, Juan a fost legat cu mîinile încrucişate la spate de un stîlp de lemn, bătut în pămînt în faţa hotelului ; urma să stea astfel, fără apă şi fără hrană, douăzeci şi patru de ore, după care să-şi ia tălpăşiţa de bună-voie încotro o vedea cu ochii.

Juan se supuse ceremonialului, mişcîndu-se exact ca o muscă, după ce a băut otravă. Nu scotea o vorbă. Iar „autorităţile" din Kintersville şi tot soiul

de gură-cască, după ce se opriră la o distanţă respectabilă ca să-şi admire opera, se retraseră alene pe la casele lor.

Se lăsase întunericul. Lingîndu-şi buzele rupte ce i se lipeau de dinţi, năclăite de sîngele uscat, Juan îşi ticluia un plan de răzbunare. Sufletul îi era pustiit ca după un pîrjol, nu simţea nici ruşine, nici furie ; îşi amintea doar cine şi cum îl bătuse, cine-i vorbise mai răutăcios, cine strigase mai tare. Toate acestea cereau puteri nu glumă, şi în curînd Juan obosi ; atunci în mintea lui îşi făcu loc gîndul că nu o va mai revedea niciodată pe Dasy. Îşi reamintea povara dulce a trupului ei care fremătase în braţele lui, bătăile repezi ale inimii care, în acele scurte clipe fericite, bătuse la pieptul lui, capul fetei răsturnat şi sărutul lui, unicul, acolo, pe pieptul fetei, unde i se desfăcuse un nasture. Şi copleşit de o mîhnire fără margini, Juan gemu surd şi-şi încordă braţele : simţi îndată pe piele arsura frînghiilor cu care era legat. Încă o noapte şi o zi !

Se sprijinea ba pe un picior, ba pe altul. Din cînd în cînd, încerca să se convingă că totul a fost un vis, îşi dădea capul pe spate şi, lovindu-se cu ceafa de stîlp, îşi fărîma iluzia de o clipă. Prin preajmă, în întunericul nopţii auzea furişîndu-se spre el nişte paşi, amuţeau în dreptul lui, ca apoi, depărtîndu-se alene, să se piardă la răscruce.

Ferestrele îşi stinseră treptat luminile, o siluetă tulbure se apropia de Juan, oprindu-se întruna, şovăitoare şi, deodată, acesta se emoţionă şi se înroşi tot ; sîngele îi năvăli la tîmple, pulsînd des. Un sentiment de ruşine adîncă potopi mintea lui Juan. Închise ochii, gemînd, dar îi deschise din nou în clipa următoare. Dasy se oprise înaintea lui, aproape de

tot, cu chipul trist şi ochii larg deschişi ; dar Juan nu putea întinde mîna spre ea să ceară îndurare.

— Şi tu... ai venit să te uiţi, rosti el încet, pleacă, te rog, şi iartă-mă !

— Plec îndată, răspunse fata în şoaptă, precipitat, dumneata nu te-ai apărat deloc, cum de ai admis toate astea ?

— Ah ! zise Juan. Păreri de rău ; dar este prea tîrziu, Dasy. Mă chinuieşti, şi eu tot te iubesc. Pleacă, nu, nu pleca... Sau, mai bine, pleacă ; cred că este totuşi cel mai bine.

— Îmi pare nespus de rău pentru dumneata. Rostind aceste cuvinte, Dasy întinse mîna, mîngîindu-i părul răvăşit cu o mişcare repede, maternă. Dar ce faci, nu plînge ! Ascultă, nu... mai bine plec, să nu ne vadă careva.

Se retrase în întunericul nopţii şi nu i se mai auziră paşii. Tremurînd de plîns, dar cu zîmbetul pe buze, Juan înghiţea picăturile mari, sărate ce i se rostogoleau din ochii nemişcaţi, larg deschişi ; îi încălzeau obrajii şi-i încălzeau şi sufletul.

Deodată, zbură şuierînd o piatră, se lovi cu zgomot de stîlp, ricoşînd atinse uşor urechea lui Juan şi căzu la picioarele răpitorului.

— Pentru tine, Dasy, zise Juan, numai pentru tine.

II

Dimineaţa, cînd lumea începu să se adune, întrucît mulţi nu dormiseră noaptea, vrînd să se uite cît mai devreme la cel care tulburase ordinea publică, Juan a fost lăsat liber. Un grup de flăcăi, hlizindu-se cam stînjeniţi, se apropiară de stîlp, venind din

spate, iar fratele Dasy-ei, un voinic deşirat, cu dinţii ieşiţi în afară, tăie frînghia cu un briceag.

— Ordin să-ţi dăm drumul, mormăi el, tuşind ca să-şi dreagă glasul, şi... ia vezi, să nu te mai prindem prin părţile noastre.

Juan căzu, proptindu-se cu mîinile de pămînt, se ridică şi, clătinîndu-se de la dreapta la stînga, ca şi cînd ar fi mers pe o punte de corabie în plină furtună, se îndreptă spre casă. Mulţimea, încordată, se dădu la o parte.

Peste un ceas la uşa căsuţei lui Juan se bălăbănea un lacăt. Ferestrele bătute în scînduri, urmele lăsate de copitele unui cal de-a lungul gardului, tăcerea ce se înstăpînise între ziduri — toate indicau că voinţa coloniei fusese respectată. Juan a fost văzut călare pe celălalt cal al său, alb cu crupa şi coada roaibe, cînd trecuse, fără să întoarcă privirea înapoi, pe după ogrăzi, înspre fîneaţa cosită a lui Crock. De acolo pornea cărarea de pădure, drumul fiarelor şi al vînătorilor.

Înainta la pas, arzînd de dorinţa să-şi întoarcă din drum calul ca măcar să se mai uite o dată la fereastra atît de cunoscută a Dasy-ei. Trăgînd de hăţuri, cu greu reuşea să ridice mîna umflată. Cînd ajunse pe malul unui pîrîu, opri calul, aruncînd ochii în undele scînteietoare ale şuvoiului : de acolo îl privi un chip umflat, întunecat. I se părea o nimica toată să-şi aleagă locul unde urma să se stabilească — pămîntul era necuprins. Din locul unde cărarea cotea spre munţi, dincolo de pădurea albastră din zare trecea drumul ce ducea spre un mare oraş portuar. Juan auzi în urma sa un zgomot nedesluşit ; întoarse capul, continuîndu-şi drumul, posomorît, cu gîndul la viitorul său.

Deodată, în vuietul pădurii se desluşi limpede ţăcănit de copite. Juan se opri şi, peste cîteva clipe, gîfîind, îl ajunse din urmă Dasy.

Expresia de uluire fără margini, întipărită pe chipul lui, îi dezlegă limba fetei. Ascultă, ruşinată, toate exclamaţiile lui Juan. El avea impresia că ştie despre ce este vorba, dar se temea să dea crezare propriilor lui gînduri. Apropiindu-se, Dasy spuse :

— Juan, ia-mă cu dumneata. Nu mai am viaţă. Mă mănîncă toţi de vie, au răspîndit zvonul că eram înţeleşi amîndoi. Afirmă chiar că avem un copil, ascuns undeva de ochii lumii.

Juan o asculta în tăcere. Calul fetei i se părea turnat din lumina zorilor.

— Tata m-a insultat, urmă ea. Zice că totul nu a fost decît teatru şi că eu sînt o păcătoasă. Dumneata ştii că este o minciună. Şi nu e nevoie să mă răpeşti a doua oară. Am avut de îndurat un potop de furie, jigniri şi răutate.

— Draga mea, rosti Juan, cu un zîmbet larg pe faţa-i stîlcită, bărbaţii te-ar fi persecutat pentru faptul că nu ei, ci un altul a vrut să te facă a lui... iar femeile, pentru că ţi s-a dat preferinţă. Oamenii urăsc iubirea. Nu te apropia de mine, Dasy : îţi jur, dacă vii lîngă mine, n-am să mă pot abţine şi am să încep să te sărut. Iartă-mă te rog !

În curînd însă erau cap lîngă cap, şi două iubiri, una abia încolţită, cealaltă arzînd demult cu un foc pătimaş, se contopiră, aşa cum un rîuleţ mic de pădure se varsă într-un fluviu, contopindu-şi apele cu ale lui.

Au trăit o viaţă lungă şi au murit în aceeaşi zi.

PE CREASTA DEALURILOR

I

— SÎNTEŢI foarte amabil, dar nu aş putea să povestesc sorbind, în acelaşi timp, din pahar. Fiecare înghiţitură tulbură cursul ideilor mele, întrucît două curente nu se pot întîlni, fără ca unul să nu se înece în celălalt, iar un şuvoi de vin este mai puternic decît slabele cuvinte omeneşti.

Dau la o parte paharul ca să mă uit la el de la distanţă, cum s-ar spune. Aşa e mai bine. Am băut exact atît cît să nu mi se împleticească limba, or eu doresc ca povestirea ce urmează să fie curgătoare şi bine ticluită.

V-am trezit interesul, dar vreau să văd, dacă nu cumva o să zîmbiţi strîmb la urmă. Asta pentru că avem firi diferite, fiecare vede lucrurile în felul său. Unde m-am oprit? Da, ziceam că spre sfîrşitul lui septembrie Yvlett devenise un individ periculos şi făcea tot felul de potlogării, cum s-ar zice, din mers. Toată lumea era sătulă de el, pînă chiar şi reporterii, aş zice, pentru că, lăsînd la o parte orice scrupule, redactorii îi făceau să alerge, punîndu-i să investigheze tot ce era legat de ultimele pozne ale lui Yvlett, iar acesta din urmă nu medita asupra lor mai mult decît un dascăl bisericesc asupra textelor biblice.

Dacă nu l-aţi văzut niciodată pe Yvlett, vă sfătuiesc să-l căutaţi în Valea Fierbinte, unde, după cum circulă zvonurile, hoinăreşte în clipa de faţă şi, cînd daţi de el să-i faceţi o fotografie frumoasă. Chipul lui este ca un cărbune încins, iar părul alb ca neaua, şi zilnic face pe jos vreo patruzeci de mile, lucru verificat.

Fugise de la muncă silnică într-o dimineaţă, la ceasul cînd soarele mai străluceşte în rouă, şi o luase din capul locului la picior, cu viteza maximă. În timp ce temnicerii dădeau să se scuture de acea stare de încremenire, regretabilă, dar imposibil de ocolit în asemenea ocazii, Yvlett sărea din muşuroi în muşuroi prin mlaştină, făcîndu-se apoi nevăzut mai rapid decît o şubă îmblănită la Muntele de pietate ; aşa încît cele opt cartuşe trase în urma lui se irosiră de pomană, iar globul pămîntesc se făcu mai greu, adăugindu-i-se două sute de grame de plumb. Dar ce-a fost, a fost, iar atunci cînd omul are noroc, el se poate arunca cu curaj şi din vîrful unei cupole de biserică, fără nici un fel de urmări nefaste. Yvlett a şters-o şi nici un glonte nu l-a nimerit.

Toţi cei care n-au plătit amendă pentru această distracţie, cam scumpă pentru unii, uitară de ea rapid şi temeinic, întrucît, cu rînduielile noastre, evadările nu sînt cine ştie ce raritate. Scotociră cît scotociră împrejurimile, şi pace bună, nu de alta, dar, mai devreme sau mai tîrziu, cum se întîmpla întotdeauna, mersul firesc al lucrurilor îl aducea înapoi pe ocnaş.

Yvlett nu era de mare clasă, avea la activul său ceva de tipul unui asasinat al nevestei sau al amantului acesteia. Cei care priveau lucid lucrurile de-

clarară, pufăind din lulele, că el a şi dat ortul popii de friguri, sau a crăpat de foame. Dar asta era exact ca şi cum ai pierde mizînd pe calul favorit. Iar lui Yvlett îi fusese probabil scris să le răpească somnul celor drepţi şi cinstiţi. Şi a făcut-o, jur pe coasta lui Adam şi pe talpa iadului, a făcut-o cu iscusinţă ! O luase razna de-a binelea puştiul acesta cu părul argintiu ; a mers din capul locului *va-banque* şi faima lui făcu să zumzăie întreg ţinutul, aşa cum zumzăie o muscă mare şi grasă pe un geam.

Cel dintîi începu să ducă vorba păstorul din colonie, cînd Yvlett, în urma unei discuţii scurte, dar convingătoare, părăsi turma, luînd cu el un berbec. Era bun, desigur, berbecul, dar la o turmă de cinci mii de capete nu conta. Totuşi istoria în sine trezi nemulţumiri. S-a creat, ştiţi, o anume stare de spirit, ca atunci cînd în cîmp deschis sau într-o pădure omul îşi aruncă ochii în stînga, în dreapta şi se informează, aşa, ca într-o doară, dacă nu cumva prin partea locului umblă niscai vagabonzi ? Cum s-au desfăşurat mai departe evenimentele ? Totul se brodea destul de ciudat : întîi lumea îl înjura pe Yvlett, apoi începură să-l blesteme, după aceea se întîmpla cam aşa : dacă un om dormea şi la o sută de mile depărtare careva rostea cuvîntul *Yvlett*, pe cel adormit îl apuca tremuriciul.

Este uşor de închipuit că lumea începu să-şi cumpere arme, mai des decît în mod obişnuit, şi nu *Colt*-uri, ci *Reading*-uri şi *Mauser*-e autentice. Yvlett acţiona de unul singur, cu patima unui jucător de cărţi, şi oricărui alt vînat îi prefera pe fermieri. Nimeni nu se poate plînge de grosolănie din partea lui ; în cazul cînd era refuzat nu înjura, ci trimitea un glonte în capul respectivului, şi cu asta — basta ;

în general, nu-i plăcea să stea de vorbă ; cei care l-au văzut pot confirma că în toate operaţiile sale riscante era gînditor şi concentrat, ca un porumbel pe frigare sau un marabu, la ceasul asfinţitului, cînd peştele saltă pe suprafaţa apei.

Pe vremea aceea umblau să-l prindă, dar era, desigur, un joc cu cărţile pe faţă. Pădurea se înalţă pe o lungime de cinci sute de mile spre răsărit şi miazănoapte ; deşertul care se întinde la hotarul ei este necuprins. În asemenea condiţii, fireşte, pentru un ceas, două, fără să se expună prea mult primejdiei, Yvlett se putea apropia de drumurile mari în diferite puncte ale lizierei.

Rămînea o taină nedezlegată : unde-şi cumpără el praful de puşcă, proviziile, îmbrăcămintea ? Guvernul dădea semne de nervozitate şi, cum se întîmplă aproape totdeauna în asemenea cazuri, făcea reclamă lui Yvlett, trimiţînd escadroane, care, la rîndul lor, făceau să răsune împrejurimile de bubuituri şi zăngănit, avertizîndu-l pe Yvlett mai sigur decît o depeşă urgentă că trebuie să se mai potolească şi să întreprindă drept divertisment o mică plimbare în inima ţării.

II

Cînd mi-a venit rîndul să mă apuc de această treabă murdară, mi-am procurat doi copoi, iar din închisoare am făcut rost de o veche scurtă a lui Yvlett. Cîinii o mirosiră îndelung şi temeinic, întrucît postavul păstra mai multe mirosuri decît o parfumerie şi de ghicit care din ele îi aparţine lui Yvlett puteau să ghicească doar cîinii care-şi res-

pectă nasul. Aveam şase însoţitori. În cursul primelor trei zile semănam mai mult cu un grup de turişti într-o galerie de tablouri, umblînd de colo-colo, cum se nimerea. Cîinii, aş zice, nu erau nici ei mai presus, nu reuşeau să dea de urma dorită, întrucît plouase în zilele precedente.

Treptat, deveneam îngînduraţi, taciturni şi, seara, la popasuri, schimbam tot mai rar cîteva cuvinte, trăgînd cu urechea la şoaptele necurmate ale hăţişurilor. Acest efect al pădurii, domnule, chiar şi pentru unul ca mine, amator să stau la palavre, este o otravă, pentru că nimic nu poate fi mai neplăcut, mai supărător, decît priveliştea pe care o oferă şapte bărbaţi îndemînatici şi deloc fricoşi, oftînd întruna din motive necunoscute. Înaintam spre inima acestui ocean verde ; pulsaţiile lui monotone îţi dădeau ameţeli şi te pustiau de gînduri ; vedeam alternînd umbre şi lumină, umbre şi lumină la nesfîrşit, întocmai ca atunci cînd într-o odaie flacăra unei lămpi se chinuie să moară, ba micşorîndu-se, ba izbucnind din nou. Devenisem toţi şapte cuminţi, tăcuţi ca milogii la biserică ; sincer vorbind, nu pot pricepe vraja asta drăcească, dar mă prinsese cu măruntaie cu tot.

Drept urmare, zelul nostru se mai răcise, iar Yvlett ne părea uneori o făptură care exista unde vrei în altă parte, dar în nici un caz pe pămînt. Din cînd în cînd, le ofeream cîinilor să adulmece scurta veche ; dădeau negativ din coadă şi alergau după papagali. Dar spre seara celei de-a patra zile lătratul lor căpătă rezonanţe neliniştite şi tăioase, şi se pocniră chiar, cap în cap, adulmecînd un punct anume, de neînţeles pentru specia umană.

Am numărat atunci şase zîmbete, la care n-am să adaug pe al meu, întrucît, de obicei, prefer să rîd în sinea mea. Totul rîdea în mine de bucurie şi starea aceea de înţepenire, de moţăială şi slăbiciune îmi părăsi capul mai repede ca somnul, cînd e tulburat de bubuitul tunului. Figurile soldaţilor îmi amintiră nişte boboci de trandafiri ce se desfac. Ca şi mine, se săturaseră să umble fără nici un rost.

Pornirăm, înghiontindu-ne unii pe alţii în trecerile înguste dintre copaci, unde murea lumina înserării şi mîinile se făceau jilave de umezeala frunzişului de plante parazite ce se revărsau în cascade. Trunchiuri de arbori doborîţi de bătrîneţe şi de cicloane ne închideau drumul, copacii se înghesuiau mai strîns unii lîngă alţii şi în penumbra coloanelor lor lătratul sugrumat al copoilor suna temător, ca glasul unui om bătut cu beţele.

Deodată, cîinii se opriră locului. Îşi mişcau energic cozile în toate direcţiile, în timp ce nările le tresăltau, ca o pînză de corabie printre recife. Se foiau pe loc, se uitau înapoi, adulmecînd pămîntul, arătîndu-ne, prin toate mijloacele accesibile cîinilor, că vînatul se află pe aproape. Amuţirăm cu toţii, pipăind automat piedica armelor noastre. În clipa aceea am simţit încordîndu-se toate arcurile din mine, am pălit şi am început să tremur de nerăbdare. Un gînd aiuristic îmi fulgeră prin minte, dar nu l-am împărtăşit nimănui, dînd doar dispoziţia să fie duşi mai la o parte copoii.

Şi să fi văzut dumneavoastră, cum li se ridica măciucă blana împîslită pe sub zgardă, în timp ce mîinile soldaţilor îi tîrau după ei.

— Aşteptaţi puţin, am spus eu. Rămîneţi pe loc şi lăsaţi-mă pe mine să acţionez. Dacă strig, fiţi mai

ageri în mişcări, în situaţia noastră şi o fracţiune de secundă este preţioasă.

Nu cred ca vorbele mele să fi trezit o cît de mică nemulţumire. Mă afundam în hăţiş, avînd grijă să mă abat, cînd mai la dreapta, cînd mai la stînga, pentru că în fiece clipă mă aşteptam să răsune un foc de armă. Mă sîcîia întruna un sentiment neplăcut, apăsător ; în tăcerea perfidă a pădurii orice trosnet de vreascuri sub picioarele mele lua proporţiile unui bubuit de tun. Simţeam un nod în gît, şi a fost un moment ruşinos, cînd m-am oprit înghiţindu-mi emoţia, bucăţică cu bucăţică, aşa cum înghiţi gheaţa într-o amiază zăpuşitoare. Un foc de armă, chiar dacă nimerea ţinta, ar fi fost o adevărată binefacere pentru mine.

Tufişurile în care dădeam buzna ca un taur se sfîrşiră atît de neaşteptat, încît, fără să vreau, m-am lăsat la pămînt.

În jurul meu, însă, era pustiu ; mica poiană în care nimerisem ardea în văpaia străvezie a soarelui, liniştită şi veselă ca un salut de prieten. Şi numai la capătul opus al acestei insule verzi, sub umbrarul frunzişului, zăcea aruncată o pălărie gri cu boruri mici.

Mă apropiai neîncrezător, o ridicai, aruncînd apoi o privire cercetătoare în jur. Nimic nu ameninţa integritatea persoanei mele : în adîncul desişului o fiinţă penată nevăzută îşi acorda instrumentul; repetînd cu o autoîncîntare de artist, enervantă : „kerr-r-ciuik... ciun-kerr ! Am stat să ascult şi să pătrund aceste sunete şi m-a cuprins o tristeţe adîncă. Obosisem dintr-o dată, m-am simţit frînt de-a binelea, ca un arc ce se destinde în aer, cînd mai tremură,

mai trepidează cele două capete ale lui, neîntîlnind nici o rezistenţă.

Ţeava puştii, devenită inutilă, sclipea ironic parcă. Sub degetele mele foşni un bileţel, prins dinăuntru de borul pălăriei ; desprinzîndu-l, citii următoarele :

„Eu, Yvlett, trăiesc aici și voi trăi și de acum încolo tot aici. Încercaţi de mă prindeţi. Cel care va pune mîna pe Yvlett va primi din partea lui în dar o brățară de alamă, cum poartă negrii. Adio !"

Am rupt hîrtiuța în bucăţele mici, cît au putut s-o rupă degetele mele, ce tresăreau de furie ; apoi m-am întors la ai mei.

III

Am parcurs în lung şi în lat toată partea dinspre apus a pădurii, care se întindea pînă la malul rîului. Acolo, urmele se pierdeau. Cîinii adulmecau apa, săreau şi, oprindu-se duşi pe gînduri parcă, priveau jalnic, cu ochii rotunzi, pierduţi, la undele rozalii. Se lăsase seara. Natura dormita binecuvîntată de ultimele raze, melancolice, ca un păstor în vîrful unei coline, la ceasul de asfinţit. Picioarele noastre gemeau parcă, de obosite ce erau ; leoarcă de sudoare lipicioasă, acumulată peste zi, aspiram cu lăcomie boarea răcoroasă care avea aroma unui strat de flori înrourat.

— Facem o plută, zise Grill, învîrtind în mînă un topor cu atîta furie, de parcă ar fi vrut să spintece globul pămîntesc. Şi cîţiva pari buni. Ticălosul a întins-o pe celălalt mal, e limpede şi pentru un copil de ţîţă. Ia, uitaţi-vă la nisip.

Într-adevăr, nişte gropi mititele, de forma unor pîlnii, aşezate în zig-zag în nisipul ud care sugea urmele, arătau că pe acolo trecuse un om.

Cineva dintre însoţitorii mei încercă să obiecteze, propunînd să ne întoarcem şi să ne încercăm norocul pe uscat, eu, însă, i-am luat lui Grill toporul din mînă şi l-am înfipt, aproape pînă la talpă, în cel mai apropiat copac. Puţin cîte puţin, toată lumea se apucă de treabă şi la căderea nopţii aveam o plută, pe care s-ar fi putut îmbarca foarte bine şi o persoană mai năzuroasă, de înalt rang, cu bucătăria şi cu tot alaiul de servitori. Trecurăm rîul pe un întuneric beznă, cîinii amuţiseră cuminţi la picioarele noastre, tresărind în răstimpuri, ori de cîte ori apa pătrundea printre bîrne, plescăind pe suprafaţa plutei ; undele repezi ne smulgeau parii din mînă ; pluta se rotea întruna, încet, de la stînga la dreapta, reuşeam să ţinem direcţia dorită şi fermă numai cu ajutorul busolei, consultînd-o mereu la lumina unui chibrit. Deodată, o izbitură puternică ne înveseli pe toţi : pluta, după ce se prinse de copacii smulşi la revărsarea rîului şi aruncaţi la mal de curentul apei, se opri şi acolo rămase.

Părăsind-o, am început să ne căţărăm pe povîrnişul malului abrupt, lovindu-ne cap în cap prin întuneric, împiedicîndu-ne de trupurile calde ale cîinilor, care se învîrteau necontenit la picioarele noastre. Eu încheiam procesiunea, gîfîind ; visul fiecăruia dintre noi era să doarmă, după ce-şi va fi umplut burta cu carne friptă şi cafea. Înaintau toţi în tăcere, iar eu mă ghidam după trosnetul uscăturilor din desiş, călcate de cizmele soldaţilor.

Şi deoarece, cît a fost ziua de lungă, gîndurile noastre se învîrtiseră mereu în jurul lui Yvlett, ca

să mă odihnesc, îmi trecu prin minte să fredonez romanţa cîntată de o fetişcană blondă din cîrciumioara, ridicată, din politeţe sau, pur şi simplu din naivitate, la rang de teatru. Zicea romanţa că numai pentru bătrîni o femeie este decentă în fustă. Tot cîntînd aşa, mai încet decît îmi era obiceiul, m-am întristat, pentru că am văzut deodată ca aievea nasul stacojiu al căpitanului companiei mele şi fumul albăstriu de ţigară ; amîndouă laolaltă îmi aminteau semnalul de deşteptare. Pădurea, însă, cere o atenţie încordată, domnule, ca şi jocul de şah sau biliardul. În minutele următoare, m-am poticnit şi, imediat după aceea, lovit în creştet, am scos un urlet de durere ; prin întuneric, începură să salte ca un fel de mormoloci de foc, apoi totul pieri.

IV

Aţi încercat vreodată starea aceea de aţipeală, de somnolenţă, cînd, în răstimpuri, vă reveniţi pentru o clipă-două, ca apoi, după ce v-au alunecat în suflet doar nişte frînturi din realitatea înconjurătoare, luciditatea, cunoştinţa să piară ca fulgerul în bezna nopţii ? Auzeam un scîrţîit, simţeam o legănare uşoară, deloc supărătoare, o durere surdă în creştet şi, ori de cîte ori încercam să-mi clarific situaţia cu ajutorul raţiunii, îmi pierdeam cunoştinţa. Starea aceasta ţinu destul de mult, uneori momentele de luciditate fiind mai lungi, alteori mai scurte, dar nu se semnalau nici un fel de impresii noi, în afara cîntecului care se auzea undeva sus, interpretat de un cîntăreţ nevăzut. Glasul suna obosit şi distrat ! De cîte ori deschideam ochii, era întuneric, exact ca în

burta unei mîţe negre, iar mîinile şi picioarele îmi erau grele şi ţepene ca nişte butuci. Nu eram în stare să le mişc cît de cît. Din nou mintea mi se înceţoşă. Dar de data asta, probabil, doar timp de cîteva secunde, apoi ceva mă făcu să-mi revin din amorţeală. Desluşisem plescăitul apei, atît de slab, încît puteai să-l iei drept plescăit din limbă. Însăşi ideea că cineva mă ducea nu ştiu unde, mi se păru nespus de caraghioasă ; am izbucnit încetişor în rîs şi cu asta se soldă totul, întrucît creierul meu slab, contuzionat în urma loviturii primite, nu rezistă la efortul rîsului. Urmă o uitare totală, cît de lungă nu ştiu nici eu.

Mi-a redat total şi definitiv cunoştinţa izul sărat al mării şi vîntul cald, care-mi scălda obrazul cu răsuflarea-i puternică. Privii în jur. Era noapte ; sus, pe boltă, clipeau, aprinzîndu-se, stelele ; marea era spuzită şi ea de stele. Hăul străveziu, uşor, al nopţii vuia sub mine în glasurile învălmăşite ale fluxului ; auzeam foşnetul prundişului ud şi al scoicilor aruncate de panglica îngustă a unui val, care din fugă adormea pe ţărm ; lumina fosforescentă a valurilor poleite cu aurul unui foc din adîncuri făcea să sclipească linia mişcătoare a oceanului. Îmi simţeam trupul tras în jos, de unde am dedus că stau culcat, cu picioarele în jos, pe o suprafaţă plană înclinată spre mare. Am încercat să mă ridic, dar n-am reuşit şi, întorcînd capul, am văzut în spatele meu, ridicîndu-se, siluetele întunecate ale dealurilor. Eram singur, slab ca un copil de ţîţă, dar în starea mea de spirit de-o totală indiferenţă faţă de prezent, eram de o luciditate şi de un calm extraordinar.

Treptat, mi-am amintit lovitura primită în cap, pe cînd mergeam prin pădure. Mai departe era pră-

buşirea, golul în care pătrundeau slab plescăitul mereu întrerupt al apei, un glas care cînta şi legănatul uşor al bărcii. Deodată, în spatele meu, am auzit nişte paşi apropiindu-se alene şi, întorcînd capul, am văzut silueta întunecată a unui necunoscut cu puşcă în mînă. Se aşeză încet lîngă mine, în timp ce eu mă străduiam să-i văd chipul învăluit în negura nopţii. Într-un tîrziu, mă întrebă :

— Ei, cum îţi merge ?

— Cine eşti ? l-am întrebat, săltîndu-mă în cot.

Necunoscutul izbucni într-un rîs reţinut, melodios. În întunericul nopţii ochii lui păreau două hăuri mici strălucitoare. Mi-am repetat întrebarea.

— Cred că te-ar interesa să afli, vorbi el, fără să ia în seamă cuvintele mele, ce s-a întîmplat după regretabila greşeală pe care ai comis-o, scuzabilă, dealtfel. Cred că la adăpătoare se întind deseori asemenea capcane. Fiara atinge frînghia şi atunci, de sus, îi zboară în cap o bîrnă zdravănă. Ai salvat astfel vreun patruped, şi ai avut parte de soarta care-l aştepta. Veneam în urma dumitale. Mă aflam mereu în spatele celui care încheia detaşamentul vostru. Desigur, aveam grijă să treceţi cu cîinii prin locuri pe unde am mai mers eu mai înainte. Era singura modalitate.

— Eşti Yvlett, am zis, încremenind în prima clipă de uimire.

— Da, răspunse el într-o doară şi urmă : te-am luat cu mine din curiozitate. Ce să-i faci ? Pădurea nu-ţi oferă distracţii pe aici, nu sînt fiinţe omeneşti, şi eu vroiam să stau de vorbă cu dumneata, iar, pe deasupra, să văd cum ai să te comporţi. Eşti mai puţin periculos acum pentru mine, decît eu pentru dumneata.

Făcu o pauză, apoi adăugă :

— Te-am adus aici cu barca. Erai tot timpul fără cunoştinţă, uneori înjurai. În prima jumătate de ceas te-am dus în aşa fel, ca, alunecînd peste bord, capul să ţi se bălăbăne în apa rîului. După cum vezi, a ajutat.

În tonul lui nu se desluşea nici compătimire jignitoare, nici triumf meschin. Vorbea liniştit, blajin, ca omul care-i aduce aminte interlocutorului său un lucru ştiut de amîndoi. Cu toate acestea, ascultîndu-l, fierbeam, cum fierbe apa într-o cratiţă acoperită cu capac. Încleştîndu-mi dinţii, am strigat :

— Eşti arestat !

— Ha ! zise el blînd, ridicîndu-se. Saltă-te şi încearcă să te aşezi. Emoţiile sînt periculoase pentru starea dumitale, trebuie neapărat ca sîngele să se retragă de la cap la picioare. Aşază-te.

Simţeam cum roşesc de fîstîcit ce sînt. Strigătul meu poruncitor pierise neputincios în bezna înconjurătoare, ucis de acel scurt „ha". Treceam prin chinuri de nedescris.

— Aşază-te, repetă el.

Făcînd un efort, m-am aşezat. Capul mi se învîrtea uşor, dar în clipele următoare m-am simţit mai bine. Puteam să raţionez, să pun întrebări, să dau răspunsuri.

— Yvlett, am zis, tot ce se întîmplă e straniu, mai ales faptul că sîntem noi doi aici. Sînt dezarmat, dar, poţi fi sigur, mai devreme sau mai tîrziu, tot am să te prind.

— Pentru ce ? se interesă el.

— Rîzi de mine ! am strigat, enervîndu-mă tot mai mult. Cine eşti ? Este clar. Şi, hai să lăsăm toată această comedie...

— Da, sînt pirat, încuviinţă el cu o nuanţă de răceală în glas. Dar, Doamne, ce viaţă săracă, neorînduită duc ! Fur cîte o oaie, îi jefuiesc pe fermieri, mai fac mici mizerii detaşamentelor de pază de la cordon, dar, ţi-o jur, toate astea-s mult mai plicticoase decît îndeletnicirea de conţopist la un notar. Dacă o mai duc aşa încă o lună de zile — mă spînzur de urît. Aici însă, arătă cu mîna înspre mare, în acest triumf al tăcerii, eu mă despăgubesc cu vîrf şi îndesat pentru greşelile comise de guvern. Aici, oricine are dreptul, odată venit, să se lepede de toate şi de tot, inclusiv de numele său. Ascultă tăcerea !

Nu mai spuse nici un cuvînt, iar eu aşteptam, cuprins de o nelinişte inexplicabilă, pentru că toate acestea le auzeam de la un ocnaş. Obositor de adîncă, înfrumuseţată doar de murmurul oceanului, tăcerea ne pîndea.

— Aşadar, vorbi el din nou, este de ajuns să tragi o dată un glonte într-un ticălos, ca să pierzi pentru vecii vecilor dreptul de a respira ! Stingheresc cu prezenţa mea împrejurimile, dar dacă n-o făceam ar fi trebuit să mor de foame. Tinere, sînt pentru instituirea unor locuri, unde oamenii să se poată întîlni liniştit, cu sufletul deschis, fără să ascundă un bolovan în sîn şi fără să poarte un nume, pentru că şi dumneata poţi fi Yvlett, aşa cum eu aş fi putut să fiu în locul dumitale. Aş fi avut tot dreptul să te ucid, pentru că m-ai urmărit tocmai în acest scop. Aici sîntem chit, e numai chestiune de putere, de partea cui este ea. Dar eu n-am s-o fac.

— Locul, am bîiguit eu, de ce tocmai locul acesta ?

— Nu ştiu, răspunse el. L-am descoperit de mult, ca fiind un sanatoriu gratuit. Liniştea aduce linişte.

Yvlett tăcu. Stăteam cu ochii în pămînt, abătut, alarmat, o sumedenie de gînduri trecîndu-mi prin minte, fără nici o legătură între ele, fără şir, obositoare, şi mi se părea că acele vorbe, care au răsunat cu cîteva clipe înainte în urechile mele, n-au fost rostite de silueta întunecată de lîngă mine, ci de tăcerea din jur, de oceanul nevăzut cu sclipiri fosforescente, de dealurile triste, încremenite în somn. Urechile îmi vîjîiau încet, sub malul abrupt foşnea domol pietrişul.

Deodată totul porni să se legene, să se clatine şi slăbiciunea care cedase locul tulburării se năpusti asupră-mi asemenea unui val cald. M-am întins din nou, inima îmi bătea neregulat, în izbituri, din cauza ierbii jilave mă lua cu frig, spatele şi picioarele îmi tremurau, chinuite.

O mînă puternică mă scutură zdravăn. Am închis ochii şi l-am auzit pe Yvlett, spunînd :

— Drumul spre rîu o ia la stînga. Chiar pe creasta dealurilor ai să vezi roci de bazalt scobite de vînt, acolo ai să cobori coasta, ţinînd-o spre mijlocul povîrnişului. După aceea ai să întîlneşti albia de piatră a unui torent, care te va scoate la un mic golf. Un pic de atenţie şi ai să găseşti acolo piroga mea. Rămîi cu bine ! Uite, ţine nişte pesmeţi, iar aici ai carne de porc.

Lîngă capul meu căzu cu zgomot un obiect tare. Apoi am auzit foşnind iarba şi tufele scunde din preajmă. Yvlett mergea la vale, silueta lui neagră dispărea în răstimpuri şi, săltînd lin, cobora tot mai jos.

M-am ridicat, clătinîndu-mă, dar am reuşit să-mi menţin echilibrul şi am simţit că pot merge. De jos veni un zgomot confuz, iar vîntul aduse frîntura unui cîntec care suna încet a jeluire şi ameninţare :

Pe ţărmul dinspre soare-apune
Al strîmtorii,
Prindeam în noapte broaşte ţestoase şi crevete,
Uitînd de-ale duşmanului corvete !...

O SUTĂ DE LEGHE PE FIRUL APEI

I

CAZANUL a explodat în cursul nopţii. Vaporul se răsuci împins spre mal şi se afundă cu chila în nisip, departe de punctele populate. Din fericire, fără victime omeneşti. După o frămîntare de o noapte şi o zi, în aşteptarea următoarei curse, care ar putea să-i ia pe bord şi să-i ducă mai departe, pasagerii îşi pierduseră răbdarea. Nici în sus, nici în jos pe firul apei nu se arăta vreun vapor. Pe rîul acesta funcţiona o singură societate de navigaţie fluvială, care dispunea de patru ambarcaţiuni ; îşi ridicau ancora, pornind de fiecare dată în „cursă specială", în funcţie de buna sau proasta dispoziţie a patronilor şi de toanele rîului : după o perioadă secetoasă mai îndelungată, albia capricioasă se astupa deseori cu bancuri de nisip.

Pe măsură ce seara grăbea spre rîu, Nock, cu obrajii îmbujoraţi de atîta mers, cu răsuflarea tăiată de vaporii exalaţi de pădurile dese şi apa liniştită a rîului, devenea tot mai nervos, mai neliniştit. Nici nu le răspundea celor ce-i adresau cuvîntul, sau arunca sacadat un „nu", „da",sau „nu ştiu". Umbla necontenit, de colo-colo, făcîndu-şi apariţia cînd la pupa, cînd la prova, cînd la bufet, cînd pe

puntea superioară, sau cobora pe mal unde făcea o mică plimbare în tufărişul luxuriant ca să se întoarcă apoi pe vapor, copleşit de gînduri apăsătoare. De vreo trei ori coborîse în cabina sa, unde, după ce lua în mînă valiza cu bagajele strînse, o arunca pe pat şi ridica din umeri. Într-un rînd, a rămas îndelung pe scaunul pliant, cu faţa îngropată în mîini, şi atunci cînd o descoperi, lăsîndu-şi braţele să-i cadă de-a lungul trupului, privirea-i exprima o deprimare fără margini.

În aceeaşi dispoziţie sufletească, dar, cum s-ar spune, mai deschisă şi mai comunicativă, se afla şi o tînără de vreo douăzeci şi doi de ani, care călătorea singură. Îşi îndrepta de sute de ori chipul trist şi alarmat spre intinderea apelor, sperînd să zărească fumul salvator al vreunei ambarcaţiuni. Slabă, dar cu o constituţie robustă, zveltă, subţire în talie, avea un păr bogat, des, negru cu reflexe de bronz, tenul proaspăt, faţa senină, deschisă, cu acea expresie, greu de redat, a cuiva care nu cunoaşte aproape deloc viaţa, expresie încîntătoare atunci cînd cel în cauză nu-şi dă seama de acest lucru şi extrem de respingătoare atunci cînd, conştient de lipsa lui de experienţă, arborează un aer de naivitate afectată. Examinînd cu multă luare-aminte chipul fetei, mai cu seamă privirea ei, concentrată şi tristă, un observator fin ar fi constatat o receptivitate uimitoare a impresiilor (pe care noi am pierdut-o demult), extrem de puternică şi proaspătă, pe care reuşea să le înfrîneze datorită educaţiei şi pe care le asimila în sufletul ei cu apetitul încrezător al copilului care nu ştie să deosebească cireaşa de mătrăgună. Pălăria gri cu flori albastre, pardesiul de voiaj simplu şi rochia, la fel de simplă, închisă

la gît, precum şi geanta cam uzată, pe care o purta peste umăr, toate laolaltă îi dădeau tinerei persoane un aer de seriozitate, de care, desigur, nu era conştientă.

Preocupată de un singur gînd, avînd un singur scop — să ajungă mai repede în oraşul ei, tînăra fată, cu insistenţa delicată proprie firii ei, luase, îndată după avarie, toate măsurile pentru a se lămuri asupra situaţiei. Vorbise cu căpitanul, cu secundul, cu agenţii companiei de navigaţie ; toţi aceştia repetau într-un glas că „Musca“ nu va putea fi reparată pe loc, că singura soluţie este să aştepte următoarea cursă, dar cînd va binevoi să apară — este greu de spus, chiar şi după o matură chibzuinţă.

Cînd tînăra fată coborî pe mal să se plimbe prin desişul verde şi să mediteze ce-ar putea întreprinde mai departe, sprîncenele îi erau încruntate, iar chipul avea o expresie de amărăciune şi, răscolită de griji, îşi freca nervos mîinile, de parcă le-ar fi spălat. În timpul acesta, Nock şedea în cabină ; în faţa lui, pe cuşetă, se afla geamantanul deschis, iar alături — revolverul. Chipul pasagerului era iritat, posomorît şi tulburat, se vedea că întreruperea neaşteptată a călătoriei îl zguduise profund. Stătu îndelung gîrbovit, fluierînd încetişor ; în cele din urmă, se ridică alene, închise smucit geamantanul şi-l împinse adînc sub cuşetă, lăsînd revolverul să-i lunece în buzunarul pantalonilor. Apoi, coborî pe mal, unde, ţinîndu-se cît mai departe de grupurile pasagerilor care se plimbau prin pădure, o luă pe o cărare pierdută între desişuri, pe firul apei, în jos.

Ar fi mers aşa multă vreme — o zi, două, trei, dacă, depărtîndu-se cu vreo două sute de paşi de vapor, n-ar fi zărit dincolo de bancul de nisip o barcă, aproape lipită de stînca malului. Mînuind o singură vîslă, în barcă stătea în picioare un bărbat de vîrstă respectabilă, cam afumat, îmbrăcat cu o cămaşă tricotată şi pantaloni rupţi, desculţ, fără şapcă. La picioarele lui zăcea un năvod ud, iar la prova bărcii se iţeau nişte undiţe.

Nock se opri, zicîndu-şi : „Nu trebuie să-i pomenesc nimic despre vapor şi explozia de astă-noapte".

— Să trăieşti, moşulică ! zise el cu glas tare. Ai prins mult peşte ?

Bătrînul înălţă capul, se apucă cu mîinile de o tufă de pe mal şi-i aruncă lui Nock o privire ageră-iscoditoare.

De unde ai mai răsărit şi matale ? îl întrebă el, pe un ton excesiv de familiar. Ian te uită !

— Nimic mai simplu, îl lămuri Nock. Am venit din L. (indică oraşul, situat la o depărtare considerabilă de rîu) cu un grup de prieteni. O săptămînă am vînat, iar zilele acestea ne pregătim să ne întoarcem.

Spusese toate acestea cu tonul cel mai firesc şi bătrînul rămase cîteva clipe tăcut, meditînd asupra celor auzite.

— Ce mă priveşte pe mine ! declară el, în cele din urmă, legănînd barca. Niscai peşte nu cumpăraţi ?

— Peşte... nu, nu vreau. Nock izbucni în rîs, ca şi cînd ar fi pus la cale ceva hazliu de tot. Uite ce-i, ia ascultă : vinde-mi barca !

— Nu le meşteresc eu ca să le vînd. N-am de unde să iau alta... Ce să faceţi cu strachina asta ?

— Păi, vreau să pun la cale o festă straşnică. Să rîd puţin de un prieten ; de-aia ne trebuie o barcă. Vorbesc serios, iar cît priveşte banii — n-am să mă zgîrcesc, să ştii !

Pescarul se dezmetici. Se uită posomorît la hainele lui Nock, destul de decente, zicînd în sinea lui : „Aşa se întîmplă întotdeauna ; trebuie musai să te hotărăşti pe loc ; nu te lasă să te gîndeşti, să cîntăreşti lucrurile, cu cap şi pe-ndelete"... Nu-i plăcea nici dacă cineva îi cumpăra peştele pe loc, fără tocmeală. Avea impresia că-i ştirbea din spiritul lui de gospodar independent, răpindu-i prilejul să-l contrazică pe cumpărător şi să se înfurie. „Ţi-oi trînti acuşi un preţ piperat, de-o să chiţăi, gîndi moşul. „Dacă-i bogat, plăteşte, urmă el. Înapoi, după cum văd, am să mă întorc pe jos ; cît despre cealaltă barcă pe care o am acasă, nu-i nevoie s-o ştii, nătărăule ! Fie ! Banii sînt un lucru plăcut."

— Cu cincizeci, poate că ţi-aş da-o, zise pescarul (costa de patru ori mai ieftin), ca să-ţi fac hatîrul.

— Bine, o iau. Poftim banii.

„Prost mai sînt, gîndi bătrînul. Cum vine asta, de fapt ? Apare, nu ştiu de unde, un nebun. «Vrei cincizeci ? Poftim, cincizeci !»... el se învoieşte, iar eu trebuie să cobor din barcă, fără zăbavă, că nu mai e a mea. Nu, cincizeci e puţin."

— Păi, să vezi matale, m-am răzgîndit, zise el obraznic. Nu-mi convine... Dacă vrei cu o sută — mai stăm de vorbă.

Nock avea optzeci de bancnote toţi banii.

— Escrocule ! exclamă tînărul. Nu-mi pare rău de bani, dar mi-e silă de lăcomia ta ; ia şaptezeci şi cinci şi cară-te !

— Hei, păi, dacă mai începi cu obrăzniciile — nu las un sfanţ mai puţin ! Ai înţeles ? Sînt mai bătrîn decît matale, drăguţă !

Tocmai atunci Helly, plimbîndu-se pe mal, trecu, din întîmplare, prin preajma tufelor unde se oprise Nock. Auzise tratativele privitoare la barcă şi înţelesese despre ce este vorba. Situaţia era de aşa natură, încît cineva putea să cumpere o barcă numai în scopul de a-şi continua călătoria. În sufletul fetei licări o slabă rază de speranţă. Persoana care cumpăra barca ar putea s-o ducă şi pe ea, pe Helly, pînă la Zurbagan.

Hotărîndu-se în cele din urmă să adreseze cumpărătorului nevăzut rugămintea ei, Helly se îndreptă spre rîu în clipa cînd tocmeala, încălzită de o parte de vinul consumat şi de enervare de cealaltă, luase forma unor ostentaţii reciproce. Auzind nişte paşi uşori în spatele său, Nock curmă discuţia : dacă bătrînul vede apărînd alte persoane, se poate răzgîndi în ce priveşte soarta bărcii, iar cel care vine spre rîu, printr-o singură frază rostită la întîmplare poate să dea în vileag în faţa beţivului situaţia critică a numeroşilor pasageri, printre care moşul ar putea găsi, desigur, oameni de înţeles, bogaţi pe deasupra.

— Aşteaptă-mă aici, mă întorc îndată, zise Nock.

Se depărtă grăbit şi se făcu nevăzut, vrînd să-l prindă pe cel care se apropia, cît mai departe de apă. Ieşind dintre tufişuri, o întîlni pe Helly, care tocmai dădea la o parte, cu sfială, crengile înrourate.

„Sigur, o femeie, îşi zise el pe un ton amar, dar totodată cu suficienţa omului trecut prin multe, care cunoaşte foarte bine viaţa. Nu-i de mirare! Doar ăsta e rostul şi misiunea lor — să stea în calea oamenilor. Îi fac eu vînt îndată."

Cu un zîmbet şovăitor pe buze, Helly privea fîstîcită la chipul lui rece cu o expresie ostilă întipărită pe el.

— Te rog, insistent, îi şopti Nock pe un ton de poruncă, dacă ai ceva să-mi spui, vorbeşte mai încet. Sînt silit s-o pretind, am motivele mele, şi, să ştii, nu-i obligatoriu să dai dovadă de curiozitate.

— Iertaţi-mă, rosti pierdută Helly. Dumneavoastră vorbeaţi adineauri, cu glas tare, de o barcă? Nu ştiu cine era interlocutorul dumneavoastră, dar m-am gîndit că aş putea eu să plătesc banii care vă lipsesc. Dacă aţi fi cumpărat barca numai cu banii dumneavoastră, tot aş fi venit să vă rog să mă luaţi şi pe mine. Sînt tare grăbită să ajung la Zurbagan.

— Sînteţi foarte încrezută... începu Nock. Tînăra fată roşi chinuitor, continuînd însă să-l privească drept în ochi. Dacă vi se pare...

— Nici curiozitatea, şi nici grosolănia nu sînt obligatorii, rosti surd Helly, reţinîndu-şi, mîndră, lacrimile şi întorcîndu-se ca să plece.

Nock se potoli.

— Vă rog, iertaţi-mă, îi şopti el, dîndu-şi seama că ar putea să rămînă fără barcă, staţi aici, vă rog. Vă spun îndată... chiar în clipa asta.

Helly se opri. Amorul ei propriu era rănit, dar acest „iertaţi-mă", după naiva ei părere, obliga totuşi să-l asculţi pe cel vinovat. Probabil că folosise

nişte expresii nelalocul lor, pentru că era grăbit să plece.

Cu ochii în pămînt, cu mîinile lăsate de-a lungul trupului, Nock stătea de parcă ar fi căutat în iarbă o monedă pierdută. Căuta să aprecieze în grabă situaţia. Prezenţa Helly-ei îl făcu să tragă alte concluzii, noi, să vadă într-o lumină nouă ocazia ce i se prezenta, făcînd abstracţie de banii pe care-i oferea ea ca să completeze suma necesară.

— Bine, zise Nock. Poţi pleca cu mine. Şi, în cazul ăsta, aici se înroşi uşor, completează, te rog, suma : nu am decît opt zeci, iar omul mi-a cerut o sută. Şi te previn, să nu-ţi fie cu supărare, sînt un individ morocănos, nu am stofă de cavaler. Nu prea văd să te poţi distra în societatea mea.

— Crede-mă, nu-mi era gîndul la asta, rosti fata, în şoaptă abia auzită, pe un ton supus. Poftim banii, iar lucrurile...

— Nu le lua cu dumneata.

— Bine, dar cum rămîne cu ele ?

— Trimiţi o scrisoare la birourile agenţiei cu lista obiectelor şi ceri să-ţi fie expediate ramburs. Ai să primeşti totul intact.

— Dar şalul...

— Fugi repede să-ţi iei şalul şi nu spui nimănui nimic, m-auzi ? Nu sufli o vorbă despre barcă. Cu condiţia asta te iau cu mine. Dacă nu eşti de acord — rămîi sănătoasă !

— O, nu, îţi mulţumesc, îţi mulţumesc mult... Mă întorc repede !

Fata dispăru între tufişuri. Nu mai putea de bucurie. Atmosfera conspirativă a plecării şi-o explica prin teama lui Nock să nu se pomenească pe nepusă masă cu pasageri în plus. Helly ştia de

asemeni că e îndeobşte periculos într-un anumit sens — care, teoretic, îi era limpede — să rămîi în doi, cu un bărbat şi unde mai pui în condiţii atît de ieşite din comun — noaptea, prin locuri pustii ; în adîncul sufletului, însă, ea nu dădea crezare acestor teorii. Cazurile de acest gen le socotea posibile undeva departe, dincolo de cercul invizibil al vieţii ce se desfăşura în jurul ei.

Temîndu-se ca nu cumva să cadă baltă afacerea, pescarul strigă :

— Hei, domnule vînător ! sînt aici, dar matale, unde eşti ?

— Tot aici, îi răspunse Nock, păşind spre barcă. Ia-ţi bănuţii. M-am dus numai pînă la tabăra noastră să iau din buzunarul pardesiului gologanii.

Luînd în mînă banii, bătrînul îi numără, îi băgă în sîn şi rosti slugarnic :

— Ar merita şi un păhărel de rachiu bătrînul tata Ius !... M-aţi scos din barcă cu picioarele mele betege, şi acum...

Nock realiză într-o clipă, cum să-l îndepărteze pe pescar, în aşa fel ca acesta să nu observe prezenţa femeii.

— Dacă vrei, ia-o pe poiana care începe de după tufele astea, zise el, treci de ea în susul malului şi ia-o de-a dreptul prin pădure. Cum te afunzi puţin printre copaci, ai să vezi un foc de tabără şi dai de-ai noştri. Spune-le că am zis eu să-ţi dea nu unul, ci două sau chiar trei păhărele.

Efectul acestei propuneri făcute pe un ton nepăsător a fost de-a dreptul miraculos. Întinerind parcă, pescarul răsuci năvodul, şi-l săltă pe umăr, împreună cu raniţa şi undiţele, şi sări vioi în tufe.

— Merg, va să zică, drept înainte ?

— Drept înainte. O ţii aşa. Avem acolo rachiu bun — tare şi rece.

— Iar matale, bătrînul îi făcu şiret cu ochiul, te ţii de şotii.

— Da.

— Foarte bine. Iar eu trag un rachiu şi haide acasă.

„Cară-te odată", îi zise în gînd Nock.

Clipindu-i încă o dată şiret, bătrînul se făcu nevăzut. Nock se postă pe locul unde stătuse de vorbă cu Helly. Peste vreo trei minute fata se întoarse, gîfîind de alergătură ; capul şi umerii îi erau acoperiţi cu un şal mare, cenuşiu.

— Hai, odată ! o zori Nock. Vei avea grijă de cîrmă, iar eu mă ocup de vîsle. Te pricepi ?

— Da.

Se instalară în barcă.

„Ce romantic, îşi zise Nock cu ironie, desprinzînd barca de mal cu vîsla. Inima mea e moartă ; nici o oaste întreagă de Cleopatre n-ar mai fi o primejdie pentru ea, adăugă el, şi, în general vorbind, lumea ar trebui să uite de existenţa inimii."

În clipa cînd cei doi tineri porniră la drum se lăsase întunericul. Doar departe, la o cotitură a malului, partea navigabilă a rîului mai strălucea de parcă boabele unui colier s-ar fi risipit pe oglinda apei ; deasupra ei, cedînd locul beznei înnorate, o geană de lumină se stingea încet, aidoma unui ochi cîrpit de somn. Apoi strălucirea apei s-a şters. În liniştea nopţii se auzi un măcăit ; un şuierat de aripi fulgeră tăcerea ; apoi, plescăitul vîslelor, plin, ritmic deveni unicul sunet stingher al nopţii care şi-a întins aripile peste rîu.

II

Văzîndu-se în drum spre Zurbagan, tot mai departe de vapor şi de primejdia probabilă, Nock se mai înveseli. Cu prezenţa femeii în barcă îl împăca situaţia lui dominatoare : soarta pasagerei se afla în mîinile lui şi, deşi nu avea de gînd să profite de această putere a sa în vreun scop mîrşav, îi făcea plăcere totuşi posibilitatea ce i se oferea de a dispune în exclusivitate de raporturile dintre ei doi. Ceea ce atenua oarecum obişnuita răceală şi ostilitate pe care Nock o manifesta în relaţiile cu sexul slab. Nu avea nici un chef să stea de vorbă cu Helly, dîndu-şi seama, însă, că trebuie, totuşi, limpezite unele chestiuni neclare pentru amîndoi, Nock o întrebă :

— Cum te cheamă ?

— Helly Sade.

— Să zicem. Dar nu e nevoie să smuceşti cu atîta rîvnă cîrma. Spune-mi, desluşeşti bine malul ?

— Foarte bine.

— Uite ce-i, Helly, s-o ţii tot timpul la vreo douăzeci de stînjeni de mal, paralel cu şerpuirile lui. Dacă va fi nevoie să schimbi ceva, am să ţi-o spun... He-e, strigă el apoi, pentru că vîsla se prinsese de nişte cioturi aflate sub apă. Dar în strigătul acela abrupt, tăios, fata desluşi ceva tainic, ascuns adînc în sufletul acestui necunoscut, scăpat fără voie, şi, poate, privind-o pe ea. Se fîstîci, gata chiar să se şi sperie. În imaginaţia-i încordată reînviară zeci de istorii fioroase. Cine o fi tînărul acesta ? Cum a putut să se dea pe mîna lui, fie şi de dragul tatii ? Nici nu-i ştie măcar numele ! Era cumplit nu atît momentul spaimei, cît teama de a se speria

tot timpul, de a fi cu inima strînsă, cu ochii în patru. În timpul acesta, lăsînd din mînă vîslele, Nock aprinse un chibrit şi pufăi din lulea. Luminat pentru o clipă, cu ochii lăsaţi în jos, spre lulea, chipul acesta, pe care Helly îl examină cu lăcomie, nu i se păru fetei, spre marea ei uşurare, un chip fioros, nu — era ca oricare altul. Chiar frumos, un chip obişnuit, dar frumos... Oftă uşurel, aproape liniştită, cu atît mai mult cu cît, aprinzîndu-şi luleaua, Nock spusese :

— Numele meu este Trumwick. Îl născocise chiar atunci şi, temîndu-se ca nu cumva să-l uite, îl mai repetă de două ori. Da, Trumwick, aşa mă cheamă, Trumwick. Apelînd în sinea lui la mnemonică, Nock adăugă :

— Trudă, victorie.

— O să ne ia oare mult timp călătoria asta ? întrebă Helly. Boala tatii mă zoreşte să ajung acasă.... Se fîstîci, amintindu-şi că Trumwick, care vîsleşte, poate lua vorbele ei drept o încercare de a-l zori. Vorbesc în general, cu aproximaţie...

— Întrucît şi eu sînt grăbit să ajung cît mai repede, rosti Nock semnificativ, află că am tot interesul să văd Zurbaganul cel tîrziu poimîine dimineaţa. Aşa se va şi întîmpla. De aici pînă la acest oraş nu sînt mai mult de o sută de leghe.

— Îţi mulţumesc, zise ea şi, rîzînd timid, îl înştiinţă : Am cîteva sandviciuri şi puţină brînză... întrucît nu avem unde procura alimente, ai putea...

— Am luat şi eu o cutie de sardele şi o bucată de pîine. Mie mi-ajunge.

„Toate-s nişte interesate, îşi zise Nock. Îmi arde mie de sandviciuri ? Da' de unde, mă gîndeam la

veşnicie : fluviul, curgerea apelor — simbol al veşniciei... şi — mai ce ?"

Uitase, însă, la ce anume se mai gîndea, deşi starea lui de spirit rămînea aceeaşi — deprimare şi, în acelaşi timp, surescitare. Se întoarse apoi cu gîndul la trecutul său apăsător, crud şi absurd : romanul acela de dragoste murdar, puşcăria, hotărîrea lui de a se desfăta cu un sentiment de mîndră îndîrjire împotriva oamenilor, părăsindu-i pentru totdeauna, dacă nu cu trupul, cu sufletul ; se gîndea şi la dragostea pentru visare, numai pentru visare, această credincioasă şi gingaşă tovarăşe de drum a tuturor vieţilor schilodite. Emoţia cugetului se transmise muşchilor şi acum vîslea ca la regate. Luînd-o mult înaintea curentului apei barca brăzda cu zgomot fluviul întunecat.

Din cauza împrejurărilor ciudate Helly se afla într-o stare de însufleţire, de excitare, frecventă după aducerea la îndeplinire a unei hotărîri. Tata are să asculte cu interes povestea peripeţiilor ei. Îşi închipui la un moment dat că nu merge cu barca, ci citeşte despre o femeie care poartă numele ei, într-o carte, unde sînt descrise păduri, vînători, o viaţă plină de primejdii. Amintindu-şi de tatăl ei, Helly se întristă. Aducîndu-şi apoi aminte de medicul acela neglijent, redus, care chipurile îl trata pe tatăl ei, se gîndea că îl va înlocui cu un altul, are să pună ordine în toate, va controla medicamentele, patul bolnavului — totul. Activă din fire, simţea nevoia, fie şi în gînd, să facă ceva. Vrînd să evite alte observaţii din partea lui Nock, mînuia conştiincios, pînă la epuizare, cîrma, urmărind mereu cu privirea conturul malului abrupt, întunecat. Îi era foame, dar se jena să mănînce. Mai plutiră

aşa, în tăcere, vreun sfert de oră ; după aceea, Nock, înfometat şi el, rosti posomorît :

— Să mîncăm. Lasă cîrma. La rîndul său, lăsă vîslele. Sardelele mele nu s-au uscat încă definitiv... aşa încît poţi să iei din ele.

— Nu, mulţumesc, mănîncă-le dumneata.

Înfofolindu-se în şal, fata se apucă să-şi mănînce sandviciurile. Cu tot întunericul din jur, avea impresia că acest Trumwick, atît de ciudat, o urmăreşte ironic cu privirea şi, deşi era flămîndă, i se păru că sandviciurile nu sînt bune de loc. Se grăbi să le termine. Nock mai continua să scormonească posomorît cu briceagul în cutie şi Helly auzea în întuneric lama metalică scrîşnind pe tabla cutiei. Înstrăinarea dintre ei, tăcerea nopţii care învăluia rîul şi scrîşnetul acela înfrigurat al omului flămînd care îmbucă acolo, ca vai de el, aveau ceva jalnic şi însingurat, aşa încît Helly se simţi cuprinsă de o tristeţe adîncă.

— Se pare că noaptea nu va fi prea rece, zise ea, tresărind totuşi înfiorată.

Ca tovarăşul ei de drum să nu-şi închipuie că ea se gîndeşte la el : „Uite-l, mănîncă“, fata rosti prima frază care-i trecu prin minte :

— Vaporul a rămas departe în urma noastră.

Nock mormăi ceva drept răspuns, se înecă cu îmbucătura şi zvîrli cutia în apă.

— Este ora unu, zise el, apropiind un chibrit aprins ca să-şi consulte ceasul. Dacă vrei, culcă-te !

— Bine, dar cîrma ?

— Mă pricep să cîrmesc cu vîslele, vorbi cu un aer de cunoscător Nock, iar dacă mai stai la cîrmă, aşa somnoroasă cum eşti, în vreo două ore eşuăm pe un banc de nisip. În general, adăugă el

cu enervare în glas, aş vrea să faci ceea ce-ţi spun eu. Sînt mult mai în vîrstă, am mult mai multă experienţă decît dumneata şi ştiu ce trebuie să fac. Poţi să stai rezimată şi să dormi.

— Eşti... foarte bun, răspunse şovăitor fata, neştiind dacă are de-a face cu un acces de enervare, sau de condescendenţă. Bine, am să dorm niţel. Dacă va fi nevoie, te rog, tezeşte-mă.

Fără să-i mai răspundă, Nock scuipă în apă. „Crezi într-adevăr că n-am să te trezesc ? E clar că am s-o fac. Aici nu-i salon, aici... Cum ştiu ele să te învăluie în pînză de păianjen ! Eşti foarte bun... Îţi mulţumesc. Nu găseşti că... Toate acesstea le vin din instinct, conchise el, femeia se simte atrasă inconştient de bărbat. Da."

Apoi începu să chibzuiască : să intre în Zurbagan cu barca sau s-o părăsească înainte, la vreo cinci kilometri depărtare de oraş — drept măsură de prevedere. Întreaga poveste : achiziţionarea bărcii contra unei sume exorbitante, rachiul iluzoriu promis bătrînului Ius, ca şi semnalmentele lui Nock putea foarte bine în patruzeci şi opt de ore să facă ocolul împrejurimilor. Recapitulînd în minte ultimele întîmplări, îşi aduse încă o dată laude pentru prezenţa de spirit de a fi luat-o pe Helly cu el, cînd ar fi putut foarte bine s-o refuze. Datorită participării ei călătoria căpăta un caracter familiar şi cui ar putea să-i treacă prin minte, văzîndu-l pe Nock în societatea tinerei fete, că mai ieri era ocnaş ? Fără să vrea, Helly îi venea în ajutor. Şi Nock luă hotărîrea să fie mai îngăduitor cu ea.

— Dormi ? întrebă el, scrutînd spaţiul întunecat al pupei.

Drept răspuns, auzi ceva care semăna cu un oftat sau poate cu o şoaptă somnoroasă. Pe fundalul mai puţin întunecat decît barca, pupa părea pustie ; Helly mai dormea, se vede, şi Nock, pentru a putea vedea cum s-a cuibărit ea acolo, aprinse un chibrit.

Înfăşurată în şal, fata îşi proptise capul în mîini, iar braţele pe lemnul pupei ; i se vedea doar un ochi, închis, fruntea şi tîmpla ; toate laolaltă — aminteau un ghem pufos.

— Ei, ajunge, să nu mă mai ocup de ea, zise Nock, aruncînd chibritul. Cînd femeia doarme, ea nu pricinuieşte nici un rău.

Ţinînd cu ajutorul vîslelor direcţia de care avea nevoie, în armonie cu noaptea maiestuoasă şi întunecată, Nock se întoarse din nou cu gîndul la trecutul atît de trist. Ar fi vrut, de acum încolo, dacă îi va fi dat să trăiască, o viaţă în care să nu fie loc pentru autoînşelare, pasiuni şi păreri de rău. Întîi de toate trebuie să rămînă un singuratic. Convins că, fără doar şi poate, cunoaşte perfect oamenii (mai ales femeile), Nock, înfierbîntîndu-se, hotărî ca, rămînînd, aparent, alături de oameni, în esenţă, sufleteşte, să stea departe, să nu se contopească cu ei şi, poruncindu-i inimii să tacă mereu, să întîmpine sfîrşitul zilelor sale cu tristeţea sublimă a înţeleptului care cunoaşte toată deşertăciunea vieţii pe pămînt.

Oare nu tot aşa un medic celebru, albit de ani, vizitează un salon de bolnavi incurabili : cu zîmbet rezervat pe buze adresat celor care-l întîmpină cu teamă şi abia auzit ?... „Da, da, spune parcă tot aspectul încurajator al medicului, de bună seamă,

vă aflaţi aici întîmplător, e o neînţelegere la mijloc, şi în general totul este cît se poate de bine"... Medicul, însă, nu e prost : vede toate plăgile, toată distrugerea pe care le pricinuieşte boala şi se gîndeşte foarte puţin la bolnavi. Să te gîndeşti la nişte condamnaţi, cum s-ar zice — este inutil. Ei nu au acelaşi drum cu el.

Comparaţia îi plăcu mult lui Nock. Se îndreptă de spate, se încruntă şi oftă cu mîhnire. În această stare de spirit petrecu restul nopţii şi atunci cînd reuşi să desluşească limpede silueta Helly-ei, care tot mai dormea — pînă la Zurbagan mai rămîneau vreo patruzeci şi ceva de leghe. Frunzele din vîrful tufelor, ce creşteau în preajma malului, scînteiau uşor, rîul se însenina, un vînticel jilav revărsa miresme de iarbă, de peşte şi de pămînt umed. Nock îşi privi mîinile înţepenite : degetele i se umflaseră, iar palmele, numai băşici, îl ardeau şi îl usturau.

— Ar cam fi timpul să-l trezesc pe personajul ăsta de budoar, zise Nock, referindu-se la Helly. Se luminează de ziuă şi n-am să risc să continui drumul, pînă nu se întunecă.

Cîrmi barca spre un mic golf cu maluri nisipoase : smucindu-se, barca încremeni în loc, iar Helly, sărind în picioare, nervos, privi în jur, fîstîcită, cu ochii lipiţi încă de somn.

III

— Dumneata erai ? întrebă ea, liniştindu-se treptat. Am dormit toată noaptea. Iar acum, n-am înţeles din capul locului că mergem cu barca.

Părul i se despletise, gulerul bluzei era boţit, înfoiat. Şalul i se lăsase la picioare. Un obraz era rumen, celălalt palid.

— Află că ne-a mai rămas tot atît cît am parcurs, zise Nock. Acum ne-am oprit şi ne urnim din loc abia atunci cînd se va întuneca. Trebuie doar să ne odihnim. Dă-te jos din barcă, Helly. Spală-te sau piaptănă-te, fă ce ştii, iar mie, te rog să-mi pui la dispoziţie un ac de siguranţă, dacă-l ai. Vreau să prind peşte. În acest fluviu sălbatic găseşti peşte berechet.

Helly căută cu mîna de-a lungul pieptului : găsi acul pe locul unui nasture pierdut. Îl scoase şi marginile bluzei se depărtară uşor, răsfirîndu-se şi lăsînd să se întrevadă marginea cămăşuţei albe. Dîndu-şi seama, Helly se fîstîci — îşi aduse aminte că toată noaptea, în timp ce ea dormea, o privise un bărbat, şi cum, niciodată pînă atunci, nu i se întîmplase să doarmă îmbrăcată, fata se văzu dormind, în mod inconştient, ca de obicei, învelită cu plapumă. Acum, văzîndu-şi marginea cămăşii se fîstîci şi mai tare. Revelaţia, pe care i-o dădu instinctul, a ceea ce se poate întîmpla cînd o femeie se află singură, între patru ochi cu un bărbat, transformă nestăvilit fîstîceala în tulburare : scăpă din mînă acul şi cînd, găsindu-l, în cele din urmă, se îndreptă din şale, era roşie la faţă şi vrednică de plîns.

— Bine că acul e de fier, zise Nock. Nu e greu să-l îndoi ; dacă era de oţel s-ar fi rupt uşor.

Naivitatea acestei remarci avu darul să-i redea Helly-ei echilibrul sufletesc. Sări din barcă, şi Nock în urma ei. Zicîndu-i că se duce să taie o nuia

pentru undiţă, el se pierdu printre tufişuri, lăsînd-o pe Helly, un timp, singură. Făcîndu-şi palmele căuş, fata îşi răcori obrazul cu apă, se şterse cu batista şi, aranjîndu-şi părul în faţa oglinzii rîului, care fremăta, porni în sus, spre creasta dealului ce străjuia malul. Aici îşi propuse „să-şi adune gîndurile". Dar gîndurile se risipiră deodată, pentru că înaintea ei se aprinse în toată strălucirea ei o dimineaţă frumoasă şi veselă, din acelea în care verdeaţa din jur, frunzişul verde al unui copac ne pare o grădină, iar noi în ea nişte copii iertaţi pentru cine ştie ce boroboaţă.

Discul încins al soarelui strălucea, se înălţa deasupra rîului albastru, risipindu-şi sclipirile jucăuşe, cît vedeai cu ochii. Mirosul tare, concentrat al frunzelor şi al ierbii îţi tulbura inima, străveziul depărtărilor semăna cu două braţe larg deschise, care abia aşteaptă, fericite, să te cuprindă ; umbrele albăstrii subliniau delicateţea culorilor acestei dimineţi, şi pe-alocuri în luminişurile orbitoare sclipeau razele unei pînze de păianjen.

Nock răsări dintre tufe cu o nuia lungă în mînă. Helly plină de încîntare, exclamă :

— Ce dimineaţă divină !

Nock se uită la ea cam neliniştit. Fata ar fi vrut să fie, ca întotdeauna, rezervată, dar se însufleţise inconştient, împotriva voinţei ei.

„Ei, asta e, gîndi el duşmănos, nu-ţi închipui cumva că am căzut în cursa asta întinsă cam stîngaci ? Că am să încep să mă minunez şi am s-o tot ţin aşa, în „ah"-uri admirative ? Că am să mă moi, dacă te uiţi la mine ? Lasă-te de astea, fetişcano !"

— Scuză-mă, zise el, rece. Exaltarea dumitale mă plictiseşte. Şi apoi, te-aş ruga să nu ţipi. Am un auz perfect.

— N-am ţipat, îi răspunse ea, ghemuindu-se toată ca un arici.

Grosolănia vădită a lui Nock, nemeritată, o mîhni şi-i întunecă sufletul. Vrînd să învingă sentimentul de jignire, coborî spre rîu, fredonînd încetişor, dar, temîndu-se de o nouă observaţie din partea lui, tăcu. „Categoric mă urăşte : probabil pentru că i-am impus persoana mea în această călătorie".

Gîndul acesta îi provocă un acces de vinovăţie, pe care însă, uitîndu-se la Nock, care pescuia stînd în barcă, fata se strădui să-l calmeze, conştientă de necesitatea acestei călătorii cu barca pentru ea. Socoti, însă, de datoria ei să-i comunice neîntîrziat lui Nock tot ceea ce o frămînta.

— Degeaba te superi pe mine, Trumwick, zise Helly, dacă tata nu era bolnav, nu te-aş fi rugat să mă iei cu dumneata. De aceea, încearcă să te pui în locul meu, în situaţia mea... Am fost silită să mă agăţ de dumneata.

— La ce te referi ? o întrebă el distrat, absorbit de mişcarea sforii undiţei, împletită din fire de păr de cal smulse din reverele hainei lui. Dă-te la o parte, Helly, umbra dumitale cade pe suprafaţa apei şi-mi sperie peştele. Dealtfel, nu am nici o vină că tatăl dumitale s-a îmbolnăvit... Şi, în general, maniera mea de a se purta este aceeaşi cu toată lumea... A muşcat !

Retrăgîndu-se supusă, tot mai departe de mal, Helly zări o scînteiere argintie smulgîndu-se din

apă şi, după ce sări în văzduh şi se roti în jurul lui Nock, în chipul carusel, căzu cu zgomot pe apă.

— Un peşte ! Ce mare e ! strigă Helly.

Mîndru de succesul obţinut, izbind cu capătul undiţei peştele ce sărea în mîinile lui, Nock îi răspunse tot cu înflăcărare.

— Da, e mărişor. Trebuie să aibă peste un kilogram. E plin şi greu : îl frigem noi îndată. Împinse barca spre mal şi aruncă peştele pe nisip, apoi, uitîndu-se în jur, se apucă să adune vreascuri uscate şi să le pună grămadă, dar nu reuşi să adune prea multe. Jenîndu-se să stea fără nici o treabă, Helly găsi şi ea două-trei crengi uscate. Toată numai încordare, avînt şi sîrguinţă demnă de o muncă mai grea, ea îi întindea lui Nock nuieluşe mici cît beţele de chibrit, pe care le rupea, înţepîndu-şi mîinile. După ce curăţă peştele, Nock aprinse vreascurile care luau foc anevoie ; se ridică un fum gros. Stînd în genunchi, Nock sufla în flăcările anemice, fără să-şi cruţe plămînii, şi în curînd auzi în preajma sa o altă suflare, întretăiată, silitoare. Proptindu-se în pămînt cu pumnii ei mici, în care strîngea surcelele, Helly depunea cu sîrguinţă partea ei de muncă ; o usturau ochii de fum, dar cu toate că lacrimile îi curgeau, curajoasă, ea nu-şi părăsi ocupaţia nici atunci cînd, focul, înteţindu-se şi duduind, înşfăcă de nădejde vreascurile.

— Ei, ajunge ! decretă Nock. Adă-ncoace peştele, uite-l colo !

Helly se supuse.

Nock aşteptă să fie mai mulţi tăciuni, îi scormoni, aşezîndu-i în strat uniform, şi puse cu grijă peştele să se frigă. După cîteva clipe se auzi un sfîrîit. În curînd, Nock îl scoase de acolo, bine

fript pe o parte, ars pe cealaltă şi-l aşeză pe un platou din frunze.

Împărţindu-l cu ajutorul unei nuieluşe, îi spuse fetei :

— Mănîncă, Helly, deşi este fără sare. Dar flămînzi — nu vom putea ajunge prea departe.

— Ştiu, încuviinţă aceasta, îngîndurată.

După ce cu chiu, cu vai îşi înghiţi porţia de mîncare, sătulă numai pe jumătate, Helly se simţi cuprinsă de dorul de casă. Natura din jur era de o strălucire orbitoare, dar locul acela sălbatic şi pustiu, tăcerea nepăsătoare a malului, care o ţinea într-o captivitate impusă de împrejurări, începea s-o apese. Fluviul, nisipul, pietrele erau mereu aceleaşi, ca şi cu o sută, cu o mie de ani în urmă ; noţiunea timpului dispărea.

Se uita în tăcere la Nock, cum piteşte barca sub tufele ce se apleacă deasupra apei, cum îşi îndeasă cu tutun pipa şi o aprinde ; urmărea privirile-i fugare, pe care le arunca înspre ea, cu un zîmbet mohorît, forţat pe buze şi erau momente cînd în mintea ei înfierbîntată lua naştere o neîncredere ciudată : era oare real tot ceea ce se întîmpla în jurul ei ? Ar fi vrut ca Trumwick să adoarmă cît mai repede ; era, după părerea ei, totuşi o ocupaţie ce apropia ceasul plecării.

— Ai vrut să dormi, zise Helly, după mine, somnul îţi este de-a dreptul necesar.

— Te incomodez cumva ?

— Nu văd de ce ! zise Helly dînd din umeri, înciudată pe tonul lui mereu arţăgos. Mi se pare că nu mi-am pus nimic în gînd, şi nici nu pot întreprinde nimic, din moment ce ai declarat că vrei să porneşti la drum pe înserate.

— Eu nu sînt femeie, declară cu emfază Nock. Îmi este egal, dacă dorm mai mult sau mai puţin. Dacă te incomodez...

— Ţi-am mai zis o dată, nu mă incomodezi! izbucni Helly, gîfîind de indignare, ci eu, probabil, dă-mi voie să ţi-o spun deschis, te incomodez... Dacă-i aşa, nu trebuia să mă primeşti în barcă. Spun asta, pentru că dumneata eşti acela care mă bruftuluieşti întruna!

Acum ochii îi erau rotunzi şi scînteiau, iar gura ca de copil tremura cu o expresie de jignire. Adînc mirat, Nock scoase pipa din gură şi-şi roti privirea în jur, chemînd parcă cerul, fluviul şi pădurea să-i fie martori că nu se aşteptase la o asemenea ripostă. Temîndu-se ca nu cumva fata să izbucnească în plîns, luîndu-i prin asta — ireversibil — splendida poziţie de bărbat puternic, plin de un dispreţ suveran, Nock realiză necesitatea de a da neîntîrziat acestei altercaţii un substrat „profund şi serios"; pe deasupra, voia în sfîrşit, să spună pe şleau tot ce are pe suflet, întocmai cum o doreşte majoritatea oamenilor convinşi sincer de ceva, dar proaspăt convinşi, căutîndu-şi drept auditoriu o persoană convinsă de contrariu; în cazul de faţă lucrurile se prezentau mai simplu: Helly aparţinea sexului care reprezenta negarea concepţiei lui Nock asupra vieţii. Pentru bun început se încruntă, dezaprobînd, chipurile, implusivitatea tovarăşei lui de drum, apoi arboră o expresie îndurerată, amară.

— Poate te-am jignit cu ceva, Helly, rosti el cu gravitate, mai mult ca sigur, te-am jignit, să admitem, dar, crede-mă, nu intenţionam s-o fac în ce te priveşte, în ce priveşte persoana dumitale. Îţi spun deschis: dezaprob profund femeile; dumneata

ești femeie ; dacă, fără voia mea, n-am ținut seama de regulile de politețe, numai acesta este motivul. Orice femeie, dumneata sau alta — pentru mine sînteți o apă și un pămînt, în fiecare văd, nu pot să nu văd o reprezentantă a răului universal. Da ! Femeile sînt un rău universal !

— Femeile ? întrebă cam buimacă Helly, dar mai calmă de data asta. Și crezi că toate femeile...

— Absolut toate !

— Dar bărbații ?

— Uite o întrebare pur feminină ! Mai îndesă pipa cu tutun, clătină din cap, apoi urmă : ce-ai vrut să zici cu acest „dar bărbații ?" Pot să ți-o spun, fără să mă laud, bărbații sînt o forță creatoare, pozitivă, pe cînd voi — destructivă.

Răscolită pînă-n adîncul sufletului, forța destructivă se uită lung la el, mirată, ridicînd din sprîncenele-i subțiri, cu o expresie de reproș și sfidare.

— Bine, dar... Ascultă Trumwick ! Nock folosise limbajul cercului ei, și Helly începu să se exprime mai liber, mai ușor, decît pînă atunci. Ascultă, este o obrăznicie ceea ce spui, dar — cred că vorbești serios. Este jignitor, dar interesant, recunosc. Și prin ce anume am meritat o caracterizare atît de negativă ?

— Sînteți o calamitate, o forță oarbă, origina răului.

— Ce fel de forță ?

— Deși, după cît se pare, ești încă fată — auzindu-i cuvintele, Helly se făcu roșie ca racul de tulburare — pot să-ți spun ce înseamnă... o calamitate sexuală. Simțurile voastre dau năvală și ne atrag pe noi în prăpastia lor.

— Refuz să vorbesc pe această temă, zise cu glas sonor Helly, nu sînt în măsură să judec.

— De ce ?

— N-aş zice că este o întrebare inteligentă.

— Refuzi să continui discuţia ?

Fata îşi întoarse privirea în altă parte, căutînd o explicaţie tulburării ce o cuprinsese, care nu putea, după cum ştia ea bine, să fie un rezultat al fandoselii sau al unor ifose din partea ei, pentru că, pur şi simplu, aceste trăsături îi lipseau cu desăvîrşire. În cele din urmă, dorinţa de a fi întotdeauna sinceră învinse ; după ce se uită drept în ochii lui Nock — deschis, ferm, — Helly zise, cutezătoare :

— Sînt încă fată ; de aceea aş spune probabil multe lucruri false, dacă m-aş aventura să vorbesc despre... latura fizică. Vorbeşte, poate, totuşi, am să înţeleg şi atunci îţi voi spune, dacă sînt sau nu de acord cu dumneata.

— Află, în cazul ăsta, vorbi Nock iritat, însuşi faptul că toate preocupările femeii se învîrt în sfera sexuală le face să fie reduse. Femeile sînt meschine, false, vanitoase, îngîmfate, hrăpăreţe, brutale şi lacome.

Făcu apel la Hartmann, Schopenhauer şi Nietzsche şi, timp de o jumătate de ceas, zugrăvi în faţa Helly-ei, care amuţise, tabloul sinistru al viitorului omenirii, dacă aceasta nu va afurisi, în sfîrşit, dragostea. După părerea lui, dragostea este eterna înşelăciune a naturii, ea ar fi trebuit de mult dată la arhivă, iar romanele care o descriu — arse pe ruguri.

— Eşti încă tînără, Helly, dar cînd se va trezi femeia din dumneata, ea nu va fi cu nimic mai

bună decît restul felinelor trandafirii ale speciei voastre, care distrug sîngele, creierul, inima bărbatului şi deseori îl împing la crimă.

Helly oftă. Dacă Nock are dreptate numai cincizeci la sută, viaţa care o aşteaptă este îngrozitoare. Va deveni şi ea, fără voia ei, şarpe veninos, viperă, o purtătoare a răului universal.

— E drept, Shakespeare a creat-o pe lady Macbeth, replică ea, dar să nu uităm de Julieta şi de Ofelia...

— Nişte femele neurastenice, i-o reteză scurt Nock.

Helly îşi înghiţi vorba. Fusese cît pe ce să-i spună : „ţi-aş fi făcut cunoştinţă cu mama mea, dacă n-ar fi murit acum patru ani", şi acum binecuvînta soarta că eticheta răutăcioasă de „femele" a ocolit chipul drag. Pierduse orice chef de vorbă.

Fără să observe expresia chipului ei — încordat, posomorît — Nock zise, subînţelegînd sub cuvîntul „el", pe „eu".

— Am avut un prieten. Se îndrăgostise ca un nebun de o femeie. Credea în oameni şi în femei. Dar fiinţa aceea de nimic se dădea în vînt după lux şi risipă. L-a convins pe prietenul meu să comită un furt... tînărul cu pricina era atît de convins că iubita lui, ca şi el, e nebună de dragoste, încît a făcut o spargere, golind casa de bani a patronului şi înmînînd toată suma individei, diavolului acela cu chip de femeie. Ea şi-a părăsit bărbatul, iar eu...

I se urcă tot sîngele la cap, cînd, de pornit ce era, îl luase gura pe dinainte, atît de imprudent, şi îşi dădu seama că totuşi trebuie să-şi termine povestirea, ca să nu trezească bănuieli şi mai mari. Helly,

însă, părea să nu fi înţeles despre ce este vorba. Îl asculta, atentă, şi un zîmbet uşor, politicos, îi flutura pe buze, înseninîndu-i chipul, tras, după o noapte chinuitoare.

— Bineînţeles, încheie Nock cu jumătate de glas, el s-a pomenit la muncă silnică.

Urmă o tăcere încordată.

— E şi astăzi acolo ? se interesă Helly pe un ton forţat.

— Da.

— Îţi pare rău de el, desigur... îmi pare rău şi mie, adăugă ea pripit, dar, crede-mă, Trumwick, omul ăsta nu este vinovat !

— Dar cine-i vinovatul ? întrebă el, ţinîndu-şi răsuflarea.

— Ea, bineînţeles.

— Dar el ?

— El a făcut-o mînat de o dragoste puternică, pe el nu l-aş fi condamnat.

Nock se uita la ea atît de intens, încît fata îşi lăsă ochii în pămînt.

„O fi ghicit sau nu ? Eh, la naiba ! îşi zise el, în cele din urmă, mie, de fapt, puţin îmi pasă. Sigur că acum bănuieşte ea ceva, dar nu va îndrăzni să mă ia la întrebări, iar altceva nici nu vreau.“

— Am să dorm puţin, zise el şi se ridică, întinzîndu-se şi căscînd.

— Da, culcă-te, spuse Helly, soarele e sus.

Nock se întinse tăcut la umbra unui paltin. Ca să nu-l supere ţînţarii îşi acoperi capul cu haina şi în curînd adormi. Oricît de ciudat s-ar părea, oricît era în dezacord cu opiniile sale, dar, în perfect acord cu natura umană, în vis el o văzu pe

Helly; se apropie de el, din spate, şi cu un gest plin de gingăşie, îşi lipi de ochii lui palma caldă. Iar el încercă un amestec straniu de ciudă, amărăciune şi duioşie. Visul ar fi luat probabil un caracter şi mai complicat, dar Nock deschise ochii pentru că cineva îl scutura încetişor, şovăielnic. Dezmeticindu-se, o văzu pe Helly, care îl trezise, şi cea din urmă atingere a mîinii ei se contopi cu visul acela naiv.

Se lăsase amurgul. Ochiul roşu al soarelui se ascundea dincolo de malul întunecat; umezeala înserării, capul greu şi realitatea amenințătoare îl readuseră pe Nock din capul locului în acea stare sufletească ce nu-l părăsise o clipă în ultimele zile: era din nou posomorît, încordat, parcă mereu la pîndă.

— Iartă-mă, te-am trezit, se scuză Helly, pentru că e timpul să pornim.

Se urcară în barcă; din nou răsună clipocitul apei; trecu aproape o oră în tăcere; apoi, auzindu-l pe Nock cum gîfîie hîrîit (se stîrnise un vînt în rafale, care le sufla drept în faţă şi fluviul fremăta), Helly spuse:

— Trece-mi mie vîslele, Trumwick, dumneata ai să te odihneşti.

— Sînt grele.

— Nu-i nici o nenorocire, rîse ea. Dacă mă dovedesc incapabilă, să-mi fie cu iertare. Dă-mi vîslele.

— Cum vrei, cedă Nock.

„Las' să mai vîslească, ce Dumnezeu, îşi zise el, glăsciorul a început să-i sune mai ferm, trebuie să-i mai retez din nas."

Făcură schimb de locuri şi Nock auzi un plescăit lent, nesigur, care treptat, însă, deveni mai rit-

mic şi mai vioi. Helly reuşea să ţină cu chiu cu vai vîslele, capetele lor groase ameninţau în fiece clipă să-i scape din mîini. Lăsîndu-se pe spate, îşi întindea tot trupul şi, ceea ce era rău, din cale-afară, picioarele nu aveau un punct de sprijin, întrucît nu ajungeau pînă la podium-ul mic de lemn, special amenajat în acest scop, pe fundul bărcii. Picioarele fetei alunecau neputincioase pe fund şi, cu fiece mişcare a vîslelor, trupul ei era gata-gata să lunece de pe banchetă. Avea impresia că apa este grea ca de plumb şi nemişcată, ca şi cînd vîslele ei s-ar fi cufundat într-o grămadă de grîne. De cum le luase în mînă, umerii şi braţele o dureau ; dar nici durerea asta, nici palpitaţiile chinuitoare, însoţite de o sudoare rece, şi nici respiraţia grea, întretăiată, chinuită, spasmodică n-ar fi silit-o să-şi mărturisească slăbiciunea. Ar fi murit mai curînd, decît să se lase bătută. Rezistă vreo jumătate de ceas la această caznă, mînuind, în cele din urmă, maşinal vîslele, ca şi cînd n-ar fi fost ale ei mîinile care le ţineau. Nock, care medita sumbru la cumplitul său trecut, tresări şi ascultă : cu un plescăit slab, şovăitor, vîslele loveau anapoda apa ; barca nu înainta aproape deloc.

— Alo ! Helly ! o strigă el. Ia întoarce-te la locul dumitale, ajunge !

Nici nu era în stare să-i răspundă. Părăsind cîrma, Nock se apropie şi se pleacă spre ea. Licăririle palide ale apei îi îngăduiră să vadă chipul palid al fetei : ţinea ochii închişi, iar gura îi era întredeschisă spasmodic. Apucă vîslele, vrînd să i le smulgă. Helly nu i le lăsă din capul locului şi, cedîndu-i-le, tot mai încerca să le avînte în sus, automat. Deschise ochii şi se îndreptă de spate, zîmbind aproape inconştient.

— Ei, cum îţi este ? o întrebă Nock, cuprins de un neaşteptat sentiment de milă.

— N-am nimic, îi răspunse ea anevoie, străduindu-se să-şi tragă răsuflarea. Apoi, temîndu-se de ironia şi de înţepăturile lui, trînti cu mîndrie o declaraţie cam îndrăzneaţă : Aş fi putut să vîslesc încă multă vreme, vîslele nu sînt grele... Numai că au mînerele cam groase, adăugă ea, în cele din urmă, naiv.

Se instalară, fiecare la locul său iniţial, şi Nock căzu pe gînduri. Era oarecum fîstîcit şi mişcat. Dar se strădui să dea un alt curs gîndurilor sale, gata să se oprească mai cu luare-aminte asupra acestei fiinţe mîndre şi bune la suflet. Totuşi, rămase cu impresia că a mers pe un drum şi deodată s-a oprit, nu ştie nici el de ce.

Norii se adunară, se îndesiră, vîntul începu să bată cu putere, în rafale. O picătură de ploaie căzu pe mîna lui Nock şi într-un colţ îndepărtat al întunericului ce învăluise pămîntul sclipi timp de o clipă o lumină albăstrie. Barca se legăna, apele plescăiau ameninţător. Nock ridică ochii spre cer, apoi, lăsînd jos vîslele, rosti :

— Helly, trebuie să tragem la mal. Vine furtună. Este imposibil să rămînem pe apă ; se apropie o ploaie torenţială şi ar putea să scufunde barca şi în orice clipă poate s-o răstoarne vîntul. Ţine cîrma spre mal.

IV

Călătorii acostară în preajma unui şir de mici moviliţe de nisip. După ce puseră piciorul pe mal,

temîndu-se ca nu cumva în urma ploii să se umfle mult apele, Nock trase anevoie barca pe uscat, între două moviliţe, aşezînd-o într-o adîncitură naturală a malului nisipos. De-a lungul ţărmului se întindea o pădure rară, cu copaci înalţi — slab apărător împotriva furtunii şi ploii ce se apropia, şi Nock găsi de cuviinţă s-o prevină pe Helly despre această stare de lucruri.

— Ne face ciuciulete, zise el, cu asta trebuie să te împaci de pe acum — nu avem unde să ne ascundem. Ţi-e frică ?

— Nu, dar este neplăcut că sîntem siliţi să ne oprim.

— Foarte neplăcut.

Se adăpostiră sub coroana unui copac, ascultînd cu inima strînsă plescăitul ploii şi foşnetul frunzelor sub stropii grei. Potolindu-se în răstimpuri pentru o clipă, vîntul sufla iar, de parcă prindea noi puteri — mai înverşunat, mai şfichiuitor. Norii, coborîţi jos de tot deasupra pădurii, cu stăruinţa sinistră a unor năvălitori, striviră în cele din urmă unica fîşie intens albastră a cerului şi întunericul se înstăpîni peste toate. Era frig şi totul arăta trist ; păsările treceau jos de tot, tăcute, în zbor legănat, speriate. La lumina unui fulger — licăreau rar deocamdată, fără tunete — Nock zări dincolo de rîpă o vulpe care adulmeca aerul ; apoi, botul ascuţit şi o labă din faţă ridicată pieriră, tot atît de repede, cum se iviseră.

Interregnul acalmiei şi al furtunii se încheie cu o rafală energică pornită din capul locului cu viteza unui expres ; în încordarea ei impetuoasă copacii se plecară pînă la un unghi de treizeci de grade, iar tufărişul scund fremătă, ca scuturat de friguri.

Frunze, crengi smulse din copaci, tot felul de vreascuri zburau printre trunchiurile arborilor, purtate de vînt, izbindu-i drept în față pe cei doi tineri. În sfîrșit zvîcni sinistru un fulger gigantic albăstrui, ploaia se năpusti cu furie peste pămînt, iar pustietatea răsună de tunete înverşunate.

Uzi leoarcă, buimaci, Helly şi Nock stăteau lipiţi cu spatele și ceafa de trunchiul unui copac. Se înăbușeau. Vîntul îi sufoca ; îi venea în ajutor ploaia torențială atît de darnică, încît în curînd pădurea răsună toată de vuietul pîraielor născute din furtună. Tunetele şi fulgerele se alternau într-o întrecere demențială, cutremurînd pămîntul în rafalele vuietului ceresc, inundîndu-l cu o lumină neîntreruptă, orbitoare, rece ca şi ploaia, şi în tremurul căreia copacii păreau că se clatină şi saltă întruna.

— Helly ! strigă Nock. Tot n-o să ne mureze mai mult decît atît. Hai să ieșim la loc deschis ! Este primejdios să rămînem sub copac. Dă-mi mîna, să nu ne pierdem unul de celălalt ; doar vezi ce se petrece în jurul nostru.

Ținînd-o de mînă pe Helly, tîrîndu-se prin noroiul alunecos şi căutînd la lumina fulgerelor un loc descoperit, Nock parcurse o bucată de drum, dar, încredințîndu-se că mai departe pădurea se înalță şi mai deasă, se opri. Deodată, zări un punct luminos nemişcat. Înconjurînd o tufă care-l împiedica să observe cu atenţie fenomenul, Nock desluşi o cercevea uriaşă, aflată atît de aproape, încît se vedea și mucul de lumînare aşezat în gîtul unei sticle, puse pe masă.

— Helly ! strigă el. Uite, o fereastră, o casă, trebuie să fie oameni în ea ! Uite, acolo, priveşte !

Fata își sprijini mai de nădejde mîna de brațul lui, repetînd radioasă :

— O fereastră, oameni ! Da, văd. O, Trumvick, hai să alergăm mai repede sub acoperișul acela ! Hai !

Nock se întristă, ros de îndoieli. În situația lui trebuia să evite tocmai oamenii și casele locuite. În cele din urmă, istovit și rebegit la culme, contînd pe faptul că în acest colț pierdut sînt puține șanse ca cineva să-i cunoască semnalmentele și să se fi aflat despre evadarea sa, bizuindu-se în ultimă instanță pe șansă și pe revolverul din buzunar, zise :

— Mergem, dar, pentru Dumnezeu, fă cum îți spun eu, Helly : nu explica nimic, dacă te întreabă cineva cum am nimerit aici ! Nu se știe cine sînt gazdele de aici ; nu se știe nici dacă ne vor da crezare, în cazul cînd le spunem adevărul, și dacă nu cumva ne alegem cu neplăceri din cauza asta. Dacă va fi nevoie, voi născoci o poveste, mai verosimilă decît realitatea ; trebuie să recunoști că în situația noastră realitatea este totuși ieșită din comun.

Helly nu înțelegea prea bine ce vrea să spună ; apa îi șiroia de-a lungul trupului, pe sub rochie, făcînd-o să nu aibă decît o singură dorință — să ajungă cît mai repede într-un loc uscat, acoperit.

— Da, da, se grăbi să încuviințeze fata, dar, te rog, Trumwick, să mergem odată !...

În clipa următoare se aflau în dreptul unei uși joase din bîrne, ce ducea într-un bordei, fără gard și fără curte.

Nock scutură din răsputeri ușa.

— Cine bate ? răsună un glas dinăuntru.

— Ne-a prins furtuna, îi răspunse Nock, vă rugăm să ne adăpostiţi pînă se linişteşte.

— Ce dracu ! se auzi din nou glasul, în care, răsuna o uimire dintre cele mai profunde. Medor, ia vino-ncoace, lăţosule, haide, haide, puturosule !

Drept răspuns, urmă un lătrat surd, hîrîit.

Apoi necunoscutul întrebă, tot fără să deschidă uşa :

— Cîţi sînteţi ?

— Doi.

— Cine sînteţi, la urma urmei ?

— Un bărbat şi o femeie.

— O femeie, aici, de unde, stimabile ?

— E cam plicticos să dăm explicaţii prin uşa închisă, îi declară Nock, daţi-ne drumul, sîntem obosiţi şi uzi leoarcă.

Urmă o tăcere scurtă ; apoi locatarul bordeiului strigă, bocănind în podea ca să impresioneze :

— Vă dau drumul, dar, nu uitaţi că Medor este fără botniţă, iar eu ţin în mînă un *Stutzer* cu două ţevi. Intraţi cîte unul ; întîi să intre femeia.

În tot timpul acestei discuţii Helly, neliniştită, simţi încă o dată puterea împrejurărilor care o aruncaseră în condiţii cu totul ieşite din comun, nemaiîncercate. Dealtfel, se mai obişnuise oarecum. Se auzi zdrăngănind zăvorul dat la o parte şi, în încăperea joasă, murdară, dar luminată, intră o fată cam sfioasă, udă toată, palidă, răsuflînd greu. Purta o pălărie pe care ploaia o deformase şi o turtise pe o parte. Stătea în mijlocul unei băltoace care se formase pe podea îndată ce Helly a păşit pragul casei, apa scurgîndu-se de pe fusta ei, lipită de picioare. Apoi intră Nock ; arăta la fel de jalnic,

ca şi Helly. Amîndoi ziseră „uf" într-un glas şi începură să examineze încăperea.

V

Trăgînd de zgardă cîinele-lup mai departe de picioarele vizitatorilor cărora acesta le acordase o atenţie chiar excesivă şi continua să mîrîie nervos, gazda îl împinse cu vreo două ghionturi într-un colţ, unde, după ce se roti de cîteva ori şi căscă, animalul se întinse, dar cu ochii plini de nelinişte ţintă la Helly şi Nock. Proprietarul bordeiului purta o cămaşă din stofă colorată, cu mînecile suflecate, pantaloni de catifea şi pantofi de pîslă. Părul lung şi rar, căzînd în evantai pe umeri îi dădea necunoscutului un aspect de femeie dezordonată. Mic de stat, ciolănos, cam la vreo patruzeci-patruzeci şi cinci de ani, avea o faţă rumenă, deschisă, dar neplăcută, ochii mici, cu o privire limpede, înconjuraţi de riduri mărunte şi buza de sus uşor ridicată lăsînd să i se vadă dinţii puternici, cam galbeni ; în totul făcea o impresie tulbure, dubioasă. În căminul clădit din piatră ardeau nişte lemne, deasupra focului fierbea ceva într-un ceaunel negru, iar deasupra ceaunului, era pus la copt un aluat, care sfîrîia, crăpînd ici-colo. Lîngă masa cafenie, slinoasă, erau aşezate o laviţă şi două taburete. Culcuşul mizer şi jalnic dintr-un colţ al încăperii amintea de departe un pat, iar ciobul de oglindă prins cu un cui de perete completa mobilierul sărăcăcios al casei. Sub rafturile cu cîteva vase de strictă necesitate atîrnau puşti, capcane, schiuri, plase, precum şi vreo cincisprezece colivii cu păsări cîntătoare,

care-şi vociferau agitat partiturile nemeşteşugite. Pe podea, în mijlocul unui morman de plăci vechi, trona un gramofon. Totul era presărat din abundenţă cu găinaţ.

— Aşadar, oaspeţi dragi, zise puţin cîntat şi fonf necunoscutul, luaţi loc, aşezaţi-vă. Văd eu că v-a spălat zdravăn ploaia. Staţi jos, încălziţi-vă.

Helly se instală lîngă foc, storcîndu-şi mînecile şi poala fustei. Nock nu făcu decît să-şi scoată haina şi după ce o răsuci energic deasupra unei căldări din tablă, o îmbrăcă la loc. Geamurile de la fereastră, luminate mereu de pălălaia fulgerelor, zăngăneau tremurînd în ritmul tunetelor.

— Hai să facem cunoştinţă, urmă blajin gazda, aşezîndu-şi puşca la loc, într-un colţ. Vai, sărmana domnişoară! Am să vă ofer, domnii mei, cafea. Apa tocmai a fiert — ce zici, domnişoară?

Helly mulţumi cu multă rezervă, dar cu o voce atît de stinsă şi de inexpresivă, încît era greu să te înşeli asupra dorinţei ei de a mînca şi a bea ceva. Peştele acela nefericit îşi pierduse de mult efectul întăritor. Nock, flămînd şi el, spuse:

— Plătesc. Într-adevăr, este absolut necesar să mîncăm şi să bem ceva. Daţi-ne ce aveţi.

— Cum e posibil să iei bani în asemenea situaţie?! replică ofensat vînătorul. Ce mai! Mîncaţi, beţi, odihniţi-vă — sînt întotdeauna bucuros să fiu util, cu ce pot.

Toate acestea le rostea calm, ospitalier, ca pe nişte formule învăţate pe de rost. Masa se umplu cu de toate: pîine, carne rece, lipia fierbinte cu unt scoasă de pe foc şi un ceaunel plin cu cafea tare. Aşezînd pe masă toate bunătăţile, vînătorul vorbi despre persoana lui. Cel mai frumos cîştig îi aduce vîn-

zarea păsărilor, pe care, cu ajutorul gramofonului, le învaţă tot felul de melodii. Se oferi chiar să le demonstreze oaspeţilor cum ştiau ele să imite muzica, repezindu-se la un moment dat spre gramofon, dar se opri, clătinînd din cap.

— Ah, ce nătărău sînt, zise, cei doi tineri sînt morţi de foame, iar mie mi-a trăsnit prin cap să-i distrez ! Da, să nu uit, urmă el, întorcîndu-se spre Nock şi privindu-l ţintă în ochi, şi în sus sînt ploi ?

— Noi venim de jos, îi răspunse Nock, la Zurbagan e o vreme splendidă... Cum vă cheamă ?

— Gutan.

— Draga mea, se adresă Nock, plin de duioşie, fetei, ce-ar fi ca Trumwick şi Helly să-l roage pe acest om cumsecade să le recomande vreun preot de prin partea locului, mai conciliant ? Ce zici ?

Gutan puse pe masă cana din care bea, atît de încet, cu atîta grijă, ca şi cum cel mai mic zgomot ar fi putut să-l împiedice să audă răspunsul fetei. Helly şedea lîngă el, vizavi de Nock.

Lăsă ochii în jos. O paloare pronunţată îi schimbă într-o clipă expresia feţei. Mîinile îi tremurau, iar glasul sună fără vlagă, cînd ea, reuşind, în sfîrşit, să-şi învingă şovăirea, atît de periculoasă, rosti încet :

— Fă cum ştii.

Afară, furtuna se potolea.

Gutan lăsă privirea în jos, apoi clătină din cap, părinteşte :

— Sigur că sînt de partea voastră, zise el cu simpatie, despotismul familiei este un lucru îngrozitor. Numai că, deşi îmi pare foarte rău pentru voi, trebuie să v-o spun : aţi trecut de sat. Este aşezat mai jos pe cursul apei, trebuie să mergeţi înapoi vreo zece kilometri. Acolo găsiţi un preot minunat, într-o

jumătate de ceas el vă va uni, luîndu-vă pentru asta, pe cinstea mea, o nimica toată...

— Ei, nu e chiar o nenorocire prea mare, zise calm Nock, totul, vedeţi dumneavoastră, a mers cam pripit, nu am avut la cine să ne interesăm ca lumea, şi, după ce am cumpărat barca, am plecat din Zurbagan, contînd să întîlnim, pînă la urmă, în drumul nostru o aşezare omenească. De vină, bineînţeles, e întunericul, şi apoi, Helly şi cu mine aveam să ne spunem multe lucruri. Şi trăncănind aşa — am trecut de sat.

— Hai să plecăm, zise Helly, ridicîndu-se. Nu mai plouă.

Nock se uită ţintă în ochii ei strălucitori, de nepătruns.

— Eşti neliniştită şi te grăbeşti, rosti el tărăgănat, fii fără grijă, totul se va aranja. Aşază-te la loc.

Sensul adevărat al acestei fraze era de neînţeles pentru Gutan, iar fata îl primi neîncrezător ; nu-i rămînea, însă, altceva de făcut decît să se aşeze. Se sili totuşi să schiţeze un zîmbet.

Vînătorul se apropie de cămin şi, după ce aşeză fără grabă lemnele, stînd cu spatele la Nock, zise :

— Să ştiţi că aveţi haz, domnii mei ! Deşi, tinereţea cere drepturile ei. Uite ce am să vă spun : feriţi-vă de întîlniri dubioase. Săptămîna trecută doi ocnaşi au evadat, unul a fost prins nu departe de Ward, iar celălalt...

Nu-şi termină fraza, se întoarse ca pe arcuri, cu un zîmbet pe faţa-i rumenă, aprinsă deodată şi, repede, cu un aer degajat, se aşeză la masă. Privirea-i nemişcată, aţintită stăruitor drept spre chipul lui Nock, ar fi cutremurat un suflet slab de înger,

dar tînărul, înecîndu-se cu cafea, avu un acces de tuse atît de cumplit, încît se făcu stacojiu şi se gîrbovi pe scaunul lui.

— ...celălalt, urmă vînătorul, după ce aşteptase cu răbdare să se liniştească tusea, presupun că rătăceşte prin împrejurimi. Ştiţi, s-a scris şi în ziare despre evadarea celor doi hoţi şi s-au dat şi semnalmentele lor.

— Da ? zise veselă Helly. Să ştiţi, însă, că n-ar merita să se ostenească cu noi, avem foarte puţini bani... Cum se numeşte păsărica asta galbenă ?

— Este un brebeneac, domnişoară. O vietate încîntătoare.

— E greu s-o sperii pe Helly, dragă Gutan ! exclamă Nock, rîzînd. În ce mă priveşte, sînt un fatalist convins.

— S-ar putea să ai dreptate, încuviinţă vînătorul. Te sfătuiesc, însă, să te duci să vezi ce se întîmplă cu barca ; apele au crescut, nu este exclus să ţi-o ia curentul.

— Da, aşa e, zise Nock, ridicîndu-se. Helly, urmă el apoi cu gîngăşie, mă întorc repede. Tu, în timpul acesta, uită-te la păsărele, mai stai de vorbă cu Gutan ca să nu-ţi fie urît. Probabil că gazda îţi va pune gramofonul să te distreze. Nu fi îngrijorată, ţin minte locul unde am lăsat barca şi n-am să rătăcesc drumul. Cu aceste cuvinte părăsi căsuţa.

Helly ştia că nu o va lăsa singură. Situaţia nespus de critică trezi toată forţa şi bărbăţia din inima ei, în stare să se cutremure de o vorbă jignitoare, dîrză, însă, şi neînfricată la primejdie. Pe tovarăşul ei de drum îl stima şi-i era milă de el, pentru că, sub ochii ei, se lupta cu destinul amenințător, cum putea, pînă la capăt, fără să dea înapoi.

Apropiindu-se de uşă şi închizînd-o bine, Gutan spuse :

— Brebenecii ăştia, domnişoară, sînt suciţi, mîncăcioși din cale-afară, în primul rînd şi...

Dar să vede că trăncăneala asta fără rost îl stînjenea. Venind lîngă Helly, fără să-şi mai dea osteneala să zîmbească, rosti pripit şi tăios :

— Domnişoară, hai să dăm cărţile pe faţă. Îţi vreau binele, ţi-o jur. Ştii dumneata cine este acest domn cu care arzi de nerăbdare să te cununi ?

Chiar şi în starea ei de supremă surescitare Helly îşi reţinu cu greu zîmbetul, era atît de clar că vînătorul se lăsase dus de povestea născocită de Nock. Dealtfel, prezenţa tinerei fete era greu s-o interpretezi în alt sens — tot aspectul ei corespundea celei mai exigente idei pe care o poate avea cineva despre o fată din lumea bună.

— Cred că ştiu, îi răspunse cu răceală, ridicîndu-se şi rămînînd dreaptă, în picioare. Explicaţi-mi, vă rog, întrebarea dumneavoastră ciudată.

Luînd de pe poliţă un ziar rupt, Gutan îl întinse Helly-ei.

— Citeşte, ce scrie, uite aici, domnișoară. Ştiu eu ce spun.

Trecînd peste titlul oficial al notei, precum şi tot ce se referea la celălalt ocnaş, Helly citi :

„...și Nock, în vîrstă de douăzeci și cinci de ani, statură potrivită, proporţionat şi solid la trup, ochi căprui, părul ondulat, uşor roşcat ; tenul smead, pe obrazul stîng, mai jos de ureche, o aluniță mare cît un bob ; mîini şi picioare mici ; sprîncenele scurte ; alte semne particulare nu are. Cine cunoaşte locul, unde se află cei mai sus indicaţi, sau unul din ei, este dator să ia toate măsurile pentru a

fi reţinut sau — dacă nu are posibilitatea s-o facă — trebuie să comunice autorităţilor locale tot ce ştie privitor la susnumiţii infractori, lucru pentru care i se va atribui recompensa stabilită prin lege."

Cu gest maşinal Helly îşi trecu mîna peste ochi. Ceea ce citise nu era o noutate pentru ea, dar îi lua — definitiv — speranţele cele mai îndrăzneţe că se putea să se fi înşelat, să fi comis o eroare grosolană, fantastică.

Scoase un oftat şi reluă jocul.

— Doamne Dumnezeule ! E îngrozitor !

— Da, încuviinţă Gutan, cam pripit, fără să observe — lipsit de subtilitate cum era — faptul că exclamaţia de disperare răsunase suspect de repede pe buzele unei femei îndrăgostite ! Nu-i treaba mea să te iscodesc cum de a reuşit, şi încă într-un timp atît de scurt, să te îmbrobodească ! Dar acum vezi de cine aveai de gînd să-ţi legi viaţa !

— Vă sînt foarte îndatorată, zise Helly cu un sentiment de adînc dezgust pentru necunoscut. Fata răsufla emoţionată, fără să fie nevoie să se mai prefacă : neştiind care va fi sfîrşitul istoriei sumbre din seara aceea, Helly admitea tot soiul de grozăvii. După cum vedeţi, sînt zguduită, dezorientată. Ce-i de făcut ?

— Ajută-mă să pun mîna pe el, îi ceru Gutan şi îţi jur, nu numai că te voi duce înapoi, în oraş, dar îţi voi ceda şi a patra parte din recompensa pe care o voi primi. Domnişoarelor tinere le place să se gătească... Spunînd acestea, învălui într-o privire dispreţuitoare ţinuta cam jalnică a fetei. Viaţa se scumpeşte pe zi ce trece, iar eu, află, ştiu să mă ţin de promisiunile date.

Fără să vrea, Helly îşi mişcă mîna spre obrazul sănătos, înfloritor al vînătorului, dar reuşi să-şi potolească revolta, în faţa insultei ce i s-a adus, fără să se dea de gol.

— Bine, de acord ! rosti ea ferm. Nu ştiu să iert ! El trebuie să se întoarcă îndată. Nu vă e teamă că l-aţi lăsat să plece ?

— Nu. Era liniştit. Chiar dacă bănuieşte că a fost demascat, n-o să se sperie de mine — un singur om. E înarmat. Buzunarul umflat al hainei, udă cum este, trădează forma revolverului. Trebuie să-l leg, să-l iau prin surprindere din spate. Dumneata du-l lîngă colivie, atrage-i atenţia asupra vreunei păsări şi, în timpul acesta, scoate-i din buzunar revolverul. Altfel, Gutan coborî glasul, ameninţător, am să te fac de rîs, tot oraşul o să afle.

— Bine, rosti Helly, abia auzit. Se mişca şi vorbea ca într-un vis, clar şi pregnant, în care toate hotărîrile se iau cît ai clipi din ochi, sînt pline de angoasă, de groază, de taină. Da, aţi cumpănit bine totul. Aşa am să şi fac.

— Zîmbeşte ! Zîmbeşte, îţi spun ! strigă deodată Gutan. Eşti albă ca varul ! Se întoarce, îl auzi ?

Auzise şi Helly sunetul paşilor care se apropiau alene, îngînduraţi parcă.

Fata se trase spre uşă. Deschizînd-o larg, Nock îşi îndreptă în primul rînd ochii spre Helly.

— Nock, zise ea tare ; Gutan nu realiză din capul locului faptul că, adresîndu-i-se cu numele cel adevărat, Helly dă în vileag starea lucrurilor ; în schimb, evadatul a înţeles. Puse mîna pe pistol. Totul se petrecu atît de repede, încît, trecînd pragul, grăbită, ca să nu vadă încăierarea, Helly apucă doar să rostească : Apără-te, asta am vrut să-ţi spun.

Îi rămaseră în minte chipurile celor doi bărbaţi, transfigurate într-o clipă.

Făcu în fugă vreo zece paşi spre tufele ude, cufundate în întuneric, şi se opri, ascultînd, toată numai încordare. Un lătrat înverşunat, o împuşcătură, a doua, a treia ; două strigăte ; inima fetei bătea ca o maşină de cusut în plin mers ; prin uşa întredeschisă vedea zvîcnind nişte umbre, ce-şi schimbau cu viteza fulgerului locul şi conturul ; mai trecură cîteva clipe, răsună un zăngănit de geam spart, cioburile căzură în afară şi urmă o linişte absolută, uimitoare într-un asemenea moment. În cele din urmă, profilîndu-se pe fondul luminii ce se prefira din casă, o siluetă neagră ieşi afară.

— Helly ! strigă încet Nock.

— Sînt aici.

— Hai să mergem. Răsufla hîrîit, strîngîndu-şi cu palma buza de jos, ruptă.

— Ai... ucis ?

— Cîinele !

— Şi ăla ?

— L-am legat. E mai puternic decît mine, dar am reuşit să-l imobilizez printre colivii şi bănci. Totul este răsturnat acolo. I-am pus şi un căluş în gură, ameninţîndu-l că trag în el, dacă nu se învoieşte... să deschidă gura de bună voie...

— Of, lasă asta ! aruncă Helly cu dezgust.

Îi venea greu, niciodată nu-i fusese atît de greu ca acum. Pentru ceasuri în şir toată latura exterioară a vieţii se întunecă, se stinse. Pădurea sumbră, încăierarea, sîngele vărsat, mişelia, cruzimea, laşitatea şi brutalitatea aşternură o nouă umbră în sufletul ei tînăr. Pentru mintea ei totul era limpede şi indiscutabil, în inimă, însă, avea un sentiment de scîrbă.

Săltînd uşor barca, Nock o goli de apa de ploaie ce se adunase în ea, şi o împinse în apă. Înaintau într-o beznă de nepătruns. Rîul se umflase mult şi-şi purta mai repede apele, iar vuietul lor, acum mai distinct, era impunător şi plin de nelinişte.

Cu cîteva lovituri de lopeţi Nock scoase barca în mijlocul rîului şi se puse din răsputeri pe vîslit. Atunci, simţind că omul legat fedeleş şi cîinele împuşcat au rămas, în sfîrşit, izolaţi, că îi desparte de ei distanţa parcursă şi apa, Helly izbucni în plîns. Pentru nervii ei zdruncinaţi nu exista altă ieşire ; nu putea nici să se înfurie, nici să rămînă nepăsătoare faţă de cele întîmplate adineauri, mai ales acum, cînd nu i se mai cerea acea stăpînire de sine dusă la extrem, de care a trebuit să dea dovadă acolo, la Gutan.

— Nu plînge, Helly, pentru Dumnezeu ! exclamă Nock, suferind cumplit. Eu sînt de vină, numai eu.

Simţind că o să i se frîngă glasul, dacă începe să vorbească, Helly tăcea. Cînd lacrimile se mai potoliră, îi spuse :

— Mie puteai să-mi spui totul, de la început. În mine te poţi încrede, sau nu înţelegi lucrul ăsta ? Probabil, nu te-aş fi lăsat să intri în bordeiul ăla blestemat.

— Ai dreptate, dar am ajuns abia acum să te cunosc, îi împărtăşi el cu o tristă sinceritate. Povestea mea despre preot şi cununie n-a ajutat. Gutan ştia cine sînt. Altfel, ar fi ajutat... Spune-mi, Helly, ce ţi-a spus Gutan, şi cum ţi-a vorbit ?

Fata se grăbi să-i redea pe scurt esenţialul, trecînd sub tăcere oferta lui Gutan de a-i ceda a patra parte din premiu, ce urma să se atribuie pentru prinderea ocnaşului evadat.

„Nu meriţi să ţi-o spun şi n-am s-o fac, îşi zise ea, dar îndată încercă un sentiment de milă maternă pentru Nock, care tăcea abătut. Uite-l, îşi zise ea, ce cuminte stă."

Rîse, printre lacrimile ce nu se uscaseră încă.

— Ce ai ? se sperie tînărul.

— Nu-i nimic ; e un rîs nervos.

— Mîine dimineaţă, Helly, vei fi acasă. Curentul ne duce repede. După un moment de tăcere, o întrebă, cu toată hotărîrea : Bănuiai, deci ?

— Unui bărbat nu i-ai fi povestit istoria cu prietenul dumitale. Ar fi fost riscant. În timp ce dormeai, la început, aveam eu o vagă bănuială. Aproape neîntemeiată. Apoi am rătăcit multă vreme de-a lungul malului, m-am scăldat, ca să mai scutur oboseala, care mă dobora. M-am întors : dormeai, şi atunci, nu ştiu de ce, văzînd din nou cum anume dormi, cu haina aruncată peste cap, într-o poziţie ciudată şi parcă obişnuită pentru dumneata, chiar atunci mi-am zis : „prietenul lui este chiar el" ; rău prieten ţi-ai fost, Nock ! Şi, crede-mă, în aceste două nopţi am îmbătrînit, dar nu cu un an, şi nici cu doi.

— Ai fost un sprijin pentru mine, îi zise Nock, un sprijin real, m-ai susţinut grozav, omeneşte. Asemenea sprijin n-am mai întîlnit.

— Dar alţii cum s-au purtat ?

— Alţii ? Uite, ascultă...

Şi începu să-i povestească viaţa lui. Zbuciumul sufletesc veni în ajutor memoriei. Nu-i povesti chiar totul din fir-a-păr, ci se opri la copilărie, la anii în care a muncit, la romanul lui de dragoste atît de sumbru, la ocnă. Maică-sa murise curînd după ce l-a născut ; tatăl lui îl bătea, de treizeci de ori l-a

gonit de acasă, ca apoi, de fiecare dată, îmbătîndu-se, să-l ierte. Îi vorbi apoi succint despre studiile de la universitate, pe care a fost nevoit să le întrerupă, despre perioada în care a lucrat la un Birou de transporturi şi, în sfîrşit, despre întîlnirea cu o femeie tînără şi frumoasă, într-un parc, în sunetele ademenitoare ale unei orchestre. Toate acestea i le povesti laconic şi scurt. Vroia să-i împărtăşească Helly-ei esenţialul — istoria relaţiilor dintre el şi Temeza. După cum înţelese Helly, nenorocirea se datora tocmai faptului că Nock o idealizase din cale-afară pe Temeza. Îşi închipuise orbeşte că ea este însăşi perfecţiunea, ca o creaţie făurită de un geniu, atît de puternică, de fierbinte era în el dorinţa de a găsi la ea toate calităţile pe care un suflet curat, dar nesăţios le atribuie iubitei.

Pentru aleasa inimii lui, însă, el era pe al cincilea plan — un al cincilea capriciu. La început, dragostea, adoraţia lui, într-o măsură oarecare a tulburat-o, apoi se plictisi de ea. Cînd a trebuit să fugă cu un nou amant de la bărbatu-său, răbdător, dar pînă la urmă scos din fire, Temeza, pe de-o parte sincer, pe de altă parte vrînd să imite eroinele unor romane poliţiste — poză în femeie fatală, seducătoare, şi criminală. Pe deasupra, suma foarte serioasă de bani, procurată de Nock cu preţul unei infracţiuni, merita, după ea, o şedere permanentă în străinătate.

Nock era atît de zguduit şi de strivit de trădarea perfidă a Temezei, care îl abandonase pentru un nou amor, încît primi cu profundă indiferenţă arestarea şi apoi procesul său. Abia mai tîrziu, după doi ani, la ocnă, în temniţa înăbuşitoare, îşi dăduse seama unde a ajuns.

— Ce ai de gînd să faci ? îl întrebă Helly. Ai vrea s-o cauţi ?

— Pentru ce ?

Helly nu-i răspunse la întrebare.

— Nici o dragoste nu rezistă la asemenea probă, urmă el. Acum, dacă reuşesc, vreau să plec peste ocean. Încearcă să dormi puţin.

— Mai poate fi vorba de somn !

„Adevărul este că nu pot face nimic pentru el, se gîndea Helly, amărîtă. Poate chiar în Zurbagan... dar ce anume ? Să-l ascund ? Nu, trebuie să părăsească oraşul, cît mai repede posibil. În cazul acesta îi voi cere tatii bani pentru el."

Luînd această hotărîre, Helly se linişti.

— Nock, urmă ea pe un ton indiferent, vii cu mine la noi acasă ?

— Nu, declară el ferm. Mai mult decît atît, te debarc lîngă gară, iar eu merg puţin mai departe.

Cu gîndul, însă, intră în casa ei. Ceea ce-l tulbură şi-l înfurie. Rămase tăcut, amuţi şi fata. Deprimaţi de cele trăite şi de cele ce şi-au spus deschis, fără ocolişuri, treceau amîndoi printr-o stare cînd tăcerea este spontană, nesilită, cînd afinitatea sufletească înlocuieşte cuvintele.

Cînd în zorile palide, rebegită de frig, cu cearcăne sub ochi şi clătinîndu-se de slăbiciune, Helly auzi şuieratul întretăiat al unei locomotive, sunetul acesta i se păru minunat de frumos şi de sonor. Se învioră, se îmbujoră la faţă. Pe malul stîng, jos, se întindea o pajişte ; nu departe de rîu se înălţau acoperişurile de ţiglă ale gării.

Nock trase barca la mal, ca Helly să coboare.

— Ei, uite, zise el morocănos, într-un ceas eşti acasă... S-a terminat.

Deodată, îşi aminti visul său la umbra paltinului, dar altceva îl aştepta în realitate.

— Ne despărţim deci, Nock ? îl întrebă Helly cu căldură. Ascultă, urmă ea şi, scoţînd din geantă un creion şi un bloc-notes scorojit în urma ploii, scrise grăbită ceva pe o filă, o smulse şi i-o întinse lui Nock. E adresa mea ! În caz de ceva — ţine-o minte. Crede-mă, ce-ţi spun, te voi ajuta, îi făgădui ea în încheiere, şi-i întinse mîna.

— Rămîi cu bine, Helly ! rosti Nock. Şi... iartă-mă.

Helly îi zîmbi, dădu din cap în semn de împăcare şi se depărtă cu cîţiva paşi. Dar o parte din fiinţa ei rămase în barca greoaie de pescar şi această parte o făcu să se întoarcă, după cei cîţiva paşi. Neştiind ce semn de salut mai cald să-i facă celui părăsit, fata ridică amîndouă mîinile şi le întinse iute, cu palmele înainte, spre Nock. Apoi, copleşită de gînduri nelămurite, contradictorii, se depărtă grăbită în direcţia gării şi, în curînd, silueta uşoară de femeie se pierdu printre undele verzi ale pajiştei.

Nock citi adresa : „Tramway str. 14-16".

— Aşa, zise Nock, în timp ce rupea hîrtiuţa bucăţele-bucăţele, nici nu te-ai gîndit măcar cît de imprudent este să-ţi laşi adresa în mîinile mele. Acum, însă, n-o mai citeşte nimeni. Şi n-am să vin la tine, pentru că... O, Doamne !... pentru că te iubesc !...

VI

A avut de gînd să ocolească gara, dar cînd se lăsă întunericul şi se îndrepta spre Zurbagan, după ce în prealabil scufundase barca, cele două zile şi nopţi istovitoare de foame i-au slăbit într-atît instinctul de autoapărare, încît, tentat de fascicolul de lumină pe care-l arunca felinarul din faţa gării, Nock o coti prosteşte spre el, plin de bucurie. Raţiunea nu şovăia, ea semnaliza, vestea din răsputeri prezenţa unei primejdii, amintirea Helly-ei, însă fără nici o legătură cu invitaţia ei, era, fără să ştie de ce, înviorătoare pentru el, de parcă numai faptul că o cunoştea însemna apărare şi consolare — apărare nu împotriva unor factori externi, ci lăuntrici, adică tocmai jignirea aceea ascunsă, care răneşte întotdeauna pînă şi sufletele cele mai tari în înfruntare cu violenţa.

Lumina felinarului se răsfrîngea pieziş, amintindu-i de vecinătatea unui loc populat şi, mai ales, de mîncare.

De colţul cel mai apropiat al clădirii gării îl despărţeau vreo patruzeci-cincizeci de paşi, un spaţiu acoperit de tufe. Vedea mişcîndu-se nişte umbre pe peronul ce se desluşea ca prin ceaţă. Nu voia să intre în clădirea gării ; se găsea într-o stare încă relativ normală şi nu era capabil de o nebunie ca asta, dar intenţiona să cutreiere liniile de garaj să caute o gheretă de paznic, un canton, unde să dea de un om muncit şi prozaic care, mărginit şi bun la suflet, luîndu-l pe fugar drept un simplu vagabond de prin oraş, contra unei sume de bani, să-i dea să mănînce.

Cam la vreo zece stînjeni de peron, Nock traversă linia principală, cu şinele ei strălucind rece în întu-

neric, strecurîndu-se sub un tren garat, se pomeni într-un fel de stradă îngustă : în stînga şi în dreapta sa se înşirau mărfare ; nu puteai ghici prin întuneric, pînă unde se întinde această îngrămădire. În orice direcţie ar fi luat — dacă erau zeci de vagoane — putea să-l aştepte o întîlnire neplăcută sau chiar fatală. Se furişă din nou sub o garnitură şi din nou, îndreptîndu-se, văzu un alt tren încremenit acolo tăcut şi ferecat. Se vede că acolo, pe liniile de garare erau o mulţime. După ce se mai odihni puţin, se tîrî mai departe. Fără să se dezdoaie aproape deloc, chiar şi acolo unde în drumul lui dădea de cîte o platformă de frînare, atît de rău îl durea spatele. Reuşi pînă la urmă să ajungă într-un loc deschis, unde şinele de fier se resfirau larg în mai multe direcţii ; acolo, doar la cîţiva paşi înaintea sa, văzu o mică gheretă fără uşă ; înăuntru, ardea un muc de lumînare ; paznicul lipsea. Pe o poliţă, deasupra patului din scînduri negeluite, alături de sticla cu lapte şi o cutie de tablă cu unt, se vedea o pîine învelită într-o cîrpă. Nock se uită în jurul lui.

Într-adevăr, nu era nimeni ; nu se auzea nici un sunet, nici un oftat în acest loc retras, dar senzaţia puternică a primejdiei se năpusti în sufletul fugarului, atunci cînd, hotărîndu-se să ia pîinea, întinse, în sfîrşit, tiptil, o mînă. I se părea că odată cu primul pas pe care îl va face, părăsind ghereta, vor răsări cei care au stat pitiţi să-l observe. Dar cîrpa ce învelea pîinea căzu pe podea, fără să se întîmple nimic şi Nock ieşi liniştit, cu capul vuind de încordare, dar pustiit, uşor, în acelaşi timp, abia abţinîndu-se ca să nu-şi bage în gură, aici, pe loc, miezul moale, umed. Se depărta de gară, mergînd în direcţia Zurbaganului. În dreapta lui, se contura un şir

de vagoane întunecate, în stînga — o cărare presărată cu nisip, iar mai departe veneau gardurile de zăbrele ; vîrfurile negre ale copacilor se profilau trist pe semiobscurul bolții.

Deodată, ca într-un vis, din spatele unui vagon țîșni lumina unui felinar de mînă : căzînd pe nisip, alergă apoi repede spre Nock ; cineva, oprindu-se din mers, întrebă ursuz :

— Ce cauți pe aici ?

Nock se dădu înapoi.

— Eu... începu el și, deodată, pierzîndu-și stăpînirea de sine, știind că s-a fîstîcit, sări pe cea dintîi scară a vagonului care-i ieși în cale. De jos, cineva, fără să scoată o vorbă, îi prinse de nădejde cu o mînă puternică piciorul, dar Nock reuși să scape din strînsoare cu iuțeala fulgerului.

— Stai, nu mișca ! strigă asurzitor omul cu felinarul.

Nock sări jos, între vagoane. După aceea, ținu minte doar atît : sărind în picioare, strecurîndu-se, înaintînd ba cu genunchii, ba cu umerii, pe linii, sări și alergă prin locuri înguste, unde îl pîndea primejdia, amețit de groază, de întunericul din jur, pierzîndu-și pălăria și pîinea furată. Sărind, în cele din urmă, pe platforma deschisă a unei marfar, zări, cum undeva, în față, lunecă în jos, săltînd prin beznă, un felinar aprins roșu, apoi un altul, un al treilea ; cînd se întoarse, văzu în spatele său alte felinare insistente, sărind de pe platformele de frînare, cotrobăind și luminînd în toate direcțiile.

Se strecură încet jos, sub platformă. Singura lui salvare în această pădure geometrică de cutii uriașe închise era să țină mereu o direcție — oriunde ar

duce ; să se rotească, să se încurce în drumul său — era egal cu pieirea.

Strîngînd din dinţi, cu sufletul amuţit şi inima bătîndu-i spasmodic să-i spargă pieptul, se tîrî sub cîteva şiruri de vagoane, repede, fără cel mai mic zgomot, printre strigăte, scîrţîit de paşi şi fascicole de lumină jucînd pe şine şi pierind apoi în noapte, tot atît de repede cum s-au ivit. O dată Nock se izbi cu capul de marginea de jos a unui vagon ; lovitura a fost atît de puternică, încît tînărul era gata să cadă cu faţa în sus, dar învingînd durerea cumplită, se tîrî mai departe. Biruind teama, durerea îi limpezi capul. Îl conducea, se vede, instinctul orientării, care acţionează uneori, atunci cînd simţurile sînt încordate. Se ridică în picioare, clătinîndu-se, pe un loc, unde nu mai erau vagoane — era tocmai acea cărare presărată cu nisip, între cele două şiruri de garduri din zăbrele, pe care o părăsise în clipa cînd îl descoperise omul cu felinarul aprins. Sărind un gard, Nock o luă peste tufe şi straturi cu flori spre următorul. Mai departe, după un mic loc viran, se înălţa pădurea ce venea pînă la marginea Zurbaganului. Şi, ca şi cînd ar fi găsit apărare sub acoperişul casei părinteşti, Nock se aruncă sub umbra ocrotitoare a copacilor.

De fugit, în adevăratul sens al cuvîntului, nu avea cum să fugă, pierdut printre obstacolele nevăzute în bezna nopţii — trunchiuri de copaci, desişuri de netrecut, crengi şi arbori întregi doborîţi de furtună, gropi. Cădea, se ridica, se arunca înainte, cădea din nou, şi, prin repeziciunea lor, mişcările-i disperate, luate laolaltă, nu erau mai prejos poate, decît o fugă în toată legea. Unicul său ţel, deocamdată, era să se depărteze cît mai mult de

urmăritori. Peste vreo cincisprezece-douăzeci de minute, însă, reacţia se făcu simţită. Trupul refuza să se mişte — era frînt, zgîriat tot. Picioarele se îndoiră, fără voia lui, iar plămînii înfierbîntaţi tresăltau, făcînd eforturi bolnăvicioase, fără să înghită aproape deloc aer. Lăsîndu-se pradă istovirii, Nock se aşeză. Lăsă apoi să-i cadă capul pe mîini şi rămase nemişcat, mut. Răsuflarea slăbi, destinzînd nervii încordaţi.

„La ora asta Helly e acasă, gîndi el, da, a ajuns de mult. E bine la ea, cald. Camerele sînt pline de lumină ; e tatăl ei, sora ; o lampă, o carte, un tablou. Dragă Helly ! Poate te gîndeşti la mine ? M-a invitat să trec pe la ei. Nătîng ce sînt. Am să mă duc şi eu acolo ; vreau să fiu acolo. Vreau căldură şi lumină ; vreau teribil, cumplit ! Capul sus, Nock, du-te la Zurbagan, găseşte ad... Dealtfel, am rupt biletul acela..."

Tresări, aducîndu-şi aminte că nu-l mai are, dar, clătinînd din cap, încremeni, cu o bucurie amară în suflet şi un calm sumbru, adînc. Ar fi un adevărat criminal, dacă i-ar trăsni prin minte să se ducă la fata asta, care nu e cu nimic vinovată, de soarta nimănui. Pentru ce trebuie să-şi bată ea capul cu un vagabond, riscînd să înceapă tot felul de necazuri : bîrfeli, chestionări sîcîitoare, jigniri ? Şi Nock se întări din nou în sentimentul acela şubred, bolnăvicios, de înrăire împotriva tuturor, în afară de Helly, care constituia, după părerea lui, iarăşi exagerată, o excepţie ciudată, cu totul şi cu totul fantastică. Acum regreta că a citit adresa lor, încercînd să şi-o amintească, îşi dădu seama că este absolut incapabil să reproducă în memorie două rînduri aşternute de o mînă grăbită pe un

petic de hîrtie. Se fîstîci, dar imediat după aceea își trînti o palmă pentru asta. Totul s-a destrămat, a pierit orice urmă spre trecut — și casa, și strada, și numărul apartamentului — un nou prilej de suferință pentru amorul său propriu. Totuși, el însuși n-a vrut să se ducă la Helly ; dar în cazul de față voința lui n-avea nici un amestec. Memoria pur și simplu a dispus de el, fără să-l silească... Tot ea a făcut din Nock un singuratic. Se trezise parcă din somn. Helly și Zurbaganul se retraseră dintr-o dată la o mie de leghe depărtare ; orașul, poate, totuși, a revenit peste puțin timp la locul său, dar nu mai era același.

După ce surescitarea nervoasă s-a mai potolit, Nock își aminti de pîinea pierdută. Spre mirarea fugarului, această aducere-aminte nu trezi în el un paroxism al foamei ; în schimb, se întețiră frisoanele și crescu senzația de uscăciune în gură, fenomene pe care el le lua drept urmări ale emoțiilor și peripețiilor trăite. Genunchii loveau bărbia, îi prinsese cu brațele, care se frămîntau necontenit, febril, convulsiv, și nu le putea opri cu nici un chip !

— N-am voie să dorm, zise Nock, dacă adorm, mîine, sleit de puteri, cum voi fi, mă poate prinde și o pisică, darmite un bărbat vînjos cu uniformă.

Se sculă în picioare și întrebă pădurea : „Totuși, încotro să mă duc, domnilor ? și-și propti capul de trunchiul unui copac. Rămase așa, tremurînd întruna ca varga, pînă cînd locul frisoanelor îl luă o febră mare. Ușoara încordare nervoasă era plăcută, ca o narcoză, ca un ceai sau o cafea băută după o zi de muncă. Tocmai atunci, dinspre Zurbagan, se ridicară din hăurile tăcerii — din liniștea

şi foşnetele pădurii — glasurile sirenelor de fabrică, ale schimbului de noapte. Şi Nock porni spre ele, spre aceste glasuri melodioase ce răsunau pe diferite tonuri. S-au stins de mult sunetele subţiri, nervoase, ca şi cele moderate, îngăduitoare ; în schimb, gros, ca răgetul pătimaş al unui taur, urlă la nesfîrşit sirena uzinei de tunuri, şi Nock, dînd uşor din cap, în semn de salut, îi spuse :

— Dă-i înainte, bătrîne, n-am cu cine sta de vorbă şi — să mă ferească Dumnezeu — nu am la cine să mă duc...

Dar se stinse, amuţi şi acest ultim glas.

Ţinînd, maşinal, mereu aceeaşi direcţie, Nock înainta, vorbind tare, ba cu Gutan, ba cu Helly, ba cu un tovarăş de drum necunoscut, închipuit, care păşea, chipurile, alături de el. La răstimpuri, începea să intoneze cîntece de-ale ocnaşilor sau imita sunetele unor obiecte, spunînd „Clinc !" — sticlei, „Zbang !" — unui copac, „Trosc !" — pietrei din drum, toate acestea, însă, — fără intenţia de a se distra. La scurt timp după ce răsună primul glas de sirenă, Nock se pomeni pe un teren neted, larg şi, cu toate că se afla într-o stare de toropeală şi excitare, proprie unei febre mari, îşi dădu seama că se apropie de oraş.

Nemaiavînd ce să tatoneze în jurul său — nici trunchiuri de copaci, nici tufe, căzu într-o stare de apatie. Se aşeză pe jos, se întinse şi aţipi, apoi, cufundîndu-se într-un somn adînc, bolnav, dormi vreo două ore în şir. Cînd, trezindu-se, înălţă capul intrînd cu sufletul toropit în lumina puternică a zilei ce venise şi care cerea cu insistenţă fermitate, prudenţă, eforturi şi puteri, înaintea ochilor îi apăru fumul scînteietor al coşurilor, soarele şi clă-

dirile unei suburbii. Avu impresia că somnul l-a întărit. Ridicîndu-se, Nock smulse căptuşeala hainei şi, din bucăţile de material negru, îşi meşteri în grabă un fel de legătură pentru cap, refuzînd să se gîndească, însă, la forma ei şi la faptul dacă este decentă sau nu.

Apropiindu-se de marginea oraşului, chiar la intrare în prima străduţă, se opri deodată perfect conştient că este primejdios să se arate pe străzile oraşului. Nu avea, însă, nici un rost s-o ia înapoi. Clătinînd din cap, strîngînd din buze şi schiţînd un zîmbet, deschise uşa celui dintîi birt întîlnit în drum, se aşeză la o masă şi ceru să i se servească mîncare.

— Şi nişte ţigări, adăugă el, plimbînd automat lingura prin farfuria de supă, cam murdară.

Ridicînd privirea, constată mîhnit şi alarmat că ochii tuturor clienţilor, ai personalului de serviciu şi ai patronului erau îndreptaţi în tăcere, spre el. Îşi aprinse cu greu o ţigară, înghiţi în silă o lingură de supă fierbinte, sărată. Fără să-şi dea seama ce face, ţinea în aceeaşi mînă lingura şi ţigara. Nu mai voia să mănînce. Lăsînd pe masă o monedă de argint, spuse :

— Nu mă luaţi în seamă, domnilor, nu-mi daţi nici o atenţie. Prea devreme am ieşit din spital, asta este.

Ajungînd în stradă, traversă cu pas foarte încet, fără un ţel anume, cîteva locuri virane, presărate cu praf de cărbune şi de cărămidă, meditînd concentrat asupra superiorităţii maşinii de scris *Underwood* faţă de maşina *Reminghton* ; sui treptele vechi, de piatră, ale şoselei Angre pe pod, iar de acolo o luă spre străzile ce duceau în centrul ora-

şului. În preajma pieţii Globul Luminos, se aşeză pentru cîteva clipe pe o bancă din scuar chibzuind, dacă merită să se ducă în port ziua, ca să se ascundă în buncărul de cărbuni al unuia din vapoarele gata să ridice ancora. Portul, însă, ca şi gara, este desigur ticsit de agenţi ai poliţiei ; Nat Pinckerton i-a prăsit prin lumea largă, de trei ori mai numeroşi decît era nevoie.

„Orice mişcare este primejdioasă, este primejdios să şed pe bancă ; după istoria cu Gutan şi fuga cu peripeții de aseară — orice pas este primejdios, își zise Nock, examinîndu-i, pustiit de gînduri, pe trecători, care, la rîndul lor, îi dăruiau cîte o privire, întrucît legătura neagră pe care o purta pe cap trezea unora curiozitate de o clipă. În rest, el nu se deosebea de tipul vagabonzilor unui mare oraş. Deodată, simţi că dacă mai rămîne o clipă pe bancă — va cădea negreşit. Se ridică și, cu nişte paşi mărunţi, nesiguri, parcurse o distanţă apreciabilă, pînă la Piaţa de Flori ; acolo se așeză din nou, pe marginea unei mici fîntîni arteziene, printre copii, care, întîi de toate, cu aer grav își băgară degetul în gură ca să se zgîiască, atît cît făcea, la „nenea“, ca apoi, plini de dispreţ, să se retragă spre preocupările lor culinare, toate pe bază de nisip.

Şi atunci Nock văzu un individ repezindu-se la el.

Răsărise, nu se ştie de unde, posibil să-l fi urmărit pas cu pas, comparînd originalul cu o fotografie ascunsă într-o mînecă. Purta haine negre, cravată neagră la gît şi o pălărie neagră, şablon.

— Stai aşa ! strigă el.

Nock o luă la fugă şi erau ultimele lui puteri, pe care le cheltuia, scos din fire, cutremurîndu-se de groază şi de mîhnire.

Era urmărit, şi urmăritorii fugeau la fel de repede ca şi el, care se repezea de la un colţ de stradă la altul, cotind şi silindu-se să scape, ca un om scos din minţi. Şi, deodată, de pe o tăblie de fontă bătută pe o casă îl lovi drept în inimă, desprinzîndu-se parcă, numele străzii uitate, unde locuia Helly. Acum i se păru că nu uitase nici o clipă numărul casei şi acela al apartamentului. Incapabil să raţioneze, avînd senzaţia că dintr-o clipă în alta cineva poate să-i ia, să-i smulgă din mîini fericirea, iar pe el să-l arunce departe, înapoi în bezna grea, apăsătoare a suferinţei, Nock se întoarse şi-şi descărcă pistolul în urmăritori, punîndu-i pe fugă. Strada cobora în cotituri repezi, toate numai verdeaţă, îngustă ca un burlan.

Zărind numărul salvator, Nock se opri la etajul trei al unei scări abrupte, sună întîi, după aceea trase de uşă, şi atunci repede, cineva i-o deschise. Apoi o văzu pe Helly, iar ea — un jalnic simulacru de om, care se agăţa cu mîinile de perete şi se apuca de piept.

— Helly, dragă Helly ! rosti el, prăbuşindu-se la picioarele ei. Iată-mă... tot ; tot ce-a rămas din mine !

Ultimul lucru care-i rămase în minte erau ochii ei — nişte ochi stranii, îl priveau deschis, încrezător, cu o expresie de milă şi ocrotitori în acelaşi timp.

— Anna ! zise Helly, adresîndu-se surorii ei, care se uita la bărbatul leşinat din faţa lor cu ochii celor cincisprezece ani ai ei, implicaţi de aci încolo

într-o taină adîncă şi primejdioasă. Încuie uşa; cheamă-i pe grădinar şi pe Filipp. Chiar imediat, fără să pierdem o clipă, îl transportăm prin intrarea de servici, prin grădină în casa doctorului. După aceea tu ai să-i telefonezi unchiului.

Peste vreo cincisprezece minute indicaţiile unor trecători respectabili sugerară poliţiei ideea să sune la uşa acestui apartament. Organele puterii executive găsiră acolo două fete tinere, care tocmai cîntau la pian, cu însufleţire, la patru mîini. Amîndouă cîntau fals, erau cam palide şi răspundeau scurt la întrebări. Ce-i drept, vizita poliţiei nu predispune pe nimeni la zîmbete.

— N-am auzit să fi alergat cineva pe scări, nu ştim nimic, zise delicat Helly.

Şi cui putea să-i treacă prin cap să întrebe pe o domnişoară din familie respectabilă :

— Nu cumva dumneavoastră aţi ascuns un ocnaş ?

Încheiem cu regret această poveste, cu atît mai mult, cu cît mai departe evenimentele iau o întorsătură mai bună şi mai interesantă. Dar urmarea istoriei noastre n-ar mai fi folosit drept material pentru o scurtă povestire, ci ar fi ajuns pentru un roman întreg. Iată însă întîmplările cele mai de seamă : Nock a reuşit să traverseze cu bine Oceanul şi în străinătate, peste un an, s-a căsătorit cu Helly. Au trăit o viaţă lungă şi au murit în aceeaşi zi.

CĂLĂREȚUL FĂRĂ CAP

(Manuscris din secolul XVIII)

I
Puțină istorie

CINE nu-l cunoaşte pe Hans Pichholz, marele conducător de oşti ! În ce mă priveşte, am aflat despre el abia după ce împlinisem zece ani. A purtat război împotriva tuturor țărilor, de la Apenini pînă la cumplitul Ural al ocnelor, şi pe toți i-a învins. Drept răsplată, în piața Trubadurilor i-a fost ridicată o statuie din marmură autentică de Carrara, o marmură cu vinişoare mărunte. Marele, neîntrecutul Hans şade călare pe cal, ținînd într-o mînă sabia, în cealaltă o lance, iar în spate îi atîrnă o muschetă. Pe lîngă Hans Pichholz, Malborough e un mucos.

Aceasta era părerea generală. Era şi părerea mea, cînd băiat de doisprezece ani fiind, mi-am strunjit din lemn o sabie şi m-am dus să birui scaieții care năpădiseră islazul de la marginea oraşului. Măgarii răgeau cumplit, pentru că e mîncarea lor preferată. Am cosit toți scaieții, de la cariera de piatră pînă la vechiul zid de apărare şi am obosit foarte.

Cînd mergeam pe treisprezece ani, pe mine, Walentin Mutterkind, m-au dat ucenic la un artel de bucătari. Făceam crenvurşti, *schnabel-kleps,* şi

cîrnaţi cu mazăre, toate foarte bune la gust, dar tare plicticoase. Preparam de asemeni sos de lămîie cu capere, şi un sos din ficat de mihalţ. În cele din urmă, inventasem un sos al meu, „Mutterkind", şi tot artelul era tare mîndru de mine — ziceau că sînt un viitor Guttenberg, iar *mein Vater* mi-a dat un *Gulden* şi o pipă veche.

Şi Hans Pichholz în timpul acesta se înălţa în piaţa Trubadurilor, grozăvindu-se şi zîmbind pe sub mustaţă.

Prinsesem ură pe el, îl invidiam, pur şi simplu nu mă lasă să dorm liniştit. Voiam şi eu să fiu conducător de oşti, tot atît de mare, dar nu mi se oferea nici un prilej. *Vaterland*-ul moţăia, cu scufia trasă pe ochi, acasă, la căldurică, scoţînd, în loc de strigăte războinice, nori de fum din lulele. Toate speranţele mi le pusesem în papa de la Roma, dar la vremea aceea se nimerise ca papa să fie un bleg şi un incapabil care, colac peste pupăză, ţinea sub pernă scrierile lui Luther. I-am ticluit în mare taină un denunţ despre o erezie care ar exista, chipurile, în sudul Lombardiei, ameninţîndu-l că voi stîrni împotriva lui pastorii, toate astea în scopul de a provoca animozităţi în sînul religiei. Paşnicul papă, însă, chiar atunci a dat ortul popii, iar cel care i-a urmat s-a dovedit a fi un foarte nesuferit catolic şi, am dreptul să cred că se speriase de moarte citind scrisoarea mea, întrucît nu mi-a răspuns deloc.

Fremătînd tot, ori de cîte ori mă gîndeam la glorie, într-o bună zi am aruncat cît colo cuţitul cu care tăiam gîştele şi m-am dus să vorbesc cu

mai-marele străjii. Trecînd prin fața lui Hans Pichholz, cu capul sus, mîndru, am spus :

— Zici că treizeci de ani ai purtat război ? Află că eu am să lupt o sută treizeci și trei de ani.

II

Iubirea

Am fost primit, mi s-a dat un cal, zale, platoșă, cască, botfori și paloș. Făceam de gardă de la șase la douăsprezece, colindînd orașul și pedepsindu-i pe cei prinși cu mîța în sac. Cînd mergeam călare, totul zăngănea : zalele, platoșa, casca și paloșul, iar pintenii zumzăiau întocmai ca doi cărăbuși. Glasul mi se înăsprise, îmi crescuse mustața și eram tare mîndru de serviciul meu, convins că acum nu mai e nici o deosebire între mine și Pichholz : el e călare și eu sînt călare ; el cu botfori și eu cu botfori. Trecînd pe lîngă statuia lui, îmi răsuceam alene mustața.

Natura și-a cerut drepturile — m-am îndrăgostit. Îi spunea Amalia, avea șaptesprezece ani, era o ființă poetică, fiică de hangiu și locuia dincolo de porțile orașului. Silueta ei aeriană era plină de feminitate, și alături de ea arătam ca un stejar falnic. Părinții fetei erau foarte severi — niște oameni morali — de aceea Amalia și cu mine ne furam cîte o sărutare nevinovată prin crîngurile din preajmă. În orașul nostru, la vremea aceea, desfrîul luase niște proporții nemaiauzite, dar Amalia nici măcar o dată nu se așezase încă pe genunchii

vreunuia dintre muşteriii hanului, deşi o ciupeau de zor : burgmistrul, *Herr* Franz *von* Kuchen, *Herr* Karl *von* Schwantzig, Ewelson şi soldaţii noştri. Era o fetiţă tare curată şi nevinovată.

Duminica îi fixasem întîlnire dragei mele Amalia, lîngă Zukerwald, un crîng mare de tot. Trecuse de ceasurile zece, totul era cufundat în somn şi pe străzile oraşului Tussenburg nu se zărea nici o lumină.

Avînd întotdeauna o ţinută ţanţoşă de cavalerist, acum, la lumina lunii pline, care strălucea deasupra primăriei, ofeream o privelişte minunată. Nişte umbre, negre în lumina albă, se îngrămădeau pe caldarîm, cînd am ajuns la porţile oraşului, poruncind, în numele străjii orăşeneşti, să mi se deschidă. Dar, ca şi berea, lumina lunii avea asupra mea un efect grozav — eram beat în toate sensurile : de bere, de strălucirea lunii, de iubire — băusem, dealtfel, cam multişor. Cu mîinile în şolduri, am trecut mîndru porţile Rotterdamului pornind apoi pe drumul pustiu ce se întindea înaintea mea.

Apropiindu-mă de locul fixat pentru întîlnire, am simţit cum inima îmi bate nebuneşte, gata să-mi spargă pieptul : aciuat în ea, nerăbdător, leul iubirii o zgîria cu ghearele lui. Acolo unde drumul se bifurca, am strunit calul şi am strigat : „Amalia !" Crîngul păstră o tăcere adîncă. Mi-am întors calul în direcţia vîntului, strigînd din nou : „Amalia, floricica mea !" Ecoul îmi purtă cuvintele, stingîndu-se apoi trist în depărtare. Am rămas locului să aştept exact atît cît trebuia ca ştrengăriţa, dacă era acolo, să se lase de pozne, şi am implorat-o duios : „Amalia !"

Drept răspuns, răsună hohotul unei bufniţe, surd, de parcă ar fi hohotit într-un tub de metal ; îşi luă apoi zborul spre coclauri întunecate, izbindu-se de crengile copacilor. Pînă-n ziua de azi sînt convins că era diavolul în persoană, duşmanul lui Dumnezeu şi al omului.

Am strîns frîul. Calul necheză, cabrîndu-se şi fornăind — atît de grea îmi era mîna. „Nu, tu nu m-ai amăgit, Amalia, porumbiţa mea curată, şoptii, cuprins de o tristă înduioşare, părinţii tăi te-au pîndit lîngă uşă, te-au prins de mîini în tăcere şi te-ai întors în casă, cu chipul scăldat în lacrimi ; dar mîine, urmai eu, mîine ne vom revedea".

Liniştindu-mi în felul acesta sîngele în clocot şi lăsînd baltă cerinţele naturii, eu, Walentin Mutterkind, eram gata să mă întorc la cazarmă, cînd deodată o lumină palidă, ce abia pîlpîia în desişul crîngului, îmi atrase atenţia, cu atît mai mult cu cît era inexplicabilă ivirea ei în acel loc, şi la acea oră.

III

O convorbire la lumina candelabrelor

Vestitul conducător de oşti Pichholz a spus odată în focul unei bătălii : „Răbdare, răbdare şi iar răbdare !" Urîndu-l de moarte, dar recunoscînd totodată genialitatea minţii lui, am descălecat şi, înfăşurînd copitele calului meu cu iarbă moale, am pornit înainte, ducîndu-l de căpăstru, spre lumina aceea tainică aprinsă în noapte.

În măsura în care depindea de mine, mă mişcam cu băgare de seamă, să nu fac să trosnească în drumul meu tufele şi crengile puieţilor. În felul acesta înaintasem vreo cincizeci de stînjeni, cînd, deodată, o privelişte de-a dreptul uluitoare m-a făcut să mă opresc. Ordonat din naştere, cum sînt, am să povestesc, pe rînd, cum s-au petrecut lucrurile.

La vreo zece paşi de locul unde mă oprisem, de-a dreptul pe pămînt, se înălţau două candelabre de argint de mare preţ — o lucrătură fină, artistică — cu toate lumînările aprinse. În dreptul candelabrelor şedea un bătrîn şi fuma dintr-o lulea uriaşă. Purta pălărie cu pană, vestă galbenă şi cizme de safian roşu. În spatele şi în jurul lui se aflau sumedenie de obiecte de tot felul : florete cu incrustaţii de aur, mandoline, harpe, cupe, carafe de argint, covoare făcute sul, perne din atlaz şi catifea, boccele mari îndesate cu Dumnezeu ştie ce, o mulţime de haine scumpe, aruncate grămadă. Bătrînul avea un aer respectabil şi trist : ofta din adînc, se uita cînd în dreapta, cînd în stînga, şi tuşea. „Dracu s-o ia de căruţă, uite cum întîrzie, mormăi el cu glas răguşit ; nătîngul ăsta să-mi facă atîta sînge rău încît o să îngheţe tot în vinele astea bătrîne", şi, spunînd acestea, îşi dădu un pumn peste ceafă.

Simţindu-mă mistuit de curiozitate, am sărit pe calul care fornăi şi, ajungînd ca vîntul în dreptul bătrînului, am exclamat : „Venerabile părinte, ce vă face, nins de ani cum sînteţi, să vă petreceţi noaptea sub cerul liber ?" Dar cu toate că întrebarea mea suna blajin, bătrînul mă luă pesemne drept hoţ ori tîlhar, pentru că deodată scoase pistolul, se făcu verde la faţă şi se aplecă. „Nu vă

fie teamă, am zis eu cu un rîs amar, de la Dumnezeu şi de la mai-marii mei am menirea să-i apăr pe oamenii paşnici". Mă privi îndelung cu ochii îngustaţi, apoi lăsă în jos pistolul. Chipul meu senin, deschis, cinstit şi plin de bărbăţie i-a risipit temerile.

— O, pe cine mi-e dat să-l văd! Eşti, Mutterkind, fiul lui Mutterkind, nu-i aşa? strigă el, ridicînd un candelabru ca să mă poată vedea mai bine.

—De unde mă cunoaşteţi? îl întrebai mirat, dar şi măgulit în acelaşi timp.

— Toţi te cunosc, rosti misterios bătrînul. Nu cerceta, tinere, cele ce le ştii prea bine! Măreţia sufletului e greu s-o ascunzi! Toată lumea îţi cunoaşte planurile grandioase şi mîndrele vine.

M-am înroşit tot şi, deşi mă arătam mai departe uimit de perspicacitatea acestui om, în sinea mea îi împărtăşeam părerea.

— Priveşte, zise apoi, arătînd spre lucrurile aruncate în jurul său, şi izbucni în hohote de plîns. Neştiind cum să-l ajut şi să-i ogoiesc durerea, şedeam cuminte în şa. Uscîndu-şi lacrimile, mai repede chiar decît este posibil, cînd omul e zguduit de hohote spasmodice de plîns, bătrînul urmă: Uite, ce mi s-a întîmplat, mie, Adolf von Gottliebmuchen. Locuiam în casa de la ţară a lui Karlchen Kleinverminfel, cam la vreo cinci sute de metri de aici! Kleinverminfel şi cu mine ne-am contrazis, discutînd despre Hans Pichholz. „Marele conducător de oşti Pichholz", a zis Karlchen, lovind cu pumnul în masă. „Cel mai prost şi mai neînsemnat", replicai modest, dar fără să bat cu pumnul în masă, rîzînd doar, încetişor, şi rîsul meu îl atinse drept în inimă pe Kleinverminfel. „Cum îndrăz-

neşti ?! mi-a strigat el, în culmea indignării. Pichholz a fost un *foarte* mare conducător de oşti", şi-şi însoţi vorbele, din nou, cu un pumn în masă, care de astă dată m-a înfuriat. „Prostul-proştilor, cel mai prost dintre cei mai proşti care au fost vreodată — doi bani nu dau pe el", i-am strigat şi am izbit cu pumnul în Kleinverminfel. Ne-am încăierat, rostogolindu-ne pe podea. Apoi m-am sculat, am scuipat doi dinţi pierduţi în luptă şi m-am dus pe jos în oraş, unde am rămas pînă tîrziu ca să-i joc un renghi lui Kleinverminfel. Eşti plecat de multă vreme din oraş, tinere ?

— Cel mult de un ceas şi jumătate, mă grăbii să-i răspund, dornic să aud sfîrşitul întîmplării, în care Gottliebmuchen se comportase cum nu se poate mai drept.

— Acum un ceas, rosti Gottliebmuchen, fixîndu-mă cu mare atenţie, i-am smuls capul lui Pichholz.

— Aşa, aşa-aşşa-aşa-aşa-aşa-aşa-aşa !

— Da. Nu era ţipenie de om în piaţă. M-am căţărat pe calul de piatră, m-am aşezat călare în spatele lui Pichholz şi, cu trei lovituri de ciocan, i-am spart căpăţîna, aruncînd la gunoi această lamentabilă captură.

Nemaiputînd să mă abţin, am rîs în hohote, fericit la gîndul că fudulul Hans a rămas fără cap...

— Dragul meu ! am exclamat. Dragul meu !...

— Zi-i !...

— Nu-i aşa că el, Hans...

— Îhî.

— Nu-i tocmai...

— Zi-i !...

— Nu-i tocmai... mare... şi...

— E pur şi simplu o nulitate, declară Gottliebmuchen. Asta este, ce mai încolo şi încoace. Stai, îmi ziceam, să te văd, Kleinverminfel, cum o întorci, cînd afli că lui Hans i-a umflat cineva capul. Cînd m-am întors la ţară, mi-am văzut toate lucrurile aruncate afară, în curte ; nemernicul ăsta, admiratorul lui Hans Pichholz...

— Cum ?! strigai, ducînd mîna la paloş. A îndrăznit...

— După cum vezi. Am luat o căruţă şi, aruncînd în ea, claie peste grămadă, tot avutul meu, am venit aici, unde cerul îmi ţine loc de acoperiş, unde am parte de soarta amară a vagabonzilor. Dar nu te mai nelinişti, tinere viteaz şi bun la suflet, adăugă el, văzînd că sînt adînc tulburat, îmi voi petrece noaptea culcat pe aceste perne, înfăşurat în covoare şi, înainte de a mă prinde somnul, voi citi din Biblie. Dimineaţa, un ţăran cumsecade, va veni să mă ia, ca să mă ducă în oraş.

— Nu, replicai, plec chiar acum să aduc o căruţă şi vă transport numaidecît.

— Bine, zise moşneagul, după ce a rămas îngîndurat cîteva clipe, dar cu o condiţie : ai să primeşti de la mine cinci monede de aur.

Le scoase cu atîta plăcere, încît nu l-am mai contrazis, deşi eram adînc mirat de dărnicia sa. De azi înainte Hans Pichholz nu mă mai putea strivi cu gloria sa — rămăsese fără cap. Abia aşteptam să ajung în oraş, să-l văd cu ochii mei şi să-mi pot ridica mîndru capul.

— Te aştept, fiule, îmi mai zise cu blîndeţe bătrînul şi adăugă : bătrînii ninşi de ani şi tinerii cu pletele-n vînt sînt nădejdea patriei.

Încleştîndu-mi dinţii într-o pornire de orgoliu, mi-am luat zborul, mîndru ca un şoim, la galop înspre oraş.

IV

Încununarea nenorocirilor

De patru ori am făcut ocolul statuii lui Hans Pichholz. Capul era la locul lui, nemişcat. „Nu e exclus să fie doar fantoma capului care nu mai e", mi-am zis. Am descălecat, m-am căţărat pe Pichholz, i-am lins şi i-am mirosit capul. Era tare, solid, un cap de piatră. Nu putea fi nici un dubiu. Deodată, m-am făcut leoarcă de sudoare. Mi se păruse că Hans s-a întors spre mine, izbucnind în hohote de rîs — un rîs de piatră. Dacă mă duc acum înapoi, în pădure, să-i spun lui Gottliebmuchen, de la obraz, că m-a minţit, are să-mi riposteze că sînt un prost, iar eu tocmai prost nu sînt. Am hotărît deci să-l las să stea acolo, în pădure cu candelabrele şi covoarele lui. Speriat, obosit, furios şi, pe deasupra, fără să-mi fi satisfăcut cerinţele naturii, m-am întors la cazarmă şi m-am culcat. Toată noaptea Hans Pichholz a călărit prin faţa mea, ţinîndu-şi în mîini capul care rînjea.

A doua zi dimineaţa, am fost chemaţi la mai-marele străjii, care, bătînd de zor din picioare, ne-a dat poruncă să fim gata, cît ai clipi, şi să plecăm la ţară la Kleinverminfel, şi ne-a mai zis că acesta fusese jefuit. A mai adăugat că în trupul lui Kleinverminfel stau adînc înfipte patru gloanţe

şi chiar dacă le-ai scoate din el, tot nu se va mai schimba nimic.

Am rămas stană de piatră ca soţia lui Loth (Gottliebmuchen ! Nu suflu o vorbă !). Seara, cînd m-am dus să satisfac cerinţele naturii şi să mă înţeleg asupra unei noi întîlniri, am văzut-o pe Amalia, porumbiţa, curată ca azurul cerului, stînd pe genunchii lui *Herr von* Kuchen ; şi-l îmbrăţişa, pe el şi pe *Herr von* Schwanzig, iar Schwanzig o ciupea.

— *O, mein Gott !*

DESTINUL LUAT DE COARNE

I

ÎN decembrie, două nopţi în şir un dublu nimb portocaliu înconjura luna, fenomen frecvent, atunci cînd gerul se înăspreşte. Într-adevăr, se lăsase un ger atît de cumplit, încît orbul Rennes era nevoit să-şi şteargă într-una promoroaca deasă de pe genele-i îngheţate. Nu vedea oricum, dar promoroaca ce i se lăsa pe pleoape îl împiedica să clipească — era o obişnuinţă a sa şi, dealtfel, la activitatea asta se rezuma acum viaţa ochilor săi şi numai asta îi mai risipea profunda deprindere.

Rennes şi prietenul său Seymour, după ce se dăduseră jos din tren, călătoreau cu o sanie, de-a lungul rîului, în direcţia orăşelului B., aşezat la gurile acestui rîu, chiar la vărsarea lui în mare. Nevasta lui Rennes sosise la B., înştiinţîndu-l printr-o telegramă că-l aşteaptă acolo. Stabiliseră locul întîlnirii cu şase luni în urmă, cînd Rennes nu-şi pierduse încă vederea şi pleca, fără nici un fel de presimţiri, într-o expediţie geologică.

— Ne-au mai rămas trei kilometri de drum, îl vesti Seymour, frecîndu-şi obrazul ciupit de ger.

— Nu trebuia să te atrag în călătoria asta, zise Rennes, pe drept cuvînt a fost un egoism *orb* din partea mea. La urma urmei, puteam foarte bine să merg şi singur.

— Da, cînd aveai ochii sănătoşi, replică Seymour. În situaţia de acum, a fost de datoria mea să te aduc la destinaţie şi să te predau soţiei dumitale. Pe deasupra...

A vrut să spună că-i face plăcere plimbarea printre nămeţi, dar, amintindu-şi că asemenea observaţie se referea tot la vedere şi la ochi, tăcu.

Într-adevăr peisajul cu zăpadă multă era impresionant. Sub cerul de iarnă negru, taciturn, rece, înstelat, cîmpii albe scăldate în lumina albastră a lunii ; umbra neagră a calului ce sărea mereu, pe zăpadă, sub burta lui, şi linia senină a orizontului îţi sugerau veşnicia.

De teamă să nu pară bănuitor „ca toţi orbii", Rennes nu-l rugă pe Seymour să-şi termine fraza. Apropiata revedere cu nevastă-sa îl tulbura profund, îi stăpînea toate gîndurile şi-l îndemna să vorbească despre ceea ce era ireparabil.

— Mai bine ar fi fost dacă muream pe loc, în clipa aceea, zise el sincer, încheind cu o tristă deducţie lanţul de consideraţiuni şi imputări aduse sieşi. Gîndeşte-te, Seymour, ce greu o să-i vină ei ! ? O femeie tînără, tînără de tot, şi un bărbat orb ! Ştiu prea bine, o să înceapă să-mi poarte de grijă... Viaţa ei o să se transforme într-un continuu act de eroism şi de sacrificiu de sine. Nimic nu e mai rău decît obişnuinţa. Eu aş putea să mă obişnuiesc cu această situaţie, să mă conving, la urma urmei, că aşa se şi cade, ca o fiinţă tînără să trăiască numai pentru a face comodă viaţa unui infirm...

— Îţi ponegreşti soţia, Rennes ! exclamă Seymour, pe un ton cam artificial. Crezi că ea o să gîndească aşa cum gîndeşti dumneata în clipa asta ?!

— Nu, dar nu se va simţi în apele ei. Ştiu, adăugă Rennes, după o pauză, că, mai devreme sau mai tîrziu, îi voi fi o povară... numai că e puţin probabil să şi-o mărturisească chiar sie însăşi..

— Devii un maniac periculos, îl întrerupse Seymour, glumeţ. Dacă n-ar fi ştiut ce ţi s-a întîmplat, aş fi admis că prima şi a doua săptămînă n-ar fi fost tocmai plăcute pentru dînsa.

Rennes nu mai continuă discuţia. Soţia lui nu ştia că orbise ; nu i-a scris nimic despre cele întîmplate.

II

Pe la mijlocul lunii iulie, în timp ce explora un rîu de munte cu malurile pustii, Rennes a fost surprins de o furtună. Împreună cu însoţitorii săi se grăbea să ajungă la cortul expediţiei ; ploua torenţial ; învăluite în mantia întunecată a furtunii, împrejurimile păreau o lume pentru care soarele s-a stins şi nu se va mai reaprinde niciodată ; tunetele grele făceau să explodeze norii cu fulgere stufoase de foc ; scăpărări de o clipă, ramificîndu-se, se prăvăleau în pădure ; se succedau, aproape fără pauză, scînteierile de pe boltă şi tunetele. Fulgerele sclipeau atît de des, încît părea că, smulşi neîncetat din beznă, copacii saltă şi dispar.

Rennes nu-şi amintea şi nici nu putea să-şi amintească trăsnetul acela care lovise copacul, după care, atît copacul, cît şi el se prăvăliră la o oarecare distanţă unul de celălalt. Se trezi apoi într-un întuneric adînc, orb, cu umărul ars şi cu gamba arsă. S-a convins că este orb abia a treia zi. Luptă

înverşunat împotriva acestei convingeri, temîndu-se de deznădejdea la care l-ar fi dus.

Medicii se străduiau conştiincios şi fără rezultat să-l ajute. Nu reuşiseră să-l vindece pe Rennes, a cărui orbire era de natură nervoasă, lăsîndu-i totuşi o oarecare speranţă : putea să-şi recapete vederea întrucît organul văzului nu fusese atins, ci încetase doar să funcţioneze, asemenea unui mecanism care posedă toate piesele necesare ca să poată lucra. A fost peste puterile lui să-i scrie neveste-si despre cele întîmplate. Aşa cum un condamnat la moarte aşteaptă graţierea, pierzindu-şi speranţa în medici, încordat, pătimaş, cu încăpăţînare, Rennes aştepta lumina. Dar lumina nu se aprindea ; Rennes aştepta o minune. În situaţia lui minunea era o necesitate tot atît de firească, cum este credința oricăruia dintre noi în puterile şi capacităţile sale. Scrisorile pe care le adresa soţiei lui erau aceleaşi ca şi înainte, cu o singură deosebire — acum erau scrise la maşină. Pentru ziua revederii, însă, Rennes avea pregătită o hotărîre, caracteristică prin vitalitatea speranţelor umane : intenţiona să-şi pună capăt zilelor în ultima clipă, atunci cînd nu vor mai exista nici un fel de îndoieli că destinul nu a cruţat-o nici pe Anna, în clipa cînd ea va fi în faţa lui, iar el n-o s-o poată vedea. Acesta era ultimul hotar.

III

Sosind la destinaţie, intră în încăperea unde peste cîteva clipe urma să răsune glasul Annei, care ieşise după cumpărături ; învăluit în tăcerea însingurării meditative, orbul se simţi demoralizat la

culme. Îl cuprinse o tulburare fără seamăn. Mîhnirea, teama, durerea îl doborau.

De şapte luni n-o mai văzuse pe Anna ; mai bine zis, o văzuse pentru ultima oară cu şapte luni în urmă şi n-are s-o mai poată vedea. De acum încolo, chiar dacă ar continua să trăiască, i-ar rămîne doar amintirea trăsăturilor ei, a zîmbetului, a expresiei ochilor ei, amintire ce va fi probabil tot mai confuză, mai vagă, mai nestatornică, în timp ce acelaşi glas, aceleaşi cuvinte, aceeaşi prezenţă palpabilă a fiinţei apropiate vor repeta întruna că şi înfăţişarea exterioară a acestei fiinţe a rămas aceeaşi, neschimbată, aşa cum era cînd a uitat-o de tot sau aproape de tot.

Îşi închipui atît de viu şi de precis tot ce-l ameninţa, dacă nu-şi va zbura creierii şi nu va scăpa de infirmitatea lui, încît n-a mai vrut să se întrebe pentru ultima oară cît de fermă şi definitivă este hotărîrea luată. Moartea îi zîmbea şi-i convenea. Numai că dorinţa chinuitoare de a o vedea pe Anna îi umplu ochii de lacrimi grele, lacrimi zgîrcite de bărbat frînt, lovit aproape mortal. Se întreba ce-l împiedică oare să pună mîna pe pistol chiar acum, fără să aştepte prima sărutare, plină încă de bucurie pentru ea ? Întrebare la care nici el, nici altul în locul lui n-ar fi putut răspunde. Poate că groaza cea de pe urmă a focului de armă tras sub ochii Annei îl atrăgea cu o putere inexplicabilă, dar de neînvins, la fel ca puterea pe care o ascunde privirea fixă a unui şarpe.

Soneria de la intrare îi răscoli întreaga fiinţă. Se ridică, deşi picioarele nu-l ascultau. Într-o încordare supremă a voinţei, disperat în întunericul de nepătruns ce-l înconjura, Rennes se străduia să des-

lușească măcar ceva prin sinistra beznă. Dar — nimic ! Doar nişte scîntei de foc brăzdau această beznă fioroasă a disperării, şi nu erau altceva decît un aflux de sînge la creier. Anna intră în odaie ; îi auzi paşii aproape de tot ; sunau altfel decît atunci cînd vedea cum ea se mişcă : se auzeau parcă mereu în acelaşi loc, răsunători.

— Dragul meu, zise Anna, scumpul meu, dragul meu !

Nu se întîmplă nici o minune. N-o vedea.

— Anna, rosti el răgușit și, băgînd mîna în buzunar, ridică piedica pistolului cu degetul. Anna, am orbit și nu mai vreau să trăiesc. Seymour are să-ți povestească totul... Iartă-mă !

Mîinile îi tremurau. Trase în tîmplă, dar dădu greș, glontele îi sfărîmă arcada ochiului și ricoșă în cornișa ferestrei. Pierzîndu-și echilibrul Rennes căzu pe podea. În momentul căderii, își *văzu* mîna cu pistolul, plutind parcă într-o ceață deasă.

Agitîndu-se haotic și țipînd speriată, Anna se aplecă asupra bărbatului ei, O văzu și pe ea, la fel de tulbure, iar după aceea și camera, dar ca într-un desen chinezesc, fără perspectivă. Tocmai faptul că *văzuse,* îl făcu să leșine și în nici un caz durerea sau apropiata moarte, pe care o aștepta să survină. Dar acest lucru nu trezi în sufletul lui nici teamă, și nici bucurie, atît de uluitor era și de neașteptat. Apucă să spună doar atît : „Se pare că am scăpat..." şi-şi pierdu cunoştința.

— A fost un șoc nervos salutar, îi spunea peste o săptămînă medicul lui Rennes, care umbla cu o cicatrice uriaşă deasupra ochiului. Aş zice că numai acest şoc a putut să-ţi redea ceea ce este atît de nepreţuit pentru toţi pămîntenii — lumina.

CUPRINS

Lector: NINA GRIGORESCU
Tehnoredactor: VICTOR MAŞEK

•

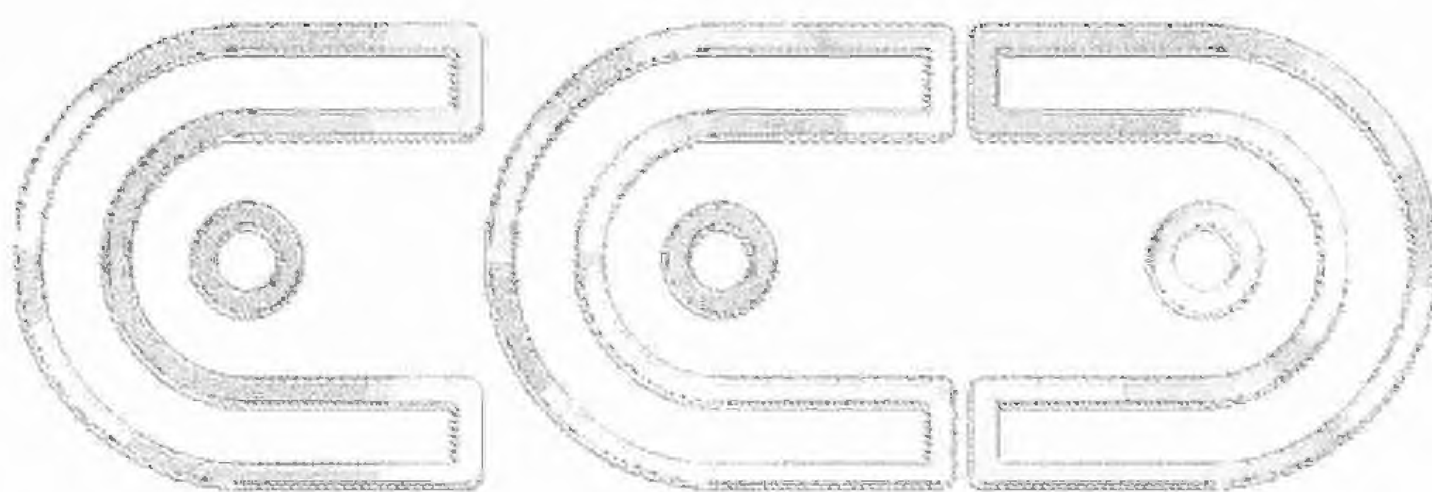
Tiraj 6780 Bun de tipar: 12. 11. 1974
Coli tipar 8.75

•

Tiparul executat sub comanda
nr. 545 la
Intreprinderea Poligrafică
„13 Decembrie 1918"
Str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97
Bucureşti
Republica Socialistă România

Scanare și prelucrare digitală

de

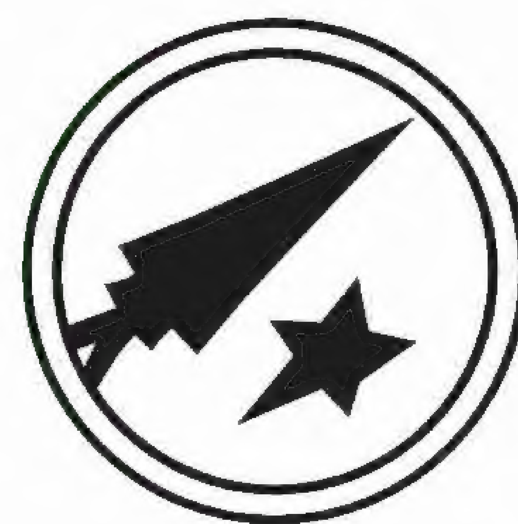
Anonim

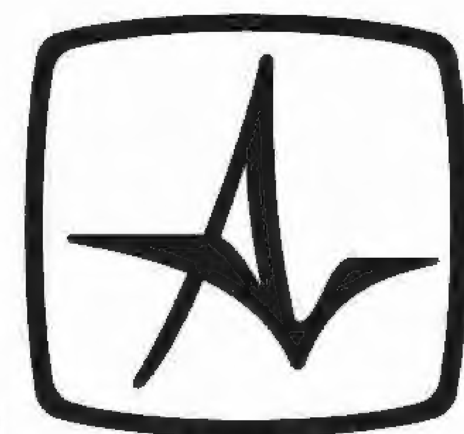
și

CAT Graur

Antwerpen

2024

